

รายงานฉบับสมบูรณ์
(Final Report)

การศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศ ภาษา และความรุนแรงใน
ละครหลังข่าว

The Study of Content Analysis on TV Program Regarding Sex,
Language and Violence

เสนอต่อ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)

โดยศูนย์บริการวิชาการ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

การศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศ ภาษา และความรุนแรงในละครหลังข่าว
The Study of Content Analysis on TV Program Regarding Sex, Language and
Violence

คณะผู้วิจัยประกอบด้วย

1.1 ดร.วิชัย รูปขำดี	ตำแหน่งหัวหน้าโครงการ
1.2 ดร.กิริติ ชื่นพิทยาธร	ตำแหน่งรองหัวหน้าโครงการ
1.3 ผศ.ดร.เกษม เพ็ญภินันท์	ตำแหน่งนักวิจัย
1.4 ผศ.ดร.ชุตินา ประภาศวุฒิสาร	ตำแหน่งนักวิจัย
1.5 ผศ.ดร.นิภากร กำจรเมฆกุล	ตำแหน่งนักวิจัย
1.6 นางสาวศิริรญา พิมพ์อรุณ	ตำแหน่งผู้ช่วยนักวิจัยทำหน้าที่ผู้ประสานงาน
1.7 นางสาวน้ำผึ้ง โพธิ์ทอง	ตำแหน่งผู้ช่วยนักวิจัยทำหน้าที่ผู้ประสานงาน
1.8 นายปฐมพงษ์ ท่าข้าม	ตำแหน่งผู้ช่วยนักวิจัย
1.9 นางสาวจิรปริยา ภัทรวลี	ตำแหน่งผู้ช่วยนักวิจัย
1.10 นายชรินทร์ แซ่มสาคร	ตำแหน่งผู้ช่วยนักวิจัย

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

แม้ปัจจุบันคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ออกประกาศ หลักเกณฑ์ เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ตามประกาศ คณะกรรมการ กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556 เพื่อเป็นกลไกในการปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับชมที่เป็นเด็กและเยาวชน ให้ผู้ประกอบการโทรทัศน์ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แต่จากการร้องเรียนเนื้อหาละครที่มีความไม่เหมาะสมทั้งในเรื่องพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และภาษา ที่เกิดขึ้นหลายครั้ง ทำให้เกิดความกังวลว่ากลไกการกำกับดูแลดังกล่าวอาจมีปัญหาในการนำมาปฏิบัติใช้บางประการ การศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ผังรายการและเนื้อหารายการจากรายการละครหลังข่าวที่ออกอากาศทางช่องโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับเพศ ภาษา และความรุนแรง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการกำกับดูแลผังรายการและเนื้อหา รายการต่อไปในอนาคต

วิธีการศึกษา

1. วิเคราะห์ผังรายการละครของสถานีโทรทัศน์ที่เลือกศึกษา โดยต้องเป็นสถานีที่ได้รับความนิยมจากการจัดอันดับของ AGB Nielsen และต้องมีจำนวนยอดผู้ติดตามรับชม (Subscriber) ในเว็บไซต์ยูทูป (Youtube) หนึ่งล้านรายขึ้นไป ซึ่งได้แก่ 1) ช่อง 3 HD 2) ช่อง 7HD 3) ช่อง 8 4) ช่อง One และ 5) ช่อง GMM25
2. วิเคราะห์เนื้อหารายการละครจากช่องที่เลือกศึกษาช่องละ 2 เรื่อง ซึ่งจะทำให้ได้ละครที่ศึกษาทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ 1) สาปดอกสร้อย 2) ริษยา 3) คลื่นชีวิต 4) เพชรกลางไฟ 5) ราชนิหมอลำ 6) ชิงรักริษยา 7) ระเบิดไฟ 8) เซลยศึก 9) เพลิงกฤษณา ป่ากามเทพ และ 10) O-Negative จากนั้นจึงใช้วิธีสุ่มเลือกศึกษาแบบเฉพาะเจาะจงเรื่องละ 4 ตอน รวมจำนวนละครที่ศึกษาทั้งหมด 40 ตอน โดยใช้แนวคิดเรื่องสื่อกับความรุนแรง เพศ และภาษา รวมถึงหลักเกณฑ์การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ตามประกาศของ กสทช. เป็นกรอบการในการวิเคราะห์ศึกษา
3. สัมภาษณ์ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างผู้รับชมรายการโทรทัศน์จำนวน 1,400 คน จากทั้ง 4 ภูมิภาค โดยใช้แบบสอบถามเรื่องพฤติกรรมกรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาผังรายการละคร

จากผลการวิเคราะห์ผังรายการจากทั้ง 5 สถานี พบว่าละครเป็นรูปแบบรายการที่มีสัดส่วน 1 ใน 4 หรือร้อยละ 25 ของรายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ทั้งหมดในแต่ละเดือน โดยประมาณ จากการสำรวจพบว่าแต่ละช่องมีการจัดเวลาออกอากาศละครที่แตกต่างกัน โดยช่อง 8 ช่อง One และช่อง GMM25 มักมีการนำละครมาออกอากาศซ้ำมากกว่าช่อง 3 ช่อง 7 แต่ในภาพรวมพบว่าทุกช่องมักจะออกอากาศละครใหม่ (First Run) ในช่วงเวลา 20.00 - 22.00 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีย่านผู้รับชมสูง ทั้งนี้จากการสำรวจยังพบว่าละครส่วนใหญ่เป็นละครแนวดราม่า และมักเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาละคร

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในงานวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า แม้ละครที่ศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการจัดระดับความเหมาะสมในระดับ T หรือกลุ่มทั่วไป แต่ยังมีเนื้อหาด้านความรุนแรงในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงพบการเน้นนำเสนอเนื้อหาด้านเพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครบางเรื่อง ดังแสดงในตาราง

ช่อง/ ละคร	ประเภท (Genre)	ลักษณะความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบ
ช่อง 3		
คลื่นชีวิต	ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ และ การใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ(ด่าทอ/ เสียดสี)
เพชรกลางไฟ	พีเรียด/ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของของการใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ (ด่าทอ/ เสียดสี) และ การใช้ภาษาดูหมิ่นศักดิ์ศรี (ประเด็นเรื่องชนชั้น)

ช่อง One		
ราชินีหมอลำ	ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น การใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ (ด่าทอ/ เสียดสี)และการใช้ภาษาดูหมิ่นศักดิ์ศรี (ประเด็นเรื่องชนชั้น)
ชิงรักริษยา	ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธในการทำร้ายผู้อื่น และการใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ(ด่าทอ/ เสียดสี)
ช่อง 8		
ระบำไฟ	ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น การแสดงออกถึงสัมพันธภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ กิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม และการใช้ภาษาที่ล่อแหลม หมิ่นเหม่ (สื่อความหมายเรื่องเพศ)
เชลยศึก	พีเรียด/ ดราม่า/ สงคราม	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น และการใช้อาวุธในการทำร้ายร่างกายผู้อื่น
ช่อง GMM 25		
ป่ากามเทพ	ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น การใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ(ด่าทอ/ เสียดสี)
O-Negative รัก ออกแบบไม่ได้	ดราม่า	เน้นการแสดงให้เห็นของมีนเมา การแสดงออกถึงสัมพันธภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ กิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม การใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ (ด่าทอ/ เสียดสี)
ช่อง 7		
ริษยา	พีเรียด/ ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ
สาปดอกสร้อย	พีเรียด/ ดราม่า/ สยองขวัญ	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น การใช้อาวุธในการทำร้ายร่างกายผู้อื่น และการใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ(ด่าทอ/ เสียดสี)

จากการวิเคราะห์ยังพบว่า ละครที่ศึกษาจำนวน 9 เรื่อง รวม 29 ตอน มีเนื้อหาเข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ ซึ่งมักเป็นเนื้อหาที่มีปัญหาด้านความรุนแรงเป็นหลัก ในขณะที่ละครบางเรื่อง พบว่าในบางตอนมีเนื้อหาที่มีปัญหาด้านเพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ดังแสดงในตาราง

สถานี	ละคร	ระดับเนื้อหาที่ระบุ	จำนวนตอนที่ศึกษา	จำนวนตอนที่เข้าข่ายเกินระดับ	ลักษณะเนื้อหาที่เข้าข่ายเกินระดับ	
3	คลื่นชีวิต	ท	4	4	ความรุนแรง	
	เพชรกลางไฟ		4	-	-	
8	ระบำไฟ		4	4	ความรุนแรง/ เพศ	
	เชลยศึก		4	4	ความรุนแรง/ เพศ	
One	ราชนิหมอลำ		4	3	ความรุนแรง	
	ชิงรักริษยา		4	4	ความรุนแรง/ ภาษา	
GMM 25	O-Negative		4	4	ความรุนแรง/ เพศ	
	ป่ากามเทพ		3	3	ความรุนแรง/ เพศ/ ภาษา	
			น13	1	-	เพศ
7	ริษยา		น13	4	2	ความรุนแรง
	สาปดอกสร้อย	4		1	ความรุนแรง	
			40	29		

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์เนื้อหาละครในการศึกษาค้างนี้ยังชี้ให้เห็นว่า หากละครทุกเรื่องมีความยาวต่อตอนเท่า ๆ กัน ละครที่ถูกจัดเรตให้อยู่ในระดับ ท หลายเรื่องอาจมีเนื้อหาความรุนแรง เพศ และภาษาที่ไม่เหมาะสมใกล้เคียง หรือมากกว่าละครที่ถูกจัดเรตให้อยู่ในระดับ น13

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม เรื่อง “พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล”

จากผลการสำรวจความเห็นกลุ่มตัวอย่างผู้รับชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 4 ภาค พบว่ารายการประเภทละคร ยังเป็นประเภทรายการที่ผู้รับชมเปิดรับส่วนใหญ่มีการติดตามรับชมละครผ่านทั้งหน้าจอโทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ โดยละครประเภทบู๊/ แอ็คชั่น เป็นแนวละครที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบมากที่สุด (ร้อยละ 29) ตามด้วยละครประเภทตลกเบาสมอง (ร้อยละ 17) และละครประเภทรักโรแมนติก (ร้อยละ 12)

นอกจากนี้ จากการสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับละครของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับกับละครที่เลือกศึกษาทั้ง 10 เรื่องในงานวิจัยครั้งนี้พบว่า ละครที่ผู้ชมเปิดรับมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เรื่อง O-Negative (ร้อยละ 31) สาปดอกสร้อย (ร้อยละ 27) คลื่นชีวิต (ร้อยละ 26) ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า ละครเรื่อง O-Negative มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ และการใช้ภาษาที่มีความหมายในเชิงลบเป็นหลัก ในขณะที่ละครเรื่องสาปดอกสร้อย และคลื่นชีวิต เป็นละครที่มีฉากความรุนแรงต่อตอนมากกว่าละครทุกเรื่องที่ศึกษา

จากผลการศึกษาทั้ง 3 ส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากวิเคราะห์เนื้อหาละครซึ่งพบทั้งความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนพบการจัดระดับความเหมาะสมที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาที่เป็นจริงของละครในครั้งนี้ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้ที่กลุ่มผู้รับชมที่เป็นเด็กและเยาวชน อาจได้รับชมละครที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม และได้รับผลกระทบจากเนื้อหาดังกล่าว อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นปัญหาทั้งในส่วนหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์โดยหน่วยงานกำกับดูแล การจัดระดับความเหมาะสมโดยผู้ประกอบการตลอดจนความร่วมมือจากภาคประชาชน และความเข้าใจของผู้รับชมเกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และภาษาที่ไม่เหมาะสม

จากการศึกษาพบว่าหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดทำผังรายการของ กสทช. ครอบคลุมเรื่องความรุนแรง เพศ และภาษาที่ไม่เหมาะสม แต่ยังคงขาดวิธีการกำหนดความแตกต่างระหว่างเนื้อหา รายการประเภท ท, น13, น18 และ ฉ ที่ชัดเจน และใช้ถ้อยคำอธิบายที่คลุมเครือ ต้องมีการตีความสูง ขณะเดียวกันในเชิงปฏิบัติการจัดระดับความเหมาะสมหรือเรตของรายการโทรทัศน์ในแต่ละรายการ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละสถานี จึงอาจทำให้เกิดปัญหาการจัดเรตที่แตกต่าง โดยเฉพาะในรายการละครที่ยังมีการจัดเรตไม่สอดคล้องกับเนื้อหาที่ออกอากาศจริง

ข้อเสนอแนะ

กสทช. ในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลควรปรับปรุงกลไกต่าง ๆ เพื่อการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

- ส่งเสริมงานวิจัยที่สามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นคู่มือสนับสนุนหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่มีอยู่ เพื่อปรับปรุงตัวแปร หรือตัวชี้วัดให้เกิดความชัดเจน และสามารถนำมาปฏิบัติใช้จริงได้เหมือนกันทุก ๆ ฝ่าย ทั้งนี้

เพื่อให้สามารถแบ่งกลุ่มเนื้อหาแต่ละระดับได้ชัดเจน ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อการปกป้องคุ้มครองกลุ่มผู้รับชมที่เป็นเด็กและเยาวชนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

- สนับสนุนให้มีการพัฒนาปรับปรุงคู่มือสำหรับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ทบทวนข้อมูล หรือเพิ่มตัวอย่างในการพิจารณาจัดระดับเนื้อหาให้เป็นรูปธรรมมีความทันสมัยสอดคล้อง และเท่าทันกับบริบททางสังคม นอกจากนี้ควรมีการกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดย่อยในแต่ละประเด็นที่แตกต่างกัน เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าความรุนแรงในลักษณะใด เรื่องเพศแบบไหน การใช้ภาษาอย่างไร ที่ผู้ผลิตควรใส่ใจและมีความระมัดระวังในการนำเสนอเป็นพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้เกิดทั้งกลไกการกำกับดูแลร่วมกัน (Co-regulations) และการกำกับดูแลกันเอง (Self-regulations) ที่มีประสิทธิภาพจากผู้ผลิต/ สถานี อย่างคำนึงถึงการจัดระดับเนื้อหาตั้งแต่ขั้นเตรียมการผลิต (Pre-production) ขั้นการผลิต (Production) และขั้นหลังการผลิต (Post-production)
- ส่งเสริมกลไกการเฝ้าระวังให้ผู้รับชมรายการโทรทัศน์มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ มีความเข้าใจในเรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ ตลอดจนเข้าใจและรู้เท่าทันในความซับซ้อน และหลากหลายของด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาได้มากขึ้น รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดช่องทางการร้องเรียนเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมให้มีประสิทธิภาพ

สารบัญ

หน้า

สารบัญ

สารบัญภาพ

สารบัญตาราง

บทสรุปผู้บริหาร

1

บทที่ 1 บทนำ

1

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2

3. ขอบเขตการศึกษา

2

4. ความเข้าใจต่อโครงการและข้อสันนิษฐานในการศึกษา

7

5. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

7

6. วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

8

7. ประเด็น/นิยามและวิธีการวัดในส่วนการวิเคราะห์เนื้อหา

9

8. กรอบการศึกษา

16

9. แผนปฏิบัติการดำเนินงาน

17

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การศึกษาเกี่ยวกับประเด็น SLVR ในละครโทรทัศน์

19

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

34

3. กฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดระดับ

38

ความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์

4. กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการควบคุมตรวจ

41

สอบเนื้อหาของต่างประเทศ

บทที่ 3 ผลการศึกษา

1. ผลการวิเคราะห์ผังรายการละครของสถานีโทรทัศน์ที่เลือกศึกษา

51

2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหารายการละครที่เลือกศึกษา

54

ช่อง 3

57

ช่อง 8	74
ช่อง ONE	96
ช่อง GMM	116
ช่อง 7	142
3. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเรื่อง “พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล”	169
บทที่ 4 อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	175

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก (เล่มภาคผนวก)

ภาคผนวก ข (เล่มภาคผนวก)

ภาคผนวก ค (เล่มภาคผนวก)

ภาคผนวก ง (เล่มภาคผนวก)

สารบัญภาพ

	หน้า
บทที่ 1	
ภาพที่ 1.1 กรอบการศึกษา	16
บทที่ 3	
ภาพที่ 3.1 แสดงภาพรวมสัดส่วนเวลาออกอากาศรายการละคร/ ละครซีทคอม/ซีรีส์จากสถานีที่เลือกศึกษา 5 ช่อง ระหว่าง เดือนมกราคม-เมษายนพ.ศ. 2560 โดยเฉลี่ย (นาที/เดือน)	51
ภาพที่ 3.2 แสดงเวลาออกอากาศรายการละคร/ ละครซีทคอม/ ซีรีส์จากสถานีที่เลือกศึกษาระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน พ.ศ. 2560 โดยเฉลี่ย (นาที)	52

สารบัญตาราง

	หน้า
บทที่ 1	
ตารางที่ 1.1 แสดงเรตติ้งทีวีดิจิทัล (TV Rating: Nationwide) ประจำเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559	3
ตารางที่ 1.2 แสดงจำนวนยอดผู้ติดตามสถานีโทรทัศน์ที่มีช่องทางเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูป เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559	4
ตารางที่ 1.3 แสดงจำนวนสถานีโทรทัศน์ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก	5
ตารางที่ 1.4 สถานีโทรทัศน์และละครที่เป็นหน่วยการศึกษา	6
ตารางที่ 1.5 หลักเกณฑ์การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ของ กสทช. ด้านพฤติกรรม และความรุนแรง (Violence)	9
ตารางที่ 1.6 หลักเกณฑ์การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ของ กสทช. ด้านเพศ (Sex)	14
ตารางที่ 1.7 หลักเกณฑ์การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ของ	15

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
กสทช. ด้านการใช้ภาษา (Language)	
ตารางที่ 1.8 แผนการดำเนินงาน	17
บทที่ 2	
ตารางที่ 2.1 การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์แบบทั่วไปของ ACMA	49
บทที่ 3	
ตารางที่ 3.1 แสดงเวลาออกอากาศละครภาคค่ำของช่องต่าง ๆ ที่ศึกษา	54
ตารางที่ 3.2 แสดงระดับเนื้อหาของละครที่เลือกศึกษา 5 ช่อง	56
ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องคลื่นชีวิต	57
ตารางที่ 3.4 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องคลื่นชีวิต	59
ตารางที่ 3.5 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องคลื่นชีวิต	60
ตารางที่ 3.6 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องคลื่นชีวิต	61
ตารางที่ 3.7 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องคลื่นชีวิต	63
ตารางที่ 3.8 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องคลื่นชีวิต	66
ตารางที่ 3.9 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องเพชรกลางไฟ	67
ตารางที่ 3.10 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องเพชรกลางไฟ	68
ตารางที่ 3.11 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องเพชรกลางไฟ	70
ตารางที่ 3.12 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องเพชรกลางไฟ	71
ตารางที่ 3.13 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องเพชรกลางไฟ	74
ตารางที่ 3.14 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ	75

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องระบำไฟ	
ตารางที่ 3.15 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องระบำไฟ	77
ตารางที่ 3.16 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องระบำไฟ	78
ตารางที่ 3.17 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม จากละครเรื่องระบำไฟ	80
ตารางที่ 3.18 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับ ที่ระบุในละครเรื่องระบำไฟ	82
ตารางที่ 3.19 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านเพศที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องระบำไฟ	84
ตารางที่ 3.20 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องระบำไฟ	86
ตารางที่ 3.21 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องเชลยศึก	87
ตารางที่ 3.22 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องเชลยศึก	89
ตารางที่ 3.23 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องเชลยศึก	90
ตารางที่ 3.24 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม จากละครเรื่องเชลยศึก	91
ตารางที่ 3.25 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ ในละครเรื่องเชลยศึก	92
ตารางที่ 3.26 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความเพศที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ ในละครเรื่องเชลยศึก	95
ตารางที่ 3.27 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องเชลยศึก	96
ตารางที่ 3.28 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องราชินีหมอลำ	97
ตารางที่ 3.29 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องราชินีหมอลำ	99
ตารางที่ 3.30 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องราชินีหมอลำ	100
ตารางที่ 3.31 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม จากละครเรื่องราชินีหมอลำ	101

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.32 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ ในละครเรื่องราชินีหมอลำ	103
ตารางที่ 3.33 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องราชินีหมอลำ	106
ตารางที่ 3.34 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องชิงรักริษยา	106
ตารางที่ 3.35 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องชิงรักริษยา	108
ตารางที่ 3.36 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม จากละครเรื่องชิงรักริษยา	110
ตารางที่ 3.37 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกิน ระดับที่ระบุในละครเรื่องชิงรักริษยา	112
ตารางที่ 3.38 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกิน ระดับที่ระบุในละครเรื่องชิงรักริษยา	115
ตารางที่ 3.39 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องชิงรักริษยา	116
ตารางที่ 3.40 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องป่ากามเทพ	117
ตารางที่ 3.41 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องป่ากามเทพ	119
ตารางที่ 3.42 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องป่ากามเทพ	120
ตารางที่ 3.43 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม จากละครเรื่องป่ากามเทพ	121
ตารางที่ 3.44 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ ระบุในละครเรื่องป่ากามเทพ	124
ตารางที่ 3.45 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านเพศที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องป่ากามเทพ	126
ตารางที่ 3.46 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ ระบุในละครเรื่องป่ากามเทพ	127

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.47 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องปากกามเทพ	130
ตารางที่ 3.48 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้	131
ตารางที่ 3.49 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้	133
ตารางที่ 3.50 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้	134
ตารางที่ 3.51 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม จากละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้	135
ตารางที่ 3.52 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ ในละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้	136
ตารางที่ 3.53 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านเพศที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้	138
ตารางที่ 3.54 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ ในละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้	139
ตารางที่ 3.55 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่อง O-negative รัก ออกแบบไม่ได้	142
ตารางที่ 3.56 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องริษยา	143
ตารางที่ 3.57 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องริษยา	144
ตารางที่ 3.58 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องริษยา	146
ตารางที่ 3.59 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องริษยา	147
ตารางที่ 3.60 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ ในละครเรื่องริษยา	149
ตารางที่ 3.61 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องริษยา	151

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 3.62 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องสาปดอกสร้อย	152
ตารางที่ 3.63 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องสาปดอกสร้อย	153
ตารางที่ 3.64 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องสาปดอกสร้อย	155
ตารางที่ 3.65 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม จากละครเรื่องสาปดอกสร้อย	156
ตารางที่ 3.66 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ ในละครเรื่องสาปดอกสร้อย	158
ตารางที่ 3.67 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องสาปดอกสร้อย	160
ตารางที่ 3.68 แสดงจำนวนฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครแต่ละเรื่องโดยเฉลี่ย	161
ตารางที่ 3.69 แสดงลักษณะความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครแต่ละเรื่อง	163
ตารางที่ 3.70 แสดงจำนวนตอนที่ศึกษา และลักษณะเนื้อหาที่เข้าข่ายเกินระดับในแต่ละช่อง	168
ตารางที่ 3.71 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของตัวอย่าง จำแนกตามภูมิภาค	169
ตารางที่ 3.72 พฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์ จำแนกตามภูมิภาค	171
ตารางที่ 3.73 พฤติกรรมการเปิดรับชมละคร จำแนกตามภูมิภาค	173
บทที่ 4	
ตารางที่ 4.1 แสดงรายละเอียดหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดทำผังรายการของ กสทช.	178

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากการเปลี่ยนผ่านของอุตสาหกรรมโทรทัศน์ไทยในระบบโทรทัศน์แบบแอนะล็อกไปสู่ระบบดิจิทัล ส่งผลกระทบให้ผู้ประกอบการเพิ่มขึ้น มีการสร้างความหลากหลายในแง่เนื้อหา ทำให้เกิดการแข่งขันที่จะนำเสนอรายการที่ดีสู่สาธารณะ ในขณะที่เดียวกัน ผู้ประกอบการผลิตเนื้อหารายการให้จูงใจกลุ่มผู้ชม เพื่อแย่งชิงกลุ่มผู้ชม และความนิยม (Rating) ให้มากกว่าช่องที่มีรายการเดียวกันในช่วงเวลาเดียวกัน เนื่องจากกลุ่มผู้ผลิตรายการยังต้องใช้รายได้จากการโฆษณาเป็นต้นทุนในการผลิตรายการ และการอยู่รอดของสถานี ปัจจุบันโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมีประมาณ 26 ช่อง ประกอบด้วยกลุ่มเนื้อหารายการในโทรทัศน์ดิจิทัลประเภทบริการสาธารณะ และประเภทบริการทางธุรกิจ ซึ่งมีการออกอากาศทั้งรายการประเภทข่าวสารสาระ และบันเทิง

ในกลุ่มเนื้อหาประเภทบันเทิง รายการละครหลังข่าวกล่าวได้ว่าเป็นรายการที่ได้รับความนิยมอย่างมากและเป็นจุดขายสำคัญของบางสถานี ในขณะที่เดียวกันผู้ผลิตละครบางเรื่องและเจ้าของสถานีโทรทัศน์ระบบดิจิทัลบางสถานี รวมทั้งผู้สนับสนุนการโฆษณาให้ความสำคัญกับความนิยมจากกลุ่มผู้ชมมากกว่าเนื้อหาโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมด้าน เพศ ภาษา และความรุนแรง ทั้งที่จริงแล้วคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ออกประกาศ หลักเกณฑ์ เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ตามประกาศ คณะกรรมการ กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556 เพื่อออกกฎข้อบังคับในด้านการนำเสนอเนื้อหาด้าน เพศ ภาษา และความรุนแรง และจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค อย่างไรก็ตาม กสทช. ก็ยังพบการร้องเรียนด้านเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมหลายกรณี อาทิ เนื้อหาละครเรื่อง “คลับพรายเดย์ ตอน เพื่อนรักเพื่อนร้าย” ของสถานี GMM 25 ได้มีการนำเสนอภาพการข่มขืนและล่วงละเมิดทางเพศต่อสตรี และภาพการทะเลาะวิวาทโดยคู่กรณีนำใบหน้าของผู้หญิงไปแนบที่อรรถจักรยานยนต์จนทำให้หน้าเสียโฉม¹ นอกจากนี้ สถานี MCOT HD ได้ถูกร้องเรียนว่า ละครเรื่อง “สงครามคอนแวนต์

¹ กสทช. มีมติลงดาบปรับละครเพื่อนรักเพื่อนร้ายหลังปล่อยฉากข่มขืนรุนแรง.

www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1468228516

(สงครามไฮสคูล)” มีเนื้อหาไม่เหมาะสมสำหรับเด็กและเยาวชน เช่น การแสดงท่าทางการต่อสู้เพื่อแย่งนักเรียนชายเชิงชู้สาวในโรงเรียนเดียวกัน โดยภาพการแสดงที่ปรากฏอาจส่งผลให้เด็กเยาวชนลอกเลียนแบบพฤติกรรมได้² และการนำเสนอเนื้อหาละครเจ้าพายุของสถานี 7 HD ที่มีภาพการแสดงวิธีการฆ่า ทำร้าย และการกระทำที่รุนแรง ซึ่งขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน และมีผลต่อการให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจอย่างร้ายแรง

จากกรณีดังกล่าวมานั้น บางกรณีเข้าข่ายการกระทำความผิดตามมาตรา 37 ตาม พ.ร.บ.การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ.2551 จึงส่งผลให้สถานีได้รับการลงโทษโดยการปรับและให้เปลี่ยนการจัดระดับความเหมาะสมของรายการจากเดิมระดับทั่วไป(ท) ให้เปลี่ยนเป็นระดับแนะนำ (น 18)³

จากสิ่งที่เกิดขึ้นทำให้เป็นกังวลว่าหากไม่มีการตรวจสอบควบคุมการนำเสนอเนื้อหาละครที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ เพศ ภาษา และพฤติกรรมความรุนแรงโดยปราศจากมาตรการการป้องกันที่ดี ย่อมส่งผลเสียต่อกลุ่มผู้ชมละครทั้งเด็กเยาวชนและผู้ที่มีชู้ช้อย่างเป็นกิจวัตรประจำวัน (Heavy User) ให้เกิดการเรียนรู้และการเลียนแบบตามเนื้อหาในละครด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้การศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ เพศ ภาษา และความรุนแรงในละครหลังข่าวในเชิงลึกภายใต้หลักวิชาการ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่แท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ในการกำกับดูแลเนื้อหารายการอย่างมีประสิทธิภาพและมาตรการการกลั่นกรองเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์การศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์ผังรายการและเนื้อหารายการจากรายการละครหลังข่าวที่ออกอากาศทางช่องโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล

2.2 เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการกำกับดูแลผังรายการและเนื้อหารายการ

3. ขอบเขตการศึกษา

3.1 สถานีโทรทัศน์ที่ศึกษาประกอบด้วยเกณฑ์การคัดเลือก 3 ขั้นตอนดังนี้

²สงครามคอนแวนต์ มาถึงกสทช. อนุเนื้อหาเสนอกสท.ถูกละครขัดม.37. www.prachatai.com/journal/2016/09/67969

³“กสทช. สั่งปรับ GMM25 ฐานผิดมาตรา 37 พ.ร.บ. กสทช”. www.thaidigitaltelevision.com/กสทช-สั่งปรับ-GMM25-ฐานผิดมาตรา/

ชั้นที่ (1) เลือกสถานีที่ได้รับความนิยมสูงสุด 15 อันดับแรก จากการจัดอันดับของ AGB Nielsen ประจำเดือนธันวาคม พ.ศ. 2559 ดังนี้

ตารางที่ 1.1 แสดงเรตติ้งทีวีดิจิทัล (TV Rating: Nationwide) ประจำเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559

อันดับ	ช่อง	เรตติ้งโดยเฉลี่ย
1	ช่อง 7 HD	2.605
2	ช่อง 3 HD	2.017
3	ช่อง Workpoint	1.338
4	ช่อง Mono 29	0.920
5	ช่อง One	0.719
6	ช่อง 8	0.681
7	ช่อง 3 SD	0.333
8	ช่องไทยรัฐ TV	0.304
9	ช่อง Amarin	0.264
10	ช่อง Now	0.244
11	ช่อง MCOT	0.224
12	ช่อง PPTV	0.202
13	ช่อง True 4U	0.186
14	ช่อง GMM 25	0.158
15	ช่อง Nation	0.114

ที่มา: บริษัทAGB Nielsen

ขั้นที่ (2) เลือกจากโทรทัศน์ที่มีช่องทางเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูป (Youtube) โดยมีจำนวนยอดผู้ติดตามรับชม(Subscriber)หนึ่งล้านรายขึ้นไป เนื่องจากในปัจจุบันผู้ชมสามารถรับชมละครที่ได้รับความนิยมย้อนหลังผ่านทางเว็บไซต์ยูทูปได้ โดยสะท้อนได้จากจำนวนผู้ติดตามรับชมที่นำมาเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ตารางที่ 1.2 แสดงจำนวนยอดผู้ติดตามสถานีโทรทัศน์ที่มีช่องทางเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูป เดือนธันวาคม พ.ศ. 2559

อันดับ	ช่อง/ แชนแนล	จำนวนผู้ติดตาม (ราย)
1	ช่อง Workpoint / Workpointofficial	4,903,836
2	ช่อง One/ ช่อง One	3,872,295
3	ช่อง 3 HD / TV3 Official ⁴	2,962,771
4	ช่อง 3 SD / TV3 Official	2,962,771
5	ช่อง GMM25/ GMM25Thailand	1,572,893
6	ช่อง8 / ThaiCh8	1,311,490
7	ช่อง 7 / CH7	1,268,693
8	ช่องไทยรัฐ TV / Thairath TV	1,046,967

ที่มา: เว็บไซต์ยูทูป (Youtube)

ขั้นที่ (3) เลือกจากสถานีที่มีละครไทยออกอากาศระหว่างช่วงเวลา 20.00 – 24.00น.⁵ จำนวน 2 เรื่องขึ้นไปต่อสัปดาห์จากการสำรวจผังรายการของแต่ละช่องระหว่างช่วงเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 จากเกณฑ์คัดเลือกทั้ง 3 ชั้น ทำให้ได้สถานีที่เลือกศึกษาทั้งหมด 5 สถานี ได้แก่ ช่อง 7 HD ช่อง 3 HD ช่อง 8 และ ช่อง GMM25

⁴แชนแนล TV3 Official เป็นช่องทางการเผยแพร่ในเว็บไซต์ยูทูป (Youtube) ของทั้งช่อง 3 HD และช่อง 3 SD

⁵เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าวสอดคล้องกับธรรมชาติการออกอากาศละครของสถานีต่าง ๆ และยังมีอยู่ในช่วง 18.00-22.00 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ผู้รับชมสูง ซึ่งเด็กและเยาวชนอาจรับชมอยู่ด้วย จึงเป็นช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวัง ตามประกาศคณะกรรมการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ.2556

ตารางที่ 1.3 แสดงจำนวนสถานีโทรทัศน์ที่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือก

ลำดับ	ช่อง	จำนวนละครไทยที่ออกอากาศในช่วงเวลา 20.00-24.00 (เรื่อง)
1	ช่อง 7 HD	3 เรื่อง
2	ช่อง 3HD	3 เรื่อง
3	ช่อง One	4 เรื่อง
4	ช่อง 8	2 เรื่อง
5	ช่อง GMM25	10 เรื่อง

3.2 ละครที่ศึกษา

(1) ต้องเป็นละครไทย (Drama) เรื่องยาว ที่ไม่ใช่ละครประเภทซีรีส์ (Series) ที่มีการแบ่งเป็นซีซั่นเฉพาะและไม่ใช่ละครประเภทซิตคอม (Sitcom)

(2) ต้องเป็นละครที่มีเวลาเริ่มออกอากาศในช่วงระหว่าง 20.00 ถึง 21.00 น. ทุกวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่สถานีโทรทัศน์ทุกช่องเริ่มออกอากาศละครตามผังรายการใกล้เคียงกันและเพื่อให้ได้จำนวนละคร และจำนวนตอนที่ศึกษาในแต่ละสัปดาห์มีปริมาณเท่ากันทุกช่อง

(3) ต้องเป็นละครที่ออกอากาศในช่วงเวลาเก็บข้อมูลหน่วยการศึกษาอันได้แก่ ช่วงเวลาระหว่างวันที่ 15 มกราคม พ.ศ.2560 – 15 มีนาคม พ.ศ. 2560 (รวม 8 สัปดาห์ 4 วัน) เป็นหลัก โดยต้องไม่ใช่ละครที่กำลังจะออกอากาศจบในช่วงวันที่ 16- 19 มกราคม พ.ศ. 2560 และต้องไม่ใช่ละครเรื่องใหม่ที่เพิ่งเริ่มออกอากาศตั้งแต่วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 เป็นต้นไป จากเกณฑ์ดังกล่าวจะทำให้ได้ละครที่ศึกษาช่องละ 2 เรื่องเท่ากัน รวมทั้งหมด 10 เรื่อง

(4) สำนวณเนื้อหาละครทั้ง 10 เรื่องในช่วงที่เลือกศึกษาทุกตอน จากนั้นจึงใช้วิธีเลือกศึกษาวิเคราะห์ตอนที่มีแนวโน้มเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และภาษา แบบเฉพาะเจาะจง

(Purposive Sampling) จำนวนเรื่องละ 4 ตอน เพื่อให้สะท้อนภาพลักษณะความรุนแรง เพศ และ ภาษาได้มากที่สุด ดังแสดงในตาราง⁶

ตารางที่ 1.4 สถานีโทรทัศน์และละครที่เป็นหน่วยการศึกษา

ช่องที่ศึกษา	จำนวนละคร ที่ศึกษา (เรื่อง)	ละครที่ศึกษา	จำนวน ตอนที่ ศึกษา	ตอนที่เลือก ศึกษา
ช่อง 7 HD	2	ริษยา (จ.-อ. เริ่ม 27 ธันวาคม พ.ศ.2559)	4	6/11/14/15
		สาปดอกสร้อย (พ.-พฤ. เริ่ม 29 ธันวาคมพ.ศ. 2559)	4	7/13/14/15
ช่อง 3 HD	2	คลื่นชีวิต (จ.-อ.เริ่ม 23 มกราคม พ.ศ.2560)	4	2/ 7/ 12/ 13
		เพชรกลางไฟ (พ.-พฤ. เริ่ม 25 มกราคม พ.ศ.2560)	4	5/10/11/13
ช่อง One	2	ราชินีหมอลำ (จ.-อ. เริ่ม 10 มกราคม พ.ศ. 2560)	4	7/8/10/17
		ชิงรักริษยา (พ.-พฤ. เริ่ม 4 มกราคม พ.ศ.2560)	4	10/12/15/18
ช่อง 8	2	ระบำไฟ (จ.-อ. เริ่ม 16 มกราคม พ.ศ. 2560)	4	4/5/6/13
		เชลยศึก (พ.-พฤ. เริ่ม 25 มกราคม พ.ศ.2560)	4	6/7/13/14
ช่อง GMM 25	2	เพลิงฤษณา ป่ากามเทพ (จ.-อ. เริ่ม 23 มกราคม พ.ศ. 2560)	4	1/5/12/14
		O-Negative (พ.-พฤ. เริ่ม 27 ตุลาคม 2559)	4	16/22/23/24
รวม	10 เรื่อง		40 ตอน	

⁶เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องเวลา การศึกษาในครั้งนี้จึงใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหารายการโทรทัศน์ที่เป็นหน่วยศึกษาย้อนหลังจากช่องทางในสื่อออนไลน์ ได้แก่ เว็บไซต์ยูทูบ และเว็บไซต์ Bugaboo TV โดยจากการสุ่มสำรวจพบว่าไม่มีความแตกต่างระหว่างเนื้อหาที่ออกอากาศทางโทรทัศน์และเนื้อหาที่เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์

4. ความเข้าใจต่อโครงการและข้อสันนิษฐานในการศึกษา

คณะผู้วิจัยตระหนักดีว่าในฐานะที่สำนักงาน กสทช. มีบทบาทโดยตรงในการกำกับดูแลเนื้อหา รายการ ได้รับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมอย่างต่อเนื่องและมีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อยๆ การพิจารณาเรื่องร้องเรียนโดยไม่มีมาตรการเชิงป้องกัน อาจทำให้การกำกับดูแลไม่สามารถทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะเนื้อหาที่ไม่พึงประสงค์อาจมีมากกว่าจำนวนที่ถูกตรวจพบ และ/หรือ การตรวจสอบเนื้อหารายการก็อาจทำได้ไม่ทั่วถึง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สำนักงาน กสทช. จะต้องมีข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับเนื้อหารายการสำหรับใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลเนื้อหา รายการ โดยเฉพาะรายการละครซึ่งออกอากาศในช่วงเวลาหลังข่าวภาคค่ำที่มีอัตราผู้ชมจำนวนมาก ทั้งนี้เพื่อกำหนดมาตรการเชิงป้องกันให้ผู้ประกอบกิจการหรือผู้รับใบอนุญาตรายการตระหนักต่อ เนื้อหาที่ไม่เหมาะสมที่ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม

สำหรับข้อสันนิษฐานในการศึกษาครั้งนี้อยู่บนพื้นฐานที่ว่า กิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินเข้าสู่ ช่วงของการแข่งขันกันอย่างเข้มข้นเพื่อความอยู่รอด ทำให้ผู้ประกอบการแต่ละรายจำเป็นต้องมี กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อสร้างความนิยมให้กับสถานีของตนเองอันอาจนำไปสู่การผลิตเนื้อหาละครที่มีเนื้อหา ที่เกี่ยวกับ เพศ ภาษา และความรุนแรงอันไม่เหมาะสมเพียงเพื่อต้องการความนิยมมาก โดยปราศจาก ความรับผิดชอบต่อสังคม การตรวจสอบเนื้อหารายการอย่างเป็นระบบตามหลักวิชาการจึงมี ความจำเป็นสำหรับสำนักงาน กสทช.

5. นิยามเชิงปฏิบัติการ

ละครโทรทัศน์ หมายถึงรายการละคร (Drama) ที่นำเสนอเรื่องราว (Story) เรื่องใดเรื่อง หนึ่ง ด้วยการวางโครงเรื่อง (Plot) นำเสนอในลักษณะเร้าความสนใจของผู้ชม สร้างความขัดแย้ง (Conflict) ซึ่งจะพัฒนานำไปสู่จุดสูงสุดทางอารมณ์ของเรื่อง (Climax) และจบลงในที่สุด

ความรุนแรง หมายถึง การกระทำใดๆ ที่อาจทำให้ผู้ชมเกิดความสะเทือนใจ สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก ทั้งต่อตัวละครนั่นเอง ตัวละครอื่น ต่อสิ่งมีชีวิตอื่น หรือวัตถุสิ่งของ การแสดงให้เห็นเหตุการณ์หรืออันตรายร้ายแรง การใช้อาวุธ ทั้งลักษณะสมจริง หรือเป็นจินตนาการ รวมถึงการ กระทำที่ผิดกฎหมาย

เพศ หมายถึง นำเสนอการแต่งกายที่ไม่มีมิติซิด ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะและประเพณี การแสดงออกถึงสัมพันธ์ภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมกับสังคม และวัฒนธรรมไทย

ภาษา หมายถึง การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ล่อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ หรือไม่สุภาพ ก้าวร้าว รุนแรงรวมถึงภาษาแสดงต่างๆ

ฉาก หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวละคร ซึ่งประกอบด้วย กระทำของตัวละครจำนวนหนึ่ง ในสถานที่หนึ่ง ณ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งการเปลี่ยนฉาก จึงหมายถึงการเปลี่ยนของเหตุการณ์ ที่กำหนดโดยการกระทำของตัวละคร สถานที่ และช่วงเวลา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการเล่าและลำดับเรื่องราวของละคร

6. วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

โครงการวิจัยเรื่อง “ การศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับ เพศ ภาษา และความรุนแรงในละครหลังข่าว ” มีวิธีการศึกษาในแต่ละส่วน ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ผังรายการของแต่ละสถานีโทรทัศน์ตามช่วงเวลา que เลือกศึกษา

6.2 วิเคราะห์รายการละครที่เลือกศึกษาด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจำแนกเนื้อหาในละครที่มีเนื้อหาที่แสดงให้เห็นถึง พฤติกรรมทางเพศ (Sex) ภาษา (Language) ความรุนแรง (Violence) (เรียกโดยย่อว่า S-L-V) จากหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการของ กสทช.

6.3 สสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการรับชม และทัศนคติที่มีต่อเนื้อหาของละครหลังข่าว que เลือกนำมาเป็นหน่วยการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณโดยวิธีการวิจัยแบบสำรวจ (Survey Research)

7. ประเด็น/นิยามและวิธีการวัดใน ส่วนการวิเคราะห์เนื้อหา

7.1 ในส่วนการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของละครที่เลือกศึกษา คณะผู้วิจัย อ้างอิงจากหลักเกณฑ์การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ของ กสทช. ด้านพฤติกรรม และความรุนแรง (Violence) เพศ (Sex) และการใช้ภาษา (Language)⁷ มีรายละเอียด ดังนี้

1. พฤติกรรมความรุนแรง

ตารางที่ 1.5 หลักเกณฑ์การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ของ กสทช. ด้าน พฤติกรรมและความรุนแรง (Violence)

ด้านพฤติกรรมความรุนแรง (Violence)				
ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ใช้กับรายการระดับ	“ป” และ “ค”	“ท”	“น13” และ “น 18”	“ฉ”
7.1.1 การแสดงที่ทำให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกสะเทือนใจ สะเทือนขวัญหวาดกลัว หรือวิตก	-ไม่มี (ดูข้อเสนอแนะในการผลิต)	- ไม่มีเว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่องโดย 1) ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ 2) สามารถเห็นภาพการตายการบาดเจ็บ บาดแผลเลือดตกยางออก 3) หากแสดงขั้นตอนการกระทำและผู้ถูกกระทำ ต้องไม่เน้นผลการกระทำนั้นด้วยเทคนิคพิเศษและเสียงประกอบเพื่อเพิ่มความตื่นเต้นระทึกขวัญ (ดูข้อเสนอแนะในการผลิต) 4) หากเป็นการแสดงความสามารถเฉพาะบุคคลให้ขึ้นข้อความกำกับ	- มีได้ตามบริบทของเรื่องโดย 1) สามารถแสดงขั้นตอนการกระทำและผู้ถูกกระทำ รวมทั้งผลการกระทำนั้นโดยไม่เน้นถึงความทารุณโหดร้ายหรือขาดมนุษยธรรม 2) สามารถเห็นภาพการตายการบาดเจ็บ บาดแผลเลือดตกยางออก 3) หากเป็นการแสดงความสามารถหรือความเสี่ยงเฉพาะบุคคลให้ขึ้นข้อความกำกับ	-มีได้โดยไม่ต้องไม่ขัดกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

⁷ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์พ.ศ. 2556

7.1.2 การใช้ความรุนแรงต่อตนเอง	- ไม่มี	-ไม่มีเว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่องโดย 1) ไม่นำเสนอในลักษณะชี้นำชักจูง 2) ไม่เน้นการแสดงขั้นตอนการกระทำและผลจากการกระทำนั้น 3) หากเป็นการแสดงความสามารถหรือความเสียหายเฉพาะบุคคลให้ขึ้นข้อความกำกับ	-มีได้ตามบริบทของเรื่องโดย 1) ไม่เน้นให้เห็นขั้นตอนการกระทำและผลการกระทำที่ชัดเจนเพื่อลดความรุนแรง (ดูข้อเสนอแนะในการผลิต) 2) หากเป็นการแสดงความสามารถหรือความเสียหายเฉพาะบุคคลให้ขึ้นข้อความกำกับ	-มีได้โดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
7.1.3 การใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น	-ไม่มี	-ไม่มีเว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่องโดยไม่นำเสนอในลักษณะชี้นำชักจูงโดย 1) ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ 2) หากแสดงขั้นตอนการกระทำและผู้กระทำต้องไม่เน้นผลจากการกระทำ 3) หากเป็นการแสดงความสามารถหรือความเสียหายเฉพาะบุคคลให้ขึ้นข้อความกำกับ	-มีได้ตามบริบทของเรื่องโดย 1) สามารถแสดงขั้นตอนการกระทำและผู้ถูกกระทำรวมทั้งผลจากการกระทำนั้น 2) สามารถแสดงการตายการบาดเจ็บบาดแผลเลือดตกยางออกโดยไม่เน้นความทารุณโหดร้ายหรือขาดมนุษยธรรม 3) หากเป็นการแสดงความสามารถหรือความเสียหายเฉพาะบุคคลให้ขึ้นข้อความกำกับ	-มีได้โดยเป็นการแสดงถึงพฤติกรรมที่โหดร้ายป่าเถื่อนผิดมนุษยธรรมต้องไม่เน้นขั้นตอนของการกระทำผู้ถูกกระทำและผลจากการถูกกระทำที่ชัดเจนและต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

7.1.4 การใช้ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ	- ไม่มีเว้นแต่เป็นการสาธิตเพื่อให้ความรู้หรือพัฒนาการเรียนรู้	- ไม่มีเว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่องโดย 1) ไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้าหรือชักจูง 2) สามารถแสดงขั้นตอนการกระทำและสิ่งที่ถูกกระทำได้โดยไม่เน้นผลจากการกระทำ 3) หากเป็นการแสดงความสามารถหรือความเสียหายเฉพาะบุคคลให้ขึ้นข้อความกำกับ	- มีได้ตามบริบทของเรื่องโดย 1) สามารถแสดงขั้นตอนการกระทำและสิ่งที่ถูกกระทำรวมทั้งผลจากการกระทำนั้น 2) หากเป็นการแสดงการตายการบาดเจ็บบาดแผลเลือดตกยางออกต้องไม่เน้นการทรมานการทรมานหรือความสยดสยอง 3) หากเป็นการแสดงความสามารถหรือความเสียหายเฉพาะบุคคลให้ขึ้นข้อความกำกับ	- มีได้โดยหากเป็นการแสดงถึงพฤติกรรมที่โหดร้ายป่าเถื่อนผิดมนุษย์ต้องไม่เน้นขั้นตอนของการกระทำสิ่งผู้ถูกกระทำและผลจากการถูกกระทำที่ชัดเจนและต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
7.1.5 การแสดงให้เห็นเหตุการณ์หรืออันตรายร้ายแรง	- ไม่มี(ดูข้อเสนอแนะในการผลิต)	- มีได้บ้างตามบริบทของเรื่องโดยไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ(ดูข้อเสนอแนะในการผลิต)	- มีได้ตามบริบทของเรื่อง	- มีได้โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
7.1.6 การใช้อาวุธในการทำร้ายผู้อื่นตนเองสิ่งของ	- ไม่มีเว้นแต่เป็นการแสดงของตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์หรือไม่มีลักษณะคล้ายคลึงมนุษย์หรือไม่เป็นเนื้อหาหลักของเรื่องและไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้าชักจูง	- ไม่มีเว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่องโดย 1) ไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้าชักจูง 2) ไม่เน้นการแสดงถึงผลที่ได้รับจากการใช้อาวุธ	- มีได้ตามบริบทของเรื่องโดยสามารถแสดงถึงกระบวนการแต่ไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้าหรือชักจูงให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ	- มีได้โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
7.1.7 การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธในการทำร้ายผู้อื่นตนเอง สิ่งของ	- ไม่มี เว้นแต่เป็นการแสดงของตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์หรือไม่มีลักษณะคล้ายคลึงมนุษย์ โดยไม่เป็นเนื้อหาหลักของเรื่องหรือการนำเสนอ และไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้าชักจูง	- ไม่มี เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดยไม่เน้นผลที่ได้รับจากการกระทำ (ดูข้อเสนอแนะในการผลิต)	- มีได้ ตามบริบทของเรื่อง โดยสามารถแสดงถึงกระบวนการ แต่ไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้า หรือชักจูงให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

7.1.8 ความรุนแรงในรูปแบบจินตนาการ (Fantasy Violence)	- ไม่มีเว้นแต่เป็นการแสดงของตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์หรือไม่มีลักษณะคล้ายคลึงมนุษย์โดยไม่เป็นเนื้อหาหลักของเรื่องหรือการนำเสนอและไม่นำเสนอในลักษณะที่น่าชกแจง	- ไม่มีเว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดยไม่เน้นการแสดงถึงขั้นตอนการกระทำและถูกกระทำ รวมทั้งผลจากการกระทำ	- มีได้ตามบริบทของเรื่องโดยสามารถแสดงขั้นตอนการกระทำและผู้ถูกกระทำ รวมทั้งผลจากการกระทำนั้น	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
7.1.9 การกระทำอันผิดกฎหมาย รวมทั้งการใช้หรือการแสดงให้เห็นสารเสพติดของมีนเมาทุกประเภท การพนันและการค้าประเวณี	- ไม่มี	- ไม่มีเว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่อง โดย 1) ไม่นำเสนอ ในลักษณะที่น่า ชกแจง 2) ไม่เน้นการแสดงถึงกระบวนการกระทำที่ชัดเจน 3) แสดงให้เห็นถึงผลหรือโทษที่ได้รับจากการกระทำนั้น 4) ขึ้นข้อความกำกับว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย	- มีได้ตามบริบทของเรื่องโดย 1) สามารถแสดงกระบวนการของการกระทำได้บ้าง โดยต้องแสดงให้เห็นถึงผลหรือโทษที่ได้รับจากการกระทำนั้น 2) ขึ้นข้อความกำกับว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย	- มีได้ โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
7.1.10 พื้นที่หรือสถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก	- ไม่มีเว้นแต่เป็นการสาธิตให้ความรู้หรือพัฒนาการเรียนรู้หรือเป็นเรื่องในจินตนาการ (แฟนตาซี) หรือการ์ตูนสำหรับเด็กโดย 1) ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ 2) ไม่นำเสนอในลักษณะที่น่าชกแจง 3) ไม่เน้นการแสดงถึงกิจกรรมที่ดำเนินในสถานที่นั้น	- มีได้บ้างตามบริบทของเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้หรือเป็นเรื่องในจินตนาการ (แฟนตาซี) หรือการ์ตูนสำหรับเด็กโดย 1) ไม่นำเสนอในลักษณะที่น่าชกแจง 2) ไม่เน้นการแสดงถึงกิจกรรมที่ดำเนินในสถานที่นั้น	- มีได้ตามบริบทของเรื่องโดยไม่นำเสนอในลักษณะที่น่าชกแจง	- มีได้โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

<p>7.1.11เหตุการณ์ กิจกรรมพฤติกรรม หรือความเชื่อที่ชักจูง ไปสู่อันตรายหรือเสี่ยง ต่อการดำเนินชีวิตใน วัยเด็ก</p>	<p>- ไม่มี</p>	<p>- ไม่มีเว้นแต่เป็นไปตาม บริบทของเรื่องที่ไม่ สามารถหลีกเลี่ยงได้โดย 1) ไม่นำเสนอในลักษณะ ชี้แนะหรือชักจูง 2) หากเป็นการแสดง ความสามารถความเสี่ยง หรือความเชื่อเฉพาะ บุคคลให้ขึ้นข้อความ กำกับเตือนถึงอันตราย จากการเลียนแบบ</p>	<p>- มีได้ตามบริบท ของเรื่องโดย 1) ไม่นำเสนอใน ลักษณะชี้แนะชักจูง 2) หากเป็นการ แสดงความสามารถ ความเสี่ยงหรือความ เชื่อเฉพาะบุคคลให้ ขึ้นข้อความกำกับ เตือนถึงอันตรายจาก การเลียนแบบ</p>	<p>- มีได้โดยไม่ต้องไม่ขัดต่อ กฎระเบียบและกฎหมาย อื่นที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>7.1.12การนำเสนอ ประเด็นที่เกี่ยวกับเชื้อ ชาติ ชาติพันธุ์ เพศ ศาสนา สถานะชนชั้น หรือการแสดงที่ ก่อให้เกิดทัศนคติ ในทางลบต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลอื่น</p>	<p>- ไม่มี</p>	<p>- มีได้บ้างตามบริบท ของเรื่องที่ไม่สามารถ หลีกเลี่ยงได้โดยเป็นการ เรียนรู้เกี่ยวกับสภาพ ปัญหาสังคมหรือสะท้อน สังคมที่เป็นจริงเพื่อ ประโยชน์ในการเรียนรู้</p>	<p>- มีได้ตามบริบท ของเรื่องโดยไม่ต้องไม่ นำเสนอในลักษณะ ชี้แนะชักจูงให้เกิดการ ดูถูกเหยียดหยาม และเกิดการเลือก ปฏิบัติ</p>	<p>- มีได้โดยไม่ต้องไม่ขัดต่อ กฎระเบียบและกฎหมาย อื่นที่เกี่ยวข้อง</p>
<p>7.1.13การใช้สไล ศาสตร์เวทมนต์ ปาฏิหาริย์เรื่องเหนือ ธรรมชาติ</p>	<p>- ไม่มี</p>	<p>- มีได้บ้างตามบริบท ของเรื่องที่ไม่สามารถ หลีกเลี่ยงได้หรือเป็น การเรียนรู้หรือให้ ความรู้ด้านวิชาการหรือ เป็นเรื่องในจินตนาการ (แฟนตาซี) หรือการ์ตูน สำหรับเด็กโดย 1) ไม่นำเสนอในลักษณะ ชี้แนะชักจูงให้หลงเชื่อม งาย 2) ขึ้นข้อความกำกับ เตือนถึงเนื้อหาที่ต้องใช้ วิจารณญาณในการ รับชม</p>	<p>- มีได้ตามบริบท ของเรื่องโดย 1) ไม่นำเสนอใน ลักษณะชี้แนะชักจูงให้ หลงเชื่อมง่าย 2) ขึ้นข้อความกำกับ เตือนถึงเนื้อหาที่ต้อง ใช้วิจารณญาณใน การรับชม</p>	<p>- มีได้โดยไม่ต้องไม่ขัดต่อ กฎระเบียบและกฎหมาย อื่นที่เกี่ยวข้อง</p>

2. เพศ

ตารางที่ 1.6 หลักเกณฑ์การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ของ กสทช. ด้าน เพศ (Sex)

เรื่องเพศ (Sex)				
ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ใช้กับรายการระดับ	“ป” และ “ด”	“ท”	“น13” และ “น18”	“ฉ”
7.2.1 สรีระและการแต่งกาย	- ไม่มีการแต่งกายที่ไม่มิดชิดไม่เหมาะสมกับกาลเทศะและประเพณี โดยเฉพาะตัวละคร พิธีกรหรือผู้ร่วมรายการที่เป็นเด็กหรือเยาวชนควรแต่งกายให้เหมาะสมกับวัย เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ หรือเป็นเรื่องในจินตนาการ (แฟนตาซี) หรือการ์ตูนสำหรับเด็กหรือเป็นการแต่งกายในกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับในสังคมถูกต้องตามกาลเทศะและตามกติกาสากล (Dress Code)	- ไม่มีภาพสรีระและการแต่งกายที่โป้ไม่มิดชิดที่มีเจตนาเพื่อยั่วยุคมารมณณ์เว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่องที่ไม่พบบ้อยในการนำเสนอหรือเป็นการแต่งกายในกิจกรรมที่ได้รับการยอมรับในสังคมถูกต้องตามกาลเทศะและตามกติกาสากล (Dress Code)	- มีภาพสรีระและการแต่งกายที่ไม่มิดชิดได้บ้างตามบริบทของเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้	- มีได้โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
7.2.2 การแสดงออกถึงสัมพันธ์ภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศและกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม	- ไม่มี	- มีได้บ้างตามบริบทของเรื่องโดย 1) ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ้อยในการนำเสนอ 2) ไม่นำเสนอในลักษณะขื่นน้ำซักงูง 3) เป็นการแสดงความรักที่เหมาะสมตามประเพณี 4) ไม่นั่นแสดงถึงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน	- มีได้ตามบริบทของเรื่องแต่ต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่สื่อไปในทางลามกอนาจาร	- มีได้โดยหากเป็นการแสดงสัมพันธ์ภาพทางเพศในลักษณะผิดประเพณีผิดกฎหมายหรือผิดธรรมเนียมต้องไม่นั่นขั้นตอนการกระทำอย่างชัดเจนและต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

7.2.3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย	- ไม่มี	- ไม่มีเว้นแต่เป็นไปตามบริบทของเรื่องที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้หรือเป็น เรื่อง ในจินตนาการ (แฟนตาซี) หรือการ์ตูนสำหรับเด็กหรือเป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาสังคมหรือสะท้อนสังคมที่เป็นจริงเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้โดยไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้าชกจู๋	- มีได้ตามบริบทของเรื่องแต่ต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่สื่อไปในทางลามกอนาจาร	- มีได้โดยหากเป็นการแสดงค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมต้องไม่เน้นขั้นตอนการกระทำอย่างชัดเจนและต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
---	---------	---	--	---

3. ภาษา

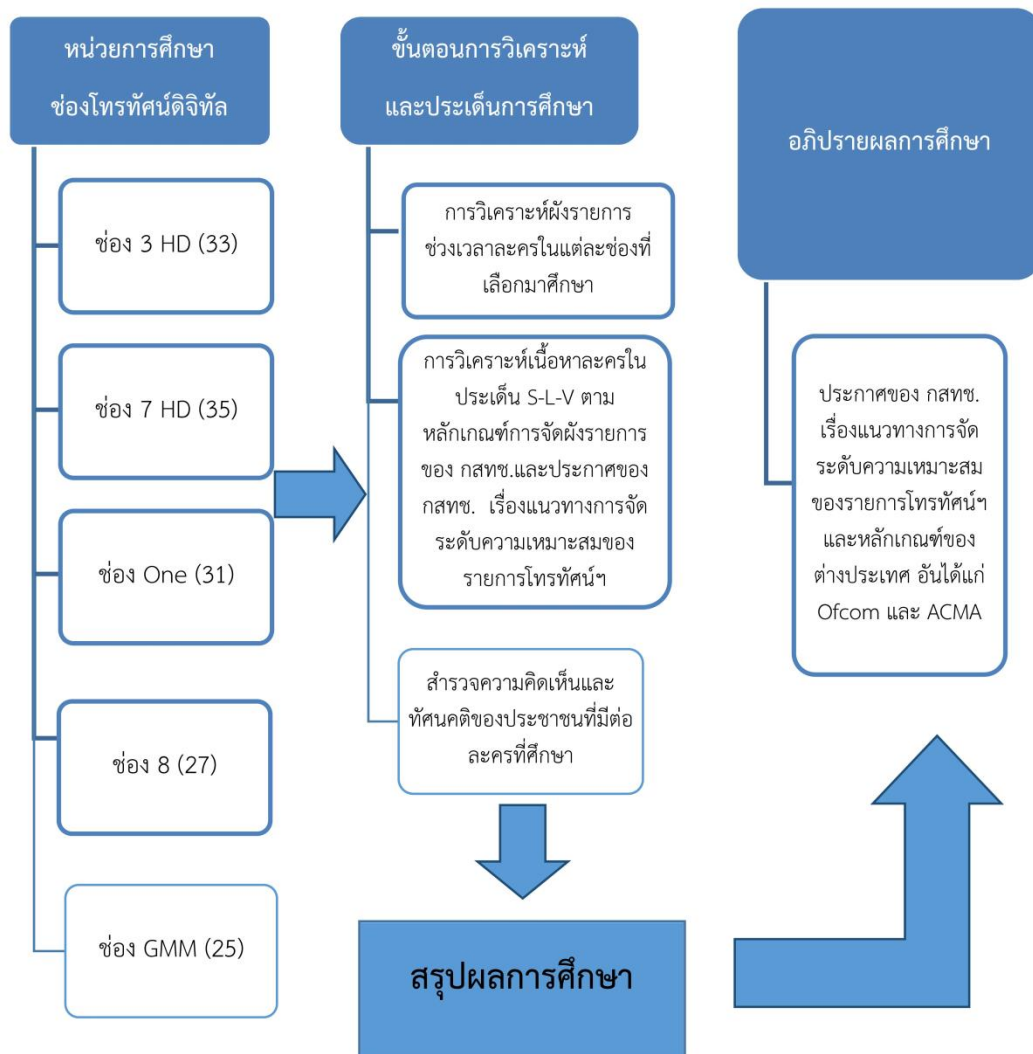
ตารางที่ 1.7 หลักเกณฑ์การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ของ กสทช. ด้านการใช้ภาษา (Language)

เรื่องภาษา (Language)				
ประเด็น	ระดับ 0	ระดับ 1	ระดับ 2	ระดับ 3
ใช้กับรายการระดับ	“ป” และ “ค”	“ท”	“น13” และ “น18”	“ฉ”
7.3.1 การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมต่อแหลมหมิ่นเหม่สื่อความหมายในเชิงลบ	- ไม่มี	- มีได้บ้างตามบริบทของเรื่องโดยไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ	- มีได้ตามบริบทของเรื่องโดยไม่ทำให้เกิดความเข้าใจทางภาษามืดเพี้ยน	- มีได้โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
7.3.2 การใช้ภาษาที่ไม่สุภาพก้าวร้าวรุนแรงดูหมิ่นนำมาซึ่งการลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	- ไม่มี	- มีบ้างตามบริบทของเรื่องโดยไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ	- มีได้ตามบริบทของเรื่อง	- มีได้โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
7.3.3 ภาษาสแลง	- ไม่มี	- มีได้บ้างตามบริบทของเรื่องโดย 1) ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อยในการนำเสนอ 2) หากเป็นคำพูดในชีวิตประจำวันตามยุคสมัยต้องไม่หยาบคายหรือก้าวร้าว	- มีได้ตามบริบทของเรื่องโดยไม่ทำให้เกิดความเข้าใจทางภาษามืดเพี้ยน	- มีได้โดยต้องไม่ขัดต่อกฎระเบียบและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้การพิจารณากำหนดความเหมาะสมของรายการแต่ละระดับ ต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบในทุกประเด็น โดยให้ถือระดับที่สูงที่สุดของประเด็นใดประเด็นหนึ่งเป็นหลัก เช่น รายการที่มีประเด็นด้านพฤติกรรมและความรุนแรงในระดับ 1 ประเด็นด้านภาษาในระดับ 2 และประเด็นเรื่องเพศในระดับ 1 จะต้องจัดความเหมาะสมอยู่ในระดับ น13 เนื่องจาก ประเด็นด้านภาษาระดับ 2 จัดอยู่ในระดับ น13 แม้ว่าประเด็นด้านพฤติกรรมและความรุนแรง และเรื่องเพศจะอยู่ในระดับ 1 เท่ากับรายการในระดับ ท ก็ตาม

8. กรอบการศึกษา

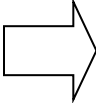
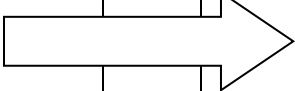
ภาพที่ 1.1 กรอบการศึกษา

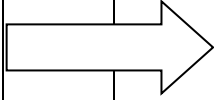

9. แผนปฏิบัติการดำเนินงาน

โครงการวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิจัยเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับ เพศ ภาษา และความรุนแรงในละครหลังข่าว” มีระยะเวลาดำเนินงานทั้งหมด 150 วัน นับถัดจากวันลงนามในสัญญา ตั้งแต่ วันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2560 โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานของโครงการตามแผนปฏิบัติการดังนี้

ตารางที่ 1.8 แผนการดำเนินงาน

ที่	กิจกรรม	(30)	(60)	(90)	(120)	(150)
1	ยกร่างกรอบรายงานผลการศึกษา (Inception Report)และวางแผนและกำหนดแนวทางการศึกษาและเก็บข้อมูล					
	- ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง					
	- วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา					
	- วิธีการเก็บบันทึกข้อมูลละครที่เป็นหน่วยการศึกษาและจัดทำแนวทางการบันทึกข้อมูล (Coding Sheet)					
2	รายงานขั้นกลาง (Intermediate Report)					
	- บันทึกเทปละครที่เป็นหน่วยการศึกษา					

	<ul style="list-style-type: none"> - ลงรหัสข้อมูลวิเคราะห์และสรุปผล การศึกษาละครตามประเด็นเพศ ภาษา และความรุนแรงที่ปรากฏ 					
3	<p>รายงานขั้นที่สาม (Final Report)</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิเคราะห์ผังรายการของแต่ละสถานีโทรทัศน์ ตามช่วงเวลาที่ถูกเลือกศึกษา - สสำรวจความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ รับชมและทัศนคติที่มีต่อเนื้อหาของละครหลัง ขาวที่เลือกนำมาเป็นหน่วยการศึกษา - วิเคราะห์ อภิปรายผล จัดทำข้อเสนอแนะ - จัดทำรูปเล่มฉบับสมบูรณ์ 					

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทที่ 2 นี้ เป็นการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในสื่อ แนวคิดที่เกี่ยวกับสื่อและผลกระทบที่เกิดจากสื่อ ตลอดจนกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องในการควบคุมเนื้อหาเรื่องความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในสื่อโทรทัศน์ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคุ้มครองกลุ่มผู้รับชมที่เป็นเด็ก และเยาวชน ซึ่งถือเป็นวัตถุประสงค์หลักของการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ ตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

1 การศึกษาเกี่ยวกับประเด็น SLVR ในละครโทรทัศน์

แนวคิดและทฤษฎีได้อ้างอิงจากโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (2548)¹ (2553)² และ(2557)³ ที่เป็นการศึกษาในประเด็น “เพศ-ภาษา-ความรุนแรง-ภาพตัวแทน” (S-L-V-R) ในละครโทรทัศน์และละครทั่วไป โดยมีประเด็นและตัวชี้วัดดังนี้

1. เพศ (Sex) หมายความว่า การแสดงออกทางเพศที่ไม่เหมาะสม โดยคำนึงถึงมุกตลกที่ส่งไปในทางเพศ และความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสม
2. ภาษา (Language) หมายความว่า การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม มีความรุนแรงหยาบคาย ดูหมิ่น เหยียดหยาม และรวมถึงภาษาที่ส่งทางเพศ
3. ความรุนแรง (Violence) หมายความว่า ความรุนแรงต่อร่างกาย ความรุนแรงต่อจิตใจ ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ และความรุนแรงทางเพศ นอกจากนี้ยังรวมถึงภาพที่เสนอความรุนแรงอย่าง โหดเหี้ยม เช่น การทำลายล้าง และการฆ่าฟัน
4. ภาพตัวแทน (Representation) หมายความว่า การใช้ภาพตัวแทนในลักษณะเหมารวม ซึ่งเป็นการแสดงความดูหมิ่น เหยียดหยาม ก่อให้เกิดความเกลียดชัง หรือแบ่งแยกในด้านเชื้อชาติ ชนชั้น ชาติพันธุ์ อายุ คน พิการ และเพศ

¹โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม.(2548). รายการละครในช่วงเวลาเด็กและเยาวชนและครอบครัวทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี.

²โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม.(2553). ข้อเสนอแนะ การผลิตละครโทรทัศน์ไทย การศึกษาประเด็น SLVR ในละครโทรทัศน์ต่างประเทศ.

³โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม.(2557). จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาของเด็ก.

โทรทัศน์กับการเป็นสื่อกลางในการอบรมบ่มเพาะนิสัยทางวัฒนธรรม

โทรทัศน์เป็นสื่อกลางพื้นฐานในการรับรู้ข่าวสารและบันเทิงที่แพร่หลาย มีความสามารถในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกครัวเรือนซึ่งสามารถรับชมได้ทุกเมื่อยามต้องการ ทั้งยังสามารถนำเสนอข่าวสารที่มีคุณภาพในการสร้างการจดจำข่าวสาร การโน้มน้าวใจและสร้างความประทับใจให้แก่ผู้ชม โทรทัศน์ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประจำวัน (Everyday life) อย่างยากที่จะหลีกเลี่ยง โทรทัศน์เป็นตัวกลางในการบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ (Story Telling) ผ่านรูปแบบรายการต่างๆ ทั้งข่าว ละคร สารคดี และโฆษณาต่างๆ (โครงการการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม, 2548)

ศาสตราจารย์ George Gerbner แห่ง Annenberg School of Communications แห่งมหาวิทยาลัยเพนซิลวาเนีย ผู้ริเริ่มแนวความคิดการอบรมบ่มเพาะนิสัยทางวัฒนธรรม (Cultivation Theory) กล่าวสรุปความสำคัญของโทรทัศน์ไว้ว่า

- โทรทัศน์ได้เข้ามาเป็นศูนย์กลางของชีวิตประจำวันของชาวอเมริกันและคนทั่วโลก อย่างยากที่จะหลีกเลี่ยง
- สื่อโทรทัศน์ได้สร้างสิ่งแวดล้อมทางสัญลักษณ์ (Symbolic Environment) ในการรับรู้เกือบทั้งหมดของผู้ชม
- โทรทัศน์เป็นช่องทางหลักในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในชีวิตและช่วยนำข่าวสารส่วนใหญ่ ที่เกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิตไปสู่ผู้ชม
- โทรทัศน์ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมบ่มเพาะทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมในที่นี้หมายถึงระบบข่าวสารและภาพลักษณ์ที่กำกับและสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relations) ครั่งแล้วครั่งเล่า โทรทัศน์จึงมีส่วนสำคัญในการอบรมบ่มเพาะทางวัฒนธรรมที่จะแนะนำให้เราได้รู้จัก บทบาททางเพศ, อายุ, ชนชั้น, อาชีพ, ค่านิยม สิ่งไหนที่ควรปฏิบัติหรือไม่ควรปฏิบัติ รวมถึงตัวแบบในการยอมรับทางสังคมเนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่ผู้ชมสามารถเข้าถึงได้ในชีวิตประจำวัน (ไม่จำกัดพื้นที่และเวลา) สื่อโทรทัศน์จึงมีศักยภาพในการอบรมบ่มเพาะนิสัยทางวัฒนธรรมอย่างยากที่จะหาสื่ออื่นมาเทียบได้ ในการที่จะสร้างความเป็นจริงตามแบบของมัน ผ่านไปสู่ชนชั้นทางสังคม ทุกกลุ่มทุกวัย ด้วยมุมมองเดียวในเวลาเดียวกัน

แนวความคิดการอบรมบ่มเพาะนิสัยทางวัฒนธรรม ไม่ได้มุ่งไปที่ผลกระทบจากเนื้อหาสำหรับผู้ชมอย่างทันทีทันใด แต่มุ่งเน้นที่ผลกระทบสะสมในระยะยาวของการส่งสารแบบซ้ำๆอย่างสม่ำเสมอ เป็นการ

ซึมซับสารที่รับมาจากสื่อโทรทัศน์อย่างไม่รู้ตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสารนั้นเป็นการรับเนื้อหาที่เกี่ยวกับความบันเทิงที่ไม่ได้บังคับยึดเยียด ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจจะไม่เด่นชัดในพฤติกรรมหรือลักษณะภายนอกของบุคคล แต่การอบรมบ่มเพาะจะค่อยๆ เปลี่ยนความหมายของมุมมองและการกระทำได้อย่างลึกซึ้ง ภายใต้อาณัติของจิตจากแนวคิดการอบรมบ่มเพาะนิสัยทางวัฒนธรรมนี้เอง การจัดการศึกษา และการค้นคว้าวิจัยเนื้อหาของโทรทัศน์จึงมีความจำเป็น ที่หลายๆ ประเทศต่างให้ความสำคัญศึกษา โดยมักมีประเด็นที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชนซึ่งมีความเสี่ยงต่อการใช้วิจารณญาณแยกแยะ โดยเฉพาะในประเด็นสำคัญๆ คือ ความรุนแรง, เรื่องเพศ, ภาษาที่ไม่เหมาะสม และภาพตัวแทน

ผลกระทบของโทรทัศน์ต่อผู้ชม

ผลกระทบที่เกิดจากโทรทัศน์ที่มีการศึกษาเอาไว้มีอยู่ใน 2 ประเด็นหลักๆ คือ ประเด็นความรุนแรงและประเด็นเพศ อันมีที่มาจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning Theory)

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning Theory) มีจุดยืนในการมองอิทธิพลของโทรทัศน์ที่เกิดขึ้นในระยะยาว (Long-term Effect) และจะพิจารณาบทบาทของสื่อมวลชนในฐานะตัวแทนแห่งการเรียนรู้ (Agent of Socialization) ที่ทำหน้าที่อบรมบ่มเพาะสิ่งต่างๆ ให้แก่สมาชิกในสังคม และนำไปสู่ “การลอกเลียนแบบ”

Bandura (1994 : อ้างในโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม.(2551)) ได้กล่าวว่า การลอกเลียนแบบ (Imitation) สื่อที่มีความรุนแรงนั้นเป็นตัวอย่งที่จะนำไปสู่การอธิบายด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social learning Theory) ซึ่งมีหลักการคือ การเรียนรู้จากการสังเกตพฤติกรรมจากผู้อื่น (Observational Learning) แล้วจึงมาทำตามแบบตัวอย่างที่เรียกว่า “เลียนแบบ” เพราะลักษณะของตัวละครในนวนิยาย ในโทรทัศน์ ในภาพยนตร์แม้กระทั่งในวิดีโอเกม นั้นมักจะใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาของพวกเขา

เด็กๆ อาจจะเรียนรู้ได้ว่า พฤติกรรมความรุนแรงนั้นมีประโยชน์และเป็นวิธีที่เหมาะสมที่สุดในการรับมือกับปัญหา ซึ่งในทางจิตวิทยาแบ่งแยกออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. Imitation คือการแสดงปฏิกิริยาทำทางออกมาตรงๆ เป็นการเลียนแบบภายนอกอย่างผิวเผิน เช่น เด็กวัยรุ่นลุกขึ้นมาแต่งตัวตามอย่างนักร้องที่เขาชื่นชอบ
2. Identification เป็นการเลียนแบบที่เน้นในทางด้านจิตใจที่เป็นเหมือนตัวตนแบบ และจะเลือกเอาคุณลักษณะบางประการของตนแบบมาเป็นของตน

Bandura (1979 : อ่างในโครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม.(2551)) ยังได้กล่าวถึงกระบวนการเบื้องต้นของการเรียนรู้ทางสังคมที่เกิดจากสื่อที่มีความรุนแรงนั้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอนที่สำคัญคือ

1. Attentional Process ว่าด้วยพฤติกรรมความรุนแรงของตัวแสดงนั้นจะต้องมีการแสดงออกมาให้เห็น ให้อ่านได้หรือสามารถได้ยินเสียงได้
2. Retention Process คือการเก็บจำพฤติกรรมความรุนแรงนั้นไว้ในกระบวนการเรียนรู้ (Cognitive)
3. Production Process คือผู้เรียนรู้ต้องมีลักษณะความเป็นไปได้ที่จะกระทำตามแบบอย่าง
4. Motivation Process คือผู้เรียนรู้ต้องมีความปรารถนาเต็มທີ່หรือมีความต้องการที่จะแสดงพฤติกรรมที่รุนแรงออกมาให้เห็น (Michel B. Salwen, Don W. Stacks, 1996:197)

Bandura (1971) รวบรวมวิธีการเรียนรู้ทางสังคมที่จะเกิดขึ้นได้โดยผ่านตัวแทนจากสื่อมวลชนเอาไว้ 3 แบบ คือ

Observation learning ผู้รับสื่อทุกชนิดย่อมรู้จักแบบแผนใหม่ๆ ของการแสดงพฤติกรรมอยู่ตลอดเวลาจากการนำเสนอของสื่อ

Inhibitory Effect การได้เห็นตัวตนแบบถูกลงโทษ เนื่องจากการกระทำบางอย่างจะช่วยลดแรงจูงใจของผู้เลียนแบบที่จะทำตามให้น้อยลง

Disinhibitory effect การให้แบบอย่างของต้นแบบที่ได้รับรางวัล เนื่องจกกล้าแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่สังคมห้ามมิได้ฝ่าฝืน ก็สามารถทำให้ผู้เลียนแบบกระทำพฤติกรรมสวนกระแสสังคมขึ้นได้

การได้เรียนรู้ด้วยประสบการณ์โดยตรงและโดยอ้อมผ่านการสังเกตจากตัวแบบของสื่อมวลชนนั้นผู้สังเกตการจะได้เรียนรู้พฤติกรรมที่เหมาะสมซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่ได้รางวัลหรืออาจเป็นพฤติกรรมที่ถูกลงโทษในเวลาต่อมา ซึ่งความหมายโดยนัยนั้นคือ พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่ มักจะถูกชี้นำไปข้างหน้าเพื่อมุ่งหวังซึ่งรางวัล

ประเด็นผลกระทบการเรียนรู้จากสื่อ

ผลกระทบจากเรื่องความรุนแรงในโทรทัศน์ซึ่งนำเสนอเนื้อหาผ่านประเด็นเรื่อง เพศ (Sex) ภาษา(Language) และอคติหรือภาพตัวแทน (Bias/Representative) เนื้อหาในโทรทัศน์ที่มีผลกระทบต่อผู้ชมใน 3 ลักษณะ ดังนี้

1.ความก้าวร้าว (Aggression)

จากการทดลองของ Bandura (1971) ด้วยการทดลองให้เด็กและผู้ใหญ่ เรียนรู้พฤติกรรมใหม่โดยการสังเกตจากตัวต้นแบบ ซึ่งมีทั้งผู้ได้รับรางวัลและได้รับการลงโทษเนื่องจากพฤติกรรมก้าวร้าวโดยหลังจากการดูตัวต้นแบบก้าวร้าวที่มีลักษณะตอกย้ำไปในทางบวกนั้น ผู้สังเกตการณ์จะมีพฤติกรรมที่ค่อนข้างไปในทางลักษณะเดียวกับตัวต้นแบบจากการทดลองนี้ชี้ให้เห็นว่าการดูตัวต้นแบบที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นไม่สามารถห้ามการเกิดพฤติกรรมก้าวร้าวได้เมื่อเผชิญหน้ากับสิ่งเร้า โอกาสที่จะมีพฤติกรรมใหม่ที่แสดงออกมาจะมีสูงกว่าพฤติกรรมอื่น (Santa Barbara Study 1994-1995 : 11-12)

Berkowitz และคณะได้ให้ข้อเสนอว่าผลกระทบของสื่อที่กระตุ้นอย่างรวดเร็วและมีอายุสั้นเมื่อเชื่อมโยงกับทฤษฎีการเรียนรู้ (Cognitive Theory) ที่ว่าเมื่อคนได้เห็นเหตุการณ์ผ่านสื่อความนึกคิดจะถูกกระตุ้นให้เกิดความหมายที่แตกต่างขึ้นในสมองและเกิดความเป็นไปได้ที่จะเชื่อมสัมพันธ์ได้กับองค์ประกอบทางปัญญาจากนั้นจะส่งผลกลับมาที่ใจ (mind) กระบวนการกระตุ้นความคิดที่เรียกว่า Priming Effect ตัวอย่างเช่นความคิดที่ก้าวร้าวมาจากการดูความรุนแรงที่สื่อนำเสนอมีโอกาสที่จะปลุก (Prime) ความหมายอื่นที่แตกต่าง แต่สัมพันธ์กับความรู้สึกนึกคิดเราและจากความคิดที่สะสมเพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ นั้น จะถูกส่งลงมาที่ใจซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความก้าวร้าว ที่จะมีการสนองกลับมาในรูปแบบต่างๆกัน

เรื่องราวพฤติกรรมก้าวร้าว นั้นสามารถถอดรหัสออกมาไว้ในความทรงจำและเก็บจำไว้ซึ่งมักต้องเป็นลักษณะที่สะดุดตาสะดุดใจและถ้าผู้ชมตระหนักรู้ได้ว่าการกระทำที่ก้าวร้าว นั้นอยู่ในลักษณะของความไม่สมจริง (Unrealistic) ก็จะมี ความตั้งใจในการรับน้อยกว่าเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวผู้ดู Huesman และคณะ (1984) พบความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่ชมสื่อที่มีความรุนแรงความก้าวร้าว นั้นมีปริมาณเพิ่มขึ้นในเด็กซึ่งเชื่อว่าความรุนแรงนั้นคือตัวแทนในชีวิตจริงเพราะเมื่อเด็กรับภาพความรุนแรงเหล่านี้ซ้ำๆ จะเท่ากับว่าการรับรู้ของเด็กได้รับการเสริมแรงให้เกิดการพัฒนาทางอารมณ์ที่ก้าวร้าวขึ้นและจะแสดงให้เห็นชัดเจนเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยมีตัวแปร 2 ประการที่จะทำให้เนื้อหาส่งผลต่อความก้าวร้าวคือการได้รับรางวัล (Rewarded) หรือการลงโทษ (Punished) เป็นผลตอบแทนหลังจากการได้กระทำความรุนแรงนั้น

2. ความซาชิน (Desensitization)

การที่เด็กเรียนรู้และเลียนแบบพฤติกรรมก้าวร้าวจากโทรทัศน์ซึ่งมีความรุนแรงมาก ๆ นั้นจะทำให้เด็กเกิดความซาชินต่อความรุนแรงที่พบเห็นจากชีวิตจริงเพราะความรุนแรงที่ปรากฏในจอโทรทัศน์ส่วนใหญ่มักเป็นความตายที่รวดเร็วฉับพลันจะไม่แสดงให้เห็นความเจ็บปวดก่อนไปนัก ความตายที่ปรากฏในจอโทรทัศน์จะไม่ได้เป็นความตายที่แท้จริงสำหรับการบาดเจ็บที่ไม่ทำให้ถึงตายก็จะถูกทำให้เป็นเรื่องที่ไม่มีความสลักสำคัญไปการที่เด็กซาชินต่อความก้าวร้าวอาจมาจากสาเหตุที่เด็กได้รับรู้ว่าความก้าวร้าวรุนแรงเป็นสิ่งปกติธรรมดาหรือเกิดจากการที่ความรู้สึกต่อต้านความก้าวร้าวนั้นลดลงจากได้เห็นเหตุการณ์ดังกล่าวบ่อยครั้ง

จากงานวิจัยของ Cline, Croft & Courier (1973) ที่นักศึกษากการตอบสนองทางกายภาพของเด็กผู้ชาย อายุ 5-17 ปี มีนิสัยการดูโทรทัศน์มาก (มากกว่า 25 ชม./สัปดาห์) กับเด็กผู้ชายที่มีนิสัยการดูโทรทัศน์น้อย (ดูน้อยกว่า 4 ชม./สัปดาห์) พบว่าผู้ที่มีนิสัยดูโทรทัศน์มาก มีปฏิกริยาตอบสนองต่อภาพยนตร์ที่มีเนื้อหารุนแรงต่ำกว่าผู้ที่มีนิสัยการดูโทรทัศน์น้อย

เมื่อ Thomas, Horton, Lippencott และ Drabman (1997) ทำการศึกษาโดยให้เด็กนักเรียนอายุ 8-10ปี ชมภาพยนตร์ประเภทก้าวร้าวรุนแรงและประเภทตื่นเต้นเร้าใจซึ่งมีความยาวเท่าๆกันคือ ประมาณ 11 นาที หลังจากนั้นให้เด็กๆดูเทปบันทึกภาพการต่อสู้ ผลจากการวัดกระแสไฟฟ้าที่ผิวหนัง (GSR) ชี้ให้เห็นว่า เด็กที่ดูภาพยนตร์ที่มีความก้าวร้าวแรงจะมีปฏิกริยาตอบสนองต่อเทปบันทึกภาพการต่อสู้ต่ำกว่าเด็กที่ชมภาพยนตร์ตื่นเต้นเร้าใจแสดงให้เห็นว่าการดูภาพยนตร์ที่ก้าวร้าวรุนแรงนั้นสามารถลดปฏิกริยาตอบสนองต่อความรุนแรงในชีวิตจริงของเด็ก

Cline และคณะ (1973) ทำการทดลองด้วยการนำคลิปภาพยนตร์ที่มีความรุนแรงให้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มดู โดยแบ่งกลุ่มที่ดูน้อย (Light viewer) และกลุ่มที่ดูอย่างคร่ำเคร่ง (Heavy viewer) พบว่าความซาชินต่อผู้ชมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในกลุ่มผู้ดูอย่างคร่ำเคร่งทำให้รู้สึกว่าการใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องธรรมดาสามารถเลือกการแก้ปัญหาด้วยการใช้ความรุนแรง

การแสดงออกอย่างเปิดเผยและย่ำซ้ำๆให้เห็นถึงความชัดเจนและความรุนแรงในสื่อ นั้นทำให้คนดูเกิดความรู้สึก "สบายใจ" ขึ้นเมื่อต้องการความรุนแรงในเนื้อหาที่ถูกนำเสนอความกังวลที่ลดระดับลงสามารถบรรเทาการรับรู้บ่อยครั้งของคนดูและเนื้อเรื่องที่จริงจังได้การลดความกังวลนี้ยังเอื้อให้เกิดการลดความอ่อนไหวทางอารมณ์ลงด้วยในที่สุดคนดูจะรับรู้ความก้าวร้าวจากสื่อด้วยความรู้สึกที่รุนแรงน้อยลงกว่าเมื่อตอนดูเป็นครั้งแรก (Santa Barbara Study 1994-1995: 16)

3. ความหวาดกลัว (Fear)

โทรทัศน์มีส่วนในการสอนให้คนเกิดความกลัวที่จะตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในแง่ที่ว่าสื่อมวลชนมีผลต่ออารมณ์ ความกลัว ความกังวล และความไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกันในสังคมทั้งนี้เพราะกลัวความรุนแรงจึงเกิดขึ้นตามความรู้สึกที่ได้เห็นจากสื่อมวลชน

งานวิจัยหลายชิ้นที่ศึกษาเกี่ยวกับปฏิกิริยาตอบสนองทางอารมณ์ของเด็กต่อการรับรู้ความรุนแรงในสื่อที่มากระทบอย่างฉับพลันนั้นพบว่าสามารถสร้างความน่ากลัวให้ติดอยู่ในจิตใจของเด็กได้นานนับเป็นอาทิตย์ (Cantor, 1994) จากงานวิจัยหลายชิ้นพบว่าปฏิกิริยาความกลัวที่เกิดขึ้นในเด็กและผู้ใหญ่นั้นมีผลสืบเนื่องจากประสบการณ์ที่ได้รับจากการชมรายการต่างๆ ในจอทีวี โดยที่เหตุการณ์นั้นๆ อาจไม่ได้เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริง (Real World) ก็ได้ แต่เมื่อเรารู้สึกเชื่อว่าจริงมันก็เป็นความจริงสำหรับตัวเราได้ที่เป็นอย่างนี้เพราะการรับรู้ในส่วนของอาการแยกแยะความเป็นรูปธรรม-นามธรรม, ความเป็นจริง-แฟนตาซี ยังไม่ตีพอ ทำให้การรับรู้เรื่องราวในสื่อกับความเป็นจริงถูกบิดเบือนไป ไม่ตรงกับความเป็นจริง

จากการศึกษาของ George Gerbner และคณะในปี 1986 รายงานว่า ผู้รับสื่อที่มีความรุนแรงนั้นสามารถเพิ่มความรู้สึกกลัวที่จะกลายเป็นเหยื่อของความรุนแรง ซึ่งเป็นการเพิ่มพฤติกรรมในการปกป้องตนเองมากขึ้นและเพิ่มความรู้สึกไม่ไว้วางใจผู้อื่นเพิ่มขึ้นด้วยการรับรู้ (Perception) ของผู้รับสารว่าสังคมที่เป็นจริงนั้นเหมือนสิ่งที่สื่อเสนอออกมา และมองว่าสังคมมีแต่อาชญากรรม และเต็มไปด้วยอันตราย จนเกิดความกลัวที่จะเดินคนเดียวแม้เป็นย่านที่พักอาศัยของตนเอง

ผลกระทบจากเรื่องเพศโทรทัศน์

เนื้อหาในโทรทัศน์ที่มีผลกระทบต่อกระบวนการขัดเกลาทางสังคมในเรื่องเพศของเด็กมี 3 ประการดังนี้

1. การเรียนรู้ (Learning) โทรทัศน์เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญในสังคม ผู้ชมส่วนใหญ่ใช้สื่อในการศึกษาและเรียนรู้สิ่งต่างๆ แต่เนื่องจากรายการโทรทัศน์ ถูกออกแบบมาเพื่อความบันเทิงโดยเฉพาะ เนื้อหาบางอย่างจึงไม่ได้ส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องเพศอย่างแท้จริง จากการทดสอบของ Greenburg (1993) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า เด็กๆ เรียนรู้เรื่องเพศอย่างมากจากโทรทัศน์ ซึ่งบางกรณียังไม่เหมาะสมกับวัยที่จะเรียนรู้ เช่น โสเภณี, รักร่วมเพศ, การอยู่ก่อนแต่ง ฯลฯ

2. ทัศนคติ (Attitude) สื่อโทรทัศน์มีผลต่อการสร้างทัศนคติ พฤติกรรม และค่านิยมเรื่องเพศเป็นอย่างมาก จากการทดลองของ Gresson (1986) โดยให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ดูมิวสิควีดีโอของ MTV ที่มีภาพการอยู่ก่อนแต่งในมิวสิควีดีโอ แล้วจึงสอบถามทัศนคติผู้ชม ได้คำตอบว่าไม่ใช่เรื่องที่ผิด การนำเสนอเนื้อหาทางเพศจึงมีผลต่อมุมมองพฤติกรรมทางเพศของผู้ชม

3. พฤติกรรม (Behavior) เนื่องจากโทรทัศน์สามารถเข้าถึงทุกคนได้ง่าย ผู้ชมจึงสามารถเปิดรับโทรทัศน์อยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน เนื้อหาโทรทัศน์ได้บรรจุทัศนคติและบรรทัดฐานทางสังคมรอบๆตัวที่มีส่วนในการหล่อหลอมบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางเพศของผู้ชม ซึ่งเป็นการเสี่ยงหากผู้ชมยังอยู่ในช่วงวัยของการพัฒนาบุคลิกภาพ (Ajzen&Fishbein,1980)

การศึกษาเนื้อหาความรุนแรง, เพศ, ภาษา ในสื่อโทรทัศน์

สหรัฐอเมริกา จุดเริ่มต้นการศึกษาความรุนแรงในสื่อ

ความสนใจในการศึกษาเนื้อหาของโทรทัศน์เริ่มต้นจากประเทศสหรัฐอเมริกา ในช่วงทศวรรษที่ 1960-1970 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว มีรายการโทรทัศน์ที่นำเสนอความรุนแรงมากมายจนเกิดความวิตกกังวลในหมู่ประชาชนชาวอเมริกันว่า อิทธิพลจากความรุนแรงจะมีผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อสังคม ส่งผลให้รัฐบาลในขณะนั้น แต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันความรุนแรง (Commission on causes and prevention of violence) และจัดตั้งโครงการศึกษาวิจัยขนาดใหญ่ที่เกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงในโทรทัศน์คือ Surgeon General's Report โดยมี Gerbner ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อดูปริมาณความรุนแรงที่นำเสนอผ่านกระบวนการต่างๆ โดยในระยะแรกๆ ยังไม่มีแนวทางทฤษฎีที่ชัดเจน แต่มุ่งเก็บปริมาณความรุนแรงที่ฉายผ่านโทรทัศน์เท่านั้น

ผลการวิจัยในครั้งนั้นพบว่า ปริมาณความรุนแรงในโทรทัศน์นั้นมีมาก และทำให้ความสนใจของสาธารณชนดังกล่าวยังมีอีกต่อเนื่อง ดังนั้น Gerbner และคณะจึงเก็บข้อมูลสำรวจเป็นรายปี ต่อเนื่องทุกปีระหว่างปี ค.ศ. 1970 – 1980 ที่เรียกว่า Violence Profile ซึ่งในขั้นต่อมาคณะวิจัยเริ่มเสนอกรอบทฤษฎีเพื่ออธิบายผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความรุนแรงทางโทรทัศน์ที่มีต่อความเชื่อของประชาชน และได้ขยายความสนใจที่กว้างไปกว่าประเด็นเรื่องของความรุนแรง โดยศึกษาพฤติกรรมรูปแบบอื่นๆ ที่ปรากฏในโทรทัศน์อีกด้วย

ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันยังมีการศึกษาควบคู่กันไปด้วย เช่น การศึกษาของ CBS (Columbia Broadcasting System, 1980) ได้ทำการศึกษาความรุนแรงเพื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของ Gerbner ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1973-1979 โดยพบว่ามีความรุนแรงน้อยกว่าการศึกษาของ Gerbner และ

คณะด้วยความแตกต่างของผลการศึกษานี้เองก่อให้เกิดการถกเถียงในเรื่องหน่วยของการวิเคราะห์ จนทำให้ศาสตร์ด้านนี้พัฒนาขึ้นมาเป็นอย่างมาก ส่งผลให้การศึกษาความรุนแรงในสื่อสารมวลชนของ สังคมอเมริกันดำเนินมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

The National Television Violence Study (NTVS)

โครงการ NTVS ถือเป็นโครงการล่าสุดและมีความสมบูรณ์มากที่สุดในปัจจุบันที่ศึกษาความรุนแรงในสื่อโทรทัศน์ในสหรัฐอเมริกา ก่อตั้งขึ้นโดย National Cable Television Association (NCTA) (คล้ายๆกับคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ หรือ กสท. ของไทย) ได้ระดม นักวิชาการจาก 4 มหาวิทยาลัยมาร่วมศึกษา ดังนี้

University of California, Santa Barbara ศึกษาภาพความรุนแรงที่ปรากฏในรายการ ประเภทบันเทิง เช่น ละคร รายการตลก ภาพยนตร์ รายการสำหรับเด็ก และมิวสิควีดีโอ

University of Texas, Austin ทำการทดสอบความรุนแรงที่มีอยู่ในรายการบางประเภท เช่น รายการเรียลลิตี้โชว์ รายการข่าว รายการทอล์คโชว์ รายการสืบสวนสอบสวนและสารคดี

University of Wisconsin, Madison ศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดเรตติ้งและการให้ คำแนะนำต่อผู้ชม รวมถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อผู้ชมที่เป็นเด็กที่เลือกชมรายการ

University of North Carolina, Chapel Hill ทำการทดสอบและประชาพิจารณาการต่อต้าน ความรุนแรงในเนื้อหาโทรทัศน์ของสาธารณชน โดยใช้การเก็บข้อมูลศึกษากว่า 3 ปี (1994-1997) มีการเก็บกลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษาขนาดใหญ่มากถึง 3,000 รายการ รวมกว่า 2,500 ชั่วโมง และยังได้รวบรวมคณะที่ปรึกษาในศาสตร์ด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอีก 17 หน่วยงาน คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาแพทยศาสตร์ นิติศาสตร์ จิตวิทยา สังคมวิทยาและสื่อสารมวลชน (NTVS - Executive Summary)

โดยผลการศึกษานอกจากเป้าหมายในการศึกษาภาพของความรุนแรงที่ปรากฏแล้วยัง ครอบคลุมถึงการศึกษารื่องภาษาที่ไม่เหมาะสม เพศ ชนชั้น เชื้อชาติ และศึกษาทบทวนมาตรการการ ควบคุมป้องกันผลกระทบที่จะเกิดจากโทรทัศน์ของรัฐบาล รวมถึงการตัดสินใจของผู้ผลิตในการ สร้างสรรค์รายการแบบต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อผู้ชมในระยะยาว ผลการวิจัยพบว่ารายการ ประเภทภาพยนตร์ และรายการละคร (Drama Series) มีระดับความรุนแรงที่มีปริมาณสูงมากกว่า รายการอื่นทั้งหมด (Gunter &Barrie, 1999)

การศึกษาความรุนแรงในประเทศอื่นๆ

การศึกษาเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์สังเกตได้ว่ามีจุดเริ่มต้นมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ก่อนที่จะค่อยๆ เคลื่อนย้ายความสนใจเข้ามาสู่ประเทศอื่นๆ อันได้แก่ ประเทศในยุโรปตะวันตกที่ได้ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ที่มีความเสี่ยงต่อผู้ชมสื่อโทรทัศน์ ข้อเสนอแนะประการหนึ่งสำหรับการศึกษาเรื่องความรุนแรงในสื่อมวลชนของแต่ละประเทศอันจะกล่าวในรายละเอียดในตอนต่อไปก็คือ แต่ละหน่วยงานของแต่ละประเทศที่ทำการศึกษาดังกล่าวต่างหยาบกรอบแนวคิด นิยามความรุนแรงของ Gerbner มาปรับใช้ในงานศึกษาให้เหมาะสมตามบริบททางสังคมของตนเอง โดยการศึกษาในแต่ละประเทศมีรายละเอียดดังกล่าว

การศึกษาความรุนแรงในสื่อมวลชนของแคนาดา

จากความเข้มของรัฐบาลอเมริกันในช่วง ค.ศ. 1990 ส่งผลกดดันให้เกิดการควบคุมความรุนแรงในสื่อโทรทัศน์ไม่เพียงแต่ภายในประเทศเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมไปถึงประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง คือ แคนาดา เนื่องจากอุตสาหกรรมสื่อมีความคาบเกี่ยวกัน

ในแคนาดาไม่เพียงให้ความสำคัญในการวัดความรุนแรงที่เกิดขึ้นเฉพาะในโทรทัศน์เท่านั้น แต่ได้ทำการวัดในสื่ออื่นๆ ด้วยคือ หนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียงซึ่งทำการศึกษาโดย Linton และ Jowet ตั้งแต่วันที่ ค.ศ. 1977 เพื่อเสนอต่อ Royal Commission on Violence Communication Industry พบว่า ใน 8,000 ชั่วโมง มีความรุนแรงซึ่งเกี่ยวข้องกับความขัดแย้งและความรุนแรงในเนื้อหาถึง 45%

การศึกษายังคงมีอย่างต่อเนื่อง โดยหลายคณะ หลายหน่วยงาน เช่น Ontario Royal Commission on Violence Communication Industry, Canadian Bureau of Broadcast Measurement (BBM) โดยมี William และคณะทำการวิเคราะห์เนื้อหารายการเด่น 100 รายการ ทั้งรายการข่าว กีฬา รวมถึงรายการอื่นๆ

การศึกษาของ William พบว่า มีค่าเฉลี่ยของการแสดงอาการก้าวร้าว 18.5 ครั้ง/โปรแกรม/ชั่วโมง มีผลรวมของการแสดงออกอย่างก้าวร้าว 594 ครั้ง การกระทำที่เกี่ยวข้องกับร่างกายโดยไม่มีอาวุธเกี่ยวข้อง 254 ครั้ง (3.1 ครั้ง/โปรแกรม/ชั่วโมง) การกระทำรุนแรงโดยใช้อาวุธ 340 ครั้ง (4.2 ครั้ง/โปรแกรม/ชั่วโมง) มีการแสดงออกถึงความรุนแรงด้วยการใช้วาจาหยาบคาย ไม่เหมาะสม 632 ครั้ง

ประเภทรายการที่พบความรุนแรงสูงสุดคือ รายการชิทคอม 58% รองลงมาคือ ละครแนวสืบสวน 40% แอนิเมชัน 32.9% ผจญภัย 23% ละครเกี่ยวกับหมอ-พยาบาล 21.6% ข้อสังเกตที่พบคือ อาการก้าวร้าวด้วยการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม มักพบมากในละครที่ตลกขบขัน

การศึกษาความรุนแรงในโทรทัศน์ของเนเธอร์แลนด์

การวิจัยผลกระทบจากการชมโทรทัศน์ในเนเธอร์แลนด์ เริ่มต้นภายหลังจากปี ค.ศ. 1970 ที่เรียกว่า Dutch Violence Profile ที่รับเอาวิธีการศึกษาของ George Gerbner และคณะมาใช้ศึกษาด้วยการศึกษารายการโทรทัศน์ 4 สัปดาห์ จากสถานีถ่ายทอด 10 สถานี โดยศึกษาช่วงเวลาไพรม์ไทม์ (20.30 - 02.00 น.) และก่อนไพรม์ไทม์ที่กำหนดให้เป็นช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชนการศึกษาในช่วงเวลาขณะนั้นพบว่ารายการส่วนใหญ่เป็นรายการที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ คือ จากสหราชอาณาจักร และเยอรมัน รายการนำเข้ามาจากสหรัฐอเมริกามีเพียงเล็กน้อย เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเหยื่อความรุนแรงจะพบว่า เพศหญิงมักมีภาพที่อ่อนแอ บอบบาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายการที่นำเข้ามาจากสหรัฐอเมริกา ภาพของผู้ชายโสดมักใช้ความรุนแรงเข้าแก้ปัญหา ขณะที่ผู้ชายที่แต่งงานแล้วมักเป็นฝ่ายถูกฆ่า และชายวัยกลางคนมักได้รับบทบาทเป็นผู้กระทำการฆาตกรรม

การศึกษาความรุนแรงในโทรทัศน์ของอิสราเอล

การวิจัยเรื่องความรุนแรงในสื่อของอิสราเอลเป็นโครงการขนาดเล็กที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในโครงการ Surgeon General's investigation of Television and Social Behavior ของสหรัฐอเมริกาที่เริ่มมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 โดยเลือกศึกษาทั้งละคร และรายการประเภทสาระความรู้ซึ่งสามารถแยกแยะความรุนแรงได้เป็น 52 แบบ พบความรุนแรงในรายการละครมากถึง 38 แบบ

การศึกษาพบว่าการใช้ความรุนแรงส่วนใหญ่มาจากการใช้ร่างกายและการด่าทอ มีข้อสังเกตว่ามีการใช้ ปืนหรืออุปกรณ์อื่นๆเป็นอาวุธน้อยมาก พบภาพที่แสดงผลของการกระทำและปรากฏเลือกให้เห็นน้อยมาก โดยละครที่มีความรุนแรงมากที่สุดคือ ละครประเภทสืบสวนสอบสวน (23.2%) มีข้อสังเกตก็คือ มีภาพความรุนแรงปรากฏในสื่อค่อนข้างน้อยมาก เมื่อเทียบกับบริบททางสังคมในขณะนั้นซึ่งอยู่ในช่วงของสถานการณ์สู้รบ

ภาพของผู้กระทำความรุนแรงมักเป็นผู้ชาย (90.7%) ขณะที่ผู้หญิงเป็นผู้กระทำความรุนแรงน้อยกว่า (9.3%) รวมไปถึงผู้ที่เป็นเหยื่อก็มักจะเป็นผู้ชาย และผู้กระทำความรุนแรงมักเป็นตัวร้ายเสมอ

การศึกษาความรุนแรงในโทรทัศน์ของญี่ปุ่น

Iwao (1980) และคณะ ทำการศึกษาความรุนแรงในสื่อ เพื่อเปรียบเทียบกับประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยการใช้เครื่องที่พัฒนามาจาก George Gerbner และคณะมาใช้ในการศึกษาด้วยการสุ่มรายการบันทึกในปี ค.ศ. 1977 ที่แพร่ภาพในโตเกียว 5 สถานีในช่วงไพรม์ไทม์ (17.00 – 23.00น.) จำนวน 138 รายการเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยพบว่ากว่าครึ่งหนึ่ง (69รายการ) เป็นรายการสำหรับเด็ก 51 รายการ โดยเป็นรายการการ์ตูน 24 รายการที่นำเข้ามาจากสหรัฐอเมริกา

Iwao (1981) และคณะ พบลักษณะของความรุนแรง 3 แบบด้วยกัน คือ Random Purposive และ Sufferingดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประเภท Random คือความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงและฉับพลัน มีความถี่และช่วงเวลาระยะสั้น เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นเฉพาะในเนื้อเรื่องแบบการ์ตูน เช่น ผู้ถูกทำร้ายถูกรถทับแบนแล้วกลับฟื้นมามีชีวิตใหม่ เป็นลักษณะของแฟนตาซีที่ไม่มีอยู่จริง ในหลายๆ กรณีมักไม่ใช่มนุษย์ แต่เป็นสัตว์หรือสิ่งไม่มีชีวิตอื่นๆ

ประเภทที่สอง Purposive เป็นลักษณะความรุนแรงที่เนื้อเรื่องเป็นตัวกำหนดให้มีผู้กระทำความรุนแรงที่จะส่งผลให้เกิดการเร้าอารมณ์ของผู้ชมเสมือนหนึ่งผู้กระทำ มีลักษณะที่สมจริงสมจัง เช่น ตำรวจเข้าไปปราบปรามผู้ร้าย

ประเภทที่สาม Suffering เป็นลักษณะความรุนแรงที่ผู้รับสารรู้สึกว่าจะถูกเร้าอารมณ์ให้มีความรู้สึกร่วมเสมือนว่าเป็นฝ่ายถูกกระทำด้วย เช่น ซามูไรฝ่ายดีถูกทำร้ายจากฝ่ายตรงข้าม การกระทำของฝ่ายตรงข้ามเร้าให้ผู้ชมรู้สึกกดดัน

การวิจัยยังพบว่า ประเภทรายการที่มีความรุนแรงมากก็คือรายการละครที่เกี่ยวข้องกับตำรวจการ์ตูนละครซามูไรแต่การออกแบบละครญี่ปุ่นจะไม่แสดงให้เห็นเลือดหรือถ้าจะแสดงให้รู้จักแสดงในระยะไกลการแสดงผลของการกระทำจะแสดงออกผ่านสีหน้าและท่าทางแพนและจากการเปรียบเทียบลักษณะของเนื้อเรื่องระหว่างละครของญี่ปุ่นกับสหรัฐอเมริกา ละครญี่ปุ่นจะเปิดฟังค่านิยมในเรื่องของคุณธรรมและศีลธรรมมากกว่าผ่านตัวละครเอกซึ่งเป็นฝ่ายธรรมะ

การศึกษาความรุนแรงในสื่อมวลชนของประเทศตะวันออกไกล (Far East)

ในปี ค.ศ.1988 โครงการ Asian Mass Communication Research and Information Center เริ่มทำการวิจัยความรุนแรงที่ปรากฏในโทรทัศน์ใน 8 ประเทศในเอเชีย คือ บังคลาเทศ อินเดีย ญี่ปุ่น มาเลเซีย ปากีสถาน ฟิลิปปินส์ และไทย โดยสิ้นสุดการวิจัยในปี ค.ศ. 1989 โดยมีวัตถุประสงค์หลักก็คือ

- ศึกษา - วิเคราะห์ ความถี่และระดับของความรุนแรงในโทรทัศน์ของภาคพื้นเอเชีย
- จำแนกประเภทของความรุนแรงที่พบในรายการ
- อธิบายธรรมชาติของความรุนแรงและบริบทของละคร
- วิเคราะห์แนวโน้มและภาพความรุนแรง รวมถึงประเมินระดับความรุนแรงในโทรทัศน์ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นหรือลดลง
- วัด - ทดสอบความเหมือนและความแตกต่างของภาพความรุนแรงที่ปรากฏในลักษณะข้ามวัฒนธรรม

โดยการศึกษาได้เลือกประเภทของรายการที่นำมาศึกษา 4 ประเภทคือ รายการละคร (Social Drama) แอ็คชั่น- ผจญภัย การ์ตูนและรายการตลก จากผลการวิเคราะห์ทั้งหมด 256 รายการ พบว่ากว่าครึ่งหนึ่งของรายการทั้งหมด (56%) เป็นรายการที่ผลิตภายในประเทศเอง ส่วนรายการประเภทนำเข้ามาจากแหล่งใหญ่ คือ สหรัฐอเมริกา รองลงมาคือ ญี่ปุ่น

ภาพรวมระดับความรุนแรงที่พบเฉลี่ยอยู่ที่ 59% โดย ในบังคลาเทศพบ 18% มาเลเซีย 20% ไทย 94% และฟิลิปปินส์พบว่ามีมากถึง 100%

ความรุนแรงที่พบมักมาจากภาพยนตร์นำเข้าไปในฟิลิปปินส์มีสูงถึง 23% ขณะที่อินโดนีเซียมีเพียง 3.2% ซึ่งรายการที่นำเข้ามาจากต่างประเทศมีภาพความรุนแรงมากกว่ารายการที่ผลิตภายในประเทศแต่การแสดงให้เห็นเลือดมีเพียงเล็กน้อยหรือไม่เห็นเลยลักษณะของตัวร้ายที่ใช้ความรุนแรงมักเป็นชนชั้นสูงและชนชั้นล่างสาเหตุความรุนแรงมาจากความขัดแย้งในระดับสถาบันทางสังคมผลของความรุนแรงมีแนวโน้มที่จะเห็นเลือดมากขึ้นและความขัดแย้งมักมีสาเหตุมาจากความขัดแย้งระหว่างชนชั้นความขัดแย้งภายในครอบครัวการเลือกใช้ความรุนแรงด้วยการฆาตกรรม

การศึกษาความรุนแรงในโทรทัศน์ของนิวซีแลนด์

ในปี ค.ศ. 1982 New Zealand Mental Health Foundation's, 'Media Watch' Group ได้ทำการสำรวจความรุนแรง โดยนำเครื่องมือของ George Gerbner และคณะมาใช้ โดยศึกษาละคร รายการกีฬา สารคดี และวาไรตี้โชว์ ใช้เวลาหนึ่งสัปดาห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ครอบคลุมสถานีโทรทัศน์ทุกช่องที่มีในนิวซีแลนด์ การศึกษาพบความรุนแรงที่ปรากฏมากที่สุดในการ์ตูนแอนิเมชันสำหรับเด็ก มีค่าเฉลี่ย 26.14 ตอน/ชั่วโมง

ในปี ค.ศ. 1991 New Zealand's Broadcasting Standard Authority มอบหมายให้คณะจากมหาวิทยาลัย Massey ทำการวิเคราะห์รายการ 3 ช่อง ที่ถ่ายทอดใน 1 สัปดาห์ ในเดือนกุมภาพันธ์ ด้วยนิยามความรุนแรงซึ่งพัฒนาขึ้นมาใหม่โดยอิงการเสนอภาพความรุนแรง "Violent Image" คือภาพการแสดงออกทางร่างกายที่กระทำต่อบุคคล สัตว์ หรือสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ด้วยความมุ่งหมายให้สิ่งที่ถูกกระทำนั้นได้รับความเจ็บปวดหรือบาดเจ็บ

การศึกษาในครั้งนั้นพบว่าการกระทำความรุนแรงถึง 3,012 ครั้งต่อ 336 ชั่วโมงจากรายการทั้งหมด 85% พบว่าเหยื่อเป็นผู้ชาย 80% เป็นคนขาวและ 91% เป็นผู้ใหญ่ในขณะที่จะกระทำความรุนแรงพบว่า 84% เป็นผู้ชาย 75% เป็นคนขาวและ 80% เป็นผู้ใหญ่อาวุธหลักที่ใช้คือปืนรองลงมาคือร่างกายและการด่าทออีกทั้งพบว่าอาวุธที่นำมาใช้ในการ์ตูนเป็นอาวุธที่มีอยู่จริงที่ใช้ในสงครามอ่าวเปอร์เซีย

การศึกษาความรุนแรงในโทรทัศน์ของออสเตรเลีย

ในออสเตรเลียให้ความสำคัญกับการศึกษาความรุนแรงในโทรทัศน์อย่างมาก โดยมีโครงการศึกษาภาพของครอบครัวในโทรทัศน์ (Study of Portrayal of family life on television) ซึ่งศึกษาภาพความรุนแรงภายในครอบครัวที่อยู่ในรายการประเภทบันเทิงคดี (fiction) ในช่วงเวลาไพรม์ไทม์ โดยเน้นไปที่ความรุนแรงภายในครอบครัวและการใช้วาจาที่ไม่เหมาะสมที่แสดงออกต่อคนภายในครอบครัว เน้นวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวละครในครอบครัวกับตัวละครที่เป็นผู้ชายเป็นพิเศษ พบว่า 20 ใน 39 รายการ (51.3%) มีความรุนแรงอยู่ในละคร ที่แสดงออกทางวาจาและการใช้กำลัง

ในปี ค.ศ.1981 McCann และ Sheehan ทำการศึกษาความรุนแรงที่ถ่ายทอดในบรีสเบนจากโทรทัศน์ 4 ช่อง เป็นเวลา 2 เดือน โดยเลือกสุ่มตัวอย่างมา 80 รายการ ทั้งรายการประเภทบันเทิงคดีและสารคดี โดยนำนิยามเรื่องความรุนแรงของ George Gerbner และคณะ มาปรับใช้โดย

เปลี่ยนหน่วยการวิเคราะห์เป็นช่วง-ตอน (Violent Episode) โดยนับความรุนแรงตั้งแต่เริ่มต้นจนจบในฉากเดียวกัน

การศึกษาของ McCann และ Sheenan พบว่า 9 ใน 10 (89.5%) ของผู้กระทำความรุนแรงเป็นผู้ชายความรุนแรงที่แสดงออกมาเป็นการฆ่า 74% พบภาพของเหยื่อที่ถูกทำร้าย 76.1% บทบาทที่มีการฆ่ากันในจอเป็นเพศชาย 90.3% ซึ่งเมื่อวิเคราะห์พบว่าเพศในละครมีนัยสำคัญกับใช้ความรุนแรงในละครก็ใกล้เคียงกับการศึกษาในประเทศ

การศึกษาความรุนแรงในโทรทัศน์ของอังกฤษ

แนวคิดด้านการวิเคราะห์เนื้อหาความรุนแรงในโทรทัศน์ในประเทศอังกฤษริเริ่มมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 ด้วยแรงผลักดันของกลุ่มอุตสาหกรรมกระจายเสียง Halloran และ Croll (1972) เริ่มทำการวิเคราะห์เนื้อหาสื่อโทรทัศน์ด้วยวิธีการของ George Gerbner เพื่อศึกษาความรุนแรงในช่อง BBCI และ ITV ด้วยการศึกษารายการละคร เพื่อหาประเภทของความรุนแรงที่ปรากฏ รวมถึงพิจารณาจากบริบทร่วมด้วย

ในระยะเวลาไล่เลี่ยกัน แผนกวิจัยผู้รับสารของ BBC (BBC's Audience Research Department) ก็เริ่มทำการวิเคราะห์เนื้อหาละครโทรทัศน์เช่นกัน โดยใช้ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล BBC ไม่ได้ดำเนินตามวิธีการของ Gerbner แต่ได้ให้ความสนใจเรื่องความรุนแรงในฐานะปฏิสัมพันธ์อย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งเห็นว่ามีมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอธิบายเหตุผลของการใช้ความรุนแรงซึ่ง BBC ได้เพิ่มเติมการนับความรุนแรงที่กระทำต่อสิ่งของที่แสดงมาในรายการประเภทบันเทิงคดี จากวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า 48% ของรายการประเภทละคร มีการนำเสนอบทบาทหลักที่เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง หรือแสดงให้เห็นความก้าวร้าว หรือการกระทำของเหยื่อ Halloran และ Croll ยังพบว่าการ์ตูนมีระดับความรุนแรงที่สูงมาก

นอกจากนี้ BBC ยังให้ความสำคัญต่อการศึกษาความรุนแรงที่ “แก่น” (Theme) ของเรื่อง ด้วย การศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นของ “แก่นเรื่อง” ทำให้พบว่าประเภทของรายการมีส่วนในการบรรจุความรุนแรงเข้าไปในเนื้อหา นักวิจัยของ BBC พบว่ารายการละครประเภทสืบสวนสอบสวน แนวความบอยตะวันตกและแอ็คชั่นมีเนื้อหาความรุนแรงถึง 75%

ในปี ค.ศ. 1990 The Broadcasting Standard Council in Britain ตีพิมพ์รายงานเรื่อง Series of Monitoring Studies ในรายงานกล่าวถึงประเด็นของการวิเคราะห์ความรุนแรงว่าไม่ใช่แค่

การนับจำนวนของความรุนแรงเท่านั้น แต่ควรให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องเพศและภาษาด้วย การวิเคราะห์ความรุนแรงในปี ค.ศ. 1994 ด้วยการเลือกตัวอย่างรายการมา 648 รายการตั้งแต่เวลา 17.30-24.00 น เป็นเวลา 2 สัปดาห์ พบว่า 9 ใน 10 (87%) มีเนื้อหาความรุนแรงเพิ่มสูงขึ้นจากปี ค.ศ. 1993 (73%) อย่างไรก็ตามจากการใช้ความรุนแรงยังคงอยู่ระดับปานกลาง คือ 7.6 ในปี ค.ศ. 1993 และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น 7.8 ในปี ค.ศ. 1994

จากภาพรวมการศึกษาวิจัยตามแนวคิดการอบรมบ่มเพาะนิสัยทางวัฒนธรรมพบว่าระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ได้ถูกหยิบยกมาใช้ในการศึกษาเนื้อหาของสื่อโทรทัศน์โดยเริ่มต้นจากประเด็นความรุนแรงที่ปรากฏในโทรทัศน์ตามความต้องการและความกังวลใจของผู้ปกครองในเรื่องอิทธิพลของโทรทัศน์รวมถึงบริบทของสังคมในแต่ละช่วงเวลาก่อนจะเคลื่อนย้ายความสนใจมาสู่ประเด็นที่เห็นว่ามีความเสี่ยงอื่นๆ อันได้แก่ ประเด็นเรื่องเพศ ภาษาที่ไม่เหมาะสม และประเด็นเรื่องความรุนแรง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งหน่วยการศึกษาเป็นละครหลังข่าวออกอากาศในช่วงเวลารายการสำหรับเรด (ท) “รายการทั่วไปที่สามารถรับชมได้ทุกวัย” กลุ่มผู้ชมที่เป็นกลุ่มผู้ชมเด็กและเยาวชนสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ ซึ่งการจัดเรตติ้งในด้านเนื้อหาโดยสาระสำคัญแล้วก็มีไว้เพื่อปกป้องผู้ชมที่เป็นเด็กและเยาวชนต่อเนื้อหาด้าน เพศ ภาษา และความรุนแรง

ข้อจำกัดของงานวิจัยในครั้งนี้คือ คณะผู้วิจัยมุ่งเน้นการวิเคราะห์ที่เนื้อหา เพศ ภาษา และความรุนแรงที่ปรากฏในละคร โดยนับและวิเคราะห์เนื้อหาเป็นฉาก (Scene) เป็นหลัก ดังนั้นจึงไม่ได้ศึกษาผลกระทบในด้านเนื้อหาที่มีต่อผู้ชม

2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ละครโทรทัศน์เป็นรายการที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมเป็นอย่างสูงในสื่อโทรทัศน์นำเสนอในรูปแบบละครยาวหลายตอนจบ (Serial) รู้จักกันในนาม “ละครน้ำเน่า” (Soap opera) ซึ่งส่วนใหญ่ มักจะมีโครงเรื่องที่มักเกี่ยวข้องกับเรื่องรักๆ ใคร่ๆ ชิงรักหักสวาท แก่แค้น หรือแนวบู๊ เป็นต้น

ละครโทรทัศน์เป็นสื่อบันเทิงที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมมากแต่ก็มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นสื่อที่ไร้สนิมเชิงสุนทรียะการนำเสนอเรื่องที่ซ้ำซากเต็มไปด้วยความรุนแรงภาพตัวแทนอคติต่อเพศสภาพต่างๆ และเนื้อหาที่เต็มไปด้วยอคติที่สามารถบิดเบือนภาพของกลุ่มคนให้ผิดเพี้ยนและมีผลต่อ

ความคิดความเชื่อการตัดสินใจของผู้ชมมากกว่าประสบการณ์ตรงในชีวิตจริงโดยเฉพาะผู้ชมที่ดูละคร
อย่างเป็นทางการประจำวันก็จะมีวิธีคิดวิธีมองโลกวิธีตีความสิ่งต่างๆด้วยอคติตามอย่างละครมากขึ้น⁴

ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2559 พบบงานวิจัยที่ศึกษาเนื้อหาละครในประเด็น S-L-V (Sex
Language Violence) อยู่ทั้งสิ้น 4 เล่ม ได้แก่ งานวิจัยของโครงการการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของ
สังคม (2548)⁵ เรื่อง รายการละครในช่วงเวลาเด็กเยาวชนและครอบครัวทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี ที่
มุ่งเน้นการศึกษาในประเด็นเรื่องเพศ ภาษา ความรุนแรง ของรายการละครในช่วงเวลารายการ
สำหรับเด็กและเยาวชนในโทรทัศน์ฟรีทีวี ในช่วงเวลารายการสำหรับเด็กเยาวชนและครอบครัวใน
ช่วงเวลา 16.00-22.00 น. ผลการศึกษาพบว่า ละครที่ออกอากาศในช่วงหัวค่ำมีการนำเสนอเนื้อหาที่
เกี่ยวกับ เพศ ภาษา และความรุนแรงมากที่สุด โดยค่าเฉลี่ยความรุนแรงของรายการละครก่อนข่าวอยู่
ที่ 3.97 ครั้งต่อชั่วโมง ส่วนรายการละครหลังข่าวอยู่ที่ 2.52 ครั้งต่อชั่วโมงเรื่องความรุนแรงพบว่า
ประเภทของความรุนแรงที่ปรากฏในละครมากที่สุด คือ ความรุนแรงทางร่างกาย ตามมาด้วยความ
รุนแรงทางเพศ ความรุนแรงทางจิตใจ ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ ตามลำดับ ในด้านภาษาพบภาษา
หยาบคายมากที่สุด ในส่วนเรื่องเพศ พบว่าละครนำเสนอเนื้อหาความสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมทางเพศ
มากที่สุด

ในส่วนประเด็นเรื่องความรุนแรงในละคร โครงการการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม
(2551) ได้ศึกษาเรื่องความรุนแรงในละครไทย ในโทรทัศน์ฟรีทีวี ปี พ.ศ. 2551 ช่วงเวลา 20.00 -
24.00 น. และช่วง 16.00 -20.00 น. พบละครที่มีความรุนแรงถึง 110 เรื่อง จากทั้งหมด 112 เรื่อง
โดยความรุนแรงที่พบแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ความรุนแรงทางกายภาพ ได้แก่ ความรุนแรงต่อร่างกาย ความรุนแรงต่อจิตใจ ความรุนแรง
ต่อวัตถุ และความรุนแรงทางเพศ

2. ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง ได้แก่ ความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางสังคม ความรุนแรงเชิง
โครงสร้างทางเศรษฐกิจ ความรุนแรงเชิงโครงสร้างทางการเมือง และความรุนแรงเชิงโครงสร้างทาง
เพศ

⁴กาญจนา แก้วเทพ. การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค . การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์เลิฟ, 2547

⁵โครงการการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาพของสังคม (2548). รายงานผลการศึกษารอบที่ 1 เรื่องรายการละครในช่วงเวลาเด็กเยาวชนและ
ครอบครัวทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี

อารดา ครุจิต (2554) การวิเคราะห์เนื้อหาทางเพศ ความรุนแรง และการใช้ภาษาในรายการโทรทัศน์ระดับเรตติ้งประเภท “ท” ทุกวัย (2554) จำนวนทั้งสิ้น 6 ช่อง (3 5 7 9 11 TITV) ในช่วงเวลาตลอด 24 ชั่วโมง 06.00-06.00 น.พบว่า ละครที่ออกอากาศในช่วงเวลาหลักมีการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศ ภาษา และความรุนแรง โดยเฉพาะช่อง 3 ที่นำเสนอเนื้อหาไม่เหมาะสมโดยรวมมากที่สุด (55.74%) รองลงมาคือ ช่อง 7 ซึ่งมีการแสดงออกเฉลี่ย 3.86 ครั้งต่อรายการ โดย 2 สถานีนี้มีการแสดงออกทางเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมรวมกันถึงร้อยละ 75.17

ภายหลังการเริ่มออกอากาศโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลในปี พ.ศ.2557 มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา โครงการมีเดียมอนิเตอร์ (2558)⁶ ได้ศึกษาเรื่องจริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก: ศึกษาเปรียบเทียบ โทรทัศน์ดิจิทัลช่องที่ได้รับความนิยม ช่วง ตุลาคม พ.ศ. 2557 และ มกราคม พ.ศ. 2558 ศึกษารายการโทรทัศน์ 72 รายการจากสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล 6 ช่อง ได้แก่ ช่อง 3 HD ช่อง 7 HD และ ช่อง Workpoint ช่อง 8 และ ช่อง Mono 29 ในช่วงเวลา 07.00 - 09.00น. และ 16.00 -18.00 น. ช่วงเวลาที่ต้องระมัดระวัง ได้แก่ เวลา 18.00 -22.00 น. พบว่ารายการละครไทยมีการนำเสนอเนื้อหาเพศ ภาษา ความรุนแรง ภาพตัวแทนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับรายการประเภทต่างๆที่ได้ศึกษา

ด้านงานวิจัยในต่างประเทศที่ศึกษาเนื้อหาละครในประเด็น เพศ ภาษา และความรุนแรง ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ที่เน้นศึกษาเฉพาะการวิเคราะห์เนื้อหาละครเพียงอย่างเดียวพบว่ามีการศึกษาในประเด็นดังกล่าวอยู่ 2 งานวิจัย ได้แก่

ในประเด็นเรื่องเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศ Rami Al-Sayed (2010) ศึกษาเรื่อง Sex and Sexuality: A Content Analysis of Soap Operas on British Television มีวัตถุประสงค์การศึกษาเพื่อระบุและวิเคราะห์จำนวน ความถี่ ประเภท ธรรมชาติ และบริบทการแสดงภาพกิจกรรมทางเพศ (Sexual Activity) ละครมีข้อความระบุเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (safe-sex) หรือการอ้างอิงเรื่องความเสี่ยง-ความรับผิดชอบ (R and R) หรือไม่ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การเก็บข้อมูลใช้แบบบันทึกข้อมูล (Coding Sheet) กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาคือ ละครที่ได้รับความนิยมสูงของประเทศอังกฤษจำนวน 3 เรื่อง และละครที่ออกอากาศในช่วงเวลากลางวันของประเทศออสเตรเลียจำนวน 2 เรื่อง ผลการศึกษาที่ได้พบว่า ละครที่ออกอากาศในช่วงเวลากลางวัน

⁶มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา โครงการมีเดียมอนิเตอร์ (2558). รายงานผลการศึกษารอบที่ 87จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็ก: ศึกษาเปรียบเทียบ โทรทัศน์ดิจิทัลช่องที่ได้รับความนิยม ช่วง ตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558.

จะมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศในระดับปานกลางเมื่อเทียบกับละครผู้ใหญ่ที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่อนุญาตให้ออกอากาศได้ (post-watershed) ละครกลางวันมีการแสดงภาพพฤติกรรมทางเพศอย่างเปิดเผยน้อยทั้งพาอาศัยเครื่องมือในการเล่าเรื่องเพศและเพศสภาพ มีการเน้นเรื่องเกี่ยวกับกิจกรรมทางเพศเสนอเค้าโครงเรื่องมากมายที่มีการเน้นความเสี่ยงและการรับผิดชอบ และมีการเผยแพร่ข้อความเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (safe-sex)

ในประเด็นเรื่องความรุนแรง งานวิจัยเรื่อง Violence in UK Soaps: A four wave trend analysis(2014) โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นละคร 4 เรื่อง ได้แก่ Coronation Street 60 ตอน EastEnders 63 ตอน Emmerdale 83 ตอน และ Hollyoaks 76 ตอน ที่ออกอากาศตั้งแต่ปี 2001-2013 โดยเลือกนำมาศึกษาทั้งสิ้น 282 ตอน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ช่วง คือ 2001-2002, 2006-2007, 2011-2012, 2013 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ประกอบกับการวิเคราะห์โครงเรื่อง (Storyline) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกข้อมูล (Coding Sheet) มุ่งเน้นการศึกษาในประเด็นต่างๆ อาทิ เช่น

1. ประเภทของฉากที่เกี่ยวกับความรุนแรง เช่น ความรุนแรงเชิงกายภาพ ความรุนแรง ผลของความรุนแรงที่มีต่อร่างกายและจิตใจ ผลที่เกิดขึ้นจากความรุนแรง
2. ประเภทของพฤติกรรมความรุนแรงที่แสดงออกมา เช่น ผลัก ชก ตบ ตี ทำลายข้าวของ การใช้ปืนยิง ฯลฯ
3. ความถี่ของพฤติกรรมความรุนแรงที่ปรากฏโดยการเปรียบเทียบในแต่ละช่วงเวลาการศึกษา ทั้งสี่ช่วง ผลการศึกษาพบว่า ละครได้มีการนำเสนอฉากที่มีความรุนแรงมีค่าเฉลี่ยเพิ่มมากขึ้นในแต่ละช่วงที่ศึกษาทั้งสี่ช่วงเวลา โดยเฉพาะละครเรื่อง Hollyoaks ที่มีการนำเสนอภาพฉากความรุนแรงโดยเฉลี่ยมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าภาพฉากความรุนแรงที่ปรากฏในละครแต่ละเรื่องมีแนวโน้มที่จะนำเสนอภาพความรุนแรงให้ดูสมจริงมากยิ่งขึ้น

การศึกษาในประเด็นเรื่อง เพศ ภาษา และความรุนแรงในละครโทรทัศน์ตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาได้มีการศึกษาละครทั้งในโทรทัศน์ฟรีทีวีในระบบบอณาโลกและโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และโดยส่วนใหญ่จะใช้แบบบันทึกข้อมูล (Coding Sheet) ในการเก็บข้อมูลเป็นหลัก พบว่ามีการศึกษาอยู่บ้าง โดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษารายการโทรทัศน์ในช่วงเวลาที่เด็กและเยาวชนสามารถดูได้หรือรายการในเรต “ท” ที่ผู้ชมทุกวัยสามารถเข้าถึงเนื้อหาได้ ได้แก่เรื่อง การศึกษาวิจัยในโครงการการเฝ้าระวัง

สื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม (2548) โครงการการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม (2551) อารดา ครูจิต (2554) และมูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา โครงการมีเดียมอนิเตอร์ (2558)

โดยที่ งานวิจัยของโครงการการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม ปี (2548) (2551) (2558) และ อารดา ครูจิต (2554) เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้เชิงปริมาณและคุณภาพ ในประเด็นเรื่อง เพศ ภาษา และความรุนแรงในสื่อโทรทัศน์ผลการศึกษาในงานวิจัยดังกล่าว ในส่วนที่เป็นการศึกษาเนื้อหาละครโทรทัศน์ต่างก็พบเนื้อหาในประเด็นเรื่อง เพศ ภาษา และความรุนแรง ในช่วงเวลาสำหรับรายการสำหรับเด็กและรายการในเรต “ท” (ทั่วไป)

อย่างไรก็ดี ผู้วิจัยพบว่างานวิจัยที่ค้นพบส่วนใหญ่ในประเทศไทยเป็นการศึกษาละครในช่วงเวลาหลักร่วมกับช่วงเวลาอื่นหรือไม่ก็เป็นช่วงเวลารายการสำหรับเด็ก และรายการประเภทเรตทั่วไป คณะผู้วิจัยพบว่ายังไม่ค่อยมีผู้ศึกษาเฉพาะเจาะจงไปที่ช่วงเวลาสำหรับรายการละครหลังข่าวที่ออกอากาศในช่วงเวลาที่มีผู้ชมโทรทัศน์ในภาคครัวเรือนมากที่สุด

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้นำแนวทางการศึกษามาปรับปรุงในส่วนของกรอบการศึกษาและวิธีการศึกษาในการศึกษาเรื่อง เพศ ภาษา และความรุนแรงในละครโทรทัศน์ โดยกำหนดกรอบการศึกษาละครโทรทัศน์ช่องโทรทัศน์ดิจิทัลจำนวนทั้งสิ้น 5 ช่อง ตั้งแต่เดือนมกราคม - มีนาคม พ.ศ. 2560 ที่ออกอากาศในช่วงเวลา 19.00 - 24.00 น.เพื่อให้ได้หน่วยการศึกษาที่ละครที่อยู่ในช่วงเวลาคาบเกี่ยวระหว่าง รายการ เรต ท และรายการเรต น.13 และน.18 ซึ่งละครบางเรื่องได้ออกอากาศในช่วงเวลา เรต ท ซึ่งผู้ชมที่เป็นเด็กสามารถเข้าถึงได้ โดยใช้ประกาศกสทช. เรื่องแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของโทรทัศน์พ.ศ. 2556 พิจารณาจากภาพเสียงและเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมใน 3 ประเด็นคือ (1) พฤติกรรมและความรุนแรง (2) เรื่องทางเพศและ (3) ภาษา มาเป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์เนื้อหาละคร

3 กฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์

2.3.1 พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

มาตรา 37 ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้าช้าการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามก

อนาจารหรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง

ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบและให้ระงับการออกอากาศรายการที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่งหากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการให้กรรมการซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจสั่งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือให้ระงับการออกอากาศรายการนั้นได้ทันทีและให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวโดยพลันในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเกิดจากการละเลยของผู้รับใบอนุญาตจริงให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขตามที่สมควรหรืออาจพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้

2.3.2 ประกาศ กสทช. เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ ตามประกาศ คณะกรรมการ กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียง หรือโทรทัศน์

- เรต “ป 3+” เป็นรายการสำหรับเด็กปฐมวัย ผลิตขึ้นสำหรับผู้ชมในวัย 3-5 ปี
- เรต “ด 6+” เป็นรายการสำหรับเด็ก ผลิตขึ้นสำหรับผู้ชมในวัย 6-12 ปี
- เรต “ท” เป็นรายการทั่วไปที่สามารถรับชมได้ทุกวัย
- เรต “น 13+” เหมาะสำหรับผู้ชมที่มีอายุ 13 ปีขึ้นไป อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหาที่ ต้องใช้ วิจารณ์ญาณในการรับชม ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี ควรได้รับคำแนะนำ และออกอากาศ ได้ในเวลา 20.30-05.00 น.
- เรต “น 18+” เหมาะสำหรับผู้ชมที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหา ที่ไม่ เหมาะสมด้านพฤติกรรม ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา ส่วนที่ต้องมีแนวคิดอ้างอิงมา สนับสนุนซึ่งต้องใช้วิจารณ์ญาณในการรับชม ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 18 ปี ควรได้รับ คำแนะนำ และออกอากาศได้เป็นเวลา 22.00-05.00 น.
- เรต “ฉ” รายการที่อาจมีภาพ เสียง หรือเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ด้านพฤติกรรม ความรุนแรง เพศและการใช้ภาษา เด็กและเยาวชนไม่ควรรับชม และออกอากาศได้เป็นเวลา 24.00 - 05.00 น.

- รายการที่อาจไม่ต้องระบุเรต หมายถึง รายการข่าว รายการพิเศษ และรายการที่มีความยาวไม่เกิน 5 นาที ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานี ว่าสมควรต้องเป็นรายการที่ต้องมีการจัดระดับความเหมาะสมหรือไม่

2.3.3 ประกาศ กสทช. เรื่อง แนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ พิจารณาเนื้อหาที่อาจไม่เหมาะสม 3 ส่วน ดังนี้

- พฤติกรรมและความรุนแรง พิจารณาจากภาพ เสียง และ เนื้อหาที่อาจทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม 13 ข้อ ดังนี้
 - 1) การทำให้ผู้ชมเกิดความสะเทือนใจ สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก
 - 2) การใช้ความรุนแรงต่อตนเอง
 - 3) การใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น
 - 4) การใช้ความรุนแรงต่อสิ่งมีชีวิตอื่น หรือวัตถุสิ่งของ
 - 5) การแสดงให้เห็นเหตุการณ์หรืออันตรายร้ายแรง
 - 6) การใช้อาวุธทำร้ายผู้อื่น ตนเอง สิ่งของ
 - 7) การตัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธทำร้ายผู้อื่น ตนเอง สิ่งของ
 - 8) ความรุนแรงในรูปแบบจินตนาการ
 - 9) การกระทำที่ผิดกฎหมาย เกี่ยวกับสารเสพติด แอลกอฮอล์ การพนัน การค้าประเวณี
 - 10) พื้นที่หรือสถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก
 - 11) เหตุการณ์ กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อ ที่ชักจูงไปสู่อันตราย หรือเสี่ยงต่อการดำเนินชีวิตในวัยเด็ก
 - 12) การนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวกับ เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศ ศาสนา สถานะชนชั้น หรือ การแสดงที่ก่อให้เกิดทัศนคติในทางลบ ต่อบุคคล หรือกลุ่มบุคคลอื่น
 - 13) การใช้ไสยศาสตร์ เวทมนตร์ ปาฏิหาริย์ และเรื่องเหนือธรรมชาติ เรื่องทางเพศ พิจารณาจากภาพ เสียง และเนื้อหาที่อาจทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม 3 ข้อ ดังนี้

1) ไม่นำเสนอการแต่งกายที่ไม่มิดชิด ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะและประเพณี

2) การแสดงออกถึงสัมพันธภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม

3) ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมกับสังคม และวัฒนธรรมไทย
ภาษา พิจารณาจากภาพ เสียง และเนื้อหาที่อาจทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสม 3 ข้อ ดังนี้

1) การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ล่อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ

2) การใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ ก้าวร้าว รุนแรง ดูหมิ่น นำมาซึ่งการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

3) ภาษาสแลง

4 กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการควบคุมตรวจสอบเนื้อหาของต่างประเทศ

2.4.1 The Office of Communications (Ofcom) หน่วยงานที่กำกับดูแลควบคุมสื่อทั้งหมดในสหราชอาณาจักรได้ออกหลักเกณฑ์การแพร่ภาพกระจายภาพและเสียงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาในรายการโทรทัศน์ในสหราชอาณาจักรที่เรียกว่า Ofcom Broadcasting Code Guidance⁷ ดังนี้

1. ปกป้องผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

- ห้ามออกอากาศรายการหรือการแสดงการทำร้ายทั้งทางร่างกายจิตใจและพัฒนาการ
- สถานีโทรทัศน์จำเป็นต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพของเด็กเสมอ
- การจัดเวลาออกอากาศให้เหมาะสมสำหรับเด็กพิจารณาจากเนื้อหา ช่วงเวลาที่เด็กมีเวลาและสามารถรับชมมากที่สุดเช่น ปิดเทอมเสาร์ อาทิตย์ลักษณะเฉพาะของสถานีหรือรายการนั้นๆ

⁷The Ofcom Broadcasting Code คือ หลักเกณฑ์การแพร่ภาพกระจายภาพและเสียงที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาในรายการโทรทัศน์ในสหราชอาณาจักรของ The Office of Communications (Ofcom) ซึ่งเป็นหน่วยงานอิสระที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลกิจการสื่อสารโทรคมนาคมและสื่อในสหราชอาณาจักร <https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/information-for-industry/guidance/programme-guidance>

- รายการและละครที่มีเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กไม่ควรจะได้ออกอากาศระหว่างเวลา 05.30-21.00น.
- ในช่วงเวลาสำหรับเด็กหากรายการมีเนื้อหาที่อาจทำให้เด็กและเยาวชนเกิดความเครียดหรือกดดันควรมีข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจในบริบทนั้นๆ

การใช้ยาเสพติด บุหรี่ สารระเหย และ เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์

- การใช้ยาเสพติด บุหรี่ สารระเหย และ เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ จะต้องไม่ถูกนำมาแสดงในรายการสำหรับเด็กและพยายามหลีกเลี่ยงเรื่องดังกล่าวในรายการประเภทที่ออกอากาศก่อนหมดช่วงเวลาของเด็กและเยาวชน

ความรุนแรง และ พฤติกรรมที่เป็นอันตราย

- ความรุนแรงผลของความรุนแรงและการบรรยายถึงความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นด้วยคำพูดการแสดงออกด้วยกริยาท่าทางจะต้องไม่ปรากฏในรายการและช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน (ยกเว้นผู้จัดและผู้รับผิดชอบได้พิจารณาเป็นอย่างดีแล้ว)
- พฤติกรรมที่เป็นอันตรายหรือภาพของพฤติกรรมอันตรายซึ่งเด็กสามารถเลียนแบบได้และมีอันตรายจะต้องไม่ปรากฏในรายการและช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน (ยกเว้นผู้จัดและผู้รับผิดชอบได้พิจารณาเป็นอย่างดีแล้ว)

ภาษาที่ไม่สุภาพ/ ไม่เหมาะสม

- ห้ามนำเสนอภาษาไม่สุภาพหยาบคายนอกจากจะได้รับการพิจารณาในบริบทนั้น อย่างไรก็ตามก็ควรหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาหยาบคายหลายๆครั้งในรายการและช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน

เรื่องทางเพศ

- ห้ามมิให้มีภาพตัวแทนของการร่วมเพศ การสนทนาหรือแสดงภาพกิจกรรมทางเพศนั้น ยกเว้นในกรณีเพื่อการศึกษาซึ่งผู้ผลิตและผู้รับผิดชอบในการออกอากาศจะต้องพิจารณาแล้วเป็นอย่างดี

ภาพเปลือย

- ภาพเปลือยในช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชนจะต้องได้รับการพิจารณาเป็นอย่างดีในบริบท

ความเชื่อเรื่องผีसांगคาตาอาคมและเรื่องเหนือจริง

- การแสดงการไล่ผีการใช้เวทย์มนต์คาถาและเรื่องราวไสยศาสตร์ที่แสดงว่าเป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นห้ามนำมาออกอากาศในช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน(เว้นแต่จะเป็นละคร ภาพยนตร์ หรือละครคอเมดี้)

การมีผู้ร่วมแสดงซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี

- กรณีมีผู้ร่วมรายการเป็นเด็กและเยาวชนผู้ผลิตรายการจะต้องคำนึงถึงสวัสดิภาพทางร่างกายจิตใจและศักดิ์ศรีของผู้ร่วมรายการ
- ผู้ร่วมแสดงจะต้องไม่ถูกกดดันหรือเกิดความเครียดโดยไม่จำเป็น
- ของรางวัลในรายการต้องเหมาะสมกับวัยของผู้ร่วมรายการและวัยของกลุ่มผู้ชมเป้าหมาย

2. เนื้อหาที่เป็นอันตรายและเกี่ยวข้องกับเรื่องผิดกฎหมาย

มาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

- เนื้อหาในรายการโทรทัศน์ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และต้องมีกลไกในการปกป้องคุ้มครองผู้รับชมไม่ให้ตกอยู่ในอันตรายหรือเกี่ยวข้องกับเรื่องผิดกฎหมายดังที่มีการนำเสนอในเนื้อหา
- เนื้อหาในรายการประเภทข่าวและข้อเท็จจริง ต้องไม่มีการนำเสนอที่บิดเบือน หรือทำให้ผู้รับชมเข้าใจผิด
- คำนิ่งถึงบริบท และมีเหตุผลเพียงพอ เมื่อต้องมีการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นอันตรายและเกี่ยวข้องกับเรื่องผิดกฎหมายโดยเนื้อหาดังกล่าวอาจรวมถึงการใช้ภาษาที่ก้าวร้าว เพศ ความรุนแรง ความรุนแรงทางเพศ การทำให้อับอาย การละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การเลือกปฏิบัติในเรื่องเพศ อายุ เชื้อชาติ ศาสนา เป็นต้น

โดยอาจมีการแสดงข้อความคำเตือนเพื่อชี้แจงถึงความไม่เหมาะสม เพื่อช่วยหลีกเลี่ยงหรือลดการกระทำผิดกฎหมาย

ความรุนแรงพฤติกรรมที่เป็นอันตรายและการฆ่าตัวตาย

- ต้องไม่เห็นดีเห็นงามกับพฤติกรรมความรุนแรง พฤติกรรมที่เป็นอันตราย หรือการต่อต้านสังคม หรือส่งเสริมให้ผู้รับชมลอกเลียนแบบพฤติกรรมดังกล่าว
- ต้องไม่นำเสนอวิธีการฆ่าตัวตาย หรือการทำร้ายตนเอง (ยกเว้นผู้จัดและผู้รับผิดชอบได้พิจารณาเป็นอย่างดีแล้ว)

การไล่วิญญูณ เรื่องลึกลับ และอาถรรพณ์

- การนำเสนอเนื้อหาที่แสดงให้เห็นการขับวิญญูณ ไส้ผี เรื่องลึกลับเหนือธรรมชาติ (ที่ไม่ใช่เนื้อหาเพื่อความบันเทิง) จะต้องคำนึงถึงหลักความเป็นเหตุเป็นผล
- ในกรณีที่เนื้อหาซึ่งแสดงให้เห็นการขับวิญญูณ ไส้ผี เรื่องลึกลับเหนือธรรมชาติเป็นไปเพื่อความบันเทิง ผู้ผลิตจะต้องแจ้งให้ผู้รับชมรับทราบถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าวอย่างชัดเจน
- ต้องไม่มีเนื้อหาเชิงแนะนำให้ผู้ชมเห็นถึงผลลัพธ์ความเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่เกิดจากการขับวิญญูณ ไส้ผี เรื่องลึกลับ และเหนือธรรมชาติดังกล่าว ไม่ว่าเนื้อหานั้นจะเป็นเรื่องจริง หรือเป็นไปเพื่อความบันเทิงก็ตาม

เนื้อหาที่เกี่ยวกับการสะกดจิต การใช้วิธีจำลองเหตุการณ์ และการใช้ภาพที่มีแสงแฟลช แสงกะพริบสูง

- เมื่อต้องมีการอากาศเนื้อหาที่เกี่ยวกับการสะกดจิต ผู้ผลิตต้องระมัดระวังให้เนื้อหา หรือการสาธิตวิธีสะกดจิตดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ชม และต้องไม่ให้ผู้สาธิตการสะกดจิตสาธิตต่อหน้ากล้องโดยตรง
- การใช้วิธีจำลองเหตุการณ์ (ในข่าวหรือสารคดี) ผู้ผลิตต้องไม่ทำให้ผู้ชมเข้าใจผิดว่าเนื้อหาดังกล่าวเป็นเรื่องจริง

- ไม่ฉวยโอกาสในการเข้าไปมีอิทธิพลต่อความคิดและจิตใจของผู้ชม โดยไม่มีการแจ้งเตือนให้ผู้ชมรับทราบ
- คำนึงถึงความเสี่ยงจากการใช้ภาพที่มีแสงแฟลช หรือแสงกะพริบ ซึ่งอาจทำให้ผู้ชมบางกลุ่มเกิดอาการลมชักเนื่องจากความไวต่อแสง (ยกเว้นผู้จัดและผู้รับผิดชอบได้พิจารณาเป็นอันดีแล้ว)

เนื้อหาที่เกี่ยวกับการแข่งขัน และการออกเสียงลงคะแนน

- ต้องมีการนำเสนอเนื้อหาอย่างยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย
- ต้องไม่ทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจผิดเกี่ยวกับการแข่งขัน หรือการลงคะแนน
- ต้องมีการกำหนดวิธีการแข่งขัน และวิธีการลงคะแนนเสียงในรายการนั้นๆ อย่างชัดเจน
- หากเป็นการแข่งขัน หรือการลงคะแนนเสียงเพื่อชิงรางวัล จะต้องมีการระบุรางวัลที่ผู้มีส่วนร่วมจะได้รับ และเงื่อนไขต่างๆ อย่างชัดเจน

3. อาชญากรรมความไม่สงบ ความเกลียดชัง และการข่มเหงรังแก

อาชญากรรมความไม่สงบ

- ต้องไม่สนับสนุนหรือยุยงส่งเสริมให้เกิดการกระทำที่เป็นอาชญากรรมหรือความไม่สงบ

ความเกลียดชังและการละเมิด

- ต้องไม่มีเนื้อหาที่มีลักษณะของวาจาแห่งความเกลียดชัง เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบท
- ต้องไม่มีเนื้อหาที่เป็นการละเมิด หรือข่มเหงรังแกกลุ่มบุคคล กลุ่มศาสนา หรือชุมชนใด ๆ เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบท

เนื้อหาที่เกี่ยวกับอาชญากรรม และการดำเนินคดี

- ต้องไม่แสดงเนื้อหากรรมวิธีประกอบอาชญากรรมที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการประกอบอาชญากรรมได้

- สถานีโทรทัศน์จะต้องพยายามเป็นอย่างยิ่งที่จะไม่ให้การออกอากาศนั้นนำไปสู่อันตรายต่อชีวิตหรืออคติต่อความสำเร็จในความพยายามที่จะต่อรองกับการจี้ตัวประกันหรือการลักพาตัว

4. ศาสนา

- ความเชื่อและทัศนคติของศาสนานั้นหรือนิกายหนึ่งในศาสนาต้องได้รับการยกย่องให้เกียรติไม่ทำให้เกิดความเสียหายหรือลบลู่
- เมื่อกล่าวถึงศาสนาและนิกายทางศาสนาใดศาสนาหนึ่งในรายการทางศาสนาต้องระบุสถานที่และนิกายนั้นให้ชัดเจนสำหรับผู้ชม
- รายการทางศาสนาจะต้องไม่แอบแฝงการเผยแพร่ทัศนคติหรือความเชื่อทางศาสนา
- รายการทางศาสนาจะต้องไม่เป็นการเชิญให้เข้าร่วมในศาสนาเว้นเฉพาะเพื่อกิจทางศาสนา
- รายการทางศาสนาต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์จากความอ่อนไหวของผู้ชม
- รายการทางศาสนาที่อ้างถึงบุคคลหรือกลุ่มคนว่ามีอำนาจพิเศษจะต้องดำเนินการด้วยความระมัดระวังและไม่นำมาออกอากาศในช่วงเวลาที่เด็กและเยาวชนได้รับชม

นอกจากนี้ ทาง Ofcom ยังได้อ้างอิงถึงหลักเกณฑ์การจัดระดับภาพยนตร์โดยคณะกรรมการจัดประเภทภาพยนตร์แห่งอังกฤษ (British Board of Film Classification หรือ BBFC) ซึ่งแบ่งเป็นระดับต่าง ๆ (ได้แก่ U, PG, 12A, 12, 15, 18 และ R18) มาใช้ในการเทียบเคียงพิจารณาเนื้อหารายการโทรทัศน์ควบคู่กับหลักเกณฑ์ของตนเองอีกด้วย

2.3.2 Commercial Television Code of Practice โดย ACMA⁸ ประเทศออสเตรเลีย

ประกอบด้วยการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา 2 ระบบ ได้แก่ การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในรายการสำหรับเด็ก (Guide to Children's Television Classification) และ

⁸ Australian Communications and Media Authority (ACMA) หน่วยงานด้านกิจการโทรคมนาคมและกิจการกระจายเสียงของประเทศออสเตรเลีย มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำกับดูแลด้านการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคม และกิจการวิทยุคมนาคม รวมทั้งเนื้อหาของอินเทอร์เน็ต

การจัดระดับความเหมาะสมแบบทั่วไป (Television Classification Guidelines) ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ดังนี้

การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในรายการสำหรับเด็ก

ส่งเสริมให้เกิดรายการสำหรับเด็กที่มีคุณภาพในสถานีโทรทัศน์ทั่วไปโดยแบ่งกลุ่มเป้าหมายเป็น 2 กลุ่ม คือ เด็กก่อนวัยเรียน (Preschool - P) และเด็ก (Children - C)

หลักเกณฑ์/ แนวคิดในการพิจารณาจัดกลุ่มรายการประเภท P และ C

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก (C) ที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ (1) ต้องมีวัตถุประสงค์ในการผลิตรายการเพื่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็ก หรือกลุ่มเด็กในช่วงวัยเรียน โดยเฉพาะ (2) มีความบันเทิง (3) มีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ ทั้งการเขียนบท การคัดเลือกนักแสดง การกำกับ การตัดต่อ การถ่ายทำ ระบบเสียง และกระบวนการผลิตอื่นๆ ในทุกกระบวนการ (4) ส่งเสริมความเข้าใจ และประสบการณ์ในเรื่องราวต่างๆ ของเด็กในวัยเรียน (5) มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับช่วงอายุของกลุ่มเป้าหมายของเด็กวัยเรียน โดยช่วงเวลาออกอากาศรายการสำหรับเด็ก คือ ช่วงเวลา 07.00-08.30 น. และ 16.00-20.30 ในทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์ และ ช่วงเวลา 07.00-20.30 น. ในวันเสาร์-อาทิตย์ และวันหยุด

รายการโทรทัศน์สำหรับเด็กก่อนวัยเรียน (P) ที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามเกณฑ์ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้ (1) ต้องมีวัตถุประสงค์ในการผลิตรายการเพื่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเด็กก่อนวัยเรียน โดยเฉพาะ (2) มีความบันเทิง (3) มีกระบวนการผลิตที่มีคุณภาพ ทั้งการเขียนบท การคัดเลือกนักแสดง การกำกับ การตัดต่อ การถ่ายทำ ระบบเสียง และกระบวนการผลิตอื่นๆ ในทุกกระบวนการ (4) ส่งเสริมความเข้าใจ และประสบการณ์ในเรื่องราวต่างๆ ของเด็กก่อนวัยเรียน (5) มีเนื้อหาที่เหมาะสมกับช่วงอายุของกลุ่มเป้าหมายของเด็กก่อนวัยเรียน โดยช่วงเวลาออกอากาศรายการสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน คือ ช่วงเวลา 07.00-16.30 น. ในทุกวันจันทร์ถึงวันศุกร์

การจัดระดับความเหมาะสมแบบทั่วไป แบ่งเป็น

รายการประเภท G เหมาะสำหรับทุกวัย

อาจไม่ได้มีกลุ่มเป้าหมายสำหรับเด็กโดยเฉพาะ แต่ต้องมีเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้ชมน้อย ทั้งในเรื่องความรุนแรง เพศ การใช้ภาษา และเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ หรือต้องเป็นเนื้อหาที่สามารถปล่อยให้เด็กเข้าชมได้โดยไม่มีผู้ปกครองคอยชี้แนะ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทของเนื้อหา

รายการประเภท PG พ่อแม่และผู้ปกครองควรให้คำแนะนำ

รายการที่มีเนื้อหาสำหรับสำหรับผู้ใหญ่ แต่ต้องมีเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้ชมน้อย โดยผู้ปกครองควรให้คำแนะนำ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทของเนื้อหา

รายการประเภท M เหมาะกับผู้ชมในวัยผู้ใหญ่

รายการที่มีเนื้อหาสำหรับผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป แต่ต้องมีลักษณะเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อผู้ชมในระดับปานกลาง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทของเนื้อหา

รายการประเภท M 15+ เฉพาะผู้ชมที่อายุ 15 ปีขึ้นไป

รายการที่มีเนื้อหาสำหรับผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เนื่องจากลักษณะความเข้มข้นและความถี่ของความรุนแรง เรื่องเพศ การใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ยาเสพติด หรือเนื้อเรื่องสำหรับผู้ใหญ่ที่ปรากฏ และอาจส่งผลกระทบต่อผู้ชมได้มาก ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับบริบทของเนื้อหา

ตารางที่ 2.1 การจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์แบบทั่วไปของ ACMA

ประเด็น/ ประเภท รายการ	G	PG	M	M 15+
ความรุนแรง	มีได้จำกัด ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกถูกคุกคามและเป็นภัยต่อเด็กต่ำ ความถี่ในการปรากฏน้อย และต้องไม่ส่งเสริมให้เกิดการยอมรับหรือทำตาม	มีได้จำกัด หรือไม่แสดงให้เห็นพฤติกรรมดังกล่าวอย่างชัดเจน หรืออาจแสดงให้เห็นได้นานขึ้นหากเป็นการนำเสนอเชิงศิลปะหรือแบบเหนือจริง	มีให้เห็นได้ แต่ต้องไม่เน้นรายละเอียด หรือนำเสนอในระยะเวลานานเกินไป การใช้ถ้อยคำที่สื่อถึงความรุนแรงในบริบทสังคมทำได้จำกัดเท่าที่จำเป็นต่อบริบทของเนื้อเรื่อง	ให้เห็นรายละเอียดได้แต่ต้องไม่นำเสนอในระยะเวลานาน หรือสยดสยองเกินไปอาจมีการสื่อให้เห็นความรุนแรงทางเพศได้แต่ต้องไม่ชัดเจน และไม่เน้นรายละเอียด
เพศ	มีได้จำกัด ความถี่ในการปรากฏน้อย มีรายละเอียดน้อยหรือไม่เน้นรายละเอียด	มีได้จำกัด	มีเนื้อหาที่สื่อถึงเรื่องทางเพศหรือการปลุกเร้าทางเพศได้จำกัด อาจมีถ้อยคำสื่อถึงรายละเอียดเรื่องเพศได้มากกว่า トラบิตที่ไม่ส่งผลกระทบต่อผู้รับชม	อาจสื่อให้เห็นรายละเอียดทางอ้อม แต่ต้องไม่นำเสนอความสัมพันธ์ทางเพศที่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ยินยอมให้เป็นเรื่องที่น่าพิงพอใจ และอาจมีถ้อยคำสื่อถึงรายละเอียดเรื่องเพศได้
ภาพโป๊เปลือย	มีได้จำกัด ความถี่ในการปรากฏน้อย และมีเท่าที่จำเป็นต่อบริบทของเนื้อเรื่อง	มีได้จำกัด	มีได้ แต่ต้องไม่แสดงให้เห็นรายละเอียดในบริบทเรื่องเพศ	มีได้ตามบริบทของเนื้อเรื่อง
ภาษา	ใช้ภาษาหยาบคายไม่มาก ความถี่ในการปรากฏน้อย และมีเท่าที่จำเป็นต่อบริบทของเนื้อเรื่อง	ใช้ภาษาหยาบคายไม่มาก ความถี่ในการปรากฏน้อย และมีเท่าที่จำเป็นต่อบริบทของเนื้อเรื่อง	ใช้ภาษาหยาบคาย ก้าวร้าว รุนแรงได้ แต่ต้องไม่ปรากฏบ่อยครั้ง	ใช้ภาษาหยาบคาย ก้าวร้าว รุนแรงได้ตามบริบทของเนื้อเรื่อง แต่ต้องไม่ปรากฏบ่อยครั้งหรือส่งผลกระทบต่อผู้ชมมากเกินไป
ยาเสพติด	มีได้เท่าที่จำเป็นต่อบริบทของเนื้อเรื่องนำเสนอรายละเอียดให้น้อยที่สุด ด้วยความระมัดระวัง และต้องไม่เป็นการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับหรือทำตาม	นำเสนอภาพและถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ แต่ต้องเป็นไปด้วยความระมัดระวัง และต้องไม่เป็นการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับหรือทำตาม	นำเสนอภาพและถ้อยคำที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้แต่ต้องไม่เป็นการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับหรือทำตาม	ไม่นำเสนอรายละเอียดการใช้ยาเสพติดในลักษณะฉีดเข้าเส้นเลือดและไม่เป็นการส่งเสริมให้เกิดการยอมรับหรือทำตาม
การฆ่าตัวตาย	มีได้และพูดถึงได้อย่างจำกัด เท่าที่จำเป็นต่อบริบทของเนื้อเรื่อง และต้องไม่ส่งเสริมให้กลายเป็นเรื่องวีรกรรม โรแมนติก	มีได้และพูดถึงได้อย่างจำกัดไม่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนและต้องไม่นำเสนอในลักษณะเป็นทางออก	ต้องไม่นำเสนอในลักษณะส่งเสริมให้ทำตาม และต้องไม่แสดงให้เห็นรายละเอียด หรือ	ต้องไม่นำเสนอในลักษณะส่งเสริมให้ทำตาม และต้องไม่แสดงให้เห็นรายละเอียด หรือวิธีการในการกระทำได้กล่าว

	ติก นำทำตาม หรือเป็นเรื่องปกติ	ของความเครียด ความเศร้า หรือปัญหาอื่นๆ	วิธีการในการกระทำดังกล่าว	
เนื้อหาหลัก	นำเสนอประเด็นความขัดแย้งในสังคมและครอบครัวที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกถูกคุกคามและเป็นภัยต่อเด็กต่ำ	นำเสนอประเด็นความขัดแย้งในสังคม ครอบครัว หรือปัญหาทางจิตใจอย่างระมัดระวัง อาจมีการนำเสนอเรื่องราวเหนือธรรมชาติ และสยองขวัญได้	นำเสนอประเด็นสำหรับผู้ใหญ่ได้ แต่ต้องทำอย่างระมัดระวัง	เป็นไปตามบริบทของเนื้อเรื่อง
กิจกรรมที่เป็นอันตราย	มีเท่าที่จำเป็นต่อบริบทของเนื้อเรื่องและต้องไม่ส่งเสริมให้ทำตาม	-	-	-
อื่นๆ	อาจใช้ดนตรี สเปเชียลเอฟเฟกต์ หรือมุกล้อ ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกตึงเครียดหรือน่ากลัวได้ แต่ต้องให้มีผลกระทบน้อย	-	-	-

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกฎหมายและระเบียบในการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ในการศึกษาที่กล่าวถึงไปข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความกังวล สมมติฐานและความเป็นไปได้ที่ผู้บริโภคอาจได้รับผลกระทบในแง่ต่างๆ จากการบริโภคและเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหาความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม เช่นเดียวกันกับการศึกษาครั้งนี้ ที่เป็นเพียงการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสะท้อนภาพความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาต่าง ๆ ที่ปรากฏในรายการละครโทรทัศน์ในมิติของการตรวจสอบและเฝ้าระวังสื่อเป็นหลักจึงเป็นข้อจำกัดให้ไม่สามารถอธิบายถึงอิทธิพลหรือผลกระทบของสื่อที่อาจเกิดขึ้นกับผู้บริโภคได้โดยตรง

บทที่ 3

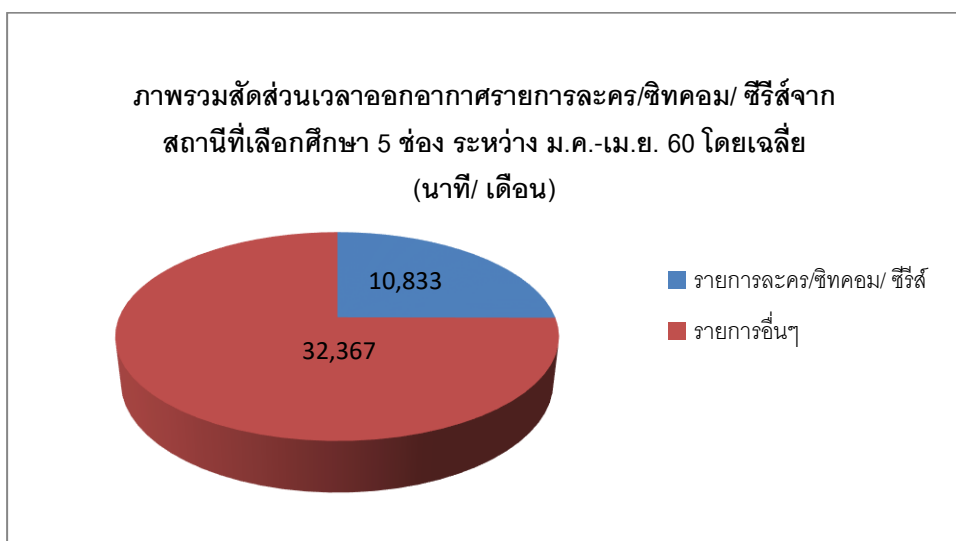
ผลการศึกษา

ในบทที่ 3 จะเป็นการแจกแจงผลการศึกษาทั้ง 3 ส่วน ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ผลการวิเคราะห์ผังรายการละครของสถานีโทรทัศน์ที่เลือกศึกษาทั้ง 5 สถานี ในช่วงเดือนมกราคม - เมษายน พ.ศ. 2560 2) วิเคราะห์เนื้อหารายการละครที่เลือกศึกษาทั้ง 10 เรื่องตามกรอบตัวชี้วัดเรื่องความรุนแรง เพศ และภาษา ของ กสทช. และ 3) ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม เรื่อง “พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล” ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ผังรายการละครของสถานีโทรทัศน์ที่เลือกศึกษา

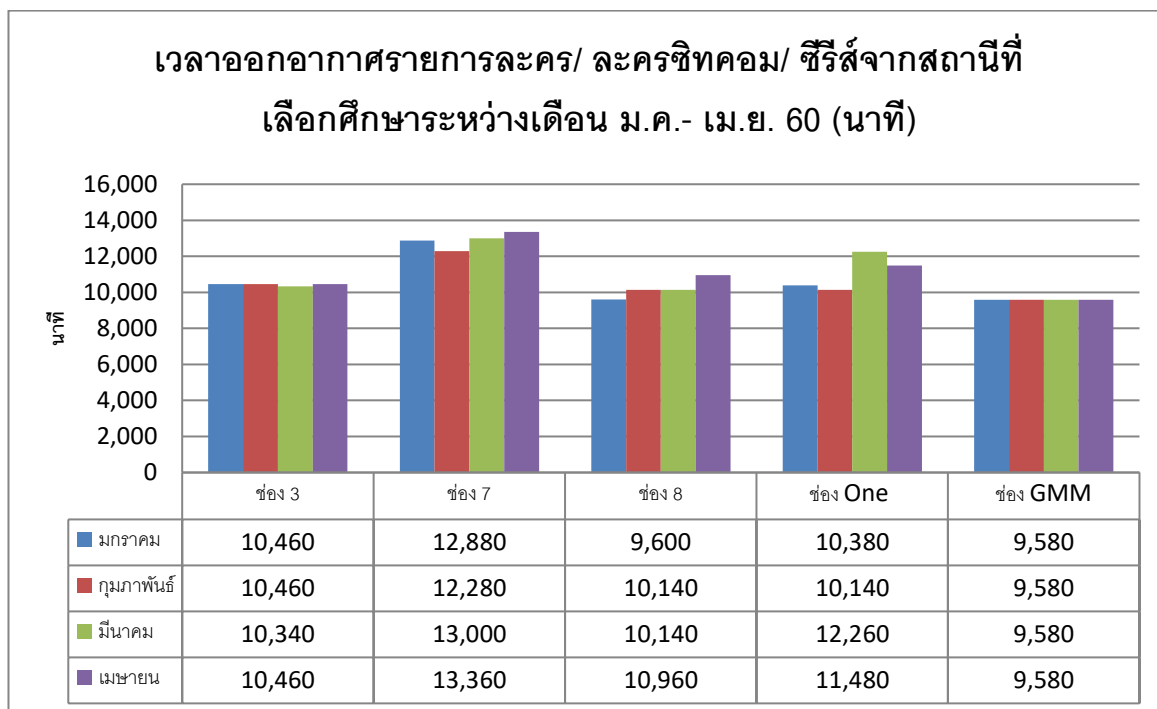
จากการวิเคราะห์ผังรายการจากทั้ง 5 สถานี ได้แก่ ช่อง 3 ช่อง 7 ช่อง 8 ช่อง GMM25 และ ช่อง One ระหว่างเดือนมกราคม - เมษายน พ.ศ. 2560 พบว่า ในภาพรวมพบว่าทุกช่องจะออกอากาศรายการประเภทละคร/ ละครซิตคอม/ ซีรีส์ทั้งไทยและต่างประเทศประมาณ 10,833 นาทีต่อเดือน หรือประมาณ 1 ใน 4 ของรายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ทั้งหมด

ภาพที่ 3.1 แสดงภาพรวมสัดส่วนเวลาออกอากาศรายการละคร/ ละครซิตคอม/ ซีรีส์จากสถานีที่เลือกศึกษา 5 ช่อง ระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน พ.ศ. 2560 โดยเฉลี่ย (นาที/ เดือน)

อย่างไรก็ตาม เมื่อจำแนกเป็นรายช่องจะพบว่าในช่วงเดือนมกราคม - เมษายน พ.ศ. 2560 ที่ผ่านมา ช่อง 7 มีเวลาออกอากาศรายการละคร/ ละครซิตคอม /ซีรีส์ มากที่สุด รองลงมาคือช่อง One ช่อง 3 ช่อง 8 และช่อง GMM25 ตามลำดับ

ภาพที่ 3.2 แสดงเวลาออกอากาศรายการละคร/ ละครซิตคอม/ ซีรีส์จากสถานีที่เลือกศึกษา ระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน พ.ศ. 2560 โดยเฉลี่ย (นาที)

หากพิจารณาเฉพาะรายการละครไทยทุกรูปแบบแล้ว จะพบว่าแต่ละช่องมีการจัดผังออกอากาศละครภาคค่ำ (First Run) ต่างกัน แต่จะเริ่มออกอากาศใกล้เคียงกันในช่วงเวลาประมาณ 20.00 - 20.30 น. โดยช่อง 8 จะเริ่มออกอากาศละครภาคค่ำในช่วงเวลา 20.05 น. ด้านช่อง GMM25 จะเริ่มออกอากาศละครภาคค่ำเวลา 20.00 น. ในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ แต่ในช่วงเดือนมีนาคม เริ่มมีการปรับผังออกอากาศละครภาคค่ำมาเป็น 20.30 น. ทั้งนี้ เนื่องจากละครเรื่องป่ากามเทพ ถูกร้องเรียนเรื่องความไม่เหมาะสม จึงถูกสั่งให้ปรับเรต และย้ายเวลาออกอากาศใหม่ ในขณะที่ช่อง One และช่อง 7 เริ่มออกอากาศละครพร้อมกันที่เวลา 20.30 น. ส่วนช่อง 3 เริ่มออกอากาศละครในเวลา 20.20 น.

อย่างไรก็ตาม ในช่วงวันศุกร์ ช่อง 3 และ ช่อง 7 จะปรับเวลาเริ่มออกอากาศละครเร็วขึ้น โดยเปลี่ยนมาเป็นช่วง 20.00 - 20.05 น. เนื่องจากมีรายการศาสตร์พระราชาฯ แทรก ส่วนในวันเสาร์

และอาทิตย์ ช่อง GMM25 จะเริ่มในเวลา 20.00 น. ช่อง 3 จะเริ่มในเวลา 20.15 น. และช่อง 7 เริ่มในเวลา 20.30 น. ในขณะที่ช่อง 8 และ ช่อง One พบว่าไม่มีการออกอากาศรายการละครระหว่างช่วงเวลาดังกล่าว ในวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์

เหตุผลที่ทุกช่องที่ศึกษาเลือกจัดผัง และเวลาออกอากาศละครภาคค่ำเรื่องใหม่/ ตอนใหม่ (First Run) ตั้งแต่เวลา 20.00 เป็นต้นไป อาจเป็นเพราะช่วงเวลาดังกล่าวถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่มียอดผู้รับชมสูง ทั้งนี้ จากการสำรวจยังพบว่าละครส่วนใหญ่ที่ออกอากาศในช่วงเวลาดังกล่าวมักเป็นละครชีวิต แนวดราม่า และมีมักเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมอีกด้วย

นอกจากละครภาคค่ำแล้ว ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งที่ได้พบจากการสำรวจผังรายการ คือการมีช่วงเวลาออกอากาศรายการละครในหลายช่วงเวลา (Slot) ตลอดทั้งวัน ตัวอย่างเช่น การออกอากาศละครช่วงเย็น (เรื่องใหม่/ ตอนใหม่ First Run) ในช่อง 3 และช่อง 7 การนำละครไทยที่เคยฉายจบไปแล้วมาออกอากาศใหม่ (Re Run) ซึ่งพบในช่อง 3 ช่อง 7 ช่อง 8 และช่อง One รวมถึงการนำละครภาคค่ำ (First Run) มาออกอากาศซ้ำ (Re Run) ในช่วงเวลาอื่น ๆ ซึ่งพบในช่อง 8 และช่อง GMM25

โดยพบช่วงเวลาออกอากาศละครที่มีความแตกต่างกันไปในแต่ละช่อง โดยหากพิจารณาผังรายการในวันจันทร์ - ศุกร์ ในภาพรวมพบว่าสามารถแบ่งช่วงละครต่าง ๆ ได้ ดังนี้ 1) ช่วงละครเช้าระหว่าง 09.00 -11.00 น. ซึ่งพบในช่อง 8 ช่อง GMM25 และช่อง One 2) ช่วงละครบ่ายจะอยู่ระหว่างเวลา 13.00 - 16.00 น. ซึ่งพบในทุกช่อง 3) ช่วงละครเย็นจะอยู่ระหว่าง 18.30 - 20.00 น. ซึ่งพบในช่อง 3 และช่อง 7 และ 4) ช่วงละครดึกจะอยู่ระหว่าง 00.00 - 04.00 น. ซึ่งพบในช่อง GMM25 และช่อง 8

ส่วนวันเสาร์ - อาทิตย์ พบว่าสามารถแบ่งช่วงละครได้เป็น 1) ช่วงละครเช้าระหว่าง 08.00 - 09.00 น. พบในช่อง One 2) ช่วงละครเย็นระหว่าง 18.30 - 20.00 น. พบในช่อง 7 และ 3) ช่วงละครดึกระหว่าง 02.00 - 04.00 น. พบในช่อง 8 เป็นต้น

สรุปผลการวิเคราะห์ผังรายการละครของสถานีโทรทัศน์ที่เลือกศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ผังรายการจากทั้ง 5 สถานี พบว่าละครเป็นรูปแบบรายการที่มีสัดส่วน 1 ใน 4 หรือร้อยละ 25 ของรายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ทั้งหมดในแต่ละเดือนโดยประมาณ จากการสำรวจพบว่าแต่ละช่องมีการจัดเวลาออกอากาศละครที่แตกต่างกัน โดยช่อง 8 ช่อง One และ

ช่อง GMM25 มักมีการนำละครมาออกอากาศซ้ำมากกว่าช่อง 3 ช่อง 7 แต่ในภาพรวมพบว่าทุกช่องมักจะออกอากาศละครใหม่ (First Run) ในช่วงเวลา 20.00 - 22.00 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์ผู้รับชมสูง ทั้งนี้จากการสำรวจยังพบว่าละครส่วนใหญ่เป็นละครแนวดราม่า และมักมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม

2. ผลการวิเคราะห์เนื้อหารายการละครที่เลือกศึกษา

เวลาออกอากาศ

จากการศึกษาพบว่าละครที่เลือกศึกษาทั้ง 10 เรื่องเริ่มออกอากาศ (First Run) ในช่วงเวลาใกล้เคียงกันประมาณ 20.00 น. เป็นต้นไป อย่างไรก็ตามพบว่าแต่ละช่องมีเวลาออกอากาศละครในแต่ละตอนไม่เท่ากัน โดยช่อง 3 และช่อง 7 ให้เวลาออกอากาศละครในช่วงที่เลือกศึกษามากกว่าช่อง One ช่อง 8 และ ช่อง GMM25 ดังตาราง

ตารางที่ 3.1 แสดงเวลาออกอากาศละครภาคค่ำของช่องต่าง ๆ ที่ศึกษา

เดือนมกราคม – มีนาคม พ.ศ. 2560

ช่อง/ ละคร	วัน ออกอากาศ	เวลาออกอากาศโดยประมาณ										
		20.00	20.05	20.20	20.30	21.00	21.15	21.35	21.50	22.00	22.40	22.50
ช่อง 3												
คลื่นชีวิต	จันทร์-อังคาร											
เพชรกลางไฟ	พุธ-พฤหัสบดี											
ช่อง 7												
ริชชา	จันทร์-อังคาร											
สาปดอกสร้อย	พุธ-พฤหัสบดี											
ช่อง 8												
ระบำไฟ	จันทร์-อังคาร											
เขลยศึก	พุธ-พฤหัสบดี											
ช่อง One												
ราชินีหมอลำ	จันทร์-อังคาร											
ชิงรักริชชา	พุธ-พฤหัสบดี											

ช่อง GMM25											
ป่า กามเทพ	จันทร์-อังคาร										
O- Negative	พุธ-พฤหัสบดี										

หมายเหตุ

*เวลาออกอากาศของละครแต่ละเรื่องในแต่ละตอนอาจมีการเปลี่ยนแปลงจากการตัดเข้าสัญญาณการถ่ายทอดสดจากโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย (ทรท.) ในช่วงเวลาที่ศึกษา

*ป่ากามเทพย้ายเวลาออกอากาศ จาก 20.00– 21.15 น. เป็นเวลา 20.30– 21.45 น. ตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2560

จากการศึกษาพบว่า เราสามารถแบ่งกลุ่มละครที่เลือกศึกษา ตามระยะเวลาที่ออกอากาศจริง (ไม่รวมเวลาโฆษณาช่วงเบรก) ได้เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่มีความยาวโดยเฉลี่ย 60 นาทีต่อตอน (ประมาณ 60 - 70 นาทีต่อตอน) ซึ่งได้แก่ละครที่ออกอากาศในช่อง 8 ช่อง One และช่อง GMM25 และ 2) กลุ่มที่มีความยาวโดยเฉลี่ยมากกว่า 60 นาทีต่อตอน ได้แก่ ช่อง 3 และช่อง 7 (ประมาณ 100 - 130 นาทีต่อตอน)

การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา

จากการสำรวจพบว่าละครที่เลือกศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการในระดับ ท (รายการที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมทุกวัย) โดยมีเพียงละครเรื่องริษยา และ สาบดอกสร้อยทางช่อง 7 ซึ่งถูกจัดระดับความเหมาะสมที่ น13 (รายการที่เหมาะสมกับผู้ชมอายุ 13 ปีขึ้นไป ผู้ชมที่มีอายุน้อยกว่า 13 ปี ควรได้รับคำแนะนำ)

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่ศึกษาได้มีการร้องเรียนจากผู้ชมละครให้มีการปรับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาละครเรื่องป่ากามเทพใหม่ เนื่องจากพบว่ามีกรนำเสนอฉากเกี่ยวกับกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศ และแสดงค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย รวมทั้งมีการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพ และใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น ซึ่งอาจไม่สอดคล้องกับระดับความเหมาะสมกับระดับ ท (รายการที่เหมาะสมสำหรับผู้ชมทุกวัย) ที่ได้จัดไว้ และต่อมาที่ประชุม กสท. จึงได้มีมติเห็นชอบให้ช่อง GMM25 ปรับเปลี่ยนการจัดระดับความเหมาะสมของละครเรื่องป่ากามเทพจากระดับ ท เป็นระดับ น13 และหากนำมาออกอากาศซ้ำ (Rerun) ให้ตัดฉากที่ไม่เหมาะสมออก เป็นผลให้ละครเรื่องนี้ต้องย้ายเวลาออกอากาศ (First Run) เป็นช่วง 20.30 - 21.45 น. ตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม พ.ศ. 2560 และถูกปรับระดับจาก ท เป็น น13 ในภายหลัง

ลำดับต่อไปจะเป็นการวิเคราะห์เนื้อหาละครทั้ง 10 เรื่อง จากการเลือกศึกษาแบบเฉพาะเจาะจงเรื่องละ 4 ตอน รวมทั้งหมด 40 ตอน ดังที่ได้อธิบายไว้ในเกณฑ์คัดเลือกหน่วยการศึกษา โดยสามารถแบ่งเป็นละครที่ได้รับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในระดับ ท จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ คลื่นชีวิต เพชรกลางไฟ ระเบิดไฟ เซลยศึก ราชนิหมอลำ ปากามเทพ และ O-Negative รักออกแบบไม่ได้ รวม 31 ตอน และละครที่ได้รับการจัดระดับความเหมาะสมในระดับ น13 จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ริชยา สาปดอกสร้อย และปากามเทพ รวม 9 ตอน ทั้งนี้เนื่องจากมีละครเรื่องปากามเทพเพียงเรื่องเดียว ที่ได้รับการจัดระดับทั้งในระดับ ท และ น13 จึงถูกเลือกมาเป็นหน่วยศึกษาโดยแบ่งเป็นตอนที่ได้รับการจัดระดับเป็น ท จำนวน 3 ตอน และตอนที่ได้รับการจัดระดับเป็น น13 จำนวน 1 ตอน ดังตาราง

ตารางที่ 3.2 แสดงระดับเนื้อหาของละครที่เลือกศึกษา 5 ช่อง

สถานี	ละคร	ตอนที่เลือกศึกษา	ระดับเนื้อหา
3	คลื่นชีวิต	2/ 7/ 12/ 13	ท
	เพชรกลางไฟ	5/ 10/ 11/ 13	
8	ระเบิดไฟ	4/ 5/ 6/ 13	
	เซลยศึก	6/ 7/ 13/ 14	
One	ราชนิหมอลำ	7/ 8/ 10/ 17	
	ชิงรักริชยา	10/ 12/ 15/ 18	
GMM25	O-Negative รักออกแบบไม่ได้	16/ 22/ 23/ 24	
	ปากามเทพ	1/ 5/ 12	
		14	
7	ริชยา	6/ 11/ 14/ 15	น13
	สาปดอกสร้อย	7/ 13/ 14/ 15	

จากการวิเคราะห์เนื้อหาละครทั้ง 10 เรื่อง พบว่าแต่ละเรื่องมีการนำเสนอเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาแตกต่างกัน อันเป็นผลมาจากบริบทและเนื้อหาของเรื่อง วิธีการเลือกนำเสนอของผู้ผลิต รวมถึงการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาของละคร ดังนี้

ช่อง 3

จากการเลือกศึกษาละครช่อง 3 จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ คลื่นชีวิต และเพชรกลางไฟ พบว่า ละครทั้งสองเรื่องได้รับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในระดับ ท และมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับ ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ดังนี้

คลื่นชีวิต

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา

จากการเลือกศึกษาละครเรื่องคลื่นชีวิตจำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 2, 7, 12 และ 13 พบว่า ละครเรื่องนี้มีเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับความรุนแรงทุกตอนที่ศึกษา และยังพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่อง เพศ รวมถึงการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบในบางตอน ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ในละครเรื่องคลื่นชีวิต

คลื่นชีวิต	ตอนที่ 2	ตอนที่ 7	ตอนที่ 12	ตอนที่ 13
ความรุนแรง (จำนวนฉาก)				
V1 การแสดงที่สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก				
V2 ความรุนแรงต่อตนเอง				
V3 ความรุนแรงต่อผู้อื่น	8	10	5	6
V4 ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ	4	1	3	3
V5 เหตุการณ์อันตรายร้ายแรง				
V6 การใช้อาวุธ	1	3		2
V7 การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ	2	3	1	3
V8 ความรุนแรงแบบจินตนาการ				
V9 สารเสพติด การพนัน และการค้าประเวณี				
V10 สถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก				
V11 กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อที่อันตราย/เสี่ยง				
V12 เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะ ชน				

ชั้น				
V13 ไสยศาสตร์ เวทมนต์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติ				
เพศ (จำนวนฉาก)				
S1 สรีระและการแต่งกาย				
S2 สัมพันธภาพและกิริยาทางเพศ		1	3	
S3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม				
ภาษา (จำนวนฉาก)				
L1 ภาษาล้อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ	6	4	3	
L2 ภาษาลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์				
L3 ภาษาสแลง	1			

หมายเหตุ

*V1, V5 และ V11 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ และอาจสะท้อนอยู่ใน V อื่น ๆ

*V12 เป็นประเด็นที่สะท้อนอยู่ใน L2

*S3 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ ซึ่งอาจสะท้อนอยู่ใน S อื่น ๆ หรืออาจแทรกอยู่ในระดับโครงเรื่อง/ เนื้อหาหลักของเรื่อง

*ใน 1 ฉากอาจมีทั้งพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และสามารถปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวได้หลายครั้ง ในหลากหลายรูปแบบ

ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงที่พบในละครเรื่องคลื่นชีวิตส่วนใหญ่เป็นการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) ของตัวละคร ซึ่งพบในทุกตอนที่ศึกษา ทั้งในลักษณะความรุนแรงทางร่างกาย เช่น การตบหน้า การผลัก ตะต่อย ฆูตกระชาก โดยเฉพาะในฉากที่จีราวัจน์เผชิญหน้ากับสาธิต และฉากที่จีราวัจน์ปะทะคารมกับจรรยา รวมไปถึงความรุนแรงทางเพศ ได้แก่ การใช้กำลังในการปลุกปล้ำ คุกคามทางเพศของตัวละคร เช่น ฉากที่สิทธาพยายามปลุกปล้ำลูกเลี้ยง เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบความรุนแรงทางต่อวัตถุสิ่งของ (V4) ในทุกตอน ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นฉากตัวละครระบายอารมณ์โกรธด้วยการขว้างปาสิ่งของ หรือการตั้งใจทำลายวัตถุสิ่งของ เป็นต้น

จากการศึกษายังพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับการใช้อาวุธ (V6) 3 ตอน ซึ่งมักเป็นการใช้อาวุธปืน (ตอนที่ 2, 7 และ 13) โดยมักมีการเซ็นเซอร์เพียงบางมุม นอกจากนี้ ยังพบการดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ (V7) ในทุกตอน ซึ่งมีทั้งฉากที่ตัวละครหยิบฉวยสิ่งของเป็นอาวุธป้องกันตัว เช่น ฉากที่

จีราว์จน์ใช้โคมโไฟ และแจกันปากแตกเป็นอาวุธป้องกันตัวเองจากสิทธา (ตอนที่ 2 และ 13) และฉากที่ตัวละครตั้งใจใช้สิ่งของรอบตัวเพื่อทำร้ายผู้อื่น เช่น ฉากที่สิทธาใช้ไอแพดตบหน้าจริยาเพราะความโกรธ (ตอนที่ 7) เป็นต้น

ในภาพรวมพบว่าความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องคลื่นชีวิตมักถูกนำเสนอในลักษณะให้รายละเอียด เร้าอารมณ์ ผ่านมุมกล้อง ภาพ ดนตรีประกอบ และระยะเวลาของความรุนแรงที่ปรากฏในแต่ละฉาก ซึ่งเข้าข่ายการชี้หน้าได้

ตารางที่ 3.4 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องคลื่นชีวิต

<p>ความรุนแรงทางร่างกาย</p> <p><u>ฉากจีราว์จน์เอาคืนแม่บ้าน (ตอนที่ 2)</u></p> <p>จีราว์จน์หนีรอดจากเงื้อมมือสิทธามาได้ แต่มาเจอกับแม่บ้านที่วางแผนลอบตบให้มาเจอสิทธา จีราว์จน์จึงโมโห ผลัก และเหยียบขาแม่บ้าน 2 ครั้ง</p> <div data-bbox="475 1037 1230 1227"></div>
<p>ความรุนแรงทางเพศ</p> <p><u>ฉากจีราว์จน์มาถึงที่พักของสิทธา (ตอนที่ 7)</u></p> <p>ลูกน้องสิทธาลากตัวจีราว์จน์เข้ามาในห้องเพื่อพบกับสิทธาสิทธาพยายามถูกเนื้อต้องตัวและปลุกปล้ำจีราว์จน์</p> <div data-bbox="475 1563 1230 1753"></div>

ความรุนแรงทางร่างกาย และการดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

ฉากจิริยาพยายามเข้าไปช่วยจิริราวัจน์ (ตอนที่ 13)

คุณหญิงจิริยารับกลับบ้านเมื่อรู้ว่าสิทธิาจับตัวลูกสาวไว้ แต่โดนแม่บ้านขวางทาง มีการต่อสู้ อดุกระชาก บีบคอกัน แต่จิริยาเป็นฝ่ายได้เปรียบ จึงใช้แจกันพาดหัวแม่บ้านแตกตาย มีเลือดไหลนองพื้น

เพศ

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องคลื่นชีวิตมีเนื้อหาด้านเพศที่เกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพและกิริยาทางเพศที่ชัดเจนใน 2 ตอน ได้แก่ ฉากที่จิริราวัจน์ไปพบสาริตที่บ้าน โดยทั้งสองมีเพศสัมพันธ์กัน และจูบกัน (ตอนที่ 12) และฉากที่จิริราวัจน์พยายามยั่วยวน หลอกล่อให้สิทธิาตายใจ เพื่อหนีเอาตัวรอดจากการถูกพ่อเลี้ยงข่มขืน (ตอนที่ 7)

ตารางที่ 3.5 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องคลื่นชีวิต

การสัมผัสเพื่อเล้าโลม/ ไร้อารมณ์

ฉากจิริราวัจน์นี่ย้อนถึงตอนใช้อุบายยั่วยวนสิทธิา (ตอนที่ 7)

จิริราวัจน์นี่ย้อนถึงเหตุการณ์ตอนที่กำลังถูกสิทธิาปลุกปล้ำ แต่ใช้อุบายแก้งอมยั่วยวนจนสิทธิาหลงเชื่อ จากนั้นจึงหาทางหนีออกมาจากห้องได้จนไปเจอสาริต

การมีเพศสัมพันธ์โดยนัย

ฉากจีราว์จน์มาหาสาธิตที่บ้าน (ตอนที่ 12)

จีราว์จน์ได้ยื่นสาธิตพูดกับแม่ทางโทรศัพท์ว่าสาธิตจะยอมเลิกตามคดีขับรถชนก็ต่อเมื่อเธอต้องยอมนอนกับสาธิต จีราว์จน์จึงมาหาสาธิตที่บ้านพร้อมความรู้สึกผิดหวัง โกรธ และจำยอม ตอนแรกสาธิตปฏิเสธ แต่เมื่อทั้งคู่มีปากเสียงกัน ต่างฝ่ายต่างโมโหต้องการประชด และเอาชนะ จนมีเพศสัมพันธ์กันจริงๆ ในที่สุด

ภาษา

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ 3 ตอน ซึ่งมีทั้งการพูดจาปะทะคารมกันของตัวละครโดยไม่ได้ใช้คำหยาบคาย แต่สื่อความหมายในเชิงลบ เช่น ฉากที่จีราว์จน์ และแม่ปะทะคารมกัน (ตอนที่ 7 และตอนที่ 12) การใช้คำตำหนิของตัวละครอื่น ๆ เช่น ตอแหล โง่ สารระแน รวมถึงการใช้ถ้อยคำที่ล้อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อนัยยะเรื่องเพศ เช่น ฉากที่คุณหญิงจรรยาปะทะคารมกับแม่บ้าน และโดนแม่บ้านพูดจาเสียดสีกลับว่า “แม่ลูกเล่นมอญซ่อนผ้า” (ตอนที่ 7) เป็นต้น

ตารางที่ 3.6 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องคลื่นชีวิต

คำ/ ข้อความตำหนิ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากเบ๊ยกบุกไปหาเรื่องชยันต์ที่กองถ่าย (ตอนที่ 2)

เบ๊ยกไม่พอใจชยันต์ที่ไปขอให้พ่อช่วยพูดกับสาธิต ให้เลิกสืบคดีจีราว์จน์ จึงบุกไปกองถ่ายเพื่อกลั่นแกล้งจีราว์จน์ และต่อว่าชยันต์

ชยันต์: นี่คุณทำบ้าอะไร

เบ๊ยก: เบ๊ยกว่าคุณควรกลับไปส่องกระจกแล้วถามตัวเองดีกว่าว่าคุณทำบ้าอะไร

ชยันต์: ผมทำบ้าอะไร

เบ๊ยก: ใครให้คุณไปสารระแนขอให้คุณพ่อให้ไปพูดกับพีธิต ให้หยุดเอาเรื่องจีราว์จน์ล่ะ

ชยันต์: ใช่ ผมทำ

เปี้ยก: โง่

ชยันต์: เปี้ยก

เปี้ยก: ทำไม...ค่าน้ำมันยังน้อยไป สำหรับการกระทำที่ไร้ความคิดของคุณ

คำ/ ข้อความล้อแหลมที่สื่อความหมายเรื่องเพศ

ฉากจรรยาทราบข่าวว่าลูกสาวถูกลักพาตัว (ตอนที่ 7)

สุกี้โทรศัพท์บอกจรรยาว่าจรรยาจันถูกคนจับตัวไป จรรยาสงสัยว่าเป็นฝีมือลิตธา จึงถามแม่บ้านว่าลิตธาไปไหน แต่แม่บ้านกลับปฏิเสธว่าไม่รู้ และพูดจาถากถาง

จรรยา: ฉันทถามว่าท่านไปไหน

แม่บ้าน: อ้อแม่ลูกเล่นมอญซ่อนผ้าไปถามลูกเธอดูสิ ว่าเอาผ้าแม่ไปซ่อนไว้ที่ไหน

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ความรุนแรง

จากประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ ท (ระดับ 1) ด้านพฤติกรรมและความรุนแรง ระบุว่าต้องไม่มีความรุนแรงในประเด็นที่ 1 - 4, 6 - 9 และ ประเด็นที่ 11 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบทโดยต้องไม่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ไม่แสดง ขั้นตอน หรือเน้นผลของการกระทำ ในขณะที่ความรุนแรงในประเด็นที่ 5, 10, และ 12 - 13 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท แต่ต้องไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อย ไม่นำเสนอใน ลักษณะชี้แนะ หรือต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

จากการศึกษาละครเรื่องคลื่นชีวิตทั้ง 4 ตอนพบว่า ทุกตอนมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรม ความรุนแรงทุกตอน และส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงต่อผู้อื่น ซึ่งในแต่ละตอนมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงในลักษณะดังกล่าวหลายฉาก โดยในทุกตอนพบว่ามี การนำเสนอความรุนแรงในลักษณะให้ รายละเอียด เน้นให้เห็นขั้นตอนของการกระทำ หรือให้เห็นผลของการกระทำในหลายฉาก เช่น ฉาก สาธิตแก๊งจี้ราวัจน์ให้ตกน้ำ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสาธิตค่อย ๆ เดินต้อนให้จี้ราวัจน์ซึ่งว่ายน้ำไม่เป็นไปอยู่ บนโป๊ะเรือ และพลาดตกน้ำโดยไม่ยอมช่วยเหลือ (ตอนที่ 2) หรือฉากที่สิทธิพยายามใช้กำลังปลุก ปล้ำจี้ราวัจน์ ในขณะที่จี้ราวัจน์ก็ใช้กำลังต่อสู้ขัดขืนสิทธิ (ตอนที่ 2 และตอนที่ 13) ฉากสิทธิทำร้าย จริยาด้วยการใช้ไอแพดตบหน้า และกระชากผมที่ศีรษะ (ตอนที่ 7) ฉากชกต่อยกันระหว่างสาธิตและช ยันต์ (ตอนที่ 12) เป็นต้น

นอกจากนี้ ในละครยังมีความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการระบายอารมณ์ของ ตัวละครในทุกตอน รวมถึงยังพบการดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ ซึ่งปรากฏในฉากเดียวกันกับ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงต่อผู้อื่น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาความรุนแรงที่พบในละครเรื่องคลื่น ชีวิตที่ศึกษาทั้ง 4 ตอน จึงเข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.7 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องคลื่น ชีวิต

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากสาธิตแก๊งจี้ให้ตกน้ำ (ตอนที่ 2)

สาธิตเข้าใจผิดคิดว่าจี้ราวัจน์จะมาหาแม่ตัวดี เพื่อเสนอเงินให้ปิดคดีเรื่องขับรถชน ต่างฝ่าย ต่างโมโห สาธิตจึงแก๊งเดินไล่ต้อนจี้ให้ตกทำน้ำ ปลอ่ยให้จี้ราวัจน์จมน้ำ พุดจาแย้มหยันเพื่อแก้แค้น แทนตัวดี แต่โชคดีที่มีคนมาช่วยทัน

ความรุนแรงทางร่างกาย และการดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

ฉากสีเทาทำร้ายจริยา (ตอนที่ 7)

จริยาจะแฉเรื่องทุจริตของสีเทาเพื่อปกป้องไม่ให้สีเทาอนกับลูกสาวตน ระหว่างนั้นมีข่าวว่าจีราวัจน์ขึ้นรถไปกับสีเทาในโลโก้เซี่ยลพอดี สีเทาคิดว่าจริยาเป็นคนปล่อยข่าว จึงโมโห และใช้ไอแพดตบหน้าจริยาจนล้มลง จากนั้นจึงจิกหัว และลากตัวออกไป

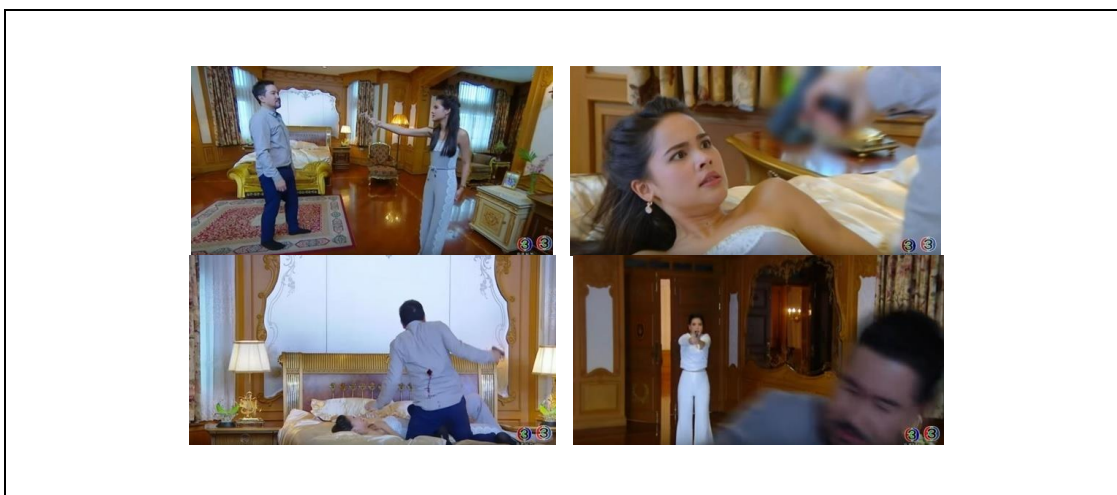

ความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางเพศ การใช้อาวุธ และการดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

สีเทาจับตัวจีราวัจน์เพื่อเป็นตัวประกันแลกกับหลักฐาน (ตอนที่ 13)

สีเทารู้ว่าจริยาเตรียมมอบหลักฐานคดีทุจริตของตนให้กับสาธิต จึงจับตัวจีราวัจน์เป็นตัวประกัน เพื่อให้จริยาอมสินหลักฐาน และให้จีราวัจน์ยอมเป็นเมียน้อยอีกคนของตน จีราวัจน์พยายามขัดขืน สีเทาบีบคอจีราวัจน์ จีราวัจน์ใช้แจกันต่อสู้ แต่สีเทาปิดตบ ก่อนจะชักปืนขึ้นมาจะฆ่าจีราวัจน์ (มีการเซ็นเซอร์แต่ไม่ครบทุกช็อต) แต่จริยาเข้ามาพอดี จึงยิงสีเทาที่กลางหลัง

เพศ

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ1) ด้านเรื่องทางเพศ ระบุว่าต้องไม่มีเรื่องทางเพศในประเด็นที่ 1 และ 3 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบท เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ชักจูง ในขณะที่เรื่องเพศในประเด็นที่ 2 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย ไม่มีลักษณะชี้แนะ ชักจูง หรือไม่แสดงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน

จากการศึกษาละครเรื่องคลื่นชีวิตทั้ง 4 ตอน พบว่ามีเนื้อหาในประเด็นสัมพันธ์ภาพและกิริยาทางเพศ เพียงเล็กน้อย ได้แก่ ฉากยั่วยวน ฉากจูบปาก รวมถึงฉากมีเพศสัมพันธ์กันของตัวละคร ดังที่ปรากฏในตอนที่ 7 และ 12 แต่ในภาพรวมเป็นการนำเสนอในลักษณะกระชับ มีความพยายามเลี่ยงไม่ให้เห็นขั้นตอนการกระทำ เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านเพศของละครคลื่นชีวิตที่ศึกษาทั้ง 4 ตอนจึงไม่เกินระดับที่ระบุ

ภาษา

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ1) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็น ระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย

จากการศึกษาละครเรื่องคลื่นชีวิตทั้ง 4 ตอน พบว่ามีการใช้ภาษาในลักษณะล้อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ หรืออาจสื่อนัยยะในเรื่องเพศทุกตอน แต่ในภาพรวมมักเป็นการปะทะคารมกันของตัวละคร ตามบริบทของละครแนวรามา แต่ไม่ได้ใช้ถ้อยคำหยาบคาย จากการศึกษา

พบว่ามีการใช้วลีที่ตัวละครพูดชื่อลูกน้ำและพิมพ์คำว่า “ต่อแหล” เพียงหนึ่งฉาก (ตอนที่ 2) เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. ด้านการใช้ภาษาแล้ว ละครเรื่องนี้จึงมีลักษณะการใช้ภาษาไม่เกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.8 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องคลื่นชีวิต

คลื่นชีวิต	ระดับเนื้อหาที่ระบุ	ระดับเนื้อหาที่พบ					
		ความรุนแรง		เพศ		ภาษา	
		ไม่เกินระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ	ไม่เกินระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ	ไม่เกินระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ
ตอนที่ 2	ท		/	/		/	
ตอนที่ 7	ท		/	/		/	
ตอนที่ 12	ท		/	/		/	
ตอนที่ 13	ท		/	/		/	

เพชรกลางไฟ

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา

จากการเลือกศึกษาละครเรื่องเพชรกลางไฟจำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 5, 10, 11 และ 13 พบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในทุกตอน โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ และการลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ในขณะที่พบเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศเพียง 1 ตอน

ตารางที่ 3.9 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม
ในละครเรื่องเพชรกลางไฟ

เพชรกลางไฟ	ตอนที่ 5	ตอนที่ 10	ตอนที่ 11	ตอนที่ 13
ความรุนแรง (จำนวนฉาก)				
V1 การแสดงที่สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก				
V2 ความรุนแรงต่อตนเอง		1		
V3 ความรุนแรงต่อผู้อื่น	1	1	4	4
V4 ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ	2	1	2	1
V5 เหตุการณ์อันตรายร้ายแรง				
V6 การใช้อาวุธ		1		2
V7 การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ			2	2
V8 ความรุนแรงแบบจินตนาการ				
V9 สารเสพติด การพนัน และการค้าประเวณี				
V10 สถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก				
V11 กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อที่อันตราย/เสี่ยง				
V12 เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะ ชนชั้น				
V13 ไสยศาสตร์ เวทมนต์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติ				
เพศ (จำนวนฉาก)				
S1 สรีระและการแต่งกาย				
S2 สัมพันธภาพและกิริยาทางเพศ				1
S3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม				
ภาษา (จำนวนฉาก)				
L1 ภาษาล่อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ	5	8	8	8
L2 ภาษาลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	2	5	5	3
L3 ภาษาสแลง				

หมายเหตุ

*V1, V5 และ V11 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ และอาจสะท้อนอยู่ใน V อื่น ๆ

*V12 เป็นประเด็นที่สะท้อนอยู่ใน L2

*S3 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ ซึ่งอาจสะท้อนอยู่ใน S อื่น ๆ หรืออาจแทรกอยู่ในระดับโครงเรื่อง/ เนื้อหาหลักของเรื่อง

*ใน 1 ฉากอาจมีทั้งพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และสามารถปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวได้หลายครั้ง ในหลากหลายรูปแบบ

ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงที่พบในละครส่วนใหญ่เป็นการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) และความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ (V4) เพื่อระบายอารมณ์โกรธ ไม่พอใจของตัวละคร ซึ่งพบในทุกตอนที่ศึกษา โดยมีตัวละครที่ชื่อหม่อมต่วน และหญิงกลาง ตัวร้ายของเรื่อง เป็นผู้กระทำกับบ่าวไพร่ และฝ่ายตรงข้าม เช่น การทุบตี ผลัก หรือขว้างปาวัตถุสิ่งของต่าง ๆ แต่พบฉากทะเลาะวิวาทในลักษณะตบตีกันเพียงเล็กน้อย ในขณะที่พบฉากต่อสู้ฆ่าฟันของตัวละครเพียง 1 ตอน ได้แก่ ฉากที่เสือป่วงบุกปล้นเรือนแพ (ตอนที่ 13) และพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงต่อตนเอง (V2) 1 ตอน ได้แก่ ฉากที่อนิกยิงตัวตาย (ตอนที่ 10)

นอกจากนี้ ยังพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้อาวุธ (V6) 2 ตอน ได้แก่ ฉากที่อนิกใช้ปืนยิงตัวตาย (ตอนที่ 10) และฉากต่อสู้เมื่อเสือป่วงบุกปล้นเรือนแพ ซึ่งมีการใช้ปืน และดาบ โดยให้เห็นบาดแผลกับตัวละครเพียงเล็กน้อย (ตอนที่ 13) ในขณะที่พบการดัดแปลงสิ่งรอบตัวให้เป็นอาวุธ (V7) 2 ตอน ได้แก่ ฉากที่หญิงกลางนำน้ำมาสาดไล่สลาย และฉากเสือป่วงบุกปล้นเรือนแพ ที่หญิงกลาง จัน และคนบนเรือนพยายามต่อสู้กับพวกเสือป่วง ด้วยการใช้ของบนบ้านเป็นอาวุธป้องกันตัว (ตอนที่ 13)

จากการศึกษาละครเรื่องนี้พบว่าในแต่ละตอนจะมีเนื้อหาความรุนแรงที่กล่าวถึงไปตามบริบทของเรื่อง และไม่พบว่ามีลักษณะการขี้น้ำ หรือเน้นย้ำ

ตารางที่ 3.10 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องเพชรกลางไฟ

ความรุนแรงทางร่างกาย

หม่อมต่วนบีบคอแปลก (ตอนที่ 5)

หม่อมต่วนเห็นคนหน้าคล้ายหม่อมพิณ จึงตกใจเป็นลมที่วัด แต่เมื่อฟื้นขึ้นมา ก็พุ่งตัวไปบีบคอแปลก เพราะเข้าใจผิดคิดว่าแปลกยังไม่ได้ฆ่าหม่อมพิณตามแผนที่ตนสั่งไว้ เมื่อแปลกยืนยันว่าทำตามคำสั่งแล้วจริง ๆ จึงปล่อย

ความรุนแรงต่อตนเอง

ฉากนีกฆ่าตัวตายหนีความผิด (ตอนที่ 10)

อนีกเสียใจที่แผนการปฏิวัติล้มเหลว แคมยังมีส่วนทำให้น้องชายถูกจับเข้าคุกไปก่อนหน้า ก่อนรับโทษจึงคิดสั้นฆ่าตัวตายในวันแต่งงานของตัวเอง ในฉากไม่ได้มีการนำเสนอให้เห็นขั้นตอนการฆ่าตัวตายโดยตรง แต่มีการใช้เสียงปืน ภาพตัวละครนอนอยู่บนเตียง มีเลือด และปืนอยู่ในมือ

ความรุนแรงทางร่างกาย และการตัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

ฉากหม่อมต่วน/หญิงกลางไล่แม่สลวย (ตอนที่ 11)

แม่สลวยไปหาหม่อมต่วน เพื่อขออัฐิของลูกคืนด้วยตัวเอง แต่กลับโดนหม่อมต่วน และลูกสาวด่าไล่ และเอาน้ำมาสาดไล่

ความรุนแรงทางร่างกาย การใช้อาวุธ และการตัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

ฉากเสือป่วงบุกปล้นแพขนมจีน (ตอนที่ 13)

เสือป่วงได้ข่าวว่าแพขนมจีนของอุษามีทรัพย์สมบัติ จึงลอบเข้ามาปล้น อุษาและคนในบ้านพยายามต่อสู้กับโจร ด้านอนลและบุญทันรีบตามมาช่วยไว้ทัน มีการยิงต่อสู้ทำร้ายร่างกายกัน พวกเสือป่วงใช้ดาบฟันอนล

เพศ

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องสัมพันธ์ทางเพศ และกริยาที่สื่อความหมายทางเพศ เพียงเล็กน้อย ได้แก่ ฉากที่พ่อค้าสูงวัยใช้สายตาลวนลามดวงแข (ตอนที่ 13)

ตารางที่ 3.11 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องเพชรกลางไฟ

การใช้สายตาคูกคามทางเพศ

ฉากพ่อวรเข้าพบพระยาไกรเพชร (ตอนที่ 13)

พ่อวร พ่อค้าในเมืองนครสวรรค์เดินทางมาพบพระยาไกรเพชรเพื่อพูดคุยกิจธุระ แต่เมื่อพบดวงแขเข้าก็เกิดชอบพอ และส่งสายตาเจ้าชู้เชิงพึงพอใจให้ดวงแข ในขณะที่ดวงแขแสดงสีหน้าไม่พอใจ

ภาษา

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ (L1) และการใช้ภาษาในลักษณะดูหมิ่นลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (L2) ในประเด็นเรื่องชนชั้นในทุกตอนที่ศึกษา และอาจพบในหลายฉากใน 1 ตอน โดยเฉพาะตัวละครที่ชื่อหม่อมต่วน และหญิงกลาง ที่มักด่าทอ

หญิงหลงว่าเป็นลูกเมียน้อย ลูกชู้ หรือพูดจาถูกเหยียดหยามว่าหญิงหลงเป็นพวกมีเลือดไพร่ เค้นกิน รำกิน ในขณะที่ตัวละครชื่อดวงแข ก็มักพูดจาตำหนิตัวละครที่เป็นบ่าวไพร่ คนรับใช้ หรือคนสามัญ

ตารางที่ 3.12 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องเพชรกลางไฟ

คำ/ ข้อความตำหนิ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ และลดทอนศักดิ์ศรีเรื่องชนชั้น ฉากดวงแขดูบ่าวไพร่ (ตอนที่ 5)

คุณหญิงไกรเป็นลม ดวงแขจึงตวาดเสียงเรียกบ่าวไพร่มาดำ ที่ไม่ได้เข้ามาช่วยเหลือให้ทันใจ

ดวงแข: โอ๊ย แม่ข้าใช้ขึ้นจนเป็นลมไปแล้วไม่มีใครมาดูแลสักคน หายหัวไปไหนกันหมด **ไอพวกสันหลังยาว รีบมาดูแลแม่ข้าเร็วๆ สิ** อ้ายอีสุณพวกนี้ ปล่อยให้แม่ข้าอยู่คนเดียวได้อย่างไร ไม่ใช่ก็ไม่ทำเอาแต่ऊ้งาน คนอย่างพวกแกต้องเป็นข้าไปจนวันตาย

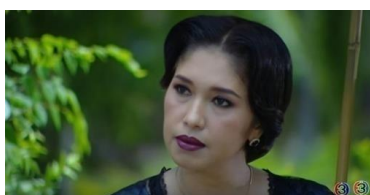
คำ/ ข้อความตำหนิ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ และลดทอนศักดิ์ศรีเรื่องชนชั้น หม่อมต่วนดำแม่สลวย (ตอนที่ 10)

หม่อมต่วนมาที่เรือนปั้นหย่า เพื่อเอาจดหมายของชายวิศวกรรมมาคืน และคุยธุระกับหญิงหลง แต่เจอเข้ากับเจ้าแก้วกัญจน์ สามีใหม่ของสลวย จึงพูดจาดูถูก

หม่อมต่วน: เสียดเคยประทับที่นี่มาก่อน ไม่ทันไร ก็พาผิวใหม่ย้ายเข้ามาอยู่ชะละ ดวงพระวิญญาณของท่าน คงสุขสงบหรือขณะแม่สลวย

สลวย: พี่บุญทันพักอยู่ที่อื่น ไม่เคยมาค้ำที่นี่คะ

หม่อมต่วน: กิติแล้วที่รู้ตัว ไพร่ก็สมควรอยู่อย่างไพร่ มันก็ถูกต้องแล้ว

คำ/ ข้อความคำทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ และลตทอนศักร์ศรีเรื่องชนชั้น
ฉากหม่อมต่วน/หญิงกลางไล่แม่สลวย (ตอนที่ 11)

แม่สลวยไปหาหม่อมต่วน เพื่อขออัฐิของลูกคืนด้วยตัวเอง แต่กลับโดนหม่อมต่วน และลูกสาวด่าไล่

หญิงกลาง: นี่นะรี ผัวไพร่ของนางสลวย แกกล้าเอาอิชี่ครอกนี้มาเหยียบวังเสด็จพ่อเลยเชียยวรี ...นั่งแปลก รีบไปเอาน้ำมาราดที่ที่มันยีนอยู่เดี๋ยวนี อย่าให้เสียดจัญไรมาติดวง

ชายใหญ่: ถ้ายังคือดำน ก็ต้องถูกเอาน้ำสาตไล่เหมือนหมูเหมือนหมาแบบนี้แหละ

หม่อมต่วน: ไปแล้วไม่ต้องกลับมาละ ตำหนักนี้ต้อนรับแต่พวกผู้ดีเท่านั้น สาบพวกไพร่ มีแต่ทำให้ตำหนักนี้มีวามอง

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ความรุนแรง

จากประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ ท (ระดับ1) ด้านพฤติกรรมและความรุนแรง ระบุว่าต้องไม่มีความรุนแรงในประเด็นที่ 1 - 4, 6 - 9 และประเด็นที่ 11 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบทโดยต้องไม่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ไม่แสดงขั้ตอน หรือเน้นผลของการกระทำ ในขณะที่ความรุนแรงในประเด็นที่ 5, 10, และ 12 - 13 นั้นตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท แต่ต้องไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ หรือต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

จากการศึกษาพบว่าความรุนแรงที่ปรากฏในละครเรื่องนี้ส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงต่อผู้อื่นและความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ ซึ่งพบในทุกตอน แต่มักปรากฏให้เห็นตอนละ 1 - 3 ฉาก ส่วนใหญ่มักเป็นความรุนแรงในลักษณะกระทบกระทั่งกันของตัวละคร เช่น การผลัก ดึง ฉุดกระชากแขน เป็นต้น ในขณะที่พบฉากทะเลาะวิวาทเพียงเล็กน้อย เช่น ฉากที่ดวงแขบุกไปหาเรื่องหญิงหลงที่เรือนแพ และ

พยายามตบหญิงหลง แต่พลาดตกน้ำเสียเอง (ตอนที่ 13) โดยพบฉากที่ตัวละครตั้งใจทำร้ายร่างกายกันให้เห็นแบบจริงจังเพียงไม่กี่ฉาก เช่น ฉากที่หม่อมต่วนบีบคอแปลก (ตอนที่ 5) เป็นต้น ในขณะที่ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ มักถูกนำเสนอผ่านการระบายอารมณ์ของตัวละครที่ชื่อหม่อมต่วน และหญิงกลาง ส่วนประเด็นอาจที่ก่อให้เกิดทัศนคติในทางลบเรื่องชนชั้น พบว่ามีการนำเสนอผ่านการใช้ภาษาเป็นหลัก นอกจากนี้ ยังพบว่าฉากฆ่าตัวตาย (ตอนที่ 10) และฉากการต่อสู้กันของตัวละคร (ตอนที่ 13) แต่โดยภาพรวมพบที่มีความพยายามในการนำเสนอเหตุการณ์ความรุนแรง โดยการลดทอนความจริง มีความกระชับในการนำเสนอ ไม่เน้นให้เห็นขั้นตอน รายละเอียด หรือผลของการกระทำ ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาความรุนแรงที่พบในละครเรื่องเพชรกลางไฟจึงไม่เกินระดับที่ระบุ

เพศ

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ1) ด้านเรื่องทางเพศ ระบุว่าต้องไม่มีเรื่องทางเพศในประเด็นที่ 1 และ 3 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบท เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ชักจูง ในขณะที่เรื่องเพศในประเด็นที่ 2 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย ไม่มีลักษณะชี้แนะ ชักจูง หรือไม่แสดงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน

จากการท้่งสำรวจเนื้อหา และศึกษาละครเรื่องเพชรกลางไฟพบว่ามีเนื้อหาด้านเพศเพียงเล็กน้อย และปรากฏให้เห็นชัดเจนเพียง 1 ฉาก ได้แก่ ฉากที่พ่อค้ามองดวงแห่ด้วยสายตากรัมกริม (ตอนที่ 13) เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านเพศของละครเรื่องนี้จึงไม่เกินระดับที่ระบุ

ภาษา

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ1) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็น ระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบและการใช้ภาษาในลักษณะดูหมิ่นลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในประเด็นเรื่องชนชั้นในทุกตอนโดยเฉพาะคำว่าไพร่ เลือดไพร่ เต็นกินรำกิน โดยใน 1 ตอน พบมากกว่า 1 ฉาก อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเด็นเรื่องชน

ชั้นถือเป็นแก่นหลักที่ละครต้องการนำเสนอ และอาจถือเป็นการสะท้อนภาพของสังคมไทยในอดีตตามบริบทของเรื่อง แม้จะพบว่ามีการใช้ถ้อยคำในลักษณะดังกล่าวบ่อยครั้งในทุก ๆ ตอน และควรต้องมีความระมัดระวัง แต่จากการศึกษาพบว่าหลายครั้งที่ละครพยายามเน้นสอดแทรกแง่คิดเกี่ยวกับความเสมอภาคของมนุษย์ ผ่านตัวละครหลักชื่อหญิงหลง ลูกหม่อมเชื้อสายสามัญ ซึ่งมักตอบโต้เพื่อปกป้องศักดิ์ศรีของตนกลับทุกครั้งที่ตนถูกดูหมิ่น หรือถูกต่อว่าอย่างไม่เป็นธรรม เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านภาษาในละครเรื่องนี้จึงไม่เกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.13 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องเพชรกลางไฟ

เพชร กลางไฟ	ระดับ เนื้อหา ที่ระบุ	ระดับเนื้อหาที่พบ					
		ความรุนแรง		เพศ		ภาษา	
		ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ
ตอนที่ 5		/		/		/	
ตอนที่ 10		/		/		/	
ตอนที่ 11		/		/		/	
ตอนที่ 13		/		/		/	

ช่อง 8

จากการเลือกศึกษาละครช่อง 8 จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ระเบิดไฟ และเชลยศึก พบว่าละครทั้งสองเรื่องได้รับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในระดับ ท แต่ก็ยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาเกือบทุกตอนที่ศึกษา ดังนี้

ระเบิดไฟ

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา

จากการเลือกศึกษาละครเรื่อง ระเบิดไฟ จำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 4, 5, 6 และ 13 พบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงในทุกตอน โดยเฉพาะการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น นอกจากนี้ ยังพบเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในทุกตอน ทั้งเรื่องสรีระ และการแต่งกาย สัมพันธภาพทาง

เพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในทุกตอน โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.14 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องระบำไฟ

ระบำไฟ	ตอนที่ 4	ตอนที่ 5	ตอนที่ 6	ตอนที่ 13
ความรุนแรง (จำนวนฉาก)				
V1 การแสดงที่สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก				
V2 ความรุนแรงต่อตนเอง				
V3 ความรุนแรงต่อผู้อื่น	5	4	3	3
V4 ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ		1		1
V5 เหตุการณ์อันตรายร้ายแรง				
V6 การใช้อาวุธ				
V7 การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ	1		1	
V8 ความรุนแรงแบบจินตนาการ				
V9 สารเสพติดของมึนเมา การพนัน และการค้าประเวณี	1	2		2
V10 สถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก		1		
V11 กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อที่อันตราย/เสี่ยง				
V12 เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะ ชนชั้น				
V13 ไสยศาสตร์ เวทมนต์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติ				
เพศ (จำนวนฉาก)				
S1 สรีระและการแต่งกาย	1	1	2	2
S2 สัมพันธภาพและกิริยาทางเพศ	5	4	5	4
S3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม				

ฉากพอสมาเหล้าอยู่ที่ศาลาในสวนบ้านตรีประดับ (ตอนที่ 13) และการแสดงให้เห็นยาเสพติดในตอน
ที่ 5 คือ ฉากปาร์ตี้ยาเสพติด และฉากที่พัชชาทำความสะอาดห้องชิงฉัตรแล้วเจอวิดีโอโป๊และอุปกรณ์
ในการเสฟซึ่งทั้ง 2 ฉาก มีการเซนเซอร์ภาพยาเสพติด แต่ไม่ปรากฏข้อความเตือน หรือข้อความกำกับ
และฉากดังกล่าวถือว่าการแสดงให้เห็นพื้นที่หรือสถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก (V10)

ตารางที่ 3.15 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องระบำไฟ

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากพอสชกต่อยกับเทศราชที่บ้าน (ตอนที่ 5)

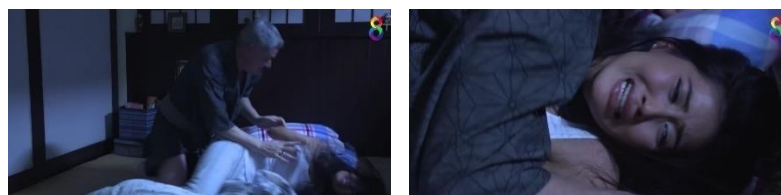
เทศราชเอาเสื้อผ้าพอสมาคืน หลังจากเอาไปใส่วันที่ตกรสระน้ำ เมื่อพอสรู้เรื่องจึงไม่พอใจ
พาลทะเลาะกับตรีประดับ เทศราชได้ยื่นเข้าจึงโกรธ ้งามัดต่อยหน้าพอสไป 1 ครั้ง

ความรุนแรงทางร่างกาย และความรุนแรงทางเพศ

ฉากพัชชาหนีถึงเหตุการณ์พ่อเลี้ยงข่มขืน (ตอนที่ 4)

พัชชามาที่โรงพยาบาลเห็นผู้หญิงคนหนึ่งอุ้มเด็กซึ่งเป็นกำพร้าพ่อแม่ ทำให้หนีถึงตัวเองเมื่อ
ตอนถูกอุปการะไปอยู่ญี่ปุ่น พัชชาถูกพ่อเลี้ยงทำร้าย ทั้งกระชากลงบนเตียง พยายามกอดรัด และ
หวังจะข่มขืนพัชชา

เพศ

จากการศึกษาพบว่าละครทุกตอนที่เลือกศึกษาพบเนื้อหาเกี่ยวกับสรีระและการแต่งกายที่ไม่
เหมาะสม (S1) โดยพบว่าในละครมีการใช้มุมกล้องเน้นไปที่อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของตัวละคร ไม่ว่าจะ

การสัมผัสเพื่อเล่าโลม/ เร้าอารมณ์ การใช้สายตาคูกคมทางเพศ และการจูบ

ฉากชิงฉัตรกอดและจูบพัชรากลางบ้าน (ตอนที่ 4)

ชิงฉัตรเมากลับบ้าน เห็นพัชรากำลังปิดไฟ ชิงฉัตรใช้โอกาสนั้นลวนลามและกอดจูบพัชรา พัชราปฏิเสธขัดขืนร้องไห้คนช่วย ชิงฉัตรเอามือปิดปากจนพัชราเริ่มยินยอม ขณะนั้นตรีประดับก็ ตะโกนเรียก ทำให้ทั้งสองคนผละออกจากกัน เมื่อขึ้นไปบนห้องพัชรานั่งคิดทบทวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วอึ้งพียงพอใจ และฉากนี้ปรากฏอีกครั้งในตอนนี้เป็นตอนที่พัชราย้อนคิดถึงเหตุการณ์ แต่ ตัดมาเป็นช่วงสั้น ๆ

ภาษา

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ (L1) ทุกตอน โดยเฉพาะการใช้คำสื่อความหมายทางเพศ ซึ่งพบค่อนข้างมาก ในฉากที่ชิงฉัตรพยายามลวนลาม พัชรา (ตอนที่ 4, 5 และ 6) นอกจากนี้ยังพบในฉากอื่น ๆ อีก เช่น ฉากซินานางแสดงตัวทำหน้าที่ ภรรยาแทนตรีประดับ (ตอนที่ 4) ฉากซินานางขอมบทเลิฟซีนกับผู้กำกับ ฉากเพื่อนคุยกับชิงฉัตรเรื่อง พัชรา ฉากพยสทะเลาะกับตรีประดับเรื่องเทศราช (ตอนที่ 5) ฉากชิงฉัตรคุยกับพยสและตรีประดับ บนโต๊ะอาหาร ฉากชิงฉัตรส่งรูปชุดว่ายน้ำเซ็กซี่ให้พัชราทางไลน์ (ตอนที่ 6) และฉากสังการพูดคุยกับ พัชราที่ร้านอาหารก่อนมีเพศสัมพันธ์กัน (ตอนที่ 13)

นอกจากนี้ยังพบการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในลักษณะการด่าทอกันของตัวละครด้วย ซึ่ง ปรากฏทั้งการใช้ภาษาหยาบคาย และไม่หยาบคายแต่ให้ความหมายในเชิงลบ เช่น ฉากบุปผีสาว พยสดูหมิ่นพัชรา และได้เถียงกับชิงฉัตร ฉากพัชราพูดเหน็บซินานาง (ตอนที่ 4) ฉากที่ซินานางและ พัชราทะเลาะกัน (ตอนที่ 6 และ 13) ฉากที่ชิงฉัตรพยายามลวนลามพัชรา (ตอนที่ 6) และฉากที่แม่ เทศราชดูหมิ่นตรีประดับ ฉากซินานางทะเลาะกับเสี่ยวจิ๋วและสังการ (ตอนที่ 13)

ตารางที่ 3.17 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องระบำไฟ

คำ/ ข้อความล้อแหลมที่สื่อความหมายเรื่องเพศ

ฉากพัชชาเข้าไปทำความสะอาดห้องซิงฉัตร (ตอนที่ 5)

พัชชาเข้าไปในห้องซิงฉัตรเพื่อทำความสะอาด เจอวิดีโอโป๊ และยาเสพติด ระหว่างนั้นซิงฉัตรเข้ามาพอดี พัชชาจะเอาเรื่องไปฟ้องพยศ ซิงฉัตรไม่พอใจ พยายามลวนลามพัชชาอีก

พัชชา: อย่าทำอะไรบ้าๆ นะคุณฉัตร

ซิงฉัตร: เธอมองตามันแปดเดียว เธอก็รู้แล้วว่าฉันคิดอะไร แสดงว่าเธอก็ซ่าของไม่เบาเนะ

พัชชา: คุณฉัตรคุณจะทำยังไงก็ตามใจ แต่มันก็แก้ไขความเลวของคุณที่ฉันทเจอในห้องนี้ไม่ได้หรอกคะ

ซิงฉัตร: ปากไม่ต้องพูดก็ได้เนะ เก็บไว้ทำอย่างอื่นบ้างก็ได้

ซิงฉัตรระดมจูบ

ซิงฉัตร: ดีใช่ไหม

พัชชา: คุณฉัตรถ้าคุณไม่เลิกทำพฤติกรรมแย่นี้ แบบนี้ ฉันทจะฟ้องพี่ตริกับคุณพยศ

ซิงฉัตร: เอาสิ อียากฟ้องอะไรก็ฟ้องไปเลยจะปิดปากเธอมันไม่ยาก แค่มองตาก็รู้แหละ ไผมันติดแล้วยังไงเธอก็ต้องการ

คำ/ ข้อความตำหนอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ และคำ/ ข้อความล้อแหลมที่สื่อความหมายเรื่องเพศ

ฉากบุปมาเยี่ยมบ้านตริระดับ (ตอนที่ 4)

บุปมาบ้านตริระดับเพื่อมาขอเงิน ซิงฉัตรจิกกัดเอา ระหว่างนั้นบุปมองเห็นพัชชา จึงเข้าไปพูดคุย

ซิงฉัตร: สนุกไหมครับกับการวางทำเป็นคนรวย ทั้งที่กำลังบากหน้ามาขอเงินคนอื่นเค้าใช้แบบนี้

บุป: นี่แกผีเจาะปากมาพูดหรือใจเฮอะ

บุป: ต้าย ทรวดทรงองค์เวย มาเป็นคนใช้หรือจ๊ะหนู งานบ้านมันหนักนะ จะทำไหวหรือ เอ้อหรือว่ารับพาร์ทใหม่ทำงานอย่างอื่นด้วยจ๊ะ

ตริระดับ: พี่บุปคะ น้องเค้ามาช่วยงานแปลของตริ และเค้ามาเป็นผู้ช่วยของตริด้วย

บุป: ผู้ช่วย ช่วยอะไรคะช่วยงานในบ้านหรืองานบนเตียงคะ

บุป: แหมคุณตรีคะ ที่พี่พูดเนี่ยก็เพราะว่าพี่เคยเจอมาก่อน ทำทางหึงมึน ๆ แบบนี้ มันหลอกตาคะ
สุดท้ายเนี่ยมันก็เอาสามีพวกเราไปกก

ชิงฉัตร: อาบุปพูดจากประสบการณ์ตัวเองใช่ไหมครับ เอ๊ ผัวอาบุปเนี่ยมีเมียน้อยมาแล้วก็คนนะ
ครับ

บุป: ไอ้ฉัตรแกนี่

บุป: พี่ไม่ได้ดูคุณนะคะ แต่พี่ดูไม่ผิด คุณตรีคะ คุณตรีก็สวยนะคะ แต่บางครั้งก็ซื่อจนเหมือนโง่
ผู้หญิงปรกติดี ๆ ที่ไหน เค้าจะเอาผู้หญิงสวย ๆ แบบนี้มาอยู่ใกล้ตัวเอง

บุป: ฉันทจะรอดูผู้ชายร้อยทั้งร้อย รักสนุกแล้วก็แอบกินกันทั้งนั้นแหละ ว่าแต่เธอเออะ นายพยสท
ล่อขนาดนั้นเธอจะอดใจไหวเธอ ระวังไว้หน่อยน้าอย่าไปสวมเขาให้ผู้มีพระคุณของเธอเข้าหละ

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ความรุนแรง

จากประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ ท (ระดับ1) ด้านพฤติกรรมและความรุนแรง ระบุว่าต้องไม่มีความรุนแรงในประเด็นที่ 1 - 4, 6 - 9 และ ประเด็นที่ 11 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบทโดยต้องไม่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ไม่แสดง ชื่นตอน หรือเน้นผลของการกระทำ ในขณะที่ความรุนแรงในประเด็นที่ 5, 10 และ 12 - 13 นั้น ตาม ประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท แต่ต้องไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อย ไม่นำเสนอใน ลักษณะชี้แนะ หรือต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

จากการศึกษาละครเรื่องระบำไฟพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาความรุนแรงทุกตอน โดยเฉพาะ ในประเด็นความรุนแรงต่อผู้อื่นซึ่งปรากฏในตอนที่ 4, 5 และ 13 ได้แก่ ฉากที่พัชราถูกชายแปลกหน้า หมายจะข่มขืน ซึ่งมีการใช้กำลังทั้งชกต่อย่าง อดุกระชาก ถีบ เป็นต้น ฉากปาร์ตี้ยาเสพติดที่บ้าน

เพื่อนของชิงฉัตร ที่แสดงให้เห็นของมีนเมา และยาเสพติด ซึ่งภาพที่ปรากฏมีทั้งแบบเซนเซอร์และไม่เซนเซอร์ภาพ และฉากที่ซินานางตบหน้าพัชรากลางกองถ่าย ซึ่งซินานางขึ้นคร่อมพัชรา และตบหน้าหลายครั้ง (5 ครั้ง) โดยจะเห็นได้ว่าทั้ง 3 ฉากที่กล่าวถึงมีลักษณะซ้ำๆ เน้นความสมจริง แสดงให้เห็นขั้นตอนการกระทำ และผู้ถูกกระทำ ทำให้ฉากดังกล่าวในตอนี่ 4, 5 และ 13 ของละครเรื่องนี้เข้าข่ายมีความรุนแรงเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.18 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องระบำไฟ

ความรุนแรงทางร่างกาย ความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงต่อสิ่งของ
ฉากพัชราถูกชายแปลกหน้าเข้ามาข่มขืนในห้อง (ตอนที่ 4)

พยสมาส่งพัชราที่อพาร์ทเมนต์ ระหว่างที่พัชราเดินกลับเข้าห้อง มีผู้ชายเดินตามเข้าห้องหวังจะข่มขืน พัชราพยายามหนี สุดท้ายพยสเข้ามาช่วยไว้ได้ทัน

The image contains four small video stills arranged in a 2x2 grid. The top-left still shows a woman lying on a bed, looking distressed, with a man's hand on her face. The top-right still shows a man's hands on a woman's body. The bottom-left still shows a woman lying on a bed, looking up with a pained expression. The bottom-right still shows a man's hands on a woman's body, similar to the top-right still. Each still has a small rainbow logo in the top right corner.

การใช้/การแสดงให้เห็นสารเสพติด และของมีเงินเมา และพื้นที่หรือสถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก

ฉากปาร์ตี้ยาเสพติด (ตอนที่ 5)

เพื่อนชวนชิงฉัตรไปงานปาร์ตี้ยาเสพติด ในงานมีทั้งผู้หญิงและยาเสพติด เพื่อนแนะนำผู้หญิงให้ชิงฉัตร ผู้หญิงคนนั้นคอยเสิร์ฟเหล้า และเอายาเสพติดใส่ลงไปในแก้ว ชิงฉัตรมีอาการมึนยา สนุกสนาน เผลอนอนกับผู้หญิงบนโซฟา ก่อนที่ตำรวจจะเข้ามาบุกจับ

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากซินานางทำร้ายร่างกายพัชชาในกองละคร(ตอนที่ 13)

ซินานางไม่พอใจที่พัชชามายุ่งเกี่ยวกับเสี่ยวจิ๋ว และสิงคาร รวมทั้งรู้ว่าพัชชาเป็นคนส่งคลิปลับแฉซินานางให้เสี่ยวจิ๋ว ทำให้ทั้งสองคนทะเลาะ และทำร้ายร่างกายกันโดยซินานางขึ้นคร่อมพัชชา และตบหน้าหลายครั้ง

เพศ

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ1) ด้านเรื่องทางเพศ ระบุว่าต้องไม่มีเรื่องทางเพศในประเด็นที่ 1 และ 3 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบท เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ชักจูง ในขณะที่เรื่องเพศในประเด็นที่ 2 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย ไม่มีลักษณะชี้แนะ ชักจูง หรือไม่แสดงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน

จากการศึกษาละครเรื่องระบำไฟทั้ง 4 ตอนพบว่า ทุกตอนมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศ ทั้งเรื่อง สรีระ และการแต่งกายที่ไม่เหมาะสม สัมพันธภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยา ท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม ซึ่งในแต่ละตอนมีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศในลักษณะ ดังกล่าวหลายฉาก จากการศึกษาพบว่าในทุกตอนต้องปรากฏฉากการใช้มุกล้อเพื่อเน้นถ่ายไปตาม อวัยวะที่แสดงความเช่กซึ่ของพ้ดชา ทั้งปาก ตา หน้าอก แผ่นหลัง การลู่ไปตามร่างกาย เป็นต้น เพื่อให้เห็นถึงเสน่ห์ของตัวละคร และในตอนที 4 และ 6 ซึ่งพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศของตัวละคร พ้ดชา และซิงฉัตรหลายฉาก มีทั้งการยั่ววน เล้าโลม จนถึงมีเพศสัมพันธ์กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนที่ 6 ทีพบว่ามี การเน้นถึงขั้นตอนการกระทำ และใช้ระยะเวลาในการนำเสนอค่อนข้างนานตั้งแต่การ ยั่ววนไปจนถึงการมีเพศสัมพันธ์ หรือในตอนที 4ซึ่งพบฉากที่ซิงฉัตรลวนลามพ้ดชาปรากฏในหลาย สถานที่ทั้งในห้องครัว ห้องรับแขก และสวนภายในบ้าน ทีสะท้อนให้เห็นว่ามีการให้ความสำคัญ และ อาจเน้นย้ำมากกว่าบริบทของเรื่อง

ดังนั้น เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาเกี่ยวกับเพศที่พบในละครเรื่อง ระบำไฟตอนที 4 และ 6 เข้าข่ายเกินระดับทีระบุ

ตารางที 3.19 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านเพศทีเข้าข่ายเกินระดับทีระบุในละครเรื่องระบำไฟ

การเปลือย/ การเปลือ้งผ้า และการใช้ภาพ/ มุกล้อเน้นส้ดส่ว

ฉากพ้ดชาอาบน้ำ (ตอนที 4)

พ้ดชาซึ้นมาอาบน้ำเพื่อกำจัดสิ่งสกปรกออกไป แต่อีกด้านหนึ่งก็รู้สึกยั้มพึงพอใจกับสิ่งที เกิดซึ้นซึ่งมีการใช้มุกล้อซุมไปที่ริมฝีปาก การลู่ไปร่างกายเพื่แสดงถึงความเช่กซึ่

การสัมผัสเพื่อเล่าโลม/ เร้าอารมณ์ การใช้สายตาคุกคามทางเพศ และการจูบ
ฉากชิงฉัตรชวนลามพัชชา (ตอนที่ 4)

ชิงฉัตรชวนลามพัชชาในสถานที่ต่างๆ ของบ้านทั้งในห้องครัว ห้องรับแขก และสนามหญ้า โดยชิงฉัตรจะใช้สายตา และคำพูดที่สื่อนัยยะทางเพศต่อพัชชาทุกครั้งที่เจอ

การสัมผัสเพื่อเล่าโลม/ เร้าอารมณ์ การใช้สายตาคุกคามทางเพศ การจูบ และการมี
เพศสัมพันธ์โดยนัย

ฉากเพศสัมพันธ์ระหว่างชิงฉัตรและพัชชา (ตอนที่ 6)

ชิงฉัตรรู้ทันพฤติกรรมของพัชชาที่มีต่อพยสและตรีประดับ ชิงฉัตรแกล้งยั่ว และรุกเข้าหาพัชชาจนทั้งคู่มีเพศสัมพันธ์กัน ในฉากนี้จะเห็นได้ว่าชิงฉัตรเป็นฝ่ายเริ่มเล่าโลมก่อนผ่านคำพูดและการสัมผัส จนพัชชาทนไม่ได้กลายเป็นฝ่ายเริ่มบ้าง มีการจูบปากกันหลายครั้ง (ทั้งใช้มุกกล้อง และไม่ใช้มุกกล้อง) ทั้งสองคนเล่าโลม สัมผัส จูบ มาตั้งแต่บริเวณชั้นล่างของบ้าน บนโต๊ะวางของ จนมีเพศสัมพันธ์กันบนเตียง (ผ่านการจับมือประสานกัน)

ภาษา

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ
ท (ระดับ1) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็น ระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาด้านภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบในทุกตอน ส่วน
ใหญ่เป็นคำที่ไม่หยาบคายแต่ให้ความหมายเชิงลบ เป็นคำพูดในลักษณะล้อเสียดให้ผู้ฟังรู้สึกเจ็บปวด
นอกจากนี้พบการใช้คำด่าของตัวละครอยู่บ้าง แต่ไม่รุนแรงมากนัก เมื่อพิจารณาตามประกาศของ
กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านภาษาของละครเรื่องนี้จึงเข้าข่ายเป็นไปตามระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.20 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องระบำไฟ

ระบำไฟ	ระดับ เนื้อหา ที่ระบุ	ระดับเนื้อหาที่พบ					
		ความรุนแรง		เพศ		ภาษา	
		ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ
ตอนที่ 4			/		/	/	
ตอนที่ 5			/	/		/	
ตอนที่ 6		/			/	/	
ตอนที่ 13			/	/		/	

เฉลยศึก

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา

จากการเลือกศึกษาละครเรื่อง เฉลยศึก จำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 6, 7, 13 และ 14 พบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงในทุกตอน โดยเฉพาะเรื่องความรุนแรงต่อผู้อื่น ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมนั้นพบค่อนข้างน้อย ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.21 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องเฉลยศึก

เฉลยศึก	ตอนที่ 6	ตอนที่ 7	ตอนที่ 13	ตอนที่ 14
ความรุนแรง(จำนวนฉาก)				
V1 การแสดงที่สะท้อนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก				
V2 ความรุนแรงต่อตนเอง				
V3 ความรุนแรงต่อผู้อื่น	8	5	4	3
V4 ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ	2			
V5 เหตุการณ์อันตรายร้ายแรง				
V6 การใช้อาวุธ	8	2	3	2
V7 การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ	1			
V8 ความรุนแรงแบบจินตนาการ				
V9 สารเสพติดของมึนเมา การพนัน และการค้าประเวณี				
V10 สถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก				
V11 กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อที่อันตราย/ เสี่ยง				
V12 เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะ ชนชั้น				
V13 ไสยศาสตร์ เวทมนต์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติ				
เพศ				
S1 สรีระและการแต่งกาย				
S2 สัมพันธภาพและกิริยาทางเพศ	1	2		
S3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม				

ภาษา				
L1 ภาษาล้อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ	2			
L2 ภาษาลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์				
L3 ภาษาสแลง				

หมายเหตุ

*V1, V5 และ V11 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ และอาจสะท้อนอยู่ใน V อื่น ๆ

*V12 เป็นประเด็นที่สะท้อนอยู่ใน L2

*S3 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ ซึ่งอาจสะท้อนอยู่ใน S อื่น ๆ หรืออาจแทรกอยู่ในระดับโครงเรื่อง/ เนื้อหาหลักของเรื่อง

*ใน 1 ฉากอาจมีทั้งพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และสามารถปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวได้หลายครั้ง ในหลากหลายรูปแบบ

ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่า ละครเรื่องนี้เป็นละครเชิงประวัติศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการกอบกู้ประเทศชาติในสมัยกรุงศรีอยุธยา เนื้อเรื่องส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องกับการต่อสู้ระหว่างไทยกับพม่า ทำให้พบเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงค่อนข้างมาก โดยเป็นการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) ของตัวละครเป็นหลัก การต่อสู้ในเรื่องเน้นการใช้ศิลปะการต่อสู้ของไทย ทั้งการชกต่อย การศอก การจับหักคอ เป็นต้น รวมทั้งแสดงให้เห็นถึงผลการกระทำ และความรุนแรงนั้น นอกจากนี้ยังพบการใช้อาวุธต่างๆ (V6) เช่น มีด ดาบ ธนู ในการทำร้ายผู้อื่น ซึ่งภาพที่ปรากฏมักมีลักษณะน่ากลัว และมีความรุนแรง เช่น การใช้ดาบแทงท้องทะลุ การใช้ธนูยิงเข้าที่หัว ภาพการแขวนคอ ศพที่นอนเรียงรายเลือดไหลไปทั่ว เป็นต้น จากการศึกษาพบว่ามีฉากลักษณะนี้ปรากฏในทุกตอนของละครโดยในแต่ละตอนจะพบฉากความรุนแรง 2-8 ฉาก โดยตอนที่พบมากที่สุด คือ ตอนที่ 6 เนื่องจากเป็นตอนต้นเรื่อง และเนื้อหาอยู่ในช่วงที่พม่าบุกเข้ามาตีเมือง ยึดไปเป็นเชลยไปเป็นแรงงานเชลยหญิงถูกทหารพม่าลากไปข่มขืน ปรากฏฉากการฆ่าฟันจำนวนมาก นอกจากนี้ในตอนที่ 6 ยังพบเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงต่อสิ่งของ (V4) 2 ฉาก คือ ฉากขุนฟาลันไม่พอใจพุ่มที่เอาลูกสาวของท่านขุนไปเป็นเดิมพันในการเปรียบมวย ขุนฟาลันขว้างถ้วยน้ำชาลงพื้นด้วยความโมโห และฉากทหารพม่าเผากระท่อมขอชาวบ้าน รวมทั้งการตัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ (V7) 1 ฉาก คือ ฉากที่โหนกอดเอี้ยก่อนไปทำงาน เอี้ยถือมีดทำครัวชูไว้

ตารางที่ 3.22 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องเชลยศึก

ความรุนแรงทางร่างกาย และการใช้อาวุธ

ฉากเฟื่องฟ้าถูกทหารพม่าทำร้ายร่างกาย (ตอนที่ 6)

ระหว่างที่ทุกคนกำลังหนีตายจากทหารพม่า เฟื่องฟ้าถูกทหารพม่าจะรุมจับตัว แต่มะลิช่วยไว้ได้ทัน แต่สุดท้ายมะลิถูกทหารใช้ดาบแทงท้องทะลุออกมาทางด้านหลัง

ความรุนแรงทางร่างกาย และการใช้อาวุธ

ฉากหลวงพิชัยอาสาช่วยเชลยทุกคน (ตอนที่ 7)

หลวงพิชัยอาสาพร้อมพวกมาช่วยเชลยศึกทุกคนรวมทั้งขุนฟ้าล้าน มะขาม นิล และ โหนด้วยหลวงพิชัยอาสาใช้ศิลปะป้องกันตัว และอาวุธต่าง ๆ ในการต่อสู้ เช่น กระบี่ดัดซี่หลัง ใช้ข้อศอกตอกไปที่หัวทหารพม่าจนหัวแตก

ความรุนแรงทางร่างกาย และการใช้อาวุธ

ฉากทหารพม่าเยี่ยมหมู่บ้านช่างตีเหล็ก (ตอนที่ 13)

ทหารพม่ามาตรวจเยี่ยมหมู่บ้าน ท่านนายกองสนใจในตัวจำปา ลูกสาวของพันแสง จึงให้ทหารจับตัวไปข่มขืน โชคดีที่โหนมาช่วยไว้ได้ทัน พวกกล้าต่อสู้กับทหารพม่าเพื่อช่วยเหลือครอบครัวพันแสง ซึ่งต่อสู้กันด้วยอาวุธมีดดาบ แทงท้องทะลุออกด้านหลัง เลือดอาบ

ความรุนแรงทางร่างกาย และการใช้อาวุธ

ฉากครูเที่ยงและพวกกล้าบุกเข้าค่ายทหารพม่าตอนกลางวัน (ตอนที่14)

ครูเที่ยงและพวกกล้าวางแผนกันมาอย่างดีในการเตรียมศึกครั้งนี้ โดยมีพันแสงส่งคนในหมู่บ้านไปช่วยด้วย โดยไม่ให้มันรู้พวกกล้าใช้อาวุธต่างๆ ในการต่อสู้ เช่น ใช้มีดสั้นปาดคอ ใช้มีดแทงท้องทะลุออกด้านหลัง ใช้ธนูยิงปักเข้าที่หัว เป็นต้น

เพศ

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม (S2) 2 ตอน คือ ในตอนที่ 6 ซึ่งเป็นฉากที่ โทหนและเอื้อยมีเพศสัมพันธ์กัน และในตอนที่ 7 เป็นฉากที่หลังจากเอื้อยตาย โทหนคิดถึงเอื้อย (ย้อนภาพตอนที่ 6 บางส่วน) และฉากที่มั่งจาเรฉวยโอกาสจูบเฟื่องฟ้าตอนหลับ

ตารางที่ 3.23 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องเชลยศึก

การจูมพิต

ฉากมั่งจาเลจูบเฟื่องฟ้า (ตอนที่ 7)

หลังจากมั่งจาเลช่วยเฟื่องฟ้าให้พ้นจากทหารพม่าได้ มั่งจาเลนำเฟื่องฟ้ามาพักที่ค่าย โดยไม่ให้ใครรู้ มั่งจาเลฉวยโอกาสจูบเฟื่องฟ้าขณะนอนหลับ

ภาษา

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีภาษาล้อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ (L1) ในลักษณะการใช้คำ/ ข้อความสื่อความหมายเรื่องเพศ ในฉากหยอกล้อกันระหว่างโหนและเอื้อย (ตอนที่ 6) 1 ตอน

ตารางที่ 3.24 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องเชลยศึก

คำ/ข้อความต่าทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากโหนกอดเอื้อยอยู่หน้าบ้านก่อนไปทำงาน(ตอนที่ 4)

หลังจากทั้งคู่ตกเป็นของกันและกัน เข้าวันรุ่งขึ้นก่อนไปทำงาน โหนก็เข้าไปหยอกล้อกอดจูบเอื้อยก่อนไปทำงาน

โหน: เมียจำใจคอจะให้กินแต่ผักหญ้าอย่างเดียวเลยเธอ ผัวจำตัวใหญ่อย่างกับควายขนาดนี้ **เดี๋ยวไม่มีแรงทำ..ทำ (ยิ้มกริม)**

เอื้อย: ทำอะไร!

เอื้อยคว้ามัดปังตอยืนใส่โหน (เชิงล้อเล่น)

โหน: ทำงานจะ หาปลาๆ

เอื้อย: ตัดทิ้งเลยดีไหมเนี่ย

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ความรุนแรง

จากประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ ท (ระดับ1) ด้านพฤติกรรมและความรุนแรง ระบุว่า**ต้องไม่มี**ความรุนแรงในประเด็นที่ 1 - 4, 6 - 9 และ ประเด็นที่ 11 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบทโดยต้องไม่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ไม่แสดง ขึ้นตอน หรือนั่นผลของการกระทำในขณะที่ความรุนแรงในประเด็นที่ 5, 10, และ 12 - 13 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถ**มีได้บ้าง**ตามบริบท **แต่ต้อง**ไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ หรือต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

จากการศึกษาละครเรื่องเชลยศึกทั้ง 4 ตอนพบว่า ทุกตอนมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมความรุนแรง และส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงต่อผู้อื่น และการใช้อาวุธต่อสู้ เช่น การใช้ดาบปาดคอ ใช้ธนูยิงเข้าที่หัว ใช้มีดแทงแทงท้อง เป็นต้น มีเพียงบางฉากที่เป็นความรุนแรงทางกาย โดยใช้ศิลปะการต่อสู้ของไทย ทั้งชกต่อย ถีบ ศอก เป็นต้น ซึ่งมีความหลากหลาย และค่อนข้างมีความรุนแรง นอกจากนี้ยังพบความรุนแรงทางเพศในฉากที่ทหารพม่าเมื่อพบเชลยหญิงก็จะลากไปข่มขืน จากการวิเคราะห์ความรุนแรงในทั้ง 4 ตอน พบว่ามีการนำเสนอประเด็นดังกล่าวบ่อยครั้งโดยมากมีการแสดงแสดงขั้นตอนการกระทำ และผู้ถูกกระทำ ประกอบกับภาพที่สื่อออกมาค่อนข้างมีความรุนแรง ดังนั้นเมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาความรุนแรงที่พบในละครเรื่องเชลยศึกที่ศึกษาทั้ง 4 ตอน จึงเข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.25 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องเชลยศึก

ความรุนแรงทางร่างกาย และการใช้อาวุธ
ฉากเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง (ตอนที่ 6)

พม่าเข้ามาตีเมืองในช่วงแรก กวาดต้อนผู้คนไปเป็นเชลยศึก มีชาวบ้านจำนวนมากถูกฆ่าตาย บางคนถูกมีดแทง บางคนถูกธนูยิง ภาพที่ปรากฏมีความสยดสยอง น่ากลัว

ความรุนแรงทางร่างกาย และการใช้อาวุธ

ฉากเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง (ตอนที่ 7)

หลวงพิชัยอาสาเข้ามาช่วยชาวบ้าน ต่อสู้กับทหารพม่า มีการใช้ศิลปะแม่ไม้มวยไทย อาวุธต่างๆ พวกเขาได้รับการช่วยเหลือด้วย ภาพที่ปรากฏมีความสยดสยอง น่ากลัว

ความรุนแรงทางร่างกาย และการใช้อาวุธ

ฉากเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง (ตอนที่ 13)

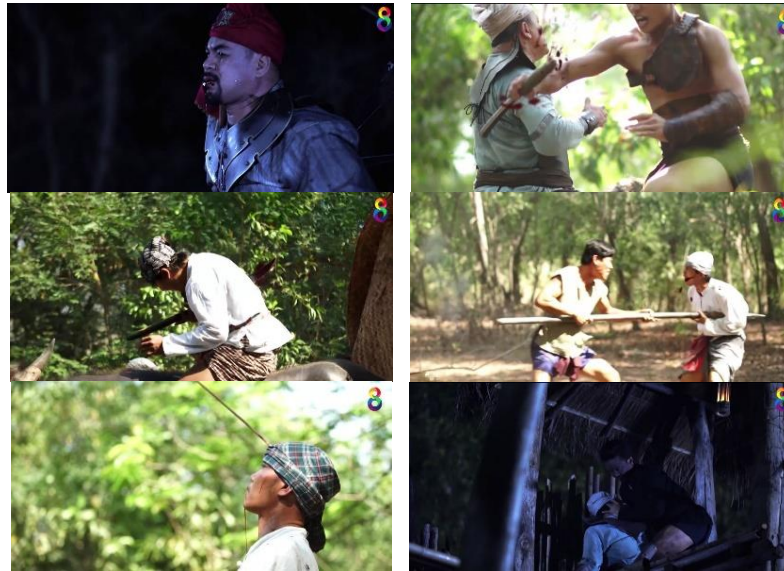
นิลกกลับมาที่บ้านพบว่าพ่อแม่ และญาติพี่น้องถูกทหารพม่าฆ่าตายอย่างโหดเหี้ยม พวกเขาเดินทางต่อไปอยู่ที่หมู่บ้านช่างตีดาบ พยายามรวบรวมผู้คนเพื่อต่อสู้กับทหารพม่า มีการใช้อาวุธต่างๆ ก่อนข้างเยอะ ทั้ง มีดดาบ ธนู ซึ่งภาพที่ปรากฏมีความสยดสยอง น่ากลัว

ความรุนแรงทางร่างกาย และการใช้อาวุธ

ฉากเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรง (ตอนที่ 14)

พวกกล้าพยายามเข้าไปสืบข้อมูลในค่ายทหารพม่าทั้งเช้าและค่ำ เพื่อช่วยเหลือเชลยศึกออกมา ซึ่งปรากฏฉากต่อสู้หลายฉาก มีทั้งการจับหักคอ การใช้อาวุธต่างๆ ทั้งมีดดาบ ธนู ซึ่งภาพที่ปรากฏมีความสยดสยอง น่ากลัว

เพศ

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ 1) ด้านเรื่องทางเพศ ระบุว่าต้องไม่มีเรื่องทางเพศในประเด็นที่ 1 และ 3 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบท เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ชักจูง ในขณะที่เรื่องเพศในประเด็นที่ 2 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย ไม่มีลักษณะชี้แนะ ชักจูง หรือไม่แสดงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาด้านเพศ 1 ตอน เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสัมพันธ์ทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสมที่ปรากฏในตอนที่ 6 ซึ่งเป็นฉากที่โหนและเอื้อยมีเพศสัมพันธ์กันแม้จะมีความนุ่มนวล ไม่รุนแรง แต่การนำเสนอนี้ค่อนข้างนาน ซึ่งเข้าข่ายการแสดงถึงขั้นตอนการกระทำ หรือชี้แนะ ซึ่งทำให้ตอนที่ 6 ของละครเรื่องนี้ เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.26 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความเพศที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องเชลยศึก

การยั่วยวนทางเพศ การสัมผัสเพื่อเส้าโลม/ รั้าอารมณ์ การจูบ และการมีเพศสัมพันธ์โดยนัย ฉากโหนและเอื้อยมีเพศสัมพันธ์กัน (ตอนที่ 6)

หลังจากถูกไล่ตัวมาเอื้อยก็มีบ้านหลังใหม่ โหนก็มาอาศัยอยู่ด้วย ด้วยความรักของโหน และเอื้อย ก่อนที่โหนจะออกไปจากห้อง เอื้อยได้เรียกโหนไว้ พร้อมปลดผ้าแถบออก จากนั้นทั้งคู่ก็ เข้าหากัน โหนจูบเอื้อยอย่างทะนุถนอม ก่อนที่ทั้งคู่จะตกเป็นของกันและกัน (ผ่านการประสานมือ)

ภาษา

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ1) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็น ระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาด้านภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบแค่ 1 ตอน โดยพบการใช้ถ้อยคำที่ล่อแหลม สื่อนัยยะทางเพศ เป็นฉากหยอกล้อกันระหว่างโหนและเอื้อย (ตอนที่ 6) เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านภาษาของละครเรื่องนี้จึงเข้าข่ายเป็นไปตาม ระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.27 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องเชลยศึก

เชลยศึก	ระดับเนื้อหาที่ระบุ	ระดับเนื้อหาที่พบ					
		ความรุนแรง		เพศ		ภาษา	
		ไม่เกินระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ	ไม่เกินระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ	ไม่เกินระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ
ตอนที่ 6			/		/	/	
ตอนที่ 7			/	/		/	
ตอนที่ 13			/	/		/	
ตอนที่ 14			/	/		/	

ช่อง ONE

จากการเลือกศึกษาละครช่อง ONE จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องราชินีหมอลำ และชิงรักริษยา พบว่าละครทั้งสองเรื่องได้รับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในระดับ T แต่ยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ดังนี้

ราชินีหมอลำ

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา

จากการเลือกศึกษาละครเรื่องราชินีหมอลำจำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 7, 8, 10 และ 17 ตามลำดับ พบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงในทุกตอน โดยเฉพาะเรื่องการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น นอกจากนี้ ยังพบการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในทุกตอน โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ ในขณะที่พบเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในบางตอน ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.28 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม
ในละครเรื่องราชินีหมอลำ

ราชินีหมอลำ	ตอนที่ 7	ตอนที่ 8	ตอนที่ 10	ตอนที่ 17
ความรุนแรง (จำนวนฉาก)				
V1 การแสดงที่สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก				
V2 ความรุนแรงต่อตนเอง				
V3 ความรุนแรงต่อผู้อื่น	4	3	2	4
V4 ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ	1			
V5 เหตุการณ์อันตรายร้ายแรง				
V6 การใช้อาวุธ				1
V7 การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ		1		
V8 ความรุนแรงแบบจินตนาการ				
V9 สารเสพติด การพนัน และการค้าประเวณี	1	2	1	
V10 สถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก		3	1	
V11 กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อที่อันตราย/ เสี่ยง				
V12 เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะชนชั้น				
V13 ไสยศาสตร์ เวทมนต์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติ				

เพศ (จำนวนฉาก)				
S1 สรีระและการแต่งกาย				
S2 สัมพันธภาพและกิริยาทางเพศ	3	2		
S3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม				
ภาษา (จำนวนฉาก)				
L1 ภาษาล้อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมาย ในเชิงลบ	4	4	4	3
L2 ภาษาลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	1	3	4	
L3 ภาษาสแลง				

หมายเหตุ

*V1, V5 และ V11 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ และอาจสะท้อนอยู่ใน V อื่น ๆ

*V12 เป็นประเด็นที่สะท้อนอยู่ใน L2

*S3 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ ซึ่งอาจสะท้อนอยู่ใน S อื่น ๆ หรืออาจแทรกอยู่ในระดับโครงเรื่อง/ เนื้อหาหลักของเรื่อง

*ใน 1 ฉากอาจมีทั้งพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และสามารถปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวได้หลายครั้ง ในหลากหลายรูปแบบ

ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงที่พบในละครส่วนใหญ่เป็นการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) ของตัวละคร โดยเฉพาะการตบหน้า ไม่ว่าจะเป็ตัวละครที่ชื่อแค้นดีที่ใช้ความรุนแรงกับค่านาง ชั่ววาลที่ใช้ความรุนแรงกับภรรยาและคนในบ้าน รวมถึงจิตที่ใช้ความรุนแรงกับเดือน เป็นต้น และการใช้กำลังอื่น ๆ เช่น ผลัก กระชาก จับตัว เป็นต้น เพื่อก่ก่นแกล้ง หรือระบายอารมณ์โกรธ หึงหวง และอิจฉาริษยากันของตัวละคร นอกจากนี้ยังพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศใน 1 ตอน ได้แก่ตอนที่ชั่ววาล ใช้กำลังปลุกปล้ำภรรยาของตัวเอง (ตอนที่ 7)

จากการศึกษายังพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ (V4) 1 ตอน ได้แก่ ฉากที่แค้นดีโยนกระเป๋าทิ้งลงบนโต๊ะ เพื่อแสดงความรู้สึกไม่พอใจ (ตอนที่ 7) และพบการใช้อาวุธ (V6) 1 ตอน ได้แก่ ฉากที่รจิตจ้างวานให้คนร้ายไปลอบยิงรุจน์ โดยไม่มีการเซ็นเซอร์ภาพปืน แต่ไม่ได้นำเสนอให้เห็นว่าตัวละครโดนยิง (ตอนที่ 17) รวมถึงพบการดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ (V7) 1 ตอน

ได้แก่ ฉากที่แคนดี้ทำร้ายร่างกายค่านางด้วยการเอาถังน้ำแข็งมาราด และกตคว่ำลงบนศีรษะของค่านาง (ตอนที่ 8)

นอกจากนี้ ยังพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับสารเสพติด ใน 3 ตอน ได้แก่ ฉากที่ตัวละครชื่อเดือนเต็มเหล่าเพื่อแก้กลุ่มเรื่องลูก (ตอนที่ 7, 8 และ 10) และฉากที่ธชาติเต็มเหล่าที่บ้าน (บางฉากแสดงให้เห็นของเหลวสีเหลืองคล้ายเหล้า) โดยไม่มีข้อความเตือน หรือข้อความกำกับ รวมถึงพบการนำเสนอเกี่ยวกับสถานที่ที่อาจไม่เหมาะสมสำหรับเด็กในอีก 2 ตอน ได้แก่ ฉากร้านคาเฟ่ที่เดือน และค่านางทำงาน ซึ่งถือเป็นฉากหลักของเรื่อง (ตอนที่ 8 และ 10)

ตารางที่ 3.29 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องราชินีหมอลำ

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากศรีวันไม่พอใจที่ซซซซจะให้แคนดี้ขึ้นเวที (ตอนที่ 8)

ศรีวันรู้ข่าวว่าซซซซจะให้แคนดี้ขึ้นเวทีร้องเพลงกับดาวราย จึงโกรธเพราะความหึงหวง และเข้าไปต่อว่าซซซซ แต่โดนฝ่ายชายตบหน้า

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากแคนดี้รุมทำร้ายค่านางในห้องน้ำ (ตอนที่ 10)

แคนดี้แอบได้ยินว่าผู้ใหญ่ในค่ายเพลงจะเอาเพลงใหม่ที่เดิมเขียนให้ตนไปให้ค่านางร้อง จึงโมโห และไปดักกรอเล่นงานค่านางในห้องน้ำ ทั้งกระชากแขน กดหัวลงอ่างน้ำ สาदनน้ำให้เปียกทั่วตัว เพื่อกลับแก้ง หวังให้ค่านางยอมถอนตัว เลิกเป็นนักร้อง

เพศ

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับเรื่องสัมพันธ์ทางเพศ และกริยาที่สื่อความหมายทางเพศ ใน 2 ตอน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นลักษณะการสัมผัสร่างกาย เพื่อเล่าโลม กระตุ้นอารมณ์ทางเพศของตัวละคร โดยเฉพาะตัวละครที่ชื่อแคนดี้ ที่มักใช้เสน่ห์ช่วยยวนตัวละครชายอื่น ๆ ในเรื่อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้อีกฝ่ายทำตามในสิ่งที่ตนต้องการ (ตอนที่ 7 และ 8) นอกจากนี้ ยังพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์โดยนัยของตัวละครอีก 1 ตอน ได้แก่ ฉากที่ชัชวาลบังคับให้ดาวนอนกับตน (ตอนที่ 7)

ตารางที่ 3.30 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องราชินีหมอลำ

การสัมผัสเพื่อเล่าโลม/ เร้าอารมณ์

ฉากชัชวาลมาส่งแคนดี้ที่บ้าน (ตอนที่ 8)

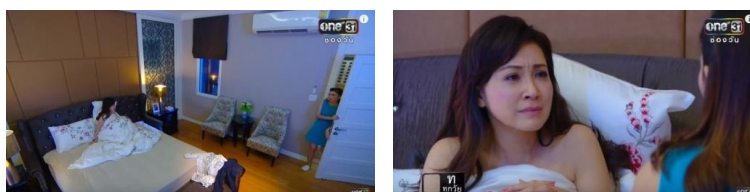
แคนดี้ต้องการเป็นนักร้องลูกทุ่งเบอร์หนึ่งของวงการ จึงช่วยยวนชัชชัย เจ้าของวงดนตรีลูกทุ่งเพื่อปูทางความสำเร็จ และให้ฝ่ายชายมาส่งที่บ้านและยอมให้ฝ่ายชายหอมแก้ม ลำคอ

การมีเพศสัมพันธ์โดยนัย

ฉากศรีวันปลอบดาว (ตอนที่ 7)

หลังชัชวาลใช้กำลังลากดาวเข้าห้อง ทั้งสองมีเพศสัมพันธ์กัน เมื่อชัชวาลกลับไป ศรีวันจึงเข้ามาปลอบใจดาวที่นั่งร้องไห้อยู่บนเตียง ในฉากสื่อให้เห็นว่ามีการมีเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นโดยอ้อม จากเสื้อผ้าของดาวที่ถูกถอดกองไว้ตรงเก้าอี้ และตัวดาวที่มีผ้าห่มปกปิดตัวอยู่

ภาษา

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบทุกตอน โดยเฉพาะการด่าทอกันของตัวละคร หรือกระทั่งการใช้ถ้อยคำที่ล่อแหลม สื่อนัยยะทางเพศในบางตอน อย่างไรก็ตาม จากการศึกษายังพบว่ามีการใช้ภาษาในลักษณะดูหมิ่นลดทอนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในประเด็นเรื่องชนชั้น และความพิการ 3 ตอน ซึ่งมักเป็นฉากที่ตัวละครชื่อแคนดี้ ถูกผู้ค่านางว่าเป็นขอทาน ยากจน คนบ้านนอก หรือตอนที่ค่านางโดนดูถูกว่ามีพ่อเป็นขอทานตาบอด เป็นต้น (ตอนที่ 7, 8 และ 10)

ตารางที่ 3.31 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องราชินีหมอลำ

คำ/ ข้อความด่าทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ และลดทอนศักดิ์ศรีเรื่องชนชั้น
ฉากแคนดี้หาเรื่องค่านาง (ตอนที่ 7)

ค่านางกับน้องสาวไปที่ค่ายเพลงอีกครั้งเพื่อหวังเจอกับดาว เพื่อที่ได้ตามสืบเรื่องแม่ แต่แคนดี้มาเจอพอดี จึงถูกแคนดี้กับพี่โสพูดจาดูถูก

พี่โส: ตาย นี่พวกขอทานนี่อีกแล้วหรือ ที่นี่ค่ายเพลงนะ ไม่ใช่กรมประชาสัมพันธ์

นิม: พวกเราไม่ใช่ขอทานนะ

แคนดี้: ไม่ใช่ขอทานหรือ สารรูปอย่างนี้เรียกว่าอะไรละ อ้อ พวกยาจกสินะ

พี่โส: ดูเหมือนว่าหัวหน้าพรรคกระยาจกจะหายไป รุรกจริตเธอ ถึงจะขยายสาขา ชีวิตดีดีเนอะ

แคนดี้: สารรูปแบบนี้ มายืนอยู่ที่บริษัทเค้าเสียภาพลักษณ์หมด รปภ อยู่ไหนเนี่ยะ

คำ/ ข้อความตำหนอ เสียตลี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ และลดทอนศักดิ์ศรีเรื่องชนชั้น/ ความพิการ

ฉากแคนดี้ตบค่านางตอนที่ 10

แคนดี้ร้องเพลง แต่เกิดอาการสะอึก จึงต้องลงจากเวทีกลางคั้น เจ้าของร้านจึงให้ค่านางขึ้นร้องเพลงแทน แคนดี้ไม่พอใจจึงตบค่านาง เมื่อพี่เหลิมมาห้าม ก็ยังพูดจาตูดูก่านางว่าบ้านนอก

แคนดี้: พี่เหลิมมาก็ดีแล้วค่ะ พี่เหลิมยังไม่ได้จัดการอีกนักร้องบ้านนอกคนนีเลยนะคะ มันแกล้ง แคนดี้ตั้งหลายครั้ง ถ้าพี่ไม่ไล่มันออก แคนดี้จะไม่มาร้องเพลงที่นี้อีกเลยตลอดชีวิต

พี่โส: พี่เหลิมเค้าไม่เห็นใจแกหรือยกยะ เพราะฉะนั้นหล่อนกลับไปห้องแต่งตัวเปลี่ยนเสื้อผ้า แล้วกลับไปจูงพ่อขอทานตาบอดของแกไป

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ความรุนแรง

จากประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ ท (ระดับ1) ด้านพฤติกรรมและความรุนแรง ระบุว่าต้องไม่มีความรุนแรงในประเด็นที่ 1 - 4, 6 - 9 และประเด็นที่ 11 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบทโดยต้องไม่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ไม่แสดงขั้นตอน หรือเน้นผลของการกระทำในขณะที่ความรุนแรงในประเด็นที่ 5, 10, และ 12 - 13 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท แต่ต้องไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ หรือต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

จากการศึกษาละครเรื่องราชนีหมอลำพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาความรุนแรงทุกตอน โดยเฉพาะในประเด็นความรุนแรงต่อผู้อื่น แต่ส่วนใหญ่มักพบว่ามีคามพยายามเลี่ยงไม่ให้เห็นผลลัพธ์จากความรุนแรงโดยตรง หรือการแสดงที่ลดทอนความสมจริง เพื่อลดความรุนแรงของเหตุการณ์ในเรื่อง อย่างไรก็ตามจากการวิเคราะห์พบว่าลักษณะความรุนแรงต่อผู้อื่นที่ปรากฏในตอนที่ 8 และ 10 ได้แก่ ฉากที่แคนดี้กลั่นแกล้งและทำร้ายร่างกายค่านางที่คาเฟ่ มีการเน้นรายละเอียด ย้ำให้เห็นความ

รุนแรงและการกลั่นแกล้ง เช่น การตบหน้าซ้ำ ๆ หรือการหยิบถังใส่น้ำแข็งมาราดศีรษะตัวละครซ้ำ หรือฉากที่รจิตตบหน้าเดือน ที่มีการแสดงให้เห็นภาพตัวละครกึ่งตกบันได รวมถึงความรุนแรงตอนที่ 17 ซึ่งมีฉากที่ทองก้อนโดนดักกรุมทำร้ายจนร่างกายบอบช้ำสะบักสะบอม ซึ่งเข้าข่ายการนำเสนอในลักษณะขี้หน้า แสดงขั้นตอน หรือเน้นผลของการกระทำดังกล่าว และทำให้ตอนที่ 8, 10 และ 17 ของละครเรื่องนี้ มีความรุนแรงเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.32 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องราชินีหมอลำ

ความรุนแรงทางร่างกาย และการดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

ฉากแคนดี้มีเรื่องวิวาทกับค่านางในคาเฟ่ (ตอนที่ 8)

ค่านางต้องไปเสิร์ฟเครื่องดื่มที่ร้านคาเฟ่ แต่ไปเจอกับรุจน์ และแคนดี้ จึงพยายามเอาผมปิดหน้าไม่ให้อีกฝ่ายจำได้ แต่พลาดทำเครื่องดื่มหกใส่แคนดี้ จนแคนดี้โกรธ และเอาคืนด้วยการตบหน้าค่านาง และเอาถังน้ำแข็งราดใส่ถึง 2 ครั้ง

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากรจิตตพบหน้าเดือน (ตอนที่ 8)

รจิตนีกย็อนถึงอดีตวันที่เธอจับได้ว่าเดือน นักร้องในค่ายแอบไปมีสัมพันธ์กับสามีตน จึงโกรธ ต่ำทอ และตบหน้าเดือน และผลักอีกฝ่ายจนล้มคว่ำตักบันได

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากรแคนดี้ตบค่านาง (ตอนที่ 10)

แคนดี้ร้องเพลง แต่เกิดอาการสะอึก จึงต้องลงจากเวทีกลางคัน เจ้าของร้านเลยให้ค่านางขึ้นร้องเพลงแทน แคนดี้ไม่พอใจ จึงตบหน้าค่านางหลังเวที 3 ครั้ง และผลักหัวค่านาง

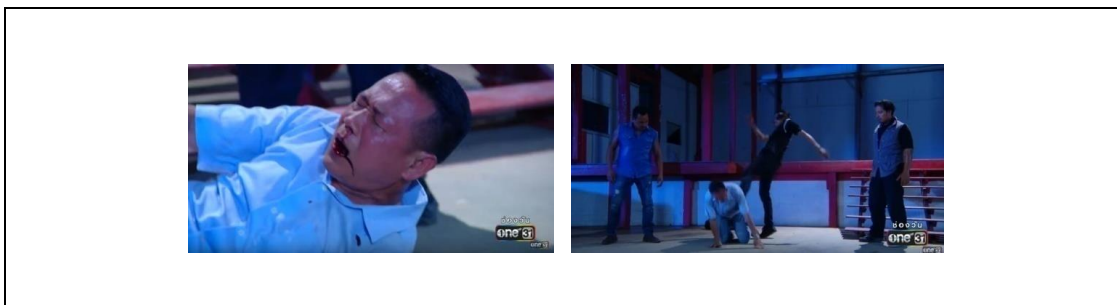

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากรทองก้อนโดนตักทำร้าย (ตอนที่ 17)

ทองก้อนออกจากวง จึงเตรียมเก็บของเดินทางกลับต่างจังหวัด แต่ถูกคนของซัวลตามมารุมซ้อม ทั้งถูกเตะ ต่อยซ้ำๆ หลายครั้ง จนทองก้อนกระอักเลือด หมดสติ

เพศ

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ 1) ด้านเรื่องทางเพศ ระบุว่าต้องไม่มีเรื่องทางเพศในประเด็นที่ 1 และ 3 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบท เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ชักจูง ในขณะที่เรื่องเพศในประเด็นที่ 2 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย ไม่มีลักษณะชี้แนะ ชักจูง หรือไม่แสดงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาด้านเพศบ้างโดยเฉพาะเรื่องพฤติกรรมทางเพศของตัวละคร เช่น การยั่ววน สัมผัสร่างกาย แต่พบว่ามี การนำเสนอในลักษณะสั้น กระชับ มีการใช้มุก กล้องเพื่อหลีกเลี่ยง หรือตัดเข้าฉากถัดไปในทันที ไม่มีลักษณะชี้แนะ เน้นย้ำ หรือแสดงขั้นตอนให้เห็นอย่างชัดเจน เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านเพศของละครเรื่องนี้จึงไม่เกินระดับที่ระบุ

ภาษา

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ 1) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็น ระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาด้านภาษาล่อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบในทุกตอน ซึ่งมีทั้งลักษณะของการใช้ภาษาที่ไม่หยาบคาย แต่สื่อความหมายในเชิงลบ เช่น มี สมองเอาไว้อันทุหรือใจ หรือการใช้คำคำที่หยาบคาย เช่น ตอแหล แพศยา สันดานต่ำ เป็นต้น แต่ไม่ได้พบบ่อยนัก นอกจากนี้ ยังพบการใช้ภาษาเชิงดูหมิ่นเรื่องชนชั้นเกือบทุกตอน แต่เป็นการ นำเสนอตามบริบทของเรื่อง ไม่ได้มีการสื่ออารมณ์ที่ก้าวร้าวรุนแรง หรือหยาบคาย ในภาพรวมการใช้ ภาษาของละครเรื่องนี้จึงเป็นไปตามระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.33 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องราชินีหมอลำ

ราชินีหมอลำ	ระดับเนื้อหาที่ระบุ	ระดับเนื้อหาที่พบ					
		ความรุนแรง		เพศ		ภาษา	
		ไม่เกินระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ	ไม่เกินระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ	ไม่เกินระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ
ตอนที่ 7	ท	/		/		/	
ตอนที่ 8	ท		/	/		/	
ตอนที่ 10	ท		/	/		/	
ตอนที่ 17	ท		/	/		/	

ชิงรักริษยา

จากการเลือกศึกษาละครเรื่องชิงรักริษยาจำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 10, 12, 15 และ 18 พบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับความรุนแรง และการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ ซึ่งพบในทุกตอนที่ศึกษา ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.34 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่องชิงรักริษยา

ชิงรักริษยา	ตอนที่ 10	ตอนที่ 12	ตอนที่ 15	ตอนที่ 18
ความรุนแรง (จำนวนฉาก)				
V1 การแสดงที่สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก				
V2 ความรุนแรงต่อตนเอง				
V3 ความรุนแรงต่อผู้อื่น	4	2	6	10
V4 ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ		1	3	2
V5 เหตุการณ์อันตรายร้ายแรง				
V6 การใช้อาวุธ			1	1
V7 การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ	2	2	2	5

V8 ความรุนแรงแบบจินตนาการ				
V9 สารเสพติด การพนัน และการ ค้าประเวณี				
V10 สถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก				
V11 กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อที่ อันตราย/ เสี่ยง				
V12 เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะ ชนชั้น				
V13 ไสยศาสตร์ เวทมนต์ปาฏิหาริย์ เรื่อง เหนือธรรมชาติ				
เพศ (จำนวนฉาก)				
S1 สรีระและการแต่งกาย				
S2 สัมพันธภาพและกิริยาทางเพศ				
S3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม				
ภาษา (จำนวนฉาก)				
L1 ภาษาล่อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมาย ในเชิงลบ	4	4	7	4
L2 ภาษาลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์				
L3 ภาษาสแลง	1	3		1

หมายเหตุ

*V1, V5 และ V11 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ และอาจสะท้อนอยู่ใน V อื่น ๆ

*V12 เป็นประเด็นที่สะท้อนอยู่ใน L2

*S3 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ ซึ่งอาจสะท้อนอยู่ใน S อื่น ๆ หรืออาจแทรกอยู่ในระดับโครงเรื่อง/ เนื้อหาหลักของเรื่อง

*ใน 1 ฉากอาจมีทั้งพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และสามารถปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวได้หลายครั้ง ในหลากหลายรูปแบบ

ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงที่พบในละครส่วนใหญ่เป็นการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) ในลักษณะการตบตี ทะเลาะวิวาทระหว่างกลุ่มตัวละครฝ่ายเมียหลวง และฝ่ายเมียน้อยในทุกตอนที่ศึกษา และพบว่าในตอนที่ 18 มีเนื้อหาความรุนแรงในลักษณะการทำร้ายร่างกายกันของตัวละครจำนวน 10 ฉาก ซึ่งมากกว่าในทุกตอน เช่น ฉากโศกเศร้าทำร้ายร่างกายม่อน เพื่อให้แท้งลูก และฉากม่อนกับอินดี้ตบตีกันที่ลานจอดรถ เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบความรุนแรงทางเพศ 1 ตอน ได้แก่ ฉากที่อินดี้ถูกคนร้ายลอบทำร้ายเพื่อหวังข่มขืน (ตอนที่ 15) ในภาพรวมพบว่า เนื้อหาความรุนแรงต่อผู้อื่นที่ปรากฏในละครเรื่องนี้มีการนำเสนอในลักษณะเน้นย้ำ ผ่านการให้เวลาและรายละเอียดในหลายฉากซึ่งเข้าข่ายการซ้ำซ้ำได้

จากการศึกษายังพบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ (V4) 3 ตอน ซึ่งเป็นลักษณะการขว้างปาสิ่งของเพื่อระบายความโกรธ หรือต้องการกลั่นแกล้งข่มขู่อารมณ์กันของตัวละคร (ตอนที่ 12, 15 และ 18) และพบการใช้อาวุธ (V6) 2 ตอน โดยมีทั้งการใช้อาวุธปืนเพื่อขู่ ซึ่งมีการเซ็นเซอร์ภาพบางมุม (ตอนที่ 15) และการดัดแปลงสิ่งของรอบตัวในการทำร้ายผู้อื่นของตัวละคร (V7) เช่น การใช้มีดคัตเตอร์เพื่อทำร้ายร่างกายกัน (ตอนที่ 18) รวมถึงการขว้างปาสิ่งของ ซึ่งเป็นลักษณะความรุนแรงที่พบในทุกตอนที่ศึกษา โดยเฉพาะในฉากที่ตัวละครทะเลาะวิวาท เป็นต้น

ตารางที่ 3.35 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องชิงรักริษยา

ความรุนแรงทางร่างกาย และการดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

ฉากวรพรทะเลาะวิวาทกับอสิริย์ (ตอนที่ 10)

อินดี้โดนปล่อยข่าวแฉว่าเป็นบ้าตามแผนของม่อน วรพรจึงบุกไปหาอสิริย์ถึงบ้าน เพื่อเตือนให้ฝ่ายม่อนและอสิริย์แก้ข่าวลือให้หลานสาว แต่กลับพุดจายั่ว และทะเลาะกับอสิริย์ มีการปลัดคนใช้ และสาดกับข้าวใส่กันข้ามโต๊ะอาหาร

ความรุนแรงทางร่างกาย และการตัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

ฉากม่อนบุกกองถ่ายละครของอินดี้ (ตอนที่ 12)

แอลโกหกอ้างว่าอินดี้ท้อง เรื่องรู้ไปถึงหูของม่อน ม่อนจึงตั้งใจมาสอบถามความจริงจากอินดี้ที่กองถ่าย แอลเห็นพวกของม่อนมาหา จึงแกล้งพูดเสียดสี เมื่อถามจนทราบเรื่องว่าแอลเป็นคนกุเรื่องอินดี้ตั้งท้อง ทั้งสองฝ่ายจึงมีปากเสียง ทะเลาะวิวาทตบตี และขว้างปาของใส่กัน

ความรุนแรงทางร่างกาย และการตัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

ฉากปรายและเพื่อนยั่วโมโหอินดี้ (ตอนที่ 18)

ปรายและเชอรีต้องการเอาคืนอินดี้แทนม่อน จึงแกล้งพิมพ์ใบประกันชีวิตสำหรับเมียน้อยไปนำเสนอให้อินดี้ เพื่อเป็นการยั่วโมโห อินดี้ได้ฟังก็โกรธ ขว้างปากกาใส่ และไล่ถีบปรายและเพื่อน

เพศ

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องชิงรักริษยามีเนื้อหาหลักเกี่ยวกับการนอกใจของกลุ่มสมรส สามมีภรรยาหลายคน การทะเลาะเบาะแว้งระหว่างเมียหลวงและเมียน้อยอันทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ในเรื่อง แต่ไม่พบการนำเสนอกริยาทางเพศ และการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมในตอนคัดเลือกศึกษา

ภาษา

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบทุกตอน ส่วนใหญ่พบว่ามีการปะทะคารมเสียดสีกันของตัวละครฝ่ายเมียหลวง และเมียน้อย ซึ่งอาจไม่ได้ใช้คำหยาบคาย แต่สื่อความหมายในเชิงลบ รวมถึงการด่าทอกันด้วยถ้อยคำต่าง ๆ เช่น ตอแหล โง่ บ้า เลว

หมาบ้า ต่ำซ้ำ หน้าหนา พ่อแม่ไม่สั่งสอน เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบการใช้ภาษาที่แสดง ได้แก่ คำว่า
ชนะนี้ ที่หมายถึงผู้หญิงอยากมีสามี ในหลายฉาก

ตารางที่ 3.36 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องชิงรัก
ริษยา

คำ/ ข้อความคำทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากอินดี้ไปหาเรื่องม่อนที่โรงพยาบาล (ตอนที่ 18)

อินดี้รู้ว่าม่อนแท้ง จึงนัดแนะกับแอลเพื่อตั้งใจไปเยาะเย้ยม่อนที่โรงพยาบาล โดยทำทีไป
เสนอแพคเกจท่องเที่ยวให้คนแท้งลูก ปรายกับเซอร์โมโหแทน จึงมีการด่าทอกัน

เซอร์: อีแอลแกนี่มันจุกตึกจริงๆ เลยนะ พาเจ้านายดมกลิ่นมาถึงทีทีเดียว

แอล: อีชนะนี้หน้าหมาใน ฉันทไมใช่หมา

เมื่ออินดี้นำเสนอแพคเกจทัวร์ที่ตั้งใจมาเย้ยม่อนแล้ว ปรายจึงทนไม่ไหว

ปราย: เลว คุณรีซ่า ไม่รู้จะสรรหาคำไหนมาด่าแล้วคะ

อินดี้: ลูกขึ้นมาตบฉันทสินงม่อน นอนตบแบบนี้มันไม่ถนัด น่าสมเพช

แอล: สภาพร่างกายที่น่าสมเพชแล้ว สภาพจิตใจน่าสมเพชมากกว่า

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ความรุนแรง

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ
ท (ระดับ1) ด้านพฤติกรรมและความรุนแรง ระบุว่าต้องไม่มีความรุนแรงในประเด็นที่ 1 - 4, 6 - 9
และประเด็นที่ 11 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบทโดยต้องไม่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้า ไม่แสดง

ขั้นตอน หรือเน้นผลของการกระทำในขณะที่ความรุนแรงในประเด็นที่ 5, 10, และ 12 - 13 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท แต่ต้องไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ หรือต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องชิงรักริษยามีเนื้อหาความรุนแรงทุกตอน โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องความรุนแรงต่อผู้อื่น ผ่านฉากทะเลาะวิวาทระหว่างตัวละครเมียหลวงและเมียน้อย ซึ่งถูกนำเสนอให้เป็นเนื้อหาหลักเกือบทุกตอน แต่ละตอนมักมีฉากทะเลาะวิวาทกันแก่งกันให้เห็นหลายฉาก (ตอนที่ 18 พบว่ามีฉากที่มีเนื้อหาความรุนแรงมากถึง 10 ฉาก) และในแต่ละฉากก็มักนำเสนอความรุนแรงดังกล่าวในลักษณะเร้าอารมณ์ ให้อารมณ์เหี้ยม ผ่านมุขล้อ องค์ประกอบภาพ และเวลา เช่น ฉากอิศรียี่ไล่ตบตีโยติกา ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการผลัก เหยียบมือ บีบคอ (ตอนที่ 10) ฉากวิวาทหน้าสถานีตำรวจ ซึ่งแสดงให้เห็นภาพการไล่ทะเลาะตบตีกันระหว่างฝ่ายของม่อน และอินดี้ (ตอนที่ 12) ฉากที่อินดี้ถูกลอบทำร้าย ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการวิ่งไล่จับ ใช้กำลังบังคับ การชกต้อน (ตอนที่ 15) หรือฉากที่โยติกากักขังและทำร้ายม่อนที่โมเต็ล ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีการจับตัวละครมัดมือมัดเท้า การบังคับให้กินยา การใช้กรดเชียวหรือทุบต้อน ให้อีกฝ่ายแท้ง (ตอนที่ 18) เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่าการใช้อาวุธปืน หรือตัดแปลงอุปกรณ์อื่น ๆ เป็นอาวุธในการทำร้ายร่างกายกันของตัวละครอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งอาจเป็นการชี้แนะ แสดงให้เห็นขั้นตอนและผลของการกระทำ เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านความรุนแรงในทุกตอนของละครเรื่องนี้จึงเข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.37 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องชิงรัก
ริษยา

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากอิศรีย์ไล่ตบตีโณติกา (ตอนที่ 10)

โณติการู้ว่าวิเชียรแขนหัก จึงแอบมาดูด้วยความเป็นห่วง แต่อิศรีย์จับได้ จึงมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน อิศรีย์ทิ้งผลไม้ เขี่ยบ ปีบคอโณติกา และแผลอผล็วลูกสาวตัวเองด้วยความโมโห

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากวิวาทหน้าสถานีตำรวจ (ตอนที่ 12)

ม่อนและอินดี้เกลี้ยกล่อมให้เพื่อนตนเองต่างฝ่ายต่างยอมความ แต่พอกำลังจะกลับจาก
โรงพัก ม่อนกับอินดี้กลับพุดจาย้วยุกันเอง จนต่างฝ่ายต่างโมโห และมีการตบตีจนชุลมุนกันอีกครั้ง

ความรุนแรงทางร่างกาย และความรุนแรงทางเพศ

ฉากอินดี้ถูกลอบทำร้าย (ตอนที่ 15)

อิศรียจ้างวานชายสองคนให้มาลอบทำร้ายหวังฉุดคร่าอินดี้เพื่อข่มขืน อินดี้พยายามต่อสู้ขัดขืน คนร้ายชกท้องอินดี้จนหมดสติ แต่โชคดีที่อ๊อต และแอลตามมาเห็นก่อน จึงมีการตะตอย ต่อสู้กัน แต่คนร้ายก็หนีไปได้

ความรุนแรงทางร่างกาย และการตัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

ฉากโณติกาหักขังและทำร้ายม่อนที่โมเต็ล (ตอนที่ 18)

โณติกาแค้นที่แม่ของม่อนมีส่วนทำให้ตนแท้งลูก จึงจับม่อนมาทำร้ายร่างกาย หวังแก้แค้น ให้ม่อนแท้งลูกเหมือนกับตน โดยมีการจับม่อนมัดกับเก้าอี้ ตบหน้าม่อนหลายครั้ง บังคับให้ม่อนกินยาเพื่อให้แท้งลูก และเมื่อม่อนคิดหนี โณติกาก็ใช้ถาดเขี่ยบุหรี่ทุบท้องม่อนจนเลือดไหล (ไม่ให้เห็นว่าทุบท้องโดยตรง) รวมถึงเตะท้องม่อน ก่อนที่จะหนีไป

เพศ

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ (ระดับ1) ด้านเรื่องทางเพศ ระบุว่าต้องไม่มีเรื่องทางเพศในประเด็นที่ 1 และ 3 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบท เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้า ชักจูง ในขณะที่เรื่องเพศในประเด็นที่ 2 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย ไม่มีลักษณะชี้หน้า ชักจูง หรือไม่แสดงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องชิงรักริษยา มีการนำเสนอประเด็นเรื่องสามีมีภรรยาหลายคน และการนอกใจ เป็นแก่นหลักของเรื่อง แต่ไม่พบกิริยาทางเพศ การเน้นสีริระและการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมในตอนที่เลือกศึกษา เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านเพศที่ปรากฏในละครเรื่องนี้ จึงเป็นการนำเสนอในลักษณะเป็นไปตามบริบท และไม่เกินระดับที่ระบุ

ภาษา

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ (ระดับ1) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็น ระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องชิงรักริษยา มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบในทุกตอน โดยส่วนใหญ่เป็นการปะทะคารมด่าทอกันของตัวละครฝ่ายเมียหลวงและเมียน้อย ซึ่งแม้เป็นไปตามบริบท แต่อาจต้องระมัดระวัง อย่างไรก็ตาม ในตอนที่ 10 พบว่ามีการใช้คำว่า “ต่อแหล” 3 ครั้ง ในฉากที่ม่อนไปรับภรรยาที่บ้านอินดี้ นอกจากนี้ ในตอนที่ 12 ซึ่งมีการใช้คำด่าทอว่า “ชะนี” และ “กะเทย” ซ้ำๆ ทั้งในฉากทะเลาะวิวาทในกองถ่าย และฉากทะเลาะวิวาทในสถานีตำรวจ มากกว่า 3 ครั้ง ซึ่งถือเป็นการเน้นย้ำที่ไม่มีความจำเป็นต่อบริบทของเรื่อง เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านภาษาแล้ว ลักษณะการใช้ภาษาในตอนที่ 10 และ 12 จึงเข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.38 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องชิงรัก
ริษยา

คำ/ ข้อความต่ำทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากม่อนมารับภัทรที่บ้านอินดี (ตอนที่ 10)

ม่อนตั้งใจมารับภัทรถึงหน้าบ้านอินดี เพื่อแกล้งพูดจายั่วยุ แสร้งว่าเป็นห่วง และกลบเกลื่อนว่าตัวเองไม่ใช่คนปล่อยข่าวเรื่องอินดีมีอาการทางจิต อินดีและแอลโมโห จึงด่ากลับหวิดมีเรื่องกัน

อินดี: ลอยหน้าลอยตาต่อแอลเดี๋ยวจะตบให้หายต่อแอลเลย

แอล: ต่อแอลชั้นเทพขนาดนี้ ตบมันเอาไม่อยู่ ต้องต่อยแล้วโว้ย

คำ/ ข้อความต่ำทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากม่อนบุกกองถ่ายละครของอินดี (ตอนที่ 12)

แอลโกหกอ้างว่าอินดีท้อง เรื่องรู้ไปถึงหูของม่อน ม่อนจึงตั้งใจมาสอบถามความจริงจากอินดีที่กองถ่าย แอลเห็นพวกของม่อนมาหา จึงแกล้งพูดเสียดสี

แอล: อีต ตอนมาไม่เห็นบอกเลยว่าจะมีอีพวกชะนี 3-4 ตัวนี่ตามมาด้วย

เมื่อถามจนทราบเรื่องราวแอลเป็นคนกุเรื่องอินดีตั้งท้อง ทั้งสองฝ่ายจึงมีปากเสียงกัน

แอล: หนามยอกก็ต้องเอาหนามบ่มสิ ก็มันมาหลอกพวกเราก่อนนิ

ปราย: หนามมันยังอยู่บนหน้าแกมัย ฉันทขอตบให้มันหลุดออกมาหน่อยสิ

แอล: โอัยกลัวจังเลย อีชะนีหน้าเนา หน้ายังกะจิ้งจกตกฟาก หาผิวไม่ได้

เซอร์: นี่ คุณปรายนะเขาเพิ่งทั้งผิวมา ไม่เหมือนแกห rokok อีกะเทยแม่ทั้ง แม่ทั้งไปมีผิวฝรั่งขึ้นกไข่แมะ

แอล: ...บอกว่าอย่ามอลามปามถึงแม่กู อีชะนี

ระหว่างชุมชน ทั้งสองฝ่ายยังด่ากันต่อ

แอล: ฆ่าชะนีตายไม่ผิดกฎหมายหรอก

ปราช: ฆ่ากะเทยตายตำรวจก็ไม่จับหรอกคะคุณม่อน

เซอร์: อีกะเทยพ่อดิดเหล้า

ตารางที่ 3.39 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องชิงรักริษยา

ชิงรัก ริษยา	ระดับ เนื้อหา ที่ระบุ	ระดับเนื้อหาที่พบ					
		ความรุนแรง		เพศ		ภาษา	
		ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ
ตอนที่ 10	ท		/	/			/
ตอนที่ 12	ท		/	/			/
ตอนที่ 15	ท		/	/		/	
ตอนที่ 18	ท		/	/		/	

ช่อง GMM25

จากการเลือกศึกษาละครช่อง GMM25 จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ปากามเทพ และ O-Negative รักออกแบบไม่ได้ พบว่าละครทั้งสองเรื่องได้รับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในระดับ ท (ยกเว้นละครเรื่องปากามเทพ ตอนที่ 14 ที่ได้รับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในระดับ น13+ เนื่องจากเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 สท.มีมติเห็นชอบให้ปรับเปลี่ยนการจัดระดับความเหมาะสม จากระดับ "ท" (ทั่วไป) เป็นระดับ "น13") แต่ก็ยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาในทุกตอนที่ศึกษา ดังนี้

ป่ากามเทพ

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา

จากการเลือกศึกษาละครเรื่อง ป่ากามเทพ จำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 1, 5, 12 และ 14 พบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงในทุกตอน โดยเฉพาะเรื่องการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น นอกจากนี้ยังพบเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในทุกตอน อีกทั้งยังพบการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในทุกตอน โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.40 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ในละครเรื่องป่ากามเทพ

ป่ากามเทพ	ตอนที่ 1	ตอนที่ 5	ตอนที่ 12	ตอนที่ 14
ความรุนแรง (จำนวนฉาก)				
V1 การแสดงที่สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก				
V2 ความรุนแรงต่อตนเอง				
V3 ความรุนแรงต่อผู้อื่น	2	1	2	1
V4 ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ	1		1	
V5 เหตุการณ์อันตรายร้ายแรง				
V6 การใช้อาวุธ				
V7 การดัดแปลงสิ่งรอบตัวให้เป็นอาวุธ	1		1	
V8 ความรุนแรงแบบจินตนาการ				
V9 สารเสพติดของมึนเมา การพนัน และการค้าประเวณี	1		1	
V10 สถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก				
V11 กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อที่อันตราย/ เสี่ยง				
V12 เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะ ชนชั้น				
V13 ไสยศาสตร์ เวทมนต์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติ				
เพศ				
S1 สรีระและการแต่งกาย		1	1	

S2 สัมพันธภาพและกิริยาทางเพศ			1	1
S3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม				
ภาษา				
L1 ภาษาล้อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ	3	5	7	4
L2 ภาษาลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์				
L3 ภาษาสแลง				1

หมายเหตุ

*V1, V5 และ V11 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ และอาจสะท้อนอยู่ใน V อื่น ๆ

*V12 เป็นประเด็นที่สะท้อนอยู่ใน L2

*S3 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ ซึ่งอาจสะท้อนอยู่ใน S อื่น ๆ หรืออาจแทรกอยู่ในระดับโครงเรื่อง/ เนื้อหาหลักของเรื่อง

*ใน 1 ฉากอาจมีทั้งพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และสามารถปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวได้หลายครั้ง ในหลากหลายรูปแบบ

ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงที่พบในละครส่วนใหญ่เป็นการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) ของตัวละคร ส่วนใหญ่เป็นความรุนแรงทางร่างกายในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการตบหน้า ถีบ ผลัก กระชาก กระโดดตีเข้า จับกดน้ำ เป็นต้น เพื่อระบายอารมณ์โกรธ หรือริษยา ตัวอย่างเช่น ฉากปะทะคารมระหว่างสดมภ์และรำพร เมื่อเจอกันต้องทะเลาะและลงมือทำร้ายร่างกายกันตลอด (ตอนที่ 1, 5 และ 12) นอกจากนี้สดมภ์ยังใช้ความรุนแรงต่อตัวละครอื่น เช่น ผลักพุดซี่ล้มไปนั่งที่พื้น (ตอนที่ 1) และถีบอาชาลัมไปนอนกับพื้น (ตอนที่ 5) รวมไปถึงฉากที่เคลียตบหน้าอาชาหลังจากที่อาชาพยายามลวนลาม (ตอนที่ 14)

จากการศึกษายังพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ (V4) 2 ตอน ได้แก่ ฉากที่สดมภ์และรำพรประชดประชันกันด้วยการทำลายสิ่งของซึ่งเป็นของรักของหวง เช่น โซฟา กรอบรูปขวดไวน์ แจกันคริสตัล และรถยนต์ (ตอนที่ 1) และฉากรำพรใช้ให้เคลียไปซักชุดชั้นในของรำพร และอาชา เคลียไม่พอใจฉีกเสื้อผ้าของทั้งสองคนพบการใช้อาวุธ (ตอนที่ 12) รวมถึงพบการดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ (V7) 2 ตอน ได้แก่ ฉากที่รำพรทะเลาะกับสดมภ์ที่บ้าน รำพรปาแหวนใส่สดมภ์ ส่วนสดมภ์ก็เคียวผลไม้ฟันใส่รำพร และรำพรเตะรองเท้าเกือบโดนหัวสดมภ์(ตอนที่ 1)และฉากสดมภ์สาดน้ำใส่รำพรในร้านอาหาร (ตอนที่ 12)

นอกจากนี้ ยังพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับการแสดงให้เห็นของมีนเมา 2 ตอน ได้แก่ ฉากที่ร่ำพรโยนขวดไวน์ลงพื้น (ตอนที่ 1) และฉากที่ร่ำพร เคลียด และอาชานั่งดื่มไวน์ในร้านอาหาร (ตอนที่ 12) โดยไม่มีการเซนเซอร์ และข้อความเตือน หรือข้อความกำกับ

ตารางที่ 3.41 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องป่ากามเทพ

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากร่ำพรทะเลาะกับสดมภ์ (ตอนที่ 1, 5, และ 12)

หลังจากร่ำพรจับได้ว่าสดมภ์มีคนอื่น ทั้งคู่ก็ทะเลาะกันรุนแรงถึงขั้นทำร้ายร่างกาย ทั้งที่บ้านอพาร์ทเมนต์ รวมทั้งร้านอาหารทั้งคู่ดูกระชาก ผลัก ตบหน้า กระโดดเข้า ถีบตกระช้ำ ฯลฯ

ความรุนแรงต่อสิ่งของ

ฉากร่ำพรทะเลาะกับสดมภ์ที่บ้าน (ตอนที่ 1)

สดมภ์และร่ำพรทะเลาะกัน ทั้งสองต่างเอาชนะกัน โดยทำลายสิ่งของอันเป็นที่รักของแต่ละฝ่าย เช่น โซฟา กรอบรูป ขวดไวน์ แจกันคริสตัล และรถยนต์

การตัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ

ฉากที่รำพรทะเลาะกับสดมภ์ที่บ้าน

สดมภ์และรำพรทะเลาะกัน รำพรปาแหวนใส่สดมภ์ / สดมภ์เคี้ยวผลไม้ฟันใส่รำพร/ รำพรเตะรองเท้าเกือบโดนหัวสดมภ์

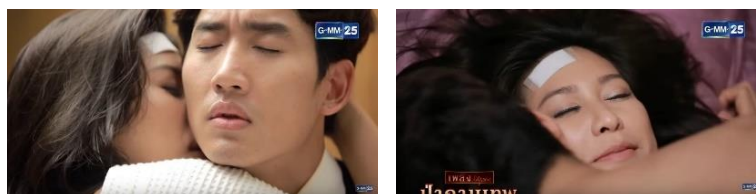
เพศ

จากการศึกษาพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับสรีระและการแต่งกาย (S1) ในตอนที่ 12 และ 14 โดยเป็นฉากที่เน้นภาพหัวนมของอาชา (ตอนที่ 5) และฉากเน้นภาพหัวไหล่ และเนินอกของรำพร ก่อนที่รำพรและอาชาจะมีเพศสัมพันธ์กัน (ตอนที่ 5) นอกจากนี้ยังพบเนื้อหาเกี่ยวกับสัมพันธ์ทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม (S2) ในตอนที่ 5 และ 12 ซึ่งเป็นฉากที่อาชาจูบกับเคลียอย่างดุเดือด และฉากเพศสัมพันธ์โดยนัยของอาชา และรำพร โดยรำพรวางแผนให้อาชามาทายาให้บนห้อง ก่อนจะหวานล้อมจนทั้งคู่มีเพศสัมพันธ์กัน (ตอนที่ 12) ตารางที่ 3.42 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องป่ากามเทพ

การยั่วยวนทางเพศ การสัมผัสเพื่อการเล้าโลม/ เร้าอารมณ์ และการมีเพศสัมพันธ์โดยนัย

ฉากอาชามีเพศสัมพันธ์กับรำพร (ตอนที่ 12)

หลังจากกลับจากโรงพยาบาล รำพรให้อาชามาดูแลทายาให้ในห้อง ก่อนจะหวานล้อมให้อาชาอยู่ด้วยในคืนนี้ รำพรเป็นฝ่ายเข้าหาอาชา ด้วยการจับมืออาชาคลึงบริเวณแผล ขณะที่อาชานั้นเสียใจกับคำพูดของเคลีย ทำให้มีอารมณ์คล้อยตามรำพรไป ทั้งคู่ค่อย ๆ กอดกัน จูบ และมีเพศสัมพันธ์กันในที่สุด

การสัมผัสเก้าโคม/ เร้าอารมณ์ และการจูบ

ฉากเคลียกอดจูบกับอาชาน้ำห้องรำพร (ตอนที่ 14)

ระหว่างรอรำพรอาบน้ำ อาชาดิ่ง/กอดเคลียออกมาจากห้องรำพร เคลียไม่อยากคุยด้วย ประกอบกับกลัวรำพรได้ยิน จึงพยายามปฏิเสธ แต่เคลียก็ไม่อาจสู้แรงของอาชาได้ เคลียคุยกับอาชาน้ำห้องรำพร สุดท้ายทั้งคู่เผลอกอดจูบกัน รำพรแอบเห็นเหตุการณ์ทั้งหมด

ภาษา

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ (L1) ทุกตอน โดยเฉพาะการด่าทอกันของตัวละคร ซึ่งในตอนหนึ่งๆ จะพบการด่าทอในลักษณะการพูดจาสื่อเสียด พูดให้อีกฝ่ายรู้สึกเจ็บ ซึ่งพบค่อนข้างมาก โดยเฉพาะฉากปะทะคารมกันระหว่างสดมภ์กับรำพร หรือ กระทั่งพบการใช้ถ้อยคำที่สื่อแหลม สื่อนัยยะทางเพศในบางตอน อย่างไรก็ตาม จากการศึกษา ยังพบว่ามีการใช้ภาษาแสดง 1 ตอน ซึ่งเป็นฉากที่พูดซึ่งเรียกผู้หญิงของสดมภ์คนอื่นๆว่า “ชะนี”(ตอนที่ 14)

ตารางที่ 3.43 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องป่า กามเทพ

คำ/ ข้อความด่าทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากมารศรีมาสืบหาข่าวจากเคลียและแจ่ม

หลังรู้ข่าวเรื่องสดมภ์ มารศรีก็มาสืบข่าวจากเคลีย และแจ่ม รำพรออกมาจากบ้านได้ยินพอดี จึงต่อว่ามารศรี

มารศรี: ใครก็พูดกันทั้งนั้นแหละว่าัยรำพรคุณนายของแกมันโง่ คิดว่าตัวเองเจ๋งปราบเสื่ออย่างไอ้สดมภ์มันได้ แต่สุดท้ายเป็นไงก็ถูกผัวสวมเขาโง่เป็นควาย

รำพร: ต่าใครว่าควาย คนที่ต่าคนอื่นว่าควายคงไม่ใช่คนในบ้านฉัน เพราะคนในบ้านฉันมีการศึกษา และฉันสอนเสมอให้คิดก่อนพูด เพราะคำพูดของเรามันจะสะท้อนสันดานว่าสูงหรือว่าต่ำ มารศรี: อู้ย ฉันมันก็คนบ้านๆ คิดอะไรก็พูดอย่างนั้นแหละไม่ได้ประติดประต่อดคำพูดต่อแหล (เซนเซอร์”แหล”) อย่างคนที่เค้าเรียกว่าผู้ดี พูดไม่เป็นหรอก

รำพร: ก็หัดไว้ซิคะ เพื่อความเป็นผู้ดีของคุณจะทำให้คุณมีเพื่อนบ้าง ไม่ต้องคุยกับหมากับแมวแทนเหมือนทุกวันนี้ เพราะว่าถ้าเราคบเพื่อนดี คำพูดกับปากของเราก็จะดี แต่ถ้าคบแต่กับหมาคำพูดกับปากก็...

มารศรี: เป็นหมา ว้าย นี่ แกว่าฉันหอรอัยรำพร ฮะ

รำพร: ไม่ได้ว่านะ แค่พูดให้ฟัง

มารศรี: แหม งั้นก็ฝากคุณรำพร ไปบอกคุณสดมภ์สามีให้ฟังบ้างนะคะ เป็นผัวผู้ดีก็ต้องหัดเลือกกินไว้บ้าง ไม่ใช่ว่าคำดูไม่มีหางก็กินตะไปหมด ชาวบ้านเค้ารู้ไม่รู้ว่าจะสงสารใครระหว่างผัวที่กินมั่วไปหมดหรือว่าเมียที่เป็นของดีแล้วผัวไม่กิน (หัวเราะ)

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ความรุนแรง

จากประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ ท (ระดับ1) ด้านพฤติกรรมและความรุนแรง ระบุว่าต้องไม่มี ความรุนแรงในประเด็นที่ 1 - 4, 6 - 9 และ ประเด็นที่ 11 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบทโดยต้องไม่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้ นำ ไม่แสดง ขึ้นตอน หรือเน้นผลของการกระทำ ในขณะที่ความรุนแรงในประเด็นที่ 5, 10, และ 12 - 13 นั้น ตาม ประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท แต่ต้องไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อย ไม่นำเสนอใน ลักษณะชี้ นำ หรือต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

ส่วนการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ น 13 (ระดับ 2) ด้านพฤติกรรมและความรุนแรง ในทุกประเด็นระบุว่าสามารถมีได้ตามบริบท โดยสามารถแสดงถึงกระบวนการ แต่ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ หรือชักจูงให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ สามารถแสดงขั้นตอนการกระทำ และผู้ถูกกระทำรวมทั้ง ผลจากการกระทำนั้น สามารถแสดงการตาย การบาดเจ็บ บาดแผล เลือดตกยางออก โดยไม่เน้นความทารุณโหดร้าย หรือขาดมนุษยธรรม

จากการศึกษาละครเรื่องป่ากามเทพพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาความรุนแรงทุกตอน โดยเฉพาะในประเด็นความรุนแรงต่อผู้อื่นพบว่าอีกส่วนใหญ่เน้นความสมจริง และนำเสนอเป็นระยะเวลา นาน อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์พบว่าลักษณะความรุนแรงต่อผู้อื่นที่ปรากฏในตอนที่ 1, 5 และ 12 ซึ่งทั้ง 3 ตอนเป็นการทะเลาะกันระหว่างสดมภ์ และรำพร ถึงขั้นทำร้ายร่างกายกันอย่างรุนแรง ทั้งตบหน้า ทูบตี กระโดดตีเข้า และถีบ นอกจากนี้ในประเด็นความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ พบว่าในตอนที่ 1 มีการให้นำหนักเวลาการนำเสนอความรุนแรงในประเด็นเกือบทั้งช่วง โดยมีการเน้นย้ำการทำลายวัตถุสิ่งของบ่อยครั้ง ทั้งกระโดดเหยียบโซฟา โยนกรอบรูป ขวดไวน์ และแจกันคริสตัล ลงพื้น รวมไปถึงการเตรียมไม้เบสบอลเพื่อไปตีรถ ซึ่งเข้าข่ายการนำเสนอในลักษณะชี้แนะ แสดงขั้นตอน หรือเน้นผลของการกระทำดังกล่าว ทำให้ตอนที่ 1, 5, และ 12 ของละครเรื่องนี้ เข้าข่ายมีความรุนแรงเกินระดับที่ระบุในขณะที่ตอนที่ 14 ซึ่งได้รับการจัดระดับใหม่เป็น น 13 พบว่ามีเนื้อหา ด้านความรุนแรงเป็นไปตามที่ระบุ

ตารางที่ 3.44 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องป่า
กามเทพ

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากรำพรทะเลาะกับสดมภ์ที่บ้าน (ตอนที่ 1)

หลังจากรำพรขอหย่ากลางงานเปิดพาร์ตเมนท์ใหม่ สดมภ์หนีไปตั้งหลัก วันต่อมาสดมภ์มาที่บ้าน จากนั้นก็ทะเลาะกับรำพรอย่างรุนแรงรำพรตบหน้าสดมภ์ที่ยืนอยู่บนโซฟาอย่างแรง รำพรทะเลาะกับสดมภ์หน้าโรงรถ ทั้งผลักลงพื้น ผลักหัว ดึง หุบตี กระโดดตีเข้า จิกหัวเป็นต้น

ความรุนแรงต่อสิ่งของ

ฉากรำพรทะเลาะกับสดมภ์ที่บ้าน (ตอนที่ 1)

หลังจากรำพรขอหย่ากลางงานเปิดพาร์ตเมนท์ใหม่ สดมภ์หนีไปตั้งหลัก วันต่อมาสดมภ์มาที่บ้าน จากนั้นก็ทะเลาะกับรำพรอย่างรุนแรงต่างเอาชนะกัน โดยทำลายสิ่งของอันเป็นที่รักของแต่ละฝ่าย ทั้งเหยียบโซฟา ขว้างปาขวดไวน์ แจกันคริสตัล และกรอบรูปแตกละเอียด

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากสดมภ์ทะเลาะกับรำพร และอาซา (ตอนที่ 5)

สดมภ์ทะเลาะกับรำพรอย่างรุนแรงจนถึงขั้นลงไม้ลงมือกันทั้งตบหน้า/ ผลัก อาซาเองก็โดนสดมภ์ดูถูก/ ถีบด้วยเช่นกัน อาซาและเคลียเป็นคนคอยห้าม

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากสดมภ์และรำพรเจอกันที่ร้านอาหารของแดเนียล (ตอนที่ 12)

สดมภ์สาदनน้ำใส่โต๊ะของรำพร/ สดมภ์ทะเลาะกับรำพร หลังจากนั้นก็ถีบรำพรตกไปในน้ำ รำพรดึงสดมภ์ตกลงไปในสระด้วย ทั้งคู่ผลัดกันจับหัวกดน้ำ จนตกลงไปในสระน้ำทั้งคู่

เพศ

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ ๓ และ น 13 (ระดับ1) ด้านเรื่องทางเพศ ระบุว่าต้องไม่มีเรื่องทางเพศในประเด็นที่ 1 และ 3 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบท เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยไม่นำเสนอในลักษณะขื่นำ ชักจูง ในขณะที่เรื่องเพศในประเด็นที่ 2 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย ไม่มีลักษณะขื่นำชักจูง หรือไม่แสดงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับเพศทุกตอน โดยพบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสมที่ปรากฏในตอนที่ 12 ได้แก่ ฉากที่อาชามีเพศสัมพันธ์กับรำพร ซึ่งในฉากดังกล่าวใช้เวลานำเสนอค่อนข้างนาน และเข้าข่ายการนำเสนอในลักษณะแสดงถึงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน ทำให้ตอนที่ 12 ของละครเรื่องนี้ เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ ส่วนฉากที่เคลียกอดจูบกับอาชาน้ำห้องรำพรในตอนที่ 14 ถือว่าเป็นฉากที่ตัวละครจูบกันค่อนข้างนาน แต่เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าว กสทช. สั่งให้ละครเรื่องนี้ปรับเรตของรายการจาก ท เป็น น13 ทำให้ละครในตอนที่ 14 ไม่เกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.45 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านเพศที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องป่ากามเทพ

การยั่วยวนทางเพศ การสัมผัสเพื่อการเล้าโลม/ เร้าอารมณ์ และการมีเพศสัมพันธ์โดยนัย
ฉากอาชามีเพศสัมพันธ์กับรำพร (ตอนที่ 12)

หลังจากกลับจากโรงพยาบาล รำพรให้อาชามาดูแลทายาให้ในห้อง ก่อนจะหว่านล้อมให้อาชาอยู่ด้วยในคืนนี้ รำพรเป็นฝ่ายเข้าหาอาชา ด้วยการจับมืออาชาคึ่งบริเวณแผล ขณะที่อาชานั้นเสียใจกับคำพูดของเคลีย ทำให้มีอารมณ์คล้อยตามรำพรไป ทั้งคู่ค่อย ๆ กอดกัน จูบ และมีเพศสัมพันธ์กันในที่สุด

ภาษา

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ1) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็น ระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย ส่วนการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 13 (ระดับ2) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็นระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยไม่ทำให้เกิดความเข้าใจทางภาษามิตเพี้ยน

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาด้านภาษาล้อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบในทุกตอน ซึ่งมีการใช้คำคำที่หยาบคายหลากหลายคำ เช่น ระบาย ฉิบหาย ไอ้หน้าตัวเมีย ใฝ่ต่ำ ไอ้สารเลว เสนียด อีแก่ เป็นต้น ซึ่งบางคำพบบ่อย และพบว่าคำคำบางคำมีการเซนเซอร์เสียง บางคำไม่เซนเซอร์เสียง และพบการใช้ภาษาที่ไม่หยาบคาย แต่สื่อความหมายในเชิงลบ เช่น “คนที่มันชอบลักกินขโมยกิน คนที่มันชอบกินของเหม็นเน่า ยิ่งไงมันก็เหมือนเดิม” “ฉันทกินข้าวนะไม่กินหญ้า” รวมทั้งการสื่อความหมายในเชิงลบเปรียบเทียบกับสัตว์ เช่น โง่เหมือนควาย ปากหมา เกาะผู้หญิงกินเหมือนปลิง ไอ้แมงดา เป็นต้น ซึ่งมักพบในฉากที่สอดมภ์ทะเลาะกับรำพร/ พุดถึงรำพร และอาชานิทางเสียหาย จากการวิเคราะห์โดยเฉพาะตอนที่ 1,5 และ 12 พบว่ามีฉากที่ตัวละครพูดถึงกันด้วยคำคำหยาบคายหลายคำ และพบบ่อยครั้ง อีกทั้งในตอนที่ 5 พบการใช้คำพูดที่ส่อนัยยะทางเพศที่ไม่เหมาะสมอีกด้วย ซึ่งเข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.46 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องป่า
กามเทพ

คำ/ ข้อความคำทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากรำพรทะเลาะกับสดมภ์ที่บ้าน(ตอนที่ 1)

หลังจากรำพรขอหย่ากลางงานเปิดพาร์ทเมนท์ใหม่ สดมภ์หนีไปตั้งหลัก วันต่อมา สดมภ์มาที่บ้าน จากนั้นก็ทะเลาะกับรำพรอย่างรุนแรง

สดมภ์: ถ้าเธอโพสต์รูปประยารูปนี้ ฉันจะโพสต์รูปเธอแก่ผ้าเห็นทั้งเมือง

สดมภ์: อย่าส่งเสียงดัง อย่าตะโกน อย่าพูดคำหยาบ แต่วันนี้กูจะพูดกับมึงแบบนี้เข้าใจไหม อีแก่ (ลากเสียงยาว)

รำพร: แกผลักฉันหรือไอ้หน้าตัวเมีย คนอย่างแกมันกินไม่เลือกอีกหน้อยก็ตายเพราะผู้หญิง นิสัย สำนอนเหมือนพ่อแคะแหละ

สดมภ์: ผัวออกแน่จะเมียจำ แต่ผัวอยากจะทำอะไรซักอย่างได้ไหม ถ้ามีเวลาว่างช่วยเซนต์ไบหย่าให้ฉันด้วยหละกันนะ เพราะฉันเบื่อแกเต็มที่แล้วอีแก่ๆๆ

คำ/ ข้อความท่าทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากสดมภ์ทะเลาะกับรำพร และอาซา (ตอนที่ 5)

หลังเห็นรูปอาซากับรำพรจับมือกัน สดมภ์ก็ตามมาทะเลาะกับรำพรที่ออฟฟิศ และบริเวณด้านล่างของอพาร์ทเมนต์

สดมภ์: แกก็รีบแฉฉั้น เสร็จแล้วรำพรก็ฟ้องหย่าฉั้น แกจะได้เกาะเมียฉั้นกินไปตลอดใช้ไหมล่ะ

อาซา: คุณอย่าพูดอย่างนี้นะครับสดมภ์

สดมภ์: ใช่ ฉั้นเรียกแกว่าปลิงไม่ได้ เพราะแกเป็นแมงดา

อาซาผลักสดมภ์ สดมภ์ถีบอาซา เคลียและรำพรเข้าไปห้าม

สดมภ์: มึงรู้จักกูน้อยไป

อาซา: ดีแล้วครับที่ผมรู้จักคุณน้อย ถ้าผมรู้จักคุณมากกว่านี้นะครับ ผมจะสงสารพ่อแม่คุณมากที่มีลูกที่ไม่มีความเป็นลูกผู้ชายอย่างคุณ

สดมภ์: พูดอย่างนี้เหรออ

สดมภ์ถลาเข้าไปจะต่อย แต่รำพรและเคลียเข้าไปห้ามไว้

รำพร: ขอบใจมากนะอาซาที่พูดตรงใจ เป็นไงล่ะไอแก โดนเด็กถอนหงอก แกอย่าคิดนะว่าแกทำระยำ แล้วคนอื่นต้องทำระยำตามแกด้วย แกเซ็นใบหย่าให้ฉั้น มึงนั่นแกกับฉั้นได้ฟังกันไปข้างนึง

สดมภ์: กูไม่เซ็น ยิ่งเห็นแกกระสันอยากกินเด็กแบบนี้ กูยิ่งไม่เซ็นใหญ่เลย ไม่มีวันยอมให้สมบัติที่กูสร้างทั้งหมด ตกไปเป็นของไอแมงดาหอรอกเว้ย

สดมภ์: ไอ้ตอนที่ฉั้นส่งหนายมาให้แก แกเซ็นใบหย่า แกพูดกับหนายว่าไง แกบอกว่า จะเก็บฉั้นไว้ ทรมาณไปด้วยกัน ได้ ฉั้นจะเก็บแก ทรมาณไปกับฉั้นตลอดไป อีแก (ลากเสียงยาวมาก)

ทั้งสองวิ่งเข้าหากัน เคลียกับอาซาต้องคอยห้าม

สดมภ์: กูไม่เซ็นให้มึงหอรอกอีแก

คำ/ ข้อความล้อแหลมที่สื่อความหมายเรื่องเพศ

ฉากมารศรีมาเยือนแอบฟังนักศึกษาชายคุยกันเรื่องอาซา(ตอนที่ 5)

นักศึกษาชายสองคนคุยกันเรื่องอาซาที่ย้ายมาอยู่ใหม่โดยไม่เสียค่าเช่าห้อง เป็นเวลาเดียวกับที่คุณนายมารศรีมาซื้อข้าว จึงยืนแอบฟังอยู่

นักศึกษาชาย1: เหี้ยมึง กูอยู่ที่นี่ตั้งแต่ปีหนึ่งจะขึ้นปีสี่แล้ว เจ้าของอพาร์ทเมนต์ไม่เคยเอาอะไรให้กูกินเลยว่ะ

นักศึกษาชาย2: ก็มึงกับคนที่ย้ายมาอยู่ใหม่มันต่างกันว่ะ

นักศึกษาชาย1: ต่างที่มันจ่ายค่าห้องมากกว่ากูหรอวะ

นักศึกษาชาย2: ไม่ใช่ มันต่างกันตรงนี้ (ชี้ไปที่หน้าเพื่อน) หน้าหน้ามึงนี่ อย่าว่าแต่นางอยากได้เลย กูก็อยากกิน เห็นแล้วหิว หุ่นนี่พีนๆ สูงยาวเข้าตี ดั่งติวๆ (เสียงซู้ดก๊วยเตี๋ยว) กูอยากชดอย่างนี้ๆ ดีดี กินแล้วกูจินตนาการไปไกลมากจริงๆ กินสิ กินๆ อยากกินด้วยไข่ม้อยละ อย่ๆ

คำ/ ข้อความตำทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากสดมภ์และรำพรเจอกันที่ร้านอาหารของแดเนียล (ตอนที่ 12)

รำพร อาซา และเคลียมาทานอาหารที่ร้านอาหารของแดเนียล ขณะที่สดมภ์เมื่อรู้ว่ารำพรมาอาหารที่นี่ ก็ชวนกรองแก้วมาทานด้วย สดมภ์ก็อกรองรำพร จนทั้งคู่ทะเลาะกัน

สดมภ์โยนดอกไม้ลงมาที่หน้าอาซา

สดมภ์: แกนี่ชอบกินของเก่าของฉันทันจริง ๆ นะไม่ว่าจะเป็นดอกไม้เก่าหรือเมียเก่า

รำพรโมโหขว้างดอกไม้กลับขึ้นไป

รำพร: นี่ไอ้สดมภ์ ไอ้บ้า แกล้งมาเดี๋ยวนี้เลยนะ แกล้งมาพูดกับฉันทันตรงนี้เลย แกปากเก่งดีนะ แกปากเสียดนี่กัน

สดมภ์: ขึ้นมาเด๊ะๆหรือว่าเข้าเสียมแล้วขึ้นบันไดไม่ได้ซะอีแก่ กลัวที่ไหน ทำไม อย่ไปตึงแรงนะ เตี้ยอยู่ยุดีมีนะอีแก่เนี่ย

รำพร: ก็ยุ่ยพอกันอะแหละ

รำพรเห็นสดมภ์ตามง้อกรองแก้ว รำพรคิดแผนได้รับตามไปทันที ทั้งคู่ทะเลาะกันจนตกรสน้ำ

รำพร: ฉันท้องขอชื่นชมผู้หญิงคนใหม่ของแกนะที่มีสมองคิดมากกว่าแก

สดมภ์: ก็เมื่อก่อนนี่ฉันทเลือกผู้หญิงที่มีอารมณ์มากกว่าสมอง ผู้หญิงใหม่ของฉันทก็ต้องเลือกที่ใช้

สมองมากกว่าอารมณ์ซึ

รำพร: เลิกกับฉันไปคว่าช่างทำผมเป็นเมียเนียนะ ใฝ่ต่ำ

สดมภ์: ถึงคุณผกาแก้วจะเป็นแค่ช่างทำผมแต่เค้าก็รู้จักทำมาหากิน ไม่เหมือนเธอ เลิกกับฉันแล้วก็ไปคว่าแมงตามาทำผัวโคตรใฝ่ต่ำ

รำพร: ถึงซาเค้าจะมีไม่เท่าแก แต่เค้าก็มีบางอย่างที่มากกว่าแก จนฉันติดใจยกบ้านยกรถให้เค้าเลย

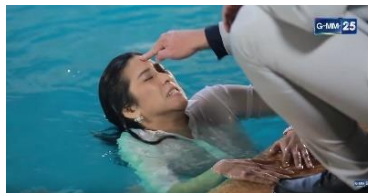
สดมภ์: ตอนที่อยู่กับฉันทำเป็นผู้ตีขึ้นสมอง รักนวลสงวนตัวต่อหน้าคนอื่น ที่ตอนนี้หละพอเจอผู้ชายที่เด็กหน่อยละก็ ตัณหากลับ พุดจาไม่มียางอาย เราร้อนนั้ไขใหม่อีแก่ เตียวฉันจะดับไฟโลกียให้เธอเอง มองอะไรอาซา

สดมภ์ถึบรำพรตกน้ำ

สดมภ์: (หัวเราะ)

รำพร: แกไ้สารเลว ไ้หน้าตัวเมีย

สดมภ์: แกจะได้จำไว้เงว่าอย่ามาหยามผัวเก่า แหมเรียกชื่อผัวใหม่ทำเป็นหันขวับๆ จำไว้เนะเว้ยผู้ชายอย่างฉันอะ มันเหมือนชิงเว้ย ยิ่งแกยิ่งเผ็ดซ่า เธอมันเหมือนกล้วยยิ่งแกยิ่งละ และนิตตะหนอยเนื้อติดมือเลย

ตารางที่ 3.47 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องป่ากามเทพ

ป่า กามเทพ	ระดับ เนื้อหาที่ ระบุ	ระดับเนื้อหาที่พบ					
		ความรุนแรง		เพศ		ภาษา	
		ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	ไม่เกิน ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ
ตอนที่ 1	ท		/	/			/
ตอนที่ 5	ท		/	/			/
ตอนที่ 12	ท		/		/		/
ตอนที่ 14	น13+	/		/		/	

O-Negative รักออกแบบไม่ได้

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา

จากการเลือกศึกษาละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้ จำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 16, 22, 23 และ 24 พบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงในทุกตอน โดยเฉพาะเรื่องการแสดงให้เห็นของมินเมา นอกจากนี้ ยังพบเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในทุกตอนโดยเฉพาะเรื่องสัมพันธภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในทุกตอน โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.48 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้

O-Negative รักออกแบบไม่ได้	ตอนที่ 16	ตอนที่ 22	ตอนที่ 23	ตอนที่ 24
ความรุนแรง (จำนวนฉาก)				
V1 การแสดงที่สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก				
V2 ความรุนแรงต่อตนเอง				
V3 ความรุนแรงต่อผู้อื่น		3		2
V4 ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ				1
V5 เหตุการณ์อันตรายร้ายแรง				
V6 การใช้อาวุธ				
V7 การดัดแปลงสิ่งรอบตัวให้เป็นอาวุธ				
V8 ความรุนแรงแบบจินตนาการ				
V9 สารเสพติดของมินเมา การพนัน และการค้าประเวณี	1	1	3	4
V10 สถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก				
V11 กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อที่อันตราย/เสี่ยง				
V12 เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะชนชั้น				

V13 ไสยศาสตร์ เวทมนต์ปาฏิหาริย์ เรื่อง เหนือธรรมชาติ				
เพศ				
S1 สรีระและการแต่งกาย				
S2 สัมพันธภาพและกิริยาทางเพศ	1	2	1	1
S3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม				
ภาษา				
L1 ภาษาล้อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมาย ในเชิงลบ	3	3		3
L2 ภาษาลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์				
L3 ภาษาสแลง				

หมายเหตุ

*V1, V5 และ V11 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ และอาจสะท้อนอยู่ใน V อื่น ๆ

*V12 เป็นประเด็นที่สะท้อนอยู่ใน L2

*S3 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ ซึ่งอาจสะท้อนอยู่ใน S อื่น ๆ หรืออาจแทรกอยู่ในระดับโครงเรื่อง/ เนื้อหาหลักของเรื่อง

*ใน 1 หากอาจมีทั้งพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และสามารถปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวได้หลายครั้ง ในหลากหลายรูปแบบ

ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงที่พบในละครส่วนใหญ่เป็นการแสดงให้เห็นสิ่งมีนเมาในทุกตอน โดยเป็นลักษณะการสังสรรค์ของเพื่อนกลุ่มโอ ซึ่งพบมากในตอนที่ 23 และ 24 รองลงมาคือการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) ของตัวละคร โดยเฉพาะการชกต่อย และการตบหน้าเพื่อระบายอารมณ์โกรธ ริษยาไม่ว่าจะเป็นฉากที่อาร์ททะเลาะวิวาทกับองอาจ (ตอนที่ 22) และฉากที่ฝุ่นตบหน้าปิ่น และปริม (ตอนที่ 24)

จากการศึกษายังพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ (V4) 1 ตอน ได้แก่ ฉากที่ฝุ่นจัดงานวันเกิด แต่ไม่มีใครมาร่วมงานเจ้าตัวจึงเสียใจทำลายของภายในงาน

ตารางที่ 3.49 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้

การแสดงให้เห็นสิ่งมีนเมา

ฉากสังสรรค์ของเพื่อนกลุ่มโอ (ตอนที่ 16, 22, 23 และ 24)

เพื่อนกลุ่มโอนัดสังสรรค์กันในเรื่องค่อนข้างบ่อย ทั้งที่ร้านพิกโก้ ร้านอาหาร บ้านพัก ชายทะเล เป็นต้น

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากทะเลาะวิวาทกันระหว่างปิ่นกับองอาจ

อาร์ทถูกคุมขังอยู่ที่สถานีตำรวจ เพื่อน ๆ รีบมาประกันตัว ระหว่างการติดต่อพ่อแม่ผู้ดูแล องอาจก็เข้ามาพุดจาตุถูก อวดร่ำรวย ทำให้เกิดทะเลาะกับปิ่น

เพศ

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัมพันธ์ทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม (S2) ในทุกตอน เป็นการแสดงความรักต่อกันของเพื่อนกลุ่มโอ ระหว่างปิ่นกับผู้ดูแล (ตอนที่ 16 และ 23) ซึ่งมีทั้งการยั่วยวน เล้าโลม จูบปาก และมีเพศสัมพันธ์กัน รวมถึงพบฉากการแสดงความรักระหว่างปิ่นกับปริม (ตอนที่ 22 และ 24) โดยเน้นการจูบปาก

ตารางที่ 3.50 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่อง O-Negative รัก ออกแบบไม่ได้

การยั่วยวนทางเพศ การสัมผัสเพื่อเล่าโลม/ เร้าอารมณ์ การจูบ การมีเพศสัมพันธ์โดยนัย และ การใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่สื่อถึงเรื่องเพศ

ฉากเพศสัมพันธ์ระหว่างปิ่นกับปริม(ตอนที่ 16 และ 23)

ปิ่นไปส่งปริมที่บ้านเสร็จก็กลับมาหาฝุ่น ฝุ่นอ่อนนอยากได้ตัวปิ่นเป็นของขวัญ ทั้งคู่ กลับไปที่บ้านและมีเพศสัมพันธ์กันหลายครั้ง/ ปิ่นกับฝุ่นมีเพศสัมพันธ์กันบริเวณชายหาดซึ่งทั้งสอง ฉากฝุ่นเป็นฝ่ายเริ่มยั่วยวนก่อน ไม่ว่าจะเป็นการขอตัวฝุ่นเป็นของขวัญวันเกิด หรือลูบต้นขาปิ่นก่อน ทำให้ปิ่นมีอารมณ์คล้อยตามจนทั้งคู่มีเพศสัมพันธ์กัน

ภาษา

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ (L1) ทุกตอน ส่วนใหญ่เป็นคำสรรพนามแทนตัวเอง คำแสว และภาษาที่วัยรุ่นใช้กันทั่วไป เช่นกู มึงไอ้เซี่ย แม่่ง เป็นต้น และพบการใช้คำด่าที่หยาบคายของตัวละครอยู่บ้าง โดยเฉพาะในตอนที่ 22 และ 24 เช่น คำว่า เขี้ย ห่า ควย เป็นต้น แต่มีการเซ็นเซอร์ด้วยการตัดเสียง (ดูดเสียง) นอกจากนี้ ยังมีการใช้คำสื่อนัยยะทางเพศ ในตอนที่ 16 ด้วย

ตารางที่ 3.51 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้

คำ/ ข้อความตำหนอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากทะเลาะวิวาทกันระหว่างปิ่นกับองอาจ

อาร์ทถูกคุมขังอยู่ที่สถานีตำรวจ เพื่อน ๆ รีบมาประกันตัว ระหว่างรอพ่อแม่ผู้ปกครอง องอาจก็เข้ามาหาเรื่อง

ผู้: พี่องอาจบอกตำรวจให้ปล่อยเพื่อนผู้คนเดียวนี้

องอาจ: ผู้คะแต่เพื่อนผู้ทำพี่ก่อนนะ

อาร์ท (ตะโกน): มึงตอยูก่อนไอ้ควาย...

ผู้: พี่องอาจ

องอาจ: ผู้คะ ถ้าผู้ไม่อยากให้พี่เอาเรื่องมันเนี่ย ผู้หายโกรธพี่นะคะ แล้วกลับมาคบกับพี่เหมือนเดิม

ผู้: ปัญญาอ่อน นี่เหรววิธีการร้อผู้หญิงอะ เอาชีวิตคนอื่นเป็นเครื่องมือต่อรอง

องอาจ: ผู้พี่ก็ไม่ต้องทำอย่างนี้หรอก ผู้ใจแข็งกับพี่เกินไป พี่ก็ไม่วู้จะทำยังไงแล้วเนี่ย

ผู้: ก็กลับไปอยู่กับอินันเตะ

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ความรุนแรง

จากประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ ท (ระดับ1) ด้านพฤติกรรมและความรุนแรง ระบุว่าต้องไม่มีความรุนแรงในประเด็นที่ 1 - 4, 6 - 9 และประเด็นที่ 11 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบทโดยต้องไม่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ไม่แสดงขั้นตอน หรือเน้นผลของการกระทำในขณะที่ความรุนแรงในประเด็นที่ 5, 10, และ 12 - 13 นั้น ตาม

ประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท แต่ต้องไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อย ไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ หรือต้องเป็นไปเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้

จากการศึกษาละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้ พบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาความรุนแรงทุกตอน ในประเด็นความรุนแรงต่อผู้อื่นพบ 2 ฉาก ปรากฏในตอนที่ 22 และ 24 ได้แก่ ฉากการทะเลาะวิวาทระหว่างอาร์ท และองอาจ มีการทำร้ายร่างกายกันอย่างรุนแรง ทั้งการผลัก การถีบ และการชกหน้าจนเลือดออก (11 - 13 ครั้ง) และฉากฝุ่นตบหน้าป็นอย่างแรงจนเลือดไหลออกทางจมูก จะเห็นได้ว่าการนำเสนอเน้นความสมจริง แสดงให้เห็นขั้นตอนการกระทำ ผู้ถูกกระทำ และเน้นผลจากการกระทำทำให้ฉากดังกล่าวในตอนที่ 22 และ 24 ของละครเรื่องนี้ เข้าข่ายมีความรุนแรงเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.52 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากอาร์ทชกต่อยกับองอาจหน้ามหาวิทยาลัย(ตอนที่ 22)

อาร์ทเห็นภาพปืนร้องเพลงคู่กับปริมไม่ได้จึงออกมาข้างนอก อาร์ทปกป้องไปเกือบโดนองอาจ ทั้งสองทะเลาะกันอย่างรุนแรงทั้งการผลัก การถีบ และการชกหน้าจนเลือดออกจมูก

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากฝุ่นมาเคลียร์ปัญหาที่บ้าน (ตอนที่ 24)

ปิ่นพยายามกลับไปคุยกับปริม และตีตัวออกห่างจากฝุ่น ฝุ่นไปรอปิ่นที่มหาวิทยาลัย อาจารย์แพทบอกว่าปิ่นสอนเสร็จกลับไปนานแล้ว ฝุ่นไม่เข้าใจปิ่น จึงมารอปิ่นที่บ้าน เมื่อปิ่นกลับมาฝุ่นกับปิ่นทะเลาะกันเรื่องที่ปิ่นยังติดต่อกับปริมอยู่ ฝุ่นโมโหมาทตบหน้าปิ่นอย่างแรงจนเลือดกำเดาออกจมูก

เพศ

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 1 (ระดับ 1) ด้านเรื่องทางเพศ ระบุว่าต้องไม่มีเรื่องทางเพศในประเด็นที่ 1 และ 3 เว้นแต่จะเป็นไปตามบริบท เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ โดยไม่นำเสนอในลักษณะชี้แนะ ชักจูง ในขณะที่เรื่องเพศในประเด็นที่ 2 นั้น ตามประกาศระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย ไม่มีลักษณะชี้แนะ ชักจูง หรือไม่แสดงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาด้านเพศทุกตอน โดยเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสมที่ปรากฏในตอนที่ 16 และ 23 ได้แก่ ฉากที่ฝุ่นมีเพศสัมพันธ์กับปิ่นที่ห้อง และชายหาด ซึ่งทั้งสองฉากนำเสนอค่อนข้างนาน และเข้าข่ายการนำเสนอในลักษณะแสดงถึงขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน ทำให้ ตอนที่ 16 และ 23 ของละครเรื่องนี้ เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.53 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านเพศที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่อง O-Negative
รักออกแบบไม่ได้

การช่วยวนทางเพศ การสัมผัสเพื่อเล่าโลม/ เร้าอารมณ์ การจูบ เพศสัมพันธ์โดยนัย และการใช้
วัสดุ อุปกรณ์ที่สื่อถึงเรื่องเพศ

ฉากเพศสัมพันธ์ระหว่างปิ่นกับปริม (ตอนที่ 16)

ปิ่นไปส่งปริมที่บ้านเสรีจก็กลับมาหาฝุ่น ฝุ่นอ่อนโยนอยากได้ตัวปิ่นเป็นของขวัญ ทั้งคู่
กลับไปที่บ้านฝุ่นและปิ่นหยอกล้อกันไปมา ทั้งคู่กอดกัน จากนั้นจูบกัน และมีเพศสัมพันธ์กัน ซึ่งใน
ฉากนี้แสดงให้เห็นว่ามีเพศสัมพันธ์ต่อเนื่องหลายวัน

การสัมผัสเพื่อเล่าโลม/ เร้าอารมณ์ การจูบ และเพศสัมพันธ์โดยนัย

ฉากปิ่นกับฝุ่นมีเพศสัมพันธ์กันริมหาด (ตอนที่ 23)

ระหว่างรอเพื่อนคนอื่นๆ ปิ่นกับฝุ่นก็นั่งกินอาหารรอรหว่างนั้นฝุ่นก็ลูบขาปิ่น บอกความ
ในใจที่มีต่อปิ่น ปิ่นมีอารมณ์คล้อยตามฝุ่น ทั้งคู่จูบกัน และมีเพศสัมพันธ์กันริมหาดใกล้กองไฟ

ภาษา

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ
ท (ระดับ1) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็น ระบุว่าสามารถมีได้บ้างตามบริบท โดยต้องไม่พบบ่อย

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาด้านภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบในทุกตอน ส่วนใหญ่เป็นคำสรรพนาม คำแซว และภาษาที่วัยรุ่นใช้กันทั่วไป เช่นกู มึง ไอ้เขี้ยแม่ง เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบการใช้คำต่ำของตัวละครที่รุนแรงบ้างในบางตอน แต่ก็พบว่ามีการเซนเซอร์เสียงคำต่ำต่างๆ หลายคำ เขี้ย ห่า ควย เป็นต้น โดยพบในตอนที่ 22 (1 ฉาก) ได้แก่ ฉากที่อาร์ทมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับองอาจจนถูกไล่ออกจากมหาวิทยาลัย และในตอนที่ 24 (2 ฉาก) ฉากที่ฝุ่นมาเคลียร์ปัญหารักสามเส้ากับปิ่นที่บ้าน และฉากที่ฝุ่นไปเคลียร์ปัญหารักสามเส้ากับปริม และปิ่นที่มหาวิทยาลัย โดยพบว่าทั้งสองตอนปรากฏคำต่ำที่หยาบคาย และไม่พบคำลักษณะดังกล่าวในละครเรื่องอื่นๆ อีกทั้งพบการใช้คำว่า “เขี้ย” ค่อนข้างบ่อยจากการวิเคราะห์พบว่าเมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้วเนื้อหาด้านภาษาของละครเรื่องนี้ในตอนที่ 22 และ 24 จึงเข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.54 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้

<p>คำ/ ข้อความต่ำทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ</p> <p><u>ฉากอาร์ทชกต่อยกับองอาจในมหาวิทยาลัย(ตอนที่ 22)</u></p> <p>แม่ขององอาจมาเอาเรื่องอาร์ทที่มหาวิทยาลัย โดยมีฝุ่นคอยอธิบายให้แม่องอาจเข้าใจ แต่ระหว่างกลับองอาจชุนี้วกกลางให้กลุ่มอาร์ท ทำให้อาร์ทไม่พอใจวิ่งเข้าไปชกต่อยกับองอาจ แม่องอาจ และองอาจเดินผ่านกลุ่มอาร์ท องอาจมองไปที่อาร์ทแล้วชุนี้วกกลาง พร้อมพูดเบา ๆ</p> <p>องอาจ: ควย (พูดแบบไม่ออกเสียง)</p> <p>อาร์ท: ไอ้เขี้ย (ดูตเสียง)</p> <p>อาร์ทเดินไปจะเอาเรื่อง</p> <p>แม่องอาจ: ทำไมเธอถึงต่ำขนาดนี้ ลูกฉันแค่เดินผ่านเฉย ๆ อะ ก็มาตะโกนว่า</p> <p>อาร์ท: มันชุนี้วกกลางใส่ผมอะ</p> <p>องอาจ: ผมเปล่านะแม่</p> <p>อาร์ท: เขี้ย (ดูตเสียง) มึงตอแหลอย่างนี้วะ</p> <p>แม่องอาจ: ตอนแรกฉันว่าจะไม่เอาเรื่อง แต่เนี่ยมารยาทเธอทรามแบบนี้เองมันถึงได้เกิดเรื่องชกต่อยกันขึ้น เธอต่อยลูกฉันแล้วเธอยังกระต๊อบเค้าอีกใช้ไหม</p> <p>อาร์ท: มันผลึกผมก่อน</p> <p>แม่องอาจ: ก็เค้าแค่ผลักเธออะ เธอก็ต่อยเค้าล้ม พอเค้าล้มเธอก็ไม่หยุด กะจะเอาให้ตายกันเลยหรือยังงี้ พ่อแม่สั่งสอนบ้างรีเปล่า จิตสำนึกอะ</p>
--

อาร์ท: แล้วป้าสอนลูกบ้างเปล่า แม่ถึงเป็นเด็กซี้แยะอย่างนี้ ให้แม่เป็นลูกแห่ง มีเรื่องก็ต้องให้แม่ มาเคลียร์โตเป็นควายแหละ

คำ/ ข้อความตำทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากฝุ่นมาเคลียร์ปัญหาที่บ้าน (ตอนที่ 24)

ปิ่นพยายามกลับไปคุยกับปริม และตีตัวออกห่างจากฝุ่น ฝุ่นไปรอปิ่นที่มหาวิทยาลัย อาจารย์แพทบอกว่าปิ่นสอนเสร็จกลับไปนานแล้ว ฝุ่นไม่เข้าใจปิ่น จึงมารอปิ่นที่บ้าน

ฝุ่น: นี่ปิ่นไปหาปริมมาใช้ไหม ที่ปิ่นเป็นแบบนี้เพราะปิ่นยังคิดอะไรกับปริมอยู่ใช่ไหม ใช่ไหมปิ่น ๆ ฝุ่นเอามือทูปปิ่นหลายครั้ง

ปิ่น: ฝุ่น! เราขอโทษ ฝุ่นฟังรึนะ เรามันหึง (ดูตเสียง) เองอะฝุ่น เรามันหึง (ดูตเสียง) เอง

ฝุ่น: ฝุ่นเคยคิดนะครั้งนี่ที่ปิ่นกลับมาหาฝุ่น เพราะว่าปิ่นยังรักฝุ่นอยู่ แต่ตอนนี้ฝุ่นรู้แล้วแหละ ฝุ่นก็ เป็นได้แค่คนที่สนองความใคร่ปิ่นก็เท่านั้น คนที่หึง (ดูตเสียง) ไม่ใช่ปิ่นหรอก แต่เป็นฝุ่นเอง ฝุ่นอะโคตรหึง (ดูตเสียง) เลย ที่ยังเชื่ออะไรแบบนี้อยู่

คำ/ ข้อความต่าทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากปิ่นมาหาปริมที่มหาวิทยาลัย

ปิ่นมาหาปริมที่มหาวิทยาลัย ก่อนที่จะไปบ้านฝุ่นพร้อมกัน ปิ่นบอกรักปริม แต่ปริมปฏิเสธ ฝุ่นมาเห็นเหตุการณ์พอดี ฝุ่นเสียใจมาก ฝุ่นทะเลาะกับปริมและปิ่น

ปริม: ฝุ่นเราไม่ได้ลืม

ฝุ่น: ไม่ได้ลืมไม่ได้ลืมหรือปริมแคะลืม ลืม ๆๆๆ (ตบหน้า) ลืมว่าเพื่อนมันลืมเพื่อน ลืมว่าเพื่อนมันทรยศเนรคุณ

ปริม: เราจะลืมได้ยังไง วันเกิดฝุ่นคือวันตายแม่เราเราจะลืมได้ยังไง

ปริมเดินจากไปปิ่นตะโกนเรียกปริม เตรียมเดินตามไป

ฝุ่น: ไปเลยเชิญไปรักกันให้ตายท่า (ดูตเสียง) เลย ไป!

ปิ่น: นั่นฝุ่นเป็นบ้าอะไรวะ ฝุ่นเป็นบ้าอะไร

ฝุ่น: รักปริมมากใช้ไหม รักปริมมาก รักปริมมากแล้วตกลงเป็นแฟนกับฝุ่นทำเหี้ย (ดูตเสียง) อะไรเล่า ตอบดิวะ เจียบทำไมวะ ตอบ (ผลัก)

ตารางที่ 3.55 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่อง O-negative รักออกแบบไม่ได้

O-negative รักออกแบบ ไม่ได้	ระดับเนื้อหา ที่ระบุ	ระดับเนื้อหาที่พบ					
		ความรุนแรง		เพศ		ภาษา	
		ไม่เกิน ระดับ ที่ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	ไม่เกิน ระดับ ที่ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	ไม่เกิน ระดับ ที่ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ
ตอนที่ 16	ท	/			/	/	
ตอนที่ 22	ท		/	/			/
ตอนที่ 23	ท	/			/	/	
ตอนที่ 24	ท		/	/			/

ช่อง 7

จากการเลือกศึกษาละครช่อง 7 จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง ริษยา และ สาบดอกสร้อย พบว่าละครทั้งสองเรื่องได้รับการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหาในระดับ น 13 จากผลการศึกษา พบเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาในทุกตอนที่ศึกษา ดังนี้

ริษยา

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา

จากการเลือกศึกษาละครเรื่อง ริษยา จำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 6, 11, 14 และ 15 พบว่า ละครเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงปรากฏในทุกตอนที่เลือกศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น ซึ่งเป็นเนื้อหาที่พบมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้อาวุธและการดัดแปลงสิ่งรอบตัวให้เป็นอาวุธ ความรุนแรงต่อชีวิตและวัตถุสิ่งของ นอกจากนี้ยังพบเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสารเสพติดของมินเมา และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม โดยเฉพาะการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.56 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม
ในละครเรื่องริษยา

ริษยา	ตอนที่ 6	ตอนที่ 11	ตอนที่ 14	ตอนที่ 15
ความรุนแรง (จำนวนฉาก)				
V1 การแสดงที่สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก				
V2 ความรุนแรงต่อตนเอง				
V3 ความรุนแรงต่อผู้อื่น	4	2	8	8
V4 ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ			1	4
V5 เหตุการณ์อันตรายร้ายแรง				
V6 การใช้อาวุธ		1	2	2
V7 การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ		1	1	3
V8 ความรุนแรงแบบจินตนาการ			1	
V9 สารเสพติด การพนัน และการค้าประเวณี	1	1		
V10 สถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก				
V11 กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อที่อันตราย/ เสี่ยง				
V12 เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะ ชนชั้น				
V13 ไสยศาสตร์ เวทมนตร์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติ				
เพศ (จำนวนฉาก)				
S1 สรีระและการแต่งกาย				
S2 สัมพันธภาพและกิริยาทางเพศ	1	1		
S3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม				
ภาษา (จำนวนฉาก)				
L1 ภาษาล่อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ	2		2	2
L2 ภาษาลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์				
L3 ภาษาสแลง				

หมายเหตุ

*V1, V5 และ V11 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ และอาจสะท้อนอยู่ใน V อื่น ๆ

*V12 เป็นประเด็นที่สะท้อนอยู่ใน L2

*S3 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ ซึ่งอาจสะท้อนอยู่ใน S อื่น ๆ หรืออาจแทรกอยู่ในระดับโครงเรื่อง/ เนื้อหาหลักของเรื่อง

*ใน 1 ฉากอาจมีทั้งพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และสามารถปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวได้หลายครั้ง ในหลากหลายรูปแบบ

ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงที่พบในละครส่วนใหญ่เป็นการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) ของตัวละครในเรื่อง ได้แก่ การตบหน้า การถีบ การชกต่อย การทรมานร่างกาย โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การจับพันธนาการบังคับให้ลงไปอยู่ในน้ำ การเหยียบมือ ฯลฯ เพื่อเป็นการทำร้ายทางจิตใจ แก้กัณ ระบายนารมณโกรธ ริษยาและอาฆาตของตัวละครต่าง ๆ ผ่านการกระทำของตัวละคร “หม่อมชูลี” ที่ปรากฏในตอนที่ 6 และตอนที่ 11 และการกระทำของ “อบสวาท” ที่ลงมือฆ่าหม่อมชูลีอย่างทารุณในตอนที่ 14 และตอนที่ 15 รวมถึงพบการตัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธ (V7) 3 ฉากในตอนที่ 15 ซึ่งเป็นฉากที่อบสวาทใช้ไม้ทุบไปที่ชนนีและหญิงวรรศิกา และฉากการจุดไฟเผาวังอโยธยา

นอกจากนี้ ยังพบเนื้อหาที่เกี่ยวกับการแสดงให้เห็นของมีนเมา 2 ตอน ได้แก่ ฉากที่อบสวาทนั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสภาพมีนเมา และฉากที่หริพันธันั่งดื่มไวน์ขาวในร้านอาหาร โดยไม่มีข้อความเตือน หรือข้อความกำกับ

ตารางที่ 3.57 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องริษยา

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากหม่อมชูลีทำร้ายหญิงวรรศิกา (ตอนที่ 6 และ 14)

หม่อมชูลีทำร้ายหญิงวรรศิกาด้วยการ ตบหน้า ใช้เท้าเหยียบมือ สั่งให้ผู้อื่นทำร้าย ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจับลงไปในทะเล และการจับมัดอยู่กลางสายฝน

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากอบสวาททำร้ายหม่อมชูลี (ตอนที่ 14)

อบสวาทลงมือทำร้ายหม่อมชูลีจนเสียชีวิตด้วยการตบตี ต่อยที่ท้อง จนทำให้หม่อมชูลีเส้นเลือดในสมองแตกตายอย่างทารุณ (ตอนที่ 14)

การแสดงให้เห็นสิ่งมีนเมา

ฉากหรือพินิจนิ่งดื่มไวน์ขาว (ตอนที่ 11) และฉากอบสวาทนั่งดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ตอนที่ 6)

หรือพินิจนิ่งดื่มไวน์ที่ไนท์คลับเพราะเสียใจที่ชนนีที่เป็นภรรยาขอหย่า/อบสวาทนั่งดื่มสุราเนื่องจากความเสียใจในเรื่องความรักที่ไม่สมหวังเพราะถูกหม่อมชูลีกัดกันให้ห่างจากชายหรือพินิจคนรัก

เพศ

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัมพันธ์ภาพและกิริยาทางเพศ (S2) ในตอนที่ 11 ซึ่งแสดงให้เห็นในฉากที่หรือพินิจมีสัมพันธ์สวาทกับอบสวาท ทั้งๆที่แต่งงานกับชนนีแล้ว และในตอนที่ 6 ในฉากที่ยอดธิดายอมเอาตัวเองเข้าไปมีเพศสัมพันธ์กับเสียเพื่อชดเชยหนี้สินจากการพนันของบิดา

ตารางที่ 3.58 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องรัชยา

การสัมผัสเพื่อเล่าโลม/เร้าอารมณ์ และการจูบ

ฉากหรือพินิจสัมผัสเร้าโลม/เร้าอารมณ์ และการจูบกับอบสวาทบนเตียง (ตอนที่ 11)

หรือพินิจกอดและจูบกับอบสวาทบนเตียงนอน ทั้งคู่แอบมีสัมพันธ์สวาทกันอย่างลับๆ เนื่องจากชายหรือพินิจได้แต่งงานอยู่กับชนนี จึงทำให้อบสวาทต้องแอบมีสัมพันธ์กับหรือพินิจอย่างหลบๆซ่อนๆ

การสัมผัสเพื่อเล่าโลม/ เร้าอารมณ์ และเพศสัมพันธ์โดยนัย

ฉากยอดธิดายอมมีเพศสัมพันธ์กับเสี่ย (ตอนที่ 6)

ยอดธิดายอมเอาตัวเองเข้าแลกเพื่อปลดหนี้สินการพนันของบิดา หลังจากที่บิดาไปติดหนี้สินจากการพนัน ยอดธิดาจึงต้องยอมเอาตัวเองแลกเพื่อชดใช้หนี้สินการพนันให้กับบิดาโดยการมีเพศสัมพันธ์กับเสี่ย

ภาษา

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ (L1) ในตอนที่ 14 ในลักษณะการตำหนกกันของตัวละคร และการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพยกตัวอย่างเช่นการเรียกค่านำหน้าว่า ไอ้หรืออี และการตำว่าโง่ หรือเปรียบเปรยอีกฝ่ายว่าเป็นงูพิษ เป็นต้น

ตารางที่ 3.59 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องรัชยา

คำ/ ข้อความตำหนก เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากอบสวาททำร้ายร่างกายหม่อมชูลี (ตอนที่ 14)

อบสวาทเปิดเผยแผนการชั่วร้ายที่แอบผสมยาสมุนไพรที่ทำให้เป็นอัมพาตที่ผสมในน้ำชาให้หม่อมชูลีกินมาเป็นเวลานาน ทำให้หม่อมชูลีเดินไม่ได้เป็นอัมพาตทั้งสองได้ตบตีทำร้ายกันอย่างหนัก อบสวาททำร้ายร่างกายโดยการตบและชกไปหลายที ทำให้หม่อมชูลีได้รับบาดเจ็บสาหัสเลือดคอกปาก หลังจากนั้นหม่อมชูลีได้เสียชีวิตลงอย่างน่าอนาถ

หม่อมชูลี : แก เอายาอะไรให้ฉันกิน

อบสวาท : ก็ผสมใส่ชาให้แกกินทุกวันไง อีโง่ กินเข้าไปเยอะๆ ก็จะทำให้แกเป็นอัมพาตแบบนี้อย่างไงละ

หม่อมชูลี : อีอบแกกล้าตบฉันหรืออีอบ

อบสวาท : ฉันกล้ายิ่งกว่าตบแก ฉันจะเอาคืนแกเหมือนที่แกเคยทำกับฉันไว้อย่างไงละ อีชูลี

หม่อมชูลี :นางเจียร นางสา นายล้วน ช่วยด้วย ช่วยฉันด้วย ช่วยด้วยใครก็ได้ช่วยฉันด้วย
อบสวาท : ไม่มีใครช่วยแก่ได้หรอก แกจำได้ใช่ไหมว่าแกเคยทำให้ฉันแห้งลูกอย่างไรนี่เป็นแค่การ
เริ่มต้นเท่านั้น ตั้งแต่พຽນนี้แกจะได้รับบทเรียนอย่างแสนสาหัส **อิชูลี**
ชูลี : **นังอบสวาท นังงุพิช** เสียตาย เสียแรงที่ข้าวแดงแกร้อนราดหัวแก แต่แกกลับเนอร์คุณฉัน ทำ
กับฉันอย่างนี้ ออกตัณญู อย่าคิดว่าคนอย่างแกจะหยามเกียรติของหม่อมชูลี รามางงะได้ ฉันไม่มีวัน
ให้แกมาหยามเกียรติหยามศักดิ์ศรีฉันได้

เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ความรุนแรง

ส่วนการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ น 13 (ระดับ 2) ด้าน
พฤติกรรมและความรุนแรง ในทุกประเด็นระบุว่าสามารถ**มีได้ตาม**บริบทโดยสามารถแสดงถึง
กระบวนการ แต่ไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้า หรือชักจูงให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบสามารถแสดง
ขั้นตอนการกระทำ และผู้ถูกกระทำรวมทั้ง ผลจากการกระทำนั้นสามารถแสดงการตายการบาดเจ็บ
บาดแผล เลือดตกยางออก โดยไม่เน้นความทารุณโหดร้าย หรือขาดมนุษยธรรม

จากการศึกษาละครเรื่องริษยาพบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาความรุนแรงทุกตอน โดยเฉพาะใน
ประเด็นความรุนแรงต่อผู้อื่น พบว่าฉากส่วนใหญ่เน้นการกระทำความรุนแรงต่อผู้อื่นทั้งทางร่างกาย
ทั้งที่ตั้งใจให้เกิดความเจ็บปวด และถึงแก่ชีวิต ผ่านตัวละครหลัก ได้แก่ อบสวาท หลิงวรรณศึกษาชนนี
และหม่อมชูลี ตัวอย่างเช่น การตบหน้า ใช้เท้าเหยียบมือ การจับมัดกับเสาตากฝน ทิ้งให้ลอยคออยู่
ในทะเล เป็นต้น ซึ่งในภาพรวมถือเป็นความรุนแรงที่อาจจัดอยู่ในขอบข่ายในระดับ น 13 ตามที่ระบุ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษพบว่าในตอนที่ 14 และ 15 มีการนำเสนอภาพการทำร้ายร่างกาย
การอย่างรุนแรง โดยการทุบตีอย่างโหดร้ายทารุณ ตลอดจนการแสดงให้เห็นถึงสภาพศพที่ดูน่ากลัว

สยดสยอง ซึ่งทำให้ตอนที่ 14 และ 15 ของละครเรื่องนี้เข้าข่ายมีความรุนแรงเกินระดับที่ระบุไว้ที่เรต
น13

ตารางที่ 3.60 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องรัชยา

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากทำร้ายร่างกายหม่อมชูลี (ตอนที่ 14)

อบสวาทเปิดเผยแผนการชั่วร้ายที่แอบผสมยาสมุนไพรที่ทำให้เป็นอัมพาตที่ผสมในน้ำชาให้
หม่อมชูลีกินมาเป็นเวลานาน ทำให้หม่อมชูลีเดินไม่ได้เป็นอัมพาตทั้งสองได้ตบตีทำร้ายกันอย่างหนัก
อบสวาททำร้ายร่างกายโดยการตบและชกไปหลายที ทำให้หม่อมชูลีได้รับบาดเจ็บสาหัส
เลือดกบปาก หลังจากนั้นหม่อมชูลีได้เสียชีวิตลงอย่างน่าอนาถ

ความรุนแรงทางร่างกาย

ฉากอบสวาทหลงชนนีมาที่วังอโยธยา (ตอนที่ 15)

ชนนีตกใจกับสภาพอ่อนน่ายสยดสยองของหม่อมชูลีที่ถูกอบสวาททรมาณจนขาดใจตาย อบสวาทและชนนีต่อสู้ต่อกัน หลังจากนั้น อบสวาทใช้ไม้ฟาดไปที่หัวของชนนีจนสลบ

เพศ

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 13 (ระดับ2) ด้านสรีระและการแต่งกาย ระบุว่า มีภาพสรีระและการแต่งกายที่ไม่มิดชิดได้บ้างตามบริบทของเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ด้านการแสดงออกถึงสัมพันธ์ภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศและกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสมและค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย ระบุว่า มีได้ตามบริบทของเรื่องแต่ต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่ส่อไปในทางลามกอนาจาร

จากการศึกษาละครเรื่องรัชยาทั้ง 4 ตอน พบว่ามีเนื้อหาด้านเพศในประเด็นสัมพันธ์ภาพและกิริยาทางเพศ ได้แก่ ฉากยั่วยวน และฉากมีเพศสัมพันธ์กันของตัวละคร แต่พบว่ามี การนำเสนอในลักษณะกระชับ และเลี่ยงไม่ให้เห็นขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านเพศของละครเรื่องรัชยาที่ศึกษาทั้ง 4 ตอนจึงเป็นไปตามระดับที่ระบุ

ภาษา

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 13 (ระดับ 2) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็น ระบุว่าสามารถมีได้ตามบริบทของเรื่องโดยไม่ทำให้เกิดความเข้าใจทางภาษาผิดเพี้ยน

จากการศึกษาละครเรื่องรัชยาทั้ง 4 ตอน พบว่าไม่มีการใช้ภาษาในลักษณะหมิ่นเหม่ ล่อแหลม สื่อความหมายในเชิงลบ หรืออาจสื่อนัยยะในเรื่องเพศ แต่ในภาพรวมมักเป็นการปะทะคารมกันของตัวละคร ตามบริบทของละครแนวดราม่า มีการใช้ถ้อยคำหยาบคายบ้าง เช่น การใช้คำว่า ไอ้หรืออี เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. ด้านการใช้ภาษาแล้ว ละครเรื่องนี้จึงมีลักษณะการใช้ภาษาเป็นไปตามระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.61 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องรัชยา

รัชยา	ระดับเนื้อหาที่ระบุ	ระดับเนื้อหาที่พบ					
		ความรุนแรง		เพศ		ภาษา	
		เป็นไปตามระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ	เป็นไปตามระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ	เป็นไปตามระดับที่ระบุ	เกินระดับที่ระบุ
ตอนที่ 6	น13	/		/		/	
ตอนที่ 11	น13	/		/		/	
ตอนที่ 14	น13		/	/		/	
ตอนที่ 15	น13		/	/		/	

สรุปดอกสร้อย

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และภาษา

จากการเลือกศึกษาละครเรื่อง สัปตดอกสร้อย จำนวน 4 ตอน ได้แก่ตอนที่ 7, 13, 14 และ 15 พบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงปรากฏในทุกตอนที่เลือกมาศึกษา โดยพบเนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) มากที่สุด รองลงมาคือ ความรุนแรงต่อผู้อื่นโดยการใช้อาวุธ (V6) นอกจากนี้ยังพบเนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงที่เกี่ยวข้องกับไสยศาสตร์เวทมนต์ปาฏิหาริย์เรื่องเหนือธรรมชาติ (V13) ความรุนแรงในรูปแบบจิตนาการ (V8) และการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.62 แสดงจำนวนฉากที่พบเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม
ในละครเรื่องสาปดอกสร้อย

สาปดอกสร้อย	ตอนที่ 7	ตอนที่ 13	ตอนที่ 14	ตอนที่ 15
ความรุนแรง (จำนวนฉาก)				
V1 การแสดงที่สะเทือนขวัญ หวาดกลัว หรือวิตก				
V2 ความรุนแรงต่อตนเอง				1
V3 ความรุนแรงต่อผู้อื่น	7	3	9	10
V4 ความรุนแรงต่อชีวิตหรือวัตถุสิ่งของ		1		
V5 เหตุการณ์อันตรายร้ายแรง				
V6 การใช้อาวุธ	1	3	2	6
V7 การดัดแปลงสิ่งรอบตัวให้เป็นอาวุธ	2		2	2
V8 ความรุนแรงแบบจินตนาการ			2	4
V9 สารเสพติด การพนัน และการค้าประเวณี				
V10 สถานที่เฉพาะที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก				
V11 กิจกรรม พฤติกรรม หรือความเชื่อที่อันตราย/ เสี่ยง				
V12 เชื้อชาติ ชาติพันธุ์ เพศศาสนา สถานะ ชนชั้น				
V13 ไสยศาสตร์ เวทมนตร์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติ	2	1	2	4
เพศ (จำนวนฉาก)				
S1 สรีระและการแต่งกาย	1			
S2 สัมพันธภาพและกิริยาทางเพศ			1	1
S3 ค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสม				
ภาษา (จำนวนฉาก)				
L1 ภาษาล่อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ	3	1	3	3
L2 ภาษาลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์			1	
L3 ภาษาสแลง				

หมายเหตุ

*V1, V5 และ V11 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ และอาจสะท้อนอยู่ใน V อื่น ๆ

*V12 เป็นประเด็นที่สะท้อนอยู่ใน L2

*S3 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ ซึ่งอาจสะท้อนอยู่ใน S อื่น ๆ หรืออาจแทรกอยู่ในระดับโครงเรื่อง/ เนื้อหาหลักของเรื่อง

*ใน 1 ฉากอาจมีทั้งพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และสามารถปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวได้หลายครั้ง ในหลากหลายรูปแบบ

ความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่า เนื่องจากละครเรื่องสาปดอกสร้อยเป็นแนวย้อนยุคและแนวภูตผีปีศาจ ซึ่งเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลายในภาคเหนือของไทย เนื้อหาเกี่ยวกับความรุนแรงที่พบในละครมากที่สุด คือการใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่นของตัวละคร (V3) เช่น การต่อสู้ การชกต่อย ตบหน้า การใช้อาวุธมีดและดาบต่อสู้และทำร้ายร่างกาย ฉากภูตผีปีศาจฆ่าและทำร้ายมนุษย์ รongลงมา คือการใช้อาวุธความรุนแรงที่ปรากฏ (V6) เช่น การใช้อาวุธฆ่าฟันและทำร้ายกัน โดยพบทุกตอนที่ศึกษาโดยปรากฏอย่างน้อย 2 ฉากขึ้นไปในแต่ละตอน รวมถึงยังพบความรุนแรงในรูปแบบการใช้ไสยศาสตร์ เวทมนต์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติทุกตอนด้วยเช่นกัน (V13) นอกจากนี้ ยังพบความรุนแรงต่อผู้อื่น ในลักษณะความรุนแรงทางเพศ ในตอนที่ 7 ในฉากที่ขุนพิศณุแสนใช้กำลังคุกคามทางเพศดอกสร้อย

ตารางที่ 3.63 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรงจากละครเรื่องสาปดอกสร้อย

ความรุนแรงทางร่างกาย และความรุนแรงแบบจินตนาการ

ฉากหนานอินแปงถูกผีกะสังหาร (ตอนที่ 15)

ผีกะตรงเข้ามากัดที่คอของอินแปงหลังจากนั้นได้กระชากคอของอินแปงจนหัวหลุดกระเด็น หลังจากนั้นได้กัดกินร่างของอินแปงอย่างสยดสยอง

ความรุนแรงทางร่างกาย และการใช้อาวุธ

ฉากต่อสู้กับโจรป่าสมุนของขุนพิศณุแสน (ตอนที่ 14)

ผู้ใหญ่สัก ลูกน้องและขุนพิศณุแสนในคราบโจรป่าตามไล่ล่าขุนไกรและเปรี๊ยะเพื่อหวังฆ่าปิดปากทั้งสอง ที่รู้ความลับเรื่องผู้ใหญ่อักคือโจรป่าที่ดักปล้นชาวบ้านและเคยสังหารพ่อของขุนไกรอย่างเลือดเย็น หลังจากต่อสู้ตะลุมบอนกันอยู่นานสุดท้ายขุนไกรและเปรี๊ยะพลาดท่าถูกจับเอาไว้ได้

ความรุนแรงทางร่างกาย การใช้อาวุธและความรุนแรงแบบจินตนาการ

ฉากขุนไกรต่อสู้กับผีกะ (ตอนที่ 15)

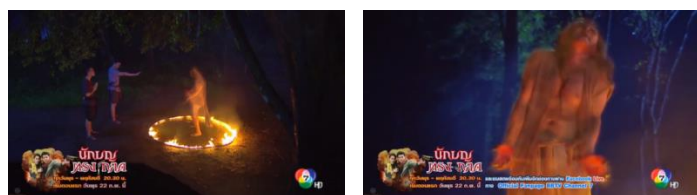
ขุนไกรใช้มีดกระดูกผีที่พรานเวทเป็นผู้ปลุกเสกต่อสู้กับผีกะสุดท้ายขุนไกรสามารถใช้มีดกระดูกผีแทงไปที่หัวของผีกะหลังจากนั้นวิญญาณของผีกะถูกไฟที่กลายเป็นร่างเป็นวิญญาณใช้พลังสลายร่างวิญญาณของผีกะและตนเองสูญสลายตามกันไปช่วยชีวิตดอกสร้อยที่ถูกผีกะครอบงำเอาไว้ได้

ความรุนแรงทางร่างกาย และความรุนแรงแบบจินตนาการ

ฉากเปรี๊ยะและขุนไกรใช้วิชาอาคม (ตอนที่ 15)

เปรี๊ยะและขุนไกรกำลังใช้วิชาอาคมที่เรียกว่า “มนต์ไฟ” ในการสะกดวิญญาณของผีกะไว้ก่อนที่จะออกไปตามหาดอกสร้อยเพื่อช่วยชีวิต

ความรุนแรงทางร่างกาย และความรุนแรงทางเพศ

ฉากขุนพิศณุแสงได้ใช้กำลังคุกคามทางเพศต่อดอกสร้อย (ตอนที่ 7)

ขุนพิศณุแสงได้ใช้กำลังคุกคามทางเพศต่อดอกสร้อยโดยที่ดอกสร้อยไม่ยินยอม ดอกสร้อยพยายามขัดขืนและต่อสู้เอาตัวรอดโดยใช้ไม้ทูปเข้าที่หัวของขุนพิศณุแสง แต่ดอกสร้อยก็ถูกขุนพิศณุแสงตบเข้าไปที่หน้าจนสลบ ขุนพิศณุแสงใช้กำลังลวนลามดอกสร้อยที่หมดหนทางสู้ ภายหลัง ใฝ่ ขุนไกรและเบรื่องสามารถช่วยดอกสร้อยไม่ให้ถูกข่มขืนไว้ได้

เพศ

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ และกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม (S2) 2 ตอน คือ ในตอนที่ 14 ซึ่งเป็นฉากที่ขุนพิศณุแสงและเอื้องคำมีความสัมพันธ์กัน และในตอนที่ 15 เป็นฉากที่นายไต้และศรีออนใช้ปากจูมพิตกันก่อนที่นายไต้จะอุ้มศรีออนเข้าไปในป่า

ตารางที่ 3.64 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องสาปดอกสร้อย

การมีเพศสัมพันธ์โดยนัย

ฉากขุนพิศณุแสงกับเอื้องคำมีเพศสัมพันธ์ (ตอนที่ 14)

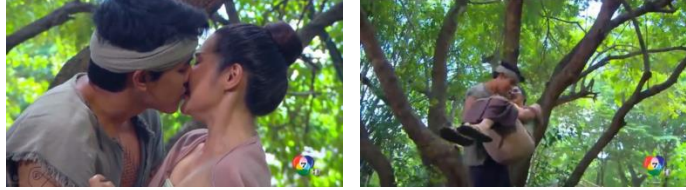
เอื้องคำมาออกต้อนรับขุนพิศณุแสงเพื่อขอติดตามไปที่กรุงศรีอยุธยาและขอให้ขุนพิศณุแสงยกย่องตนเองเป็นภรรยาที่ถูกต้อง ขุนพิศณุแสงนั้นมองเอื้องคำแค่เป็นดอกไม้ริมทางจึงพูดจาเอาใจเพียงหวังเพื่อความสุขชั่วคราว

การมีเพศสัมพันธ์โดยนัย

ฉากนายไ้จูบศรีออน (ตอนที่ 15)

ไ้จูบศรีออนและหลังจากนั้นก็อุ้มศรีออนเดินเข้าไปในป่า

ภาษา

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องนี้มีการใช้ภาษาที่สื่อความหมายในเชิงลบ (L1) 1 ตอนโดยพบการใช้ถ้อยคำที่ สื่อความหมายในเชิงลบในลักษณะด่าทอกันของตัวละครในทุกตอนที่ศึกษา

ตารางที่ 3.65 แสดงตัวอย่างฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจากละครเรื่องสาปดอกสร้อย

คำ/ ข้อความด่าทอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

ฉากเอื้องคำเอาน้ำมันรดไปที่ตัวของดอกสร้อย (ตอนที่ 14)

เอื้องคำเอาน้ำมันรดไปที่ตัวของดอกสร้อยเพื่อจุดไฟเผาดอกสร้อย

พองจันทร์ : เอื้องคำมึงจะเผาภูเทรอ้อ่ากิน

เอื้องคำ : อีปันท้าย! (เป็นภาษาเหนือมีความหมายในทางลบ ย่อมาจากคำดำที่ว่า “อีห้าปันท้าย” แปลเป็นภาษาไทยภาคกลางว่า ห่าพันตาย มีความหมายในเชิงสาปแช่งว่าให้เป็นห้าตายพันครั้ง)

คำ/ ข้อความตำหนอ เสียดสี หรือสื่อความหมายในเชิงลบ

นางนางบัวศรีเอาน้ำเกลือสาดไปที่หน้าของผู้ใหญ่สัก

นางบัวศรีเอาน้ำเกลือสาดไปที่หน้าของผู้ใหญ่สักหลังจากที่โดนทำร้ายโดนตอกสร้อยที่กลายเป็นฝีกะ

ผู้ใหญ่สัก : โอ้ย.....แสบ....

นางบัวศรี : น้ำเกลือมันจะช่วยสมานแผลให้พี่

ผู้ใหญ่สัก : อีเมียจัญไร คิดฆ่าผัว

นางบัวศรี : เอ็งนั่นแหละ จัญไร คิดฆ่าได้แม้แต่เมียตัวเอง ข้าจะไปบอกชาวบ้านให้รู้กันทั่วถึงความระยำของเอ็ง

ผู้ใหญ่สัก : มึง...มึง ตาย จัญไร

นางบัวศรี : ลูก ลูกขึ้นมาฆ่ากู ถ้ามึงไม่ฆ่ากู กูจะฆ่ามึงเอง ไป ไปตายไกลๆ กูขอสาบแช่ง **ขอให้ตายเป็นผีตายโหงขอให้เป็นผีเจ็ดชาติตลอดชาติไม่ได้ผุดได้เกิด ไอ้เลว...**

เนื้อหาที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ

ความรุนแรง

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 13 (ระดับ2) ด้านพฤติกรรมและความรุนแรง ในทุกประเด็นระบุได้ว่าสามารถมีได้ตามบริบทโดยสามารถแสดงถึงกระบวนการ แต่ไม่นำเสนอในลักษณะชี้หน้า หรือชักจูงให้เกิดพฤติกรรมเลียนแบบ สามารถแสดงขั้นตอนการกระทำ และผู้ถูกระทำรวมทั้ง ผลจากการกระทำนั้นสามารถแสดงการตาย การบาดเจ็บ บาดแผล เลือดตกยางออก โดยไม่เน้นความทารุณโหดร้าย หรือขาดมนุษยธรรม

จากการศึกษาละครเรื่องสาปดอกสร้อย พบว่าละครเรื่องนี้มีเนื้อหาความรุนแรงทุกตอน โดยเฉพาะในประเด็นความรุนแรงต่อผู้อื่น พบว่าฉากส่วนใหญ่เน้นการกระทำ ความรุนแรงต่อผู้อื่นทั้งทางร่างกาย การทำร้ายร่างกายที่ถึงแก่ชีวิต การใช้อาวุธในการทำร้ายร่างกาย การใช้เวทมนต์ ไสย

ศาสตร์ และความรุนแรงรูปแบบจินตนาการซึ่งเป็นความรุนแรงที่อาจจัดอยู่ในขอบข่ายในระดับ น13 ตามที่ระบุ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า ในตอนที่ 15 มีการนำเสนอภาพการทำร้ายร่างกายอย่างรุนแรง โดยการฆาตกรรมโหดร้ายทารุณ ตลอดจนการแสดงให้เห็นถึงสภาพศพที่ดูน่ากลัว สยดสยอง อาจทำให้ตอนที่ 15 ของละครเรื่องนี้เข้าข่ายมีความรุนแรงเกินระดับที่ระบุไว้ที่เรต น13

ตารางที่ 3.66 แสดงลักษณะเนื้อหาด้านความรุนแรงที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุในละครเรื่องสาปดอกสร้อย

ความรุนแรงทางร่างกาย และความรุนแรงแบบจินตนาการ

ฉากฆาตกรรมอินแปงถูกฆาตกรรม (ตอนที่ 15)

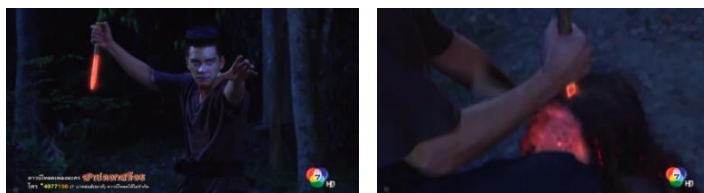
ฆาตกรรมเข้ามากัดที่คอของอินแปงหลังจากนั้นได้กระชากคอของอินแปงจนหัวหลุดกระเด็น หลังจากนั้นได้กัดกินร่างของอินแปงอย่างสยดสยอง

ความรุนแรงทางร่างกาย การใช้อาวุธและความรุนแรงแบบจินตนาการ

ฉากฆาตกรรมฆาตกรรม (ตอนที่ 15)

ฆาตกรรมใช้มีดกระตุกที่พรานเวทเป็นผู้ปลุกเสกต่อสู้กับผีกระตุก สดท้ายฆาตกรรมสามารถใช้มีดกระตุกแทงไปที่หัวของผีกระตุกหลังจากนั้นวิญญาณของผีกระตุกได้ที่กลายเป็นวิญญาณใช้พลังสลายร่างวิญญาณของผีกระตุกและตนเองสลายตามกันไปช่วยชีวิตดอกสร้อยที่ถูกผีกระตุกครอบงำเอาไว้ได้

เพศ

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 13 (ระดับ2) ด้านสรีระและการแต่งกาย ระบุว่ามีภาพสรีระและการแต่งกายที่ไม่มิดชิดได้บ้างตามบริบทของเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ด้านการแสดงออกถึงสัมพันธ์ภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศและกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสมและค่านิยมเรื่องเพศที่ไม่เหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมไทย ระบุว่าไม่ได้ตามบริบทของเรื่องแต่ต้องไม่แสดงพฤติกรรมที่ส่อไปในทางลามกอนาจาร

จากการศึกษาละครเรื่องสาปดอกสร้อยทั้ง 4 ตอน พบว่าไม่มีเนื้อหาด้านเพศในเรื่องค่านิยมทางเพศที่ไม่เหมาะสม ในขณะที่ประเด็นสัมพันธ์ภาพและกิริยาทางเพศ ได้แก่ ฉากยั่วยวน และฉากมีเพศสัมพันธ์กันของตัวละคร พบว่ามีการนำเสนอในลักษณะกระชับ และเสี่ยงไม่ให้เห็นขั้นตอนการกระทำที่ชัดเจน เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. แล้ว เนื้อหาด้านเพศของละครเรื่องริษยาที่ศึกษาทั้ง 4 ตอนจึงเป็นไปตามระดับที่ระบุ

ภาษา

จากการประกาศของ กสทช. เรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ในระดับ 13 (ระดับ 2) ด้านภาษาทั้ง 3 ประเด็น ระบุว่าสามารถมีได้ตามบริบทของเรื่องโดยไม่ทำให้เกิดความเข้าใจทางภาษาผิดเพี้ยน

จากการศึกษาละครเรื่องสาปดอกสร้อยทั้ง 4 ตอน พบว่าไม่มีการใช้ภาษาในลักษณะหมิ่นเหม่ ล่อแหลม สื่อความหมายในเชิงลบ หรืออาจสื่อนัยยะในเรื่องเพศ แต่ในภาพรวมมักเป็นการปะทะ

กรรมกันของตัวละคร ตามบริบทของละครแนวดราม่า มีการใช้ถ้อยคำหยาบคายบ้าง เช่น การใช้คำว่า ไอ้หรืออี และมึงหรือกู เป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาตามประกาศของ กสทช. ด้านการใช้ภาษาแล้ว ละครเรื่องนี้จึงมีลักษณะการใช้ภาษาเป็นไปตามระดับที่ระบุ

ตารางที่ 3.67 สรุประดับเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครเรื่องสาปดอกสร้อย

สาป ดอกสร้อย	ระดับ เนื้อหา ที่ระบุ	ระดับเนื้อหาที่พบ					
		ความรุนแรง		เพศ		ภาษา	
		เป็นไปตาม ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	เป็นไปตาม ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ	เป็นไปตาม ระดับที่ ระบุ	เกินระดับ ที่ระบุ
ตอนที่ 7	น13	/		/		/	
ตอนที่ 13	น13	/		/		/	
ตอนที่ 14	น13	/		/		/	
ตอนที่ 15	น13		/	/		/	

สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อละครโทรทัศน์

จากการวิเคราะห์เนื้อหาละครทั้ง 10 เรื่อง พบว่า ทุกเรื่องมีเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมทั้งหมด โดยเนื้อหาด้านความรุนแรงต่อผู้อื่น และการใช้ภาษาล่อแหลม หมิ่นเหม่ และสื่อความหมายในเชิงลบ เป็นองค์ประกอบที่พบในเกือบทุกตอนของละครทุกเรื่อง ที่ศึกษา ในขณะที่เนื้อหาด้านเพศพบมากในละครบางเรื่องดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.68 แสดงจำนวนฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม
ในละครแต่ละเรื่องโดยเฉลี่ย

ประเด็น/ ละคร	ราชนิ หมอลำ	ชิงรัก ริษยา	ระบำ ไฟ	เชลย ศึก	O-Negative รักออกแบบ ไม่ได้	ป่า กามเทพ	คลื่น ชีวิต	เพชร กลางไฟ	ริษยา	สาป ดอกสร้อย
สถานี	ONE		8		GMM25		3		7	
เวลาออกอากาศ	เฉลี่ย 60 นาที/ ตอน*						มากกว่า 60 นาที / ตอน*			
ระดับความเหมาะสม	ท					ท / น 13	ท		น 13	
ความรุนแรง (จำนวนฉากโดยเฉลี่ย/ ตอน)										
V1										
V2								0.25		0.25
V3	3.25	5.5	3.75	5	1.25	1.5	7.25	2.5	5.5	7.25
V4	0.25	1.5	0.5	0.5	0.25	0.5	2.75	1.5	1.25	0.25
V5										
V6	0.25	1		3.75			1.5	0.75	1.25	3
V7	0.25	2.75	0.5	0.25		0.5	2.25	1	1.25	1.5
V8									0.25	1.5
V9	1		1.25		2.25	0.5			0.5	
V10	1		0.25							
V11										
V12										
V13										2.25
เพศ (จำนวนฉากโดยเฉลี่ย/ ตอน)										
S1			1.5			0.5				0.25
S2	1.25		4	0.75	1.25	0.5	1	0.25	0.5	0.5
S3										
ภาษา (จำนวนฉากโดยเฉลี่ย/ ตอน)										
L1	3.75	4.75	6	0.5	2.25	4.75	3.25	7.25	1.5	2.5
L2	2							3.75		0.25
L3		1.25				0.25	0.25			

หมายเหตุ

*V1, V5 และ V11 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ และอาจสะท้อนอยู่ใน V อื่น ๆ

*V12 เป็นประเด็นที่สะท้อนอยู่ใน L2

*S3 เป็นประเด็นที่ประเมินได้ยาก ต้องใช้การตีความ ซึ่งอาจสะท้อนอยู่ใน S อื่น ๆ หรืออาจแทรกอยู่ในระดับโครงเรื่อง/ เนื้อหาหลักของเรื่อง

*ใน 1 ฉากอาจมีทั้งพฤติกรรมความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม และสามารถปรากฏพฤติกรรมดังกล่าวได้หลายครั้ง ในหลากหลายรูปแบบ

จากตารางหากพิจารณาประเด็นเนื้อหาด้านความรุนแรง จะเห็นว่าละครเรื่องคลื่นชีวิตมีจำนวนฉากความรุนแรงมากกว่าละครเรื่องอื่น ๆ โดยเฉพาะในประเด็นเรื่องความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) และความรุนแรงต่อชีวิตและวัตถุสิ่งของ (V4) ในขณะที่ละครเรื่องสาปดอกสร้อยมีจำนวนฉากความรุนแรงต่อผู้อื่นโดยเฉลี่ยเท่ากับเรื่องคลื่นชีวิต และยังเป็นละครเพียงเรื่องเดียวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องไสยศาสตร์ เวทมนต์ปาฏิหาริย์ เรื่องเหนือธรรมชาติ (V13) ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับ ความรุนแรง

สำหรับละครเรื่องเขลยศึกซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับสงครามและการสู้รบ จึงพบเนื้อหาด้านการใช้อาวุธในการทำร้ายร่างกายผู้อื่น (V6) มากกว่าละครเรื่องอื่น ๆ ในขณะที่ละครเรื่องชิงรักริษยา มีฉากที่แสดงให้เห็นการดัดแปลงวัตถุสิ่งของในการทำร้ายร่างกายของผู้อื่น (V7) มากที่สุด ด้านละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้ ถือเป็นละครที่มีฉากการแสดงให้เห็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (V9) มากกว่าละครเรื่องอื่น ๆ

หากพิจารณาประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ จะพบว่าละครเรื่องระบำไฟซึ่งมีเรตในระดับ 7 มีจำนวนฉากที่เกี่ยวข้องกับสรีระและการแต่งกาย (S1) รวมถึงการแสดงออกถึงสัมพันธ์ภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศและกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม (S2) โดยเฉลี่ยมากกว่าละครทุกเรื่อง และมากกว่าละครเรื่องปากกามเทพ ซึ่งมีจำนวนความยาวต่อตอนโดยเฉลี่ยเท่า ๆ กัน แต่เป็นละครที่ได้รับคำสั่งให้ปรับเป็นเรต น13

หากพิจารณาประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมจะพบว่าละครเรื่องเพชรกลางไฟ ซึ่งเป็นละครแนวพีเรียด มีฉากการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ล่อแหลม หมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ (ในลักษณะด่าทอ เสียดสี) (L1) และการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพก้าวร้าว รุนแรง ดูหมิ่น นำมาซึ่งการลดทอนศักดิ์ศรี ของความเป็นมนุษย์ (L2) มากกว่าเรื่องอื่น ๆ ในขณะที่ละครเรื่องริษยา ซึ่งเป็นละครแนวพีเรียด และมีโครงเรื่องใกล้เคียงกันกลับพบจำนวนฉากที่มีประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในภาพรวมน้อยกว่ามาก

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากความยาวของละครแต่ละเรื่องแล้ว จะพบว่าแม้ในภาพรวม ละครในกลุ่มที่มีความยาวมากกว่า 60 นาทีต่อตอน (ประมาณ 100 - 130 นาทีต่อตอน) ทั้ง 4 เรื่อง มีแนวโน้มที่จะพบฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรง และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมมากกว่าละครกลุ่มที่มีความยาวโดยเฉลี่ย 60 นาทีต่อตอน (ประมาณ 60 - 70 นาทีต่อตอน) แต่หากละครทุกเรื่องที่ศึกษามีความยาวโดยเฉลี่ยเท่ากัน จะพบว่ามีโอกาสที่ละครในกลุ่มที่มีความยาว 60 นาทีต่อตอน ทั้ง 6 เรื่อง จะมีจำนวนฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมโดยเฉลี่ยมากกว่า

นอกจากนี้ หากเปรียบเทียบระหว่างละครที่ได้รับการจัดระดับความเหมาะสมในระดับ น13 จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ รัชยา สาบดอกสร้อย (ทางช่อง 7) และป่ากามเทพ (ทางช่อง GMM25) กับ ละครในกลุ่มที่ได้รับการจัดระดับความเหมาะสมในระดับ ท แล้วจะพบว่าละครในกลุ่ม ท บางเรื่องมีจำนวนฉากที่มีความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมมากกว่าละครกลุ่ม น13 และหาก ละครทุกเรื่องมีความยาวเฉลี่ยเท่ากันแล้ว ความเป็นไปได้ที่ละครในกลุ่ม ท ทุกเรื่อง จะมีจำนวนฉากที่มีเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ หรือการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ใกล้เคียงหรือมากกว่ากับละครใน กลุ่ม น13 ทั้งหมด

ลักษณะเนื้อหาความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่พบในละครที่ศึกษา

จากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าละครแต่ละเรื่องมีการเน้นการนำเสนอ และให้นำหนักเนื้อหา ด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมแตกต่างกันไปตามโครงเรื่อง และบริบทของ เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 3.69 แสดงลักษณะความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบในละครแต่ละเรื่อง

ช่อง/ ละคร	ประเภท (Genre)	ลักษณะความรุนแรง เพศ และภาษาที่พบ
ช่อง 3		
คลื่นชีวิต	ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ และการใช้ ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ (คำทอ/ เสียดสี)
เพชรกลางไฟ	พีเรียด/ ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ การใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิง ลบ (คำทอ/ เสียดสี) และการใช้ภาษาดูหมิ่นศักดิ์ศรี (ประเด้น เรื่องชนชั้น)

ช่อง One		
ราชนิหมอลำ	ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น การใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ (ด่าทอ/ เสียดสี)และการใช้ภาษาดูหมิ่นศักดิ์ศรี (ประเด็นเรื่องชนชั้น)
ชิงรักริษยา	ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น การดัดแปลงสิ่งของรอบตัวให้เป็นอาวุธในการทำร้ายผู้อื่น และการใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ (ด่าทอ/ เสียดสี)
ช่อง 8		
ระบำไฟ	ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น การแสดงออกถึงสัมพันธภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ กิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม และการใช้ภาษาที่ล่อแหลม หมิ่นเหม่ (สื่อความหมายเรื่องเพศ)
เชลยศึก	พีเรียด/ ดราม่า/ สงคราม	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น และการใช้อาวุธในการทำร้ายร่างกายผู้อื่น
ช่อง GMM25		
ป่ากามเทพ	ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น การใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ (ด่าทอ/ เสียดสี)
O-Negative รักออกแบบ ไม่ได้	ดราม่า	เน้นการแสดงให้เห็นของมีนเมา การแสดงออกถึงสัมพันธภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศ กิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม การใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ (ด่าทอ/ เสียดสี)
ช่อง 7		
ริษยา	พีเรียด/ ดราม่า	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ
สาป ดอกสร้อย	พีเรียด/ ดราม่า/ สยองขวัญ	เน้นความรุนแรงต่อผู้อื่น การใช้อาวุธในการทำร้ายร่างกายผู้อื่น และการใช้ภาษาสื่อความหมายในเชิงลบ (ด่าทอ/เสียดสี)

ด้านความรุนแรง

จากการศึกษาพบว่าละครประเภทดราม่ามักมีฉากความรุนแรงต่อผู้อื่น (V3) ในลักษณะการผลัก อดุดกระชาก ตบตี ชกต่อย รุมทำร้าย ทะเลาะวิวาท อันเนื่องมาจากความขัดแย้งของตัวละคร ซึ่งโดยมากพบว่าในฉากเหล่านี้ ตัวละครมักมีการหยิบฉวยวัตถุสิ่งของรอบตัวมาเป็นอาวุธในการทำร้ายร่างกายอีกฝ่าย (V7) และในบางกรณีที่มีความขัดแย้งรุนแรง ตัวละครก็อาจมีการใช้อาวุธมีด หรือปืน

(V6) ในการขู่ ยิงหรือยิงต่อสู้ ซึ่งส่วนใหญ่พบว่ามีการเซ็นเซอร์ภาพการใช้อาวุธไม่สม่าเสมอและไม่มี การขึ้นข้อความ หรือคำเตือนกำกับ

ลักษณะเด่นที่สำคัญอีกประการของละครแนวดราม่า คือการใช้ความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของ (V4) โดยเฉพาะพฤติกรรมขว้างปาสิ่งของ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แสดงความไม่พึงพอใจ และการระบาย อารมณ์ของตัวละคร

ลักษณะความรุนแรงดังกล่าวสามารถพบได้ในละครแนวพีเรียด/ ดราม่าได้เช่นกัน ซึ่งได้แก่ ละครเรื่องริชชา ในขณะที่ละครเรื่องเพชรกลางไฟมักปรากฏความรุนแรงต่อวัตถุสิ่งของมากกว่าความ รุนแรงทางร่างกาย ส่วนละครพีเรียด/ ดราม่าที่มีเนื้อเรื่องเน้นการสู้รบ หรือแนวสยองขวัญที่เน้นความ รุนแรงเชิงจินตนาการ (เชลยศึก และสาปดอกสร้อย) พบว่าจะเน้นฉากการใช้อาวุธ เช่น ดาบ มีด ปืน และวิธีการทำร้ายร่างกายกันของตัวละครที่เห็นขั้นตอนชัดเจนมากกว่า

จากการศึกษาพบฉากการทำร้ายร่างกายตนเอง (V2) หรือฉากฆ่าตัวตายของตัวละครเพียง 2 ฉาก ในละคร 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องเพชรกลางไฟ (ใช้อาวุธปืน) และสาปดอกสร้อย (ใช้อาวุธมีด) แต่ พบว่ามีการนำเสนอในลักษณะสั้น กระชับ ใช้มุมกล้องหลบเลี่ยง และไม่ได้เน้นให้เห็นภาพขั้นตอนการ กระทำที่ชัดเจน

สำหรับละครบางเรื่องที่มีฉากการตีมีแอลกอฮอล์หรือการใช้สารเสพติดของตัวละคร (V9) พบว่ามีการเซ็นเซอร์บรรจุภัณฑ์ แต่ยังคงเห็นเป็นลักษณะของเหลวคล้ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และไม่มี การขึ้นข้อความหรือคำเตือนกำกับ ในขณะที่ละครบางเรื่องพบฉากสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับเยาวชน (V10) เช่น ผับ บาร์ แต่โดยรวมแล้วมีสัดส่วนที่ค่อนข้างน้อย

นอกจากความรุนแรงในลักษณะต่าง ๆ แล้ว จากการศึกษายังพบฉากความรุนแรงทางเพศ ซึ่งหมายถึงการที่ตัวละครชายพยายามใช้กำลังเพื่อปลุกปล้ำ คู่ความทางเพศตัวละครหญิงในละครทุก เรื่องยกเว้นละครเรื่องเพชรกลางไฟ ปากามเทพ และ O-Negative รักออกแบบไม่ได้

ด้านเพศ

จากการศึกษาพบว่าละครที่เลือกศึกษามีฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศทุกเรื่อง ยกเว้นละครเรื่องชิง รักริษยาที่ไม่ปรากฏฉากที่มีเนื้อหาดังกล่าวในตอนคัดเลือกศึกษา (จากการสำรวจพบว่าละครเรื่องนี้มี เนื้อหาด้านเพศในตอนอื่น ๆ เช่นกัน) โดยละครเรื่องระบำไฟ ซึ่งได้รับการจัดระดับความเหมาะสมใน

ระดับ ท ปรากฏฉากที่มีเนื้อหาด้านเพศมากกว่าทุก ๆ เรื่อง ทั้งในลักษณะการเน้นสรีระสัดส่วนของตัวละคร ผ่านการแต่งกายและมุขกถ์ (S1) และการแสดงออกถึงสัมพันธ์ภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศและกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม (S2) ทั้งการเล่าโลมสัมผัสร่างกาย การจูบ และการมีเพศสัมพันธ์ ในขณะที่ละครเรื่องปากกามเทพที่มีปัญหาถูกร้องเรียนเรื่องความไม่เหมาะสมจะต้องมีการปรับระดับเนื้อหาให้เป็น น13 ในภายหลังกลับมีฉากเนื้อหาด้านเพศน้อยกว่า

อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมพบว่าละครที่มีเนื้อหาด้านเพศมักมีฉากที่แสดงถึงสัมพันธ์ภาพทางเพศที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกทางเพศและกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศที่ไม่เหมาะสม (S2) ในลักษณะการใช้สายตาคุกคามหรือยั่วยวนทางเพศการสัมผัสเล่าโลม การกอดจูบ ไปจนถึงการมีเพศสัมพันธ์โดยนัยของตัวละคร แต่มักเป็นการนำเสนอในลักษณะที่สั้น กระชับ เป็นไปตามบริบทของเรื่อง ยกเว้นละครเรื่องระบำไฟ และในบางฉากของละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้ และเฉลยศึก ที่พบว่ามักมีการนำเสนอในลักษณะเน้นย้ำ ผ่านการใช้ภาพ มุขกถ์ และระยะเวลาในฉากที่มีเนื้อหาดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่าละครเรื่องเพชรกลางไฟ เป็นละครที่ปรากฏเนื้อหาด้านเพศ โดยเป็นการใช้สายตาคุกคามทางเพศของตัวละครเพียง 1 ฉาก และไม่ปรากฏฉากที่มีกิริยาท่าทางที่สื่อความหมายทางเพศในลักษณะอื่น ๆ เลย

ด้านภาษา

จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมละครทุกเรื่องมีฉากที่มีเนื้อหาด้านการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ล่อแหลมหมิ่นเหม่ สื่อความหมายในเชิงลบ (L1) ในลักษณะการใช้คำ/ ข้อความด่าทอ เสียดสีกันของตัวละครตัวอย่างเช่น การด่าทอเชิงดูถูกสติปัญญา การดูถูกเรื่องชาติกำเนิด ลักษณะนิสัย และการเปรียบเทียบเป็นสัตว์ เป็นต้น โดยเฉพาะเรื่องเพชรกลางไฟ ที่พบฉากปะทะคารมของตัวละครมากกว่าทุกเรื่องที่ศึกษา ในขณะที่ละครบางเรื่องพบว่ามีการใช้คำที่สื่อความหมายในเรื่องเพศร่วมด้วยเช่น ละครเรื่องระบำไฟ ราชนิหมอลำ และคลื่นชีวิต

ทั้งนี้ จากการศึกษพบว่าในภาพรวมลักษณะการใช้คำ/ ข้อความด่าทอ เสียดสีของตัวละครส่วนใหญ่เป็นลักษณะไม่หยาบคาย ไม่ตรงไปตรงมา แต่ต้องการสื่อความในเชิงลบ หรือใช้แทนคำหยาบคาย ในขณะที่พบคำหยาบคาย หรือรุนแรงบ้าง เช่นคำว่าตอแหล สารระแน จัญไร ระยำ ฯลฯ

ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการเซ็นเซอร์ ส่วนละครเรื่องปากกามเทพพบว่าแม้จำนวนฉากปะทะคารมของตัวละครจะน้อยกว่าเพชรกลางไฟ แต่การใช้ภาษาในเรื่องค่อนข้างหยาบคายและมีความหลากหลาย ในขณะที่ละครเรื่องสาปดอกสร้อยพบการใช้ภาษาท้องถิ่นภาคเหนือในการด่าทอที่หยาบคายบ้างในบางฉาก นอกจากนี้ยังพบคำว่า เหี้ย ห่า ควย ในบางฉากของละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้ ซึ่งมีการเซ็นเซอร์ (ดูเสียง/ ไม่พูดออกเสียง) แต่สามารถอ่านความหมายจากปากของตัวละครได้ชัดเจน

สำหรับการใช้ภาษาที่ไม่สุภาพก้าวร้าวรุนแรงดูหมิ่นนำมาซึ่งการลดทอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ (L2) ส่วนใหญ่ปรากฏชัดเจนในละครเรื่องเพชรกลางไฟ ซึ่งมีเรื่องราวเกี่ยวกับยศถาบรรดาศักดิ์ จึงมักมีการพูดจาดูหมิ่น เสียดสีกันของตัวละครในประเด็นดังกล่าวค่อนข้างมาก ในขณะที่ละครเรื่องราชินีหมอลำ พบการดูหมิ่นในประเด็นเรื่องชนชั้นบ้าง ด้านละครเรื่องสาปดอกสร้อยพบการดูหมิ่นในประเด็นเรื่องความแตกต่างของเพศชาย - หญิงเล็กน้อย

จากการศึกษาพบการใช้ภาษาแสลง ได้แก่ คำว่าชะนี (ซึ่งไม่ได้มีนัยยะการดูหมิ่น) ในละครเรื่องชิงรักริษยา ปากกามเทพ และคลื่นชีวิต แต่แม้จะไม่ได้มีนัยยะการดูหมิ่น การด่าทอโดยใช้คำที่สื่อถึงอัตลักษณ์ทางเพศ ได้แก่ คำว่า กะเทย และชะนี ในละครบางเรื่อง ก็ถือว่าเป็นการสื่อความหมายเชิงลบ และมีนัยยะของการเหมารวมแฝงอยู่

แม้ละครจะมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความบันเทิง เฟลิดเฟลิน และผ่อนคลายให้กับผู้ชมเป็นหลัก แต่หากพิจารณาผลการศึกษาในครั้งนี้ตามกรอบแนวคิดเรื่องอิทธิพลของสื่อแล้ว จึงย่อมมีความเป็นไปได้ที่ผู้รับสาร หรือกลุ่มผู้ชมละครเหล่านี้ ย่อมจะได้รับผลกระทบจากเนื้อหาความรุนแรงเพศและการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมทั้งในเชิงพฤติกรรม (Behavior) กระบวนการคิด (Cognition) และอารมณ์ (Emotion) ไม่มากก็น้อย ทั้งนี้ การรับสารโดยขาดการกลั่นกรองและความรู้เท่าทันอาจบ่มเพาะและส่งผลให้ผู้รับชมเกิดความก้าวร้าวตามแบบตัวละคร (Aggression) เกิดความชินชา หรือรู้สึกว่าคุณความรุนแรง เพศ และภาษาที่ถูกนำเสนอในละครต่าง ๆ นั้น เป็นเรื่องปกติ (Desensitization) หรือทำให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัว (Fear) สร้างผลกระทบต่อสภาวะอารมณ์และจิตใจ ดังนั้น จึงเป็นเหตุให้มีการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ เพื่อเป็นเครื่องมือในการคุ้มครองผู้บริโภคสื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับกลุ่มผู้รับชมที่เป็นเด็กและเยาวชน ซึ่งยังมีวุฒิภาวะจำกัด และอาจยังไม่มีความสามารถมากพอในการแยกแยะว่าพฤติกรรมแบบใดเป็นเรื่องการแสดง ไม่ควรเลียนแบบหรือไม่ควรปฏิบัติตาม เป็นต้น

การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา

จากการศึกษาละครที่ได้รับการจัดระดับ ท จำนวน 8 เรื่อง รวม 31 ตอน พบว่ามีเนื้อหาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ จำนวน 26 ตอน ในขณะที่ละครที่ได้รับการจัดระดับความเหมาะสมในระดับ น13 จำนวน 3 เรื่อง รวม 9 ตอน พบว่ามีเนื้อหาที่เข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ จำนวน 3 ตอนดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3.70 แสดงจำนวนตอนที่ศึกษา และลักษณะเนื้อหาที่เข้าข่ายเกินระดับในแต่ละช่อง

สถานี	ละคร	ระดับเนื้อหาที่ระบุ	จำนวนตอนที่ศึกษา	จำนวนตอนที่เข้าข่ายเกินระดับ	ลักษณะเนื้อหาที่เข้าข่ายเกินระดับ
3	คลื่นชีวิต	ท	4	4	ความรุนแรง
	เพชรกลางไฟ		4	-	-
8	ระบำไฟ		4	4	ความรุนแรง/เพศ
	เชลยศึก		4	4	ความรุนแรง/เพศ
One	ราชินีหมอลำ		4	3	ความรุนแรง
	ชิงรักริษยา		4	4	ความรุนแรง/ภาษา
GMM25	O-Negative รักออกแบบไม่ได้		4	4	ความรุนแรง/เพศ
	ป่ากามเทพ		3	3	ความรุนแรง/ เพศ/ ภาษา
			1	-	เพศ
7	ริษยา		น13	4	2
	สาปดอกสร้อย	4		1	ความรุนแรง
			40	29	

จากตารางพบว่าละครที่ศึกษามีตอนที่เนื้อหาเข้าข่ายเกินระดับที่ระบุทุกเรื่อง ยกเว้นละครเรื่องเพชรกลางไฟ ซึ่งจากการวิเคราะห์พบว่าอยู่ในข่ายที่เป็นไปตามระดับที่ระบุทั้ง 4 ตอนโดยในภาพรวมจะเห็นว่าละครจำนวน 9 เรื่อง รวม 29 ตอนที่เนื้อหาเข้าข่ายเกินระดับที่ระบุ มักมีปัญหาในเรื่องเนื้อหาด้านความรุนแรงเป็นหลัก ในขณะที่มีละครบางเรื่องในบางตอนที่มีปัญหาในเรื่องเนื้อหา ด้านเพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม

ผลการศึกษาคั้งนี้ จึงสะท้อนให้เห็นปัญหาในการจัดระดับความเหมาะสมของละครไทยที่ในเชิงปฏิบัติอาจยังต้องการความร่วมมือระหว่างผู้ผลิตละคร สถานีโทรทัศน์ และ กสทช. ในฐานะหน่วยงานกำกับดูแล ในการสร้างมาตรฐานการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ และสามารถนำมาปฏิบัติได้จริงอย่างมีมาตรฐาน

3. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม เรื่อง “พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล”

จากการสอบถามความเห็นกลุ่มตัวอย่างผู้รับชมรายการละครโทรทัศน์จำนวน 1,400 คน จากทั้ง 4 ภูมิภาค เกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล โดยวิธีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามในประเด็นต่าง ๆ พบข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ที่น่าสนใจ ดังนี้

ตารางที่ 3.71 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของตัวอย่าง จำแนกตามภูมิภาค

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	ร้อยละของ ตัวอย่าง ภาคเหนือ (300 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่างภาค ตะวันออก เฉียงเหนือ (300 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่าง ภาคใต้ (300 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่าง กรุงเทพฯ/ ปริมณฑล (500 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่างทั้ง ประเทศ (1400คน)
เพศ					
ชาย	38.00	30.00	42.00	40.00	37.86
หญิง	62.00	69.33	58.00	60.00	62.00
อื่นๆ	0.00	0.67	0.00	0.00	0.14
อายุ					
15-25 ปี	27.33	54.00	37.33	43.60	41.00
26-35 ปี	30.67	15.33	28.00	28.00	25.86
36-45 ปี	17.33	10.00	16.67	17.20	15.57
46-55 ปี	12.67	9.33	11.33	6.00	9.29
55 ปีขึ้นไป	12.00	11.33	6.67	5.20	8.29
ระดับการศึกษา					
ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น	38.00	13.33	12.67	29.60	24.29
มัธยมปลาย/ปวช. หรือเทียบเท่า	13.33	13.33	12.00	19.20	15.14

อนุปริญญา/ปวส. หรือเทียบเท่า	12.67	10.67	5.33	12.80	10.71
ปริญญาตรี	31.33	62.00	60.67	38.40	46.71
สูงกว่าปริญญาตรี	4.67	0.67	9.33	0.00	3.14
อาชีพ					
นักเรียน/นักศึกษา	18.67	55.33	35.33	34.40	35.71
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	16.67	6.67	24.67	3.20	11.43
พนักงานบริษัทเอกชน	13.33	7.33	11.33	27.60	16.71
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	13.33	13.33	15.33	9.60	12.43
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	13.33	4.67	4.00	5.60	6.71
รับจ้างทั่วไป	20.67	10.00	8.67	18.00	14.86
อื่นๆ	4.00	2.67	0.67	1.60	2.14
รายได้					
ไม่เกิน 10,000 บาท	46.00	76.00	34.67	51.60	52.00
10,000 – 20,000 บาท	34.00	18.00	33.33	34.00	30.43
20,001 – 30,000 บาท	18.00	6.00	21.33	12.80	14.29
ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป	2.00	0.00	10.67	1.60	3.29

จากตารางที่ 3.71 พบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายในทุกภาค โดยในทุกภาค มีกลุ่มอายุระหว่าง 15 – 35 ปีเป็นส่วนใหญ่ โดยตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ในขณะที่ตัวอย่างในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีสัดส่วนของผู้มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุด แต่ไม่ใช่ส่วนใหญ่ ด้านกลุ่มตัวอย่างในภาคเหนือมีสัดส่วนของผู้มีระดับการศึกษาประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด แต่ไม่ใช่ส่วนใหญ่เช่นกัน

ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่ มีอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา ในขณะที่ตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีสัดส่วนของตัวอย่างที่มีอาชีพนักเรียน นักศึกษามากที่สุด แต่ไม่ใช่ส่วนใหญ่ ในขณะที่ตัวอย่างในภาคเหนือมีสัดส่วนของผู้มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด

สำหรับข้อมูลรายได้ของตัวอย่างพบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และในกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีสัดส่วนของตัวอย่างที่มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาทประมาณ 3 ใน 4 ในขณะที่ตัวอย่างในภาคเหนือ และภาคใต้ส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 10,000 บาท

ตารางที่ 3.72 พฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์ จำแนกตามภูมิภาค

พฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์	ร้อยละของ ตัวอย่าง ภาคเหนือ (300 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่างภาค ตะวันออกเฉียง เหนือ (300 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่าง ภาคใต้ (300 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่าง กรุงเทพฯ/ ปริมณฑล (500 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่างทั้ง ประเทศ (1400 คน)
การติดตาม/หรือรับชมละครโทรทัศน์					
รับชม	73.33	66.67	70.00	83.20	74.71
ไม่ได้รับชม	26.67	33.33	30.00	16.80	25.29
ประเภทสื่อที่ติดตามละคร					
โทรทัศน์ดิจิทัล	65.33	51.33	58.00	29.60	48.00
เว็บไซต์	18.67	22.00	28.67	22.80	23.00
Youtube	37.33	51.33	46.67	50.40	47.00
แอปพลิเคชัน	11.33	16.67	21.33	21.20	18.14
หนังสือพิมพ์	6.67	6.67	16.67	4.80	8.14
วิทยุ	8.67	0.67	2.67	2.00	4.57
อื่นๆ	0.67	0.00	1.33	0.40	0.57
ประเภทสื่อที่รับชมละคร					
โทรทัศน์ดิจิทัล	66.67	48.67	58.00	64.00	60.00
อินเทอร์เน็ต	22.67	32.00	34.67	32.00	30.57
Youtube	38.67	54.00	42.00	49.20	46.43
แอปพลิเคชัน	8.67	15.33	15.33	22.40	16.43
อื่นๆ	1.33	0.67	1.33	0.40	0.86
ประเภทรายการที่เปิดรับชม					
รายการข่าว/วิเคราะห์ข่าว	77.33	57.33	47.33	41.20	53.71
รายการเกมส์โชว์/ควิซโชว์ตอบคำถาม	44.67	28.67	36.00	32.00	34.86
รายการละครซีรีส์	42.67	36.67	39.33	36.00	38.29
รายการภาพยนตร์	28.00	37.33	52.67	36.80	38.43
รายการสารคดี	47.33	32.00	28.67	22.40	31.14
รายการละครซิตคอม	18.00	26.67	34.67	36.00	29.86
รายการกีฬา	45.33	22.00	26.00	23.60	28.43
รายการบันเทิงกะบันเทิง	9.33	9.33	21.33	3.60	9.86
รายการการ์ตูน	24.00	22.67	18.00	29.20	24.29
รายการทอล์กโชว์	14.00	16.00	26.00	22.80	20.14
รายการละครหลังข่าว	21.33	17.33	29.33	38.80	28.43
รายการเรียลลิตีโชว์	12.00	18.00	9.33	9.60	11.86
รายการวัยรุ่น	19.33	10.00	21.33	20.00	18.00
รายการอื่นๆ	0.00	1.33	1.33	1.60	1.14

จากตารางที่ 3.72 พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับชมโทรทัศน์ของตัวอย่างนั้นส่วนใหญ่มีการติดตามหรือรับละครโทรทัศน์ โดยตัวอย่างในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ส่วนใหญ่ติดตามผ่านทางสื่อโทรทัศน์ดิจิทัล มีเพียงตัวอย่างที่อยู่ในกรุงเทพฯ/ ปริมณฑลที่ส่วนใหญ่ไม่ได้ติดตามรับชมละครทางสื่อโทรทัศน์ดิจิทัล แต่ติดตามทาง Youtube เป็นส่วนใหญ่ อาจจะเป็นเพราะวิถีชีวิตของคนในเมืองหลวงที่มีความรีบเร่งหรือมีต้นทุนเวลาในการเดินทางที่มากกว่าตัวอย่างในภาคอื่น ๆ จึงมักนิยมเปิดรับชมละครทางสื่อ Youtube มากกว่าเพราะความสะดวกทั้งสามารถรับชมได้ทุกสถานที่ผ่านโทรศัพท์และสามารถรับชมย้อนหลังได้ ความยืดหยุ่นในการใช้สื่อ Youtube จึงสามารถตอบสนองความต้องการในการรับชมละครให้กับผู้รับชมละครที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ/ ปริมณฑลได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ในขณะที่ตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่การติดตามทาง Youtube ควบคู่ไปกับโทรทัศน์ดิจิทัล เมื่อพิจารณาจากลักษณะทางประชากรศาสตร์ของตัวอย่างแล้วอาจเป็นเพราะว่าสัดส่วนของตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีตัวอย่างที่อยู่ในกลุ่มอายุน้อยมากกว่าภาคอื่นๆ จึงทำให้มีความคุ้นเคยในการใช้สื่อออนไลน์มากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ แต่ในขณะเดียวกัน ตัวอย่างกลุ่มนี้ก็ไม่ได้มีความรีบเร่งหรือมีต้นทุนเวลาในการเดินทางเทียบเท่ากับตัวอย่างที่อยู่ในเขตกรุงเทพฯ/ ปริมณฑล จึงน่าจะมีการใช้ทั้งสื่อ โทรทัศน์ดิจิทัล และ Youtube ในลักษณะเป็นการสลับหรือทดแทนกันตามความสะดวกในช่วงเวลาที่ต้องการรับชม คือหากสะดวกที่จะรับชมในช่วงที่ออกอากาศก็จะเปิดรับโทรทัศน์ดิจิทัล แต่ถ้าหากพลาดหรือไม่สะดวกรับชมตามเวลาที่ออกอากาศก็จะเปลี่ยนไปติดตามทาง Youtube ย้อนหลังแทน

สำหรับรายการที่ตัวอย่างเลือกที่จะเปิดรับชมหากไม่ได้รับชมหรือติดตามละคร ตัวอย่างในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่จะเลือกเปิดรับชมรายการข่าว/ วิเคราะห์ข่าว ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างในภาคใต้นั้นเลือกที่จะเปิดรับชมรายการภาพยนตร์แทน ส่วนตัวอย่างที่อยู่ในกรุงเทพฯ/ ปริมณฑล รายการที่เลือกจะเปิดรับดูมีความหลากหลายมากกว่า คือไม่มีประเภทเนื้อหารายการที่มีสัดส่วนของการเลือกรับชมสูงโดดเด่นเพียงประเภทใดประเภทหนึ่ง แต่มีสัดส่วนการรับชมที่กระจายๆกันออกไป ได้แก่ รายการข่าว/ วิเคราะห์ข่าว รายการละครซีรีส์ รายการภาพยนตร์ รายการละครซิทคอม และรายการละครหลังข่าว น่าจะเป็นเพราะลักษณะสังคมในเขตกรุงเทพฯ/ ปริมณฑลนั้นมีความเป็นพหุนิยม (Pluralism) คือมีกลุ่มคนแตกต่างกันทั้งที่มาและวัฒนธรรมมากกว่าตัวอย่างในพื้นที่อื่น ๆ จึงมีความต้องการเปิดรับเนื้อหาเพื่อตอบสนองความต้องการที่แตกต่างและหลากหลายมากกว่า

ตารางที่ 3.73 พฤติกรรมการเปิดรับชมละคร จำแนกตามภูมิภาค

พฤติกรรมการเปิดรับชมละคร	ร้อยละของ ตัวอย่าง ภาคเหนือ (300 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่างภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (300 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่าง ภาคใต้ (300 คน)	ร้อยละของ ตัวอย่าง กรุงเทพฯ/ ปริมณฑล (500 คน)	ร้อยละของตัวอย่าง ทั้งประเทศ (1400 คน)
วันที่รับชมละคร					
จันทร์ – อังคาร	58.67	41.33	38.67	48.80	47.14
พุธ – พฤหัสบดี	61.33	32.00	46.00	59.60	51.14
ศุกร์ – อาทิตย์	78.67	58.67	79.33	71.20	71.86
จำนวนวันรับชมละคร					
ทุกวัน	47.33	42.00	24.67	34.40	36.71
5 – 6 วัน	9.33	10.00	15.33	6.80	9.86
3 – 4 วัน	14.00	16.67	26.00	20.00	19.29
1 – 2 วัน	11.33	17.33	16.67	15.60	15.29
นานๆ ครั้ง	18.00	14.00	17.33	23.20	18.86
สถานีโทรทัศน์ดิจิทัลที่เปิดรับชมละคร					
ช่อง 7 HD	77.33	56.00	51.33	61.60	61.57
ช่อง 3 HD	85.33	60.00	65.33	59.60	66.43
ช่อง GMM25	34.67	38.00	57.33	59.20	49.00
ช่อง One	34.67	32.00	48.67	45.60	41.00
ช่อง 8 RS	37.33	12.00	26.00	27.60	26.00
ประเภทละครที่ชอบมากที่สุด					
ละครบู๊/แอ็คชั่น	25.33	29.33	33.33	29.20	29.29
ละครรักโรแมนติก	10.67	16.67	9.33	14.00	12.86
ละครย้อนยุค	10.67	10.67	8.67	8.40	9.43
ละครรีเมค (นำมาสร้างใหม่)	2.00	3.33	0.67	2.00	2.00
ละครตลก	26.67	15.33	12.67	17.20	17.86
ละครดราม่า	8.67	2.00	2.00	9.60	6.14
ละครลึกลับสยองขวัญ	5.33	2.67	2.67	4.40	3.86
อื่นๆ	0.00	0.00	2.00	1.20	0.43
ละครที่ได้รับชม					
สาปดอกสร้อย	28.67	8.67	30.67	35.60	27.29
ริษยา	21.33	4.67	20.67	25.20	19.00
O-Negative รักออกแบบไม่ได้	32.67	22.67	38.00	32.00	31.43
คลื่นชีวิต	25.33	26.67	24.00	29.60	26.86
เพชรกลางไฟ	15.33	4.67	14.67	18.00	13.86
ราชินีหมอลำ	17.33	16.67	26.67	28.80	23.29

ชิงรักริษยา	12.00	6.67	18.00	25.20	16.86
ระบำไฟ	8.00	4.67	10.67	11.20	9.00
เชลยศึก	10.67	10.00	20.67	28.80	19.14
เพลิงกฤษณา ปากามเทพ	5.33	10.00	16.67	34.40	19.14

จากตารางที่ 3.73 พบว่า ช่วงเวลาวันศุกร์ - อาทิตย์ ยังคงเป็นช่วงเวลาที่มีความสำคัญที่สุดในการออกอากาศละครเพราะเป็นช่วงสัดส่วนเวลาที่ตัวอย่างรับชมละครมากที่สุดในทุกภาค ส่วนความถี่ในการรับชมละครนั้นพบว่าสัดส่วนตัวอย่างในภาคเหนือมีการรับชมละครทุกวันมากที่สุด รองลงมาคือภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาจเป็นเพราะด้วยเนื้อหาของละครไทยในปัจจุบันมักจะนำเนื้อหาที่ตอบสนองความต้องการของผู้ชมในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น มีตัวละครที่พูดภาษาท้องถิ่นของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือแทรกเข้ามาในเนื้อหาอยู่เป็นบางครั้ง

สำหรับสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลที่ตัวอย่างเปิดรับชมละครนั้น ในสองช่องละครรายใหญ่นั้นโดยรวมแล้วตัวอย่างเปิดรับชมจากช่อง 3 HD มากกว่าช่อง 7 HD ในทุกภาคยกเว้นตัวอย่างในเขตกรุงเทพฯ/ ปริมณฑลที่มีการเปิดรับช่อง 7 HD มากกว่าช่อง 3 HD อยู่เล็กน้อย สะท้อนให้เห็นว่าในผู้ชมในเขตภูมิภาคมีการรับชมละครจากช่อง 3 HD ในสัดส่วนที่มากกว่าในขณะที่ในเขตเมืองหลวงนั้นกลุ่มผู้ชมละครช่อง 7 HD กลับมีสัดส่วนสูงกว่า ซึ่งผลค่อนข้างขัดแย้งกับผลการสำรวจความนิยมในการรับชมโทรทัศน์ดิจิทัลของ AGB Nielsen ที่ระบุว่าในภาพรวมทั้งประเทศนั้น มีผู้ชมช่อง 7 HD มากกว่า ในขณะที่ในเขตกรุงเทพมหานครนั้นผู้ชมช่อง 3 HD มากกว่า แต่อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยฉบับนี้นั้นเน้นเฉพาะผู้รับชมเฉพาะในเนื้อหาของละครในขณะที่ผลสำรวจของ AGB Nielsen เน้นระยะเวลารับชมโดยรวม จึงเป็นไปได้ว่าเฉพาะในเนื้อหาด้านละคร กลุ่มผู้ชมอาจมีการเปิดรับในแต่ละเนื้อหาที่แตกต่างกันในแต่ละช่อง เช่น เลือกจะเปิดรับละครจากช่องหนึ่ง แต่อาจจะเลือกเปิดรับชมรายการข่าวจากอีกช่องหนึ่ง เป็นต้น

ส่วนสถานีโทรทัศน์ช่องอื่นนอกจากสองช่องใหญ่แล้ว พบว่าช่อง GMM25 ก็ถือว่าเป็นช่องที่มีตัวอย่างติดตามในสัดส่วนที่ค่อนข้างดี คือตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในภาคใต้ และกรุงเทพฯ/ ปริมณฑลนั้นส่วนใหญ่เปิดรับชมละครจากช่องนี้ ในขณะที่ช่อง One ก็มีสัดส่วนผู้ชมที่ค่อนข้างดีจากตัวอย่างในภาคใต้และกรุงเทพฯ/ ปริมณฑล ส่วนละครช่อง 8 นั้นก็มีตัวอย่างจากภาคเหนือรับชมมากที่สุดคือมาก 1 ใน 3 ของตัวอย่างภาคเหนือ แต่กลุ่มภาคใต้กลับรับชมละครจากช่องนี้ค่อนข้างน้อย

ประเภทละครที่ตัวอย่างแต่ละภาคชอบรับชมมากที่สุดก็มีความแตกต่างกัน โดยตัวอย่างในภาคเหนือชอบรับชมละครตลกมากที่สุด ในขณะที่ตัวอย่างภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และ

กรุงเทพฯ/ ปริณทลชอบละครบุรี/ แอ็คชั่น ซึ่งน่าจะสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมที่แตกต่างกันของผู้ชมในแต่ละภาค โดยเฉพาะในภาคเหนือที่ชอบเนื้อหาที่เน้นความสนุกสนาน ความสบายใจมากกว่าผู้ชมในภาคอื่น ๆ ที่นิยมเนื้อหาด้านการต่อสู้ ความสะใจ การลุ้นระทึกใจมากกว่า

ละครที่ได้รับความนิยมแยกเป็นเรื่องนั้นพบว่าละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้ จากช่อง GMM25 มีตัวอย่างที่ได้รับความนิยมมากที่สุดทั้งในภาคเหนือ ภาคใต้ และกรุงเทพฯ/ ปริณทล ในขณะที่กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเปิดรับละครเรื่องคลื่นชีวิตจากช่อง 3 HD มากที่สุดแสดงให้เห็นว่าละครจากช่องทางเลือกอย่างช่อง GMM25 พร้อมทั้งจะเข้ามาแข่งขันกับช่องละครรายใหญ่ช่อง 7 HD หรือช่อง 3 HD ได้อยู่ตลอด ดังเช่นที่เคยสร้างปรากฏการณ์ไว้นอนดีต่ออย่างในซีรีส์ชุดฮอว์มิน วัยว้าวุ่น เพียงแต่ช่อง GMM25 นั้นจะมีจำนวนละครที่ได้รับความนิยมน้อยกว่า แต่หากมีเนื้อหาที่น่าสนใจแล้วก็มีโอกาสที่จะเบียดความนิยมจากละครของช่องใหญ่ได้ เนื่องจากทางเลือกในการรับชมของผู้ชมในปัจจุบันที่มีช่องทางในการรับชมได้อย่างอย่างหลากหลาย

สรุปผลการวิเคราะห์แบบสอบถาม เรื่อง “พฤติกรรมมารับชมละครโทรทัศน์หลังข่าวภาคค่ำทางสถานีโทรทัศน์ดิจิทัล”

ผลจากวิจัยปริมาณสะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมมารับชมละครของผู้ชมในปัจจุบันนั้นมีทางเลือกในการอำนวยความสะดวกในการรับชมที่มากขึ้น โดยเฉพาะการรับชมผ่านสื่อออนไลน์ซึ่งนับวันจะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้น ดังเช่นผลชอบพฤติกรรมรับชมของผู้ชมในเขตกรุงเทพฯ และปริณทลที่ช่องทางการรับชมออนไลน์มีความสำคัญเหนือกว่าการรับชมทางโทรทัศน์ เพราะสามารถตอบสนองการรับชมละครได้อย่างสอดคล้องกับวิถีชีวิตกับความเป็นสังคมเมือง ยิ่งในอนาคต สังคมยิ่งมีการเปลี่ยนเข้าสู่ความเป็นเมืองมากขึ้น อิทธิพลสื่อออนไลน์ก็จะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามสื่อโทรทัศน์ก็เริ่มมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับชมที่เปลี่ยนไป ดังเช่นการเผยแพร่เนื้อหาผ่านทาง Youtube เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก หรือ แอปพลิเคชันควบคู่ไปกับการออกอากาศตามผังรายการปกติ รวมถึงการเพิ่มการให้ความสำคัญกับคุณภาพของการผลิต ทั้งในแง่ของเนื้อหาที่มีความหลากหลาย มีการพัฒนาทักษะการแสดง มีการถ่ายทำที่ประณีต ใช้เทคนิคการนำเสนอที่แปลกใหม่ รวมถึงการใช้กลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์ในช่องทางที่ตนถนัดหรือได้เปรียบ ก็ย่อมจะทำให้วงการละครโทรทัศน์สามารถดำเนินการผลิตงานต่อไปได้อย่างยั่งยืน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยี

บทที่ 4

อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ผังรายการจากทั้ง 5 สถานี พบว่าละครเป็นรูปแบบรายการที่มีสัดส่วน 1 ใน 4 หรือร้อยละ 25 ของรายการที่ออกอากาศทางโทรทัศน์ทั้งหมดในแต่ละเดือนโดยประมาณ จากการสำรวจพบว่าแต่ละช่องมีการจัดเวลาออกอากาศละครที่แตกต่างกัน โดยช่อง 8 ช่อง One และช่อง GMM25 มักมีการนำละครมาออกอากาศซ้ำมากกว่าช่อง 3 ช่อง 7 แต่ในภาพรวมพบว่าทุกช่องมักจะออกอากาศละครใหม่ (First Run) ในช่วงเวลา 20.00 - 22.00 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีย่านชมผู้รับชมสูง ทั้งนี้ จากการสำรวจยังพบว่าละครส่วนใหญ่เป็นละครแนวดราม่า และมีมักเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม

ในขณะที่ผลการสำรวจความเห็นกลุ่มตัวอย่างผู้รับชมรายการโทรทัศน์ทั้ง 4 ภาคพบว่า รายการประเภทละครยังเป็นประเภทรายการที่ผู้ชมส่วนใหญ่มีการติดตามรับชมละครผ่านทั้งหน้าจอ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ โดยละครประเภทบู๊/แอ็คชั่น เป็นแนวละครที่กลุ่มตัวอย่างชื่นชอบมากที่สุด (ร้อยละ 29) ตามด้วยละครประเภทตลกเบาสมอง (ร้อยละ 17) และละครประเภทรักโรแมนติก (ร้อยละ 12)

นอกจากนี้ จากการสำรวจพฤติกรรมการเปิดรับละครของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับละครที่เลือกศึกษาทั้ง 10 เรื่องในงานวิจัยครั้งนี้พบว่า ละครที่ผู้ชมเปิดรับชมมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้ (ร้อยละ 31) สัปดอกร้อย (ร้อยละ 27) คลื่นชีวิต (ร้อยละ 26) ซึ่งจากการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่าละครเรื่อง O-Negative รักออกแบบไม่ได้ มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ และการใช้ภาษาที่มีความหมายในเชิงลบเป็นหลัก ในขณะที่ละครเรื่องสัปดอกร้อย และคลื่นชีวิต เป็นละครที่มีฉากความรุนแรงต่อตอนมากกว่าละครทุกเรื่องที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาในงานวิจัยครั้งนี้ยังชี้ให้เห็นว่า แม้ละครที่ศึกษาส่วนใหญ่ได้รับการจัดระดับความเหมาะสมในระดับ ท หรือกลุ่มทั่วไป แต่ยังมีเนื้อหาด้านความรุนแรงในลักษณะต่าง ๆ รวมถึงพบการเน้นนำเสนอเนื้อหาด้านเพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมในละครบางเรื่องซึ่ง

สอดคล้องกับผลการศึกษาของอารดา ครุจิต (2553)¹ ที่พบว่ารายการโทรทัศน์ประเภท ท ซึ่งเป็นที่รับรู้ของผู้ชมที่สามารถรับชมได้ทุกวัยยังปรากฏมิตินี้อาหาด้านความรุนแรง โดยเฉพาะในกลุ่มรายการประเภทละคร และภาพยนตร์ ในขณะที่พบเนื้อหาในมิติเรื่องภาษาที่ไม่เหมาะสม และมีเนื้อเรื่องเพศจรรจงมา

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาละครในการศึกษาครั้งนี้ ยังชี้ให้เห็นว่าหากละครทุกเรื่องมีความยาวต่อตอนเท่า ๆ กัน ละครที่ถูกจัดเรตให้อยู่ในระดับ ท หลายเรื่องมีเนื้อหาความรุนแรง เพศ และภาษาที่ไม่เหมาะสมใกล้เคียง หรือมากกว่าละครที่ถูกจัดเรตให้อยู่ในระดับ น13 นอกจากนี้ ในภาพรวมยังพบว่าละครที่ศึกษาส่วนใหญ่เข้าข่ายมีเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาในลักษณะเกินระดับที่ระบุไว้

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ ละครเรื่องป่ากามเทพ ซึ่งถูกร้องเรียนว่ามีเนื้อหาด้านเพศที่ไม่เหมาะสมจนได้รับคำสั่งให้ปรับเรตใหม่เป็นระดับ น13 กลับมีเนื้อหาด้านเพศน้อยกว่าที่พบในละครเรื่องระบำไฟซึ่งถูกจัดเรตในระดับ ท ในขณะที่ละครเรื่องคลื่นชีวิต ซึ่งถูกจัดเรตให้อยู่ในระดับ ท กลับพบความรุนแรงใกล้เคียงกับละครเรือสาปดอกสร้อย ซึ่งถูกจัดเรตให้อยู่ในระดับ น13

ผลการศึกษาทั้ง 3 ส่วนซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ผังรายการละครของสถานีโทรทัศน์ที่เลือกศึกษา การสำรวจความเห็นพฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์ และการวิเคราะห์เนื้อหารายการละครที่เลือกศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าแม้เทคโนโลยีการสื่อสาร และช่องทางการรับชมจะเปลี่ยนแปลงไป แต่ละครยังถือเป็นสื่อบันเทิงประเภทหนึ่งที่ทั้งฝั่งผู้ผลิต/ สถานีโทรทัศน์ (ผู้ส่งสาร) และผู้รับชม (ผู้รับสาร) ให้ความสำคัญ

ทั้งนี้ เนื่องจากการผลิตรายการประเภทละครช่วยตอบโจทย์ทางด้านเศรษฐกิจสำหรับผู้ผลิต/ ผู้ประกอบการสถานีโทรทัศน์ ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยตอบสนองความต้องการทางสังคม อารมณ์ และจิตใจสำหรับผู้รับชมละคร แม้ละครที่มีเนื้อหาความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมมีแนวโน้มที่จะดึงดูดความสนใจจากผู้รับชมได้มากกว่า แต่ในขณะเดียวกันทางสถานีก็ต้องมีการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหา และออกอากาศรายการต่าง ๆ ตามกรอบของกฎหมาย เพื่อเป็นการปกป้องคุ้มครองผู้บริโภค โดยเฉพาะกลุ่มผู้รับชมที่เป็นเด็ก และเยาวชน ที่อาจซึมซับ เรียนรู้ และเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมต่าง ๆ ที่เห็นจากละคร

¹อารดา ครุจิต (2553), การวิเคราะห์เนื้อหาทางเพศ และความรุนแรง และการใช้ภาษาในรายการโทรทัศน์ระดับเรตตั้งประเภท “ท ทุกวัย”: รายการทั่วไปเหมาะสมสำหรับผู้ชมทุกวัย

จากผลการวิเคราะห์เนื้อหาละครซึ่งพบทั้งความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนการจัดระดับความเหมาะสมที่ไม่สอดคล้องกับลักษณะเนื้อหาที่เป็นจริงของละครในครั้งนี้ จึงชี้ให้เห็นถึงความเป็นไปได้ที่กลุ่มผู้รับชมที่เป็นเด็กและเยาวชน อาจได้รับชมละครที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสม และได้รับผลกระทบจากเนื้อหาดังกล่าว อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นปัญหาทั้งในส่วนหลักเกณฑ์ และแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์โดยหน่วยงานกำกับดูแล การจัดระดับความเหมาะสม โดยผู้ประกอบการตลอดจนความร่วมมือจากภาคประชาชน และความเข้าใจของผู้รับชมเกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และภาษาที่ไม่เหมาะสมดังจะกล่าวถึงในลำดับถัดไป

หลักเกณฑ์และแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์โดยหน่วยงานกำกับดูแล

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ได้ประกาศหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ และแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ พ.ศ. 2556 เพื่อกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ จัดทำผังรายการให้สอดคล้องกับระดับความเหมาะสมของรายการ และเป็นมาตรการสำคัญในการสนับสนุนให้เกิดรายการโทรทัศน์ที่ส่งเสริมการศึกษาและการเรียนรู้ให้กับเด็ก เยาวชน มากขึ้น **การจัดระดับความเหมาะสมของสื่อโทรทัศน์จึงมุ่งหมายคุ้มครองให้เด็กและเยาวชน ได้รับประโยชน์จากการบริโภคสื่อโทรทัศน์ได้สูงสุด**

จากการวิเคราะห์หลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดทำผังรายการของ กสทช. พบว่ามีความสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดทำผังรายการโทรทัศน์ของต่างประเทศ ได้แก่ The Ofcom Broadcasting Code ของ Ofcom ประเทศอังกฤษ และ The Commercial Television Industry Code of Practice ของ ACMA ประเทศออสเตรเลีย โดยเฉพาะในประเด็นเนื้อหาที่ควรมีการจำกัด ทั้งเรื่องความรุนแรง เพศ และภาษาที่ไม่เหมาะสม รวมถึงการจัดผังรายการและช่วงเวลาออกอากาศ ที่ค่อนข้างครอบคลุมในประเด็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม เมื่อศึกษาลงในรายละเอียดของหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดทำผังรายการของ กสทช. พบว่า ในบางประเด็นย่อยยังต้องใช้การตีความร่วมในการพิจารณาสูง โดยเฉพาะการกำหนดความแตกต่างระหว่างเนื้อหารายการประเภท ท, น13, น18 และ ฉ ทั้งในมิติเรื่องความรุนแรง เพศ และภาษา ที่พบว่ายังบางจุดก็มีความชัดเจน แต่ในขณะที่เดียวกันหลายจุดก็มีความคลุมเครือ ดังสรุปในตาราง

ตารางที่ 4.1 แสดงรายละเอียดของหลักเกณฑ์และแนวทางในการจัดทำผังรายการของ กสทช.

ระดับความเหมาะสม	พฤติกรรมและความรุนแรง (Violence) (V1-V13)	เรื่องทางเพศ (Sex) (S1-S3)	ภาษา (Language) (L1-L3)
“ป” (3 – 5 ปี)	ระดับ 0 ไม่มี แต่มีข้อยกเว้นสำหรับ V4, V6, V7, V8,V10	ระดับ 0 ไม่มี แต่มีข้อยกเว้นสำหรับ S1	ระดับ 0 ไม่มี โดยไม่มีข้อยกเว้น
“ด” (6 – 12 ปี)	ระดับ 0 ไม่มี แต่มีข้อยกเว้นสำหรับ V4, V6, V7, V8,V10	ระดับ 0 ไม่มี แต่มีข้อยกเว้นสำหรับ S1	ระดับ 1 มีได้บ้าง ตามบริบทของเรื่อง
“ท” (ทุกวัย)	ระดับ 1 -ไม่มี V1-V4/ V6-V9/ V11 แต่มี ข้อยกเว้น -มี V5/ V10/ V12/ V13 ได้บ้าง ตามบริบท	ระดับ 1 -ไม่มี S1 และ S3 แต่มีข้อยกเว้น มี S2 ได้บ้างตามบริบท	ระดับ 1 มีได้บ้าง ตามบริบทของเรื่อง
“น 13” (น้อยกว่า 13 ควรได้รับคำแนะนำ)	ระดับ 2 มีได้ตามบริบทของเรื่อง	ระดับ 1 -ไม่มี S1 และ S3 แต่มีข้อยกเว้น มี S2 ได้บ้างตามบริบท	ระดับ 2 มีได้ ตามบริบทของเรื่อง
“น 18” (น้อยกว่า 18 ควรได้รับคำแนะนำ)	ระดับ 2 มีได้ตามบริบทของเรื่อง	ระดับ 2 มีได้บ้างตามบริบท ของเรื่อง	ระดับ 2 มีได้ ตามบริบทของเรื่อง
ฉ	ระดับ 3 มีได้ โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย	ระดับ 3 มีได้ โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย	ระดับ 3 มีได้ โดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

จากการศึกษาพบว่า การแบ่งระดับเนื้อหาโดยใช้คำอธิบายว่า “ไม่มี..เว้นแต่” และ “มีได้บ้างตามบริบท” ซึ่งมีความหมายใกล้เคียงกันมาก นอกจากนี้ ยังพบว่าตัวหลักเกณฑ์มีการกำหนดเรื่องความถี่โดยใช้คำว่า “มีได้บ้าง” หรือการขยายความว่า “ต้องไม่เป็นองค์ประกอบที่พบบ่อย” เป็นตัวชี้วัดความต่างของระดับเนื้อหา แต่ไม่พบว่ามีคำอธิบายหลักกำหนดความต่างของระดับเนื้อหาโดยใช้ความถี่ดังกล่าว อีกทั้งยังไม่พบมีคู่มือในการช่วยพิจารณาว่าการนำเสนอเนื้อหาความรุนแรง เพศ และภาษาในลักษณะใดที่มีลักษณะเป็นไปตามบริบท ชักจูงชี้แนะ แสดงขั้นตอน หรือผลการกระทำ เป็นต้น

นอกจากความคลุมเครือดังกล่าวจะถือเป็นช่องว่างที่สำคัญในการนำหลักเกณฑ์การจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์มาปรับใช้จริง และทำให้เกิดดุลยพินิจในการพิจารณาของผู้มีอำนาจตัดสินใจที่แตกต่างกันของผู้ประกอบการแล้ว ยังถือเป็นข้อจำกัดในการประเมินเนื้อหารายการละครของผู้วิจัยในการศึกษาครั้งนี้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม จากการสืบค้นข้อมูลพบว่าทั้ง Ofcom และ ACMA มักมีการปรับปรุงเนื้อหาใน Code ของตนเพิ่มเติมอยู่เสมอ โดย Code ของ Ofcom มีการปรับปรุงล่าสุดเมื่อช่วงเดือนมกราคม 2017² ที่ผ่านมา ในขณะที่ Code ของ ACMA ได้มีการปรับปรุงครั้งล่าสุดไปเมื่อเดือนธันวาคม 2015³ โดย ACMA จะมีการทบทวน Code ของตนทุก ๆ 3 ปี⁴ ซึ่งทางหน่วยงานกำกับดูแลอย่าง กสทช. ก็ควรมีการปรับปรุง หรือทบทวนหลักเกณฑ์ที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ และมีความเท่าทันกับสถานการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา รวมถึงลักษณะความเปลี่ยนแปลงอื่น ๆ ของเนื้อหารายการโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ

นอกจากนี้ กสทช. ยังสามารถส่งเสริมให้มีการผลิตและเผยแพร่รายงานการวิจัยที่เกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาในละคร ดังเช่น การศึกษาของ Guy Cumberbatch et al (2014) เรื่อง Violence in UK Soaps: A Four Wave Trend Analysis⁵ ที่แสดงให้เห็นแนวโน้ม และลักษณะความรุนแรงที่เปลี่ยนไปของละคร การศึกษาของ Rami Al Sayed (2010) เรื่อง Sex and Sexuality: A Content Analysis of Soap Operas on British Television⁶ ที่มุ่งตรวจสอบ และสนับสนุนให้ละครมีการขึ้นข้อความระบุเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย หรือการอ้างอิงเรื่องความเสี่ยง - ความรับผิดชอบ (R and R) และการศึกษาของ Synovate (2010) เรื่อง Audience Attitudes towards Offensive Language on Television and Radio⁷ ที่มีการแบ่งระดับความเข้มข้น ก้าวร้าว รุนแรง หรือหยาบคายของการใช้ภาษาออกเป็นระดับเล็กน้อย ปานกลาง และมาก

²<https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/broadcast-code> (07052560)

³[http://www.acma.gov.au/Industry/Broadcast/Television/TV-content-regulation/commercial-television-code-of-practice-tv-content-regulation-i-acma\(07052560\)](http://www.acma.gov.au/Industry/Broadcast/Television/TV-content-regulation/commercial-television-code-of-practice-tv-content-regulation-i-acma(07052560))

⁴รายงานผลการศึกษาระดับสุดท้าย (Final Report) ฉบับปรับปรุงโครงการพัฒนาและส่งเสริมแนวทางการกำกับดูแลกันเองขององค์กรวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (2559)

⁵Guy Cumberbatch et al (2014). Violence in UK Soaps: A four wave trend analysis.

https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0015/51081/crg_content_analysis.pdf (07052560)

⁶Rami Al Sayed (2010). Sex and Sexuality: A Content Analysis of Soap Operas on British Television. Department of Media and Communication. University of Leicester.

⁷Synovate (2010). Audience attitudes towards offensive language on television and radio.

https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0017/27260/offensive-lang.pdf (07052560)

เป็นต้น ซึ่งถือเป็นแนวทางที่สามารถนำมาปรับใช้ในการปรับปรุงหลักเกณฑ์การจัดระดับความเหมาะสมที่มีอยู่ สร้างฐานข้อมูล และพัฒนาคู่มือเพื่อการจัดระดับเนื้อหาความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ที่เป็นรูปธรรมต่อไป

การจัดระดับความเหมาะสมโดยผู้ประกอบการ

แม้ว่า กสทช. ในฐานะหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์จะได้กำหนดแนวทาง กฎเกณฑ์ และระเบียบในการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ไว้ให้ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด แต่ในเชิงปฏิบัติการจัดระดับความเหมาะสมหรือเรตของรายการโทรทัศน์ในแต่ละรายการ ยังขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของแต่ละสถานี จึงอาจทำให้เกิดปัญหาการจัดเรตที่แตกต่าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการประเภทละครที่อาจมีโครงเรื่อง วิธีการนำเสนอ และความเข้มข้นที่แตกต่างกันทั้งในเรื่องความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษา แต่กลับได้รับการจัดอันดับความเหมาะสมแบบเหมารวมให้อยู่ในระดับ ท

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้ละครที่อาจมีความเข้มข้นต่างกัน แต่ถูกจัดให้อยู่ในเรตระดับเดียวกัน หรือต่างกัน อาจเนื่องมาจากฝั่งผู้ผลิตและสถานียังขาดความเข้าใจหลักเกณฑ์การจัดผังและระดับความเหมาะสมของเนื้อหา ซึ่งยังขาดความชัดเจนในหลายประเด็น หรืออาจเป็นเพราะข้อจำกัดของทางสถานีที่ต้องหารายได้ และแข่งขันกันทางธุรกิจ จึงจำเป็นต้องเลือกจัดให้ละครที่มีเนื้อหาเข้มข้น ออกอากาศในช่วงเวลาที่มีผู้ชมรับชมมากที่สุดเพื่อให้เกิดความนิยม และสามารถขายช่วงเวลาโฆษณาได้มากที่สุด เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องมาจากฐานความเชื่อว่าละครที่มีเนื้อหาเข้มข้น มักสามารถดึงดูดความสนใจจากผู้รับชมและสังคมได้มากกว่า

อย่างไรก็ตาม ในการสร้างระบบการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ ย่อมต้องมีการรับฟังมุมมองจากฝั่งผู้ผลิต และผู้ประกอบการ ในฐานะผู้รับคำสั่ง และนโยบายของหน่วยงานกำกับดูแลมาปฏิบัติ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนที่มีความสำคัญในการสะท้อนเสียง และชี้ให้เห็นปัญหาว่าแนวทางใดมีความเป็นรูปธรรม สามารถนำมาปฏิบัติตามได้จริง โดยไม่เป็นการจำกัดสุนทรียภาพ ความคิดสร้างสรรค์ และความมุ่งหมายที่แท้จริงของผู้ผลิตรายการละคร อย่างคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อกัน และสังคม

ช่องทางการร้องเรียนเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

แม้ในเชิงปฏิบัติจะเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการโทรทัศน์ในการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการต่าง ๆ ของทางสถานี แต่เพื่อให้เกิดกลไกการกำกับดูแลร่วม และการกำกับดูแลกันเองที่มีประสิทธิภาพ จึงควรมีการสนับสนุนให้เกิดการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์จากภาคประชาชน ภาควิชาการ หรือที่เรียกว่า เรตติ้งหลังออกอากาศ เนื่องจากการเปิดโอกาสให้มีการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์โดยภาคประชาชน “คู่ขนาน” ไปกับการจัดระดับความเหมาะสมของรายการของสถานี และผู้ผลิต จะเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการปรับเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ระหว่างทั้ง 2 ฝ่าย

ปัจจุบัน กสทช. มีกลไก และช่องทางในการเปิดให้ผู้รับชมสามารถร้องเรียนในกรณีที่พบการออกอากาศเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม ผ่านสำนักคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ เช่นเดียวกับ Ofcom และ ACMA ที่มีกลไกการร้องเรียนในลักษณะดังกล่าว เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมจากผู้รับชม และภาคประชาชน แต่จากการสืบค้นข้อมูลพบว่าในเว็บไซต์ของ Ofcom และ ACMA จะมีการรวมฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการร้องเรียนจากประชาชน กระบวนการไต่สวน แนวทางการพิจารณาโดยหน่วยงานกำกับดูแล และมติในการพิจารณาที่เป็นหมวดหมู่ ชัดเจน สามารถสืบค้นได้ง่าย⁸ ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญในการเผยแพร่แนวทางการจัดเรต และเป็นตัวอย่างให้ทั้งผู้ประกอบการ ผู้รับชม และภาคประชาชนอื่น ๆ สามารถเรียนรู้ และใช้เป็นแนวทางพิจารณาร่วมกัน

นอกจากนี้ จากกรณีการร้องเรียนให้มีการปรับเรตละครเรื่องป่ากามเทพ รวมถึงละครหลายเรื่องในอดีตจากกลุ่มผู้ชมละครนั้น สะท้อนให้เห็นความแข็งขันของภาคประชาชนในการมีส่วนร่วมเพื่อตรวจสอบมาตรฐานการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการ แต่ก็เป็นการสะท้อนให้เห็นปัญหาของระบบการจัดเรต และปัญหาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความรุนแรง เพศ และภาษาที่ไม่เหมาะสม และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดเรตของภาคประชาชนในขณะเดียวกัน เนื่องจากในช่วงเวลาเดียวกันนั้นยังพบละครอีกหลายเรื่องที่มีเนื้อหาเข้าข่ายเกินระดับ ดังที่ระบุในผลการศึกษา แต่ไม่พบว่ามีกรร้องเรียน หรือการปรับเรตใหม่ กสทช. จึงควรส่งเสริมให้เกิดกลไกการร้องเรียน และ

⁸ สามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่ Ofcom Investigation Lists (<https://www.ofcom.org.uk/about-ofcom/latest/bulletins/broadcast-bulletins/investigations>) และ ACMA TV Investigations (<http://www.acma.gov.au/theACMA/ACMAi/Investigation-reports/Television-investigations>)

ตรวจสอบจากภาคประชาชนที่เข้มแข็งขึ้น มีแนวทางการพิจารณาที่เป็นมาตรฐาน ไม่ใช่เพียงการพิจารณาเรื่องร้องเรียนตามกระแสสังคม

ละคร และเนื้อหาความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสม

จากผลการศึกษา และการวิเคราะห์ปัญหาการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ข้างต้น ในมุมมองของผู้วิจัยพบว่าเป็นเรื่องยากที่ละครจะไม่ปรากฏเนื้อหาด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมใด ๆ เลย เนื่องจากองค์ประกอบดังกล่าวเป็นวิธีการสื่อสารความหมายของเรื่องราวได้ง่ายที่สุด ถือเป็นส่วนสำคัญที่ดึงดูดให้ละครมีเนื้อหาติดตาม รวมถึงอาจเป็นการสะท้อนภาพความเป็นจริงของสังคมรูปแบบหนึ่ง อย่างไรก็ตามละครสามารถนำเสนอประเด็นเรื่องความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาที่ไม่เหมาะสมได้ เพื่อให้แง่คิดในลักษณะที่เกิดประโยชน์กับคนดูซึ่งรวมถึงกลุ่มผู้ชมที่เป็นเด็ก และเยาวชนได้ เพียงแต่ต้องมีการจัดระดับความเหมาะสมหรือเรตของเนื้อหาให้ถูกต้อง มีมาตรฐาน และออกอากาศในช่วงเวลาที่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ของคนดูทุกเพศ ทุกวัย

นอกจากการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการละคร และรายการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับข้อกำหนดและหลักวิชาการเพื่อเป็นการจำกัดเนื้อหาที่ควรจำกัดแล้ว สิ่งที่สำคัญไรมากกว่านั้นคือการผลักดันให้เกิดรายการละครที่มีเนื้อหาเชิงสร้างสรรค์ สอดแทรกสาระ และแง่คิดต่าง ๆ ให้กับคนดูอย่างคำนึงวุฒิภาวะที่แตกต่างกันของกลุ่มเป้าหมายด้วย

ข้อเสนอแนะ

กสทช. ในฐานะหน่วยงานที่ทำหน้ากำกับดูแลควรปรับปรุงกลไกต่าง ๆ เพื่อการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

- ส่งเสริมงานวิจัยที่สามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นคู่มือสนับสนุนหลักเกณฑ์และแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ที่มีอยู่ เพื่อปรับปรุงตัวแปร หรือตัวชี้วัดให้เกิดความชัดเจนและสามารถนำมาปฏิบัติใช้จริงได้เหมือนกันทุก ๆ ฝ่าย ทั้งนี้เพื่อให้สามารถแบ่งกลุ่มเนื้อหาแต่ละระดับได้ชัดเจน ตรงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย เพื่อการปกป้องคุ้มครองกลุ่มผู้รับชมที่เป็นเด็ก และเยาวชนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

- สนับสนุนให้มีการพัฒนาปรับปรุงคู่มือสำหรับผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ทบทวนข้อมูล หรือเพิ่มตัวอย่างในการพิจารณาจัดระดับเนื้อหาให้เป็นรูปธรรม มีความทันสมัยสอดคล้อง และเท่าทันกับบริบททางสังคม นอกจากนี้ควรมีการกำหนดน้ำหนักตัวชี้วัดย่อยในแต่ละประเด็นที่แตกต่างกัน เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าความรุนแรงในลักษณะใด เรื่องเพศแบบไหน การใช้ภาษาอย่างไร ที่ผู้ผลิตควรใส่ใจ และมีความระมัดระวังในการนำเสนอเป็นพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้เกิดทั้งกลไกการกำกับดูแลร่วมกัน (Co-regulations) และการกำกับดูแลกันเอง (Self-regulations) ที่มีประสิทธิภาพจากผู้ผลิต/ สถานี อย่างคำนึงถึงการจัดระดับเนื้อหาตั้งแต่ขั้นเตรียมการผลิต (Pre-production) ขั้นการผลิต (Production) และขั้นหลังการผลิต (Post-production)
- ส่งเสริมกลไกการเฝ้าระวังให้ผู้รับชมรายการโทรทัศน์มีทักษะความรู้เท่าทันสื่อ มีความเข้าใจในเรื่องการจัดระดับความเหมาะสมของเนื้อหารายการโทรทัศน์ ตลอดจนเข้าใจและรู้เท่าทันในความซับซ้อน และหลากหลายของด้านความรุนแรง เพศ และการใช้ภาษาได้มากขึ้น รวมทั้งการสนับสนุนให้เกิดช่องทางการร้องเรียนเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมให้มีประสิทธิภาพ

บรรณานุกรม

หนังสือ

กาญจนา แก้วเทพ (2547). การวิเคราะห์สื่อแนวคิดและเทคนิค . การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค. กรุงเทพฯ : เลิฟแอนด์เลิฟ, 2547

งานวิจัย

โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม.(2548). รายการละครในช่วงเวลาเด็กและเยาวชน และครอบครัวทางสถานีโทรทัศน์ฟรีทีวี.

โครงการการเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม (2551). รายงานผลการศึกษารอบที่ 38 เรื่องความรุนแรงในละครไทย ปี 2551

อารดา ครุจิต (2554). การวิเคราะห์เนื้อหาทางเพศ และความรุนแรง และการใช้ภาษาในรายการโทรทัศน์ระดับเรตติ้งประเภท “ท ทุกวัย. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม.(2553). ข้อเสนอแนะ การผลิตละครโทรทัศน์ไทย การศึกษาประเด็น SLVR ใน ละครโทรทัศน์ต่างประเทศ.

โครงการศึกษาและเฝ้าระวังสื่อเพื่อสุขภาวะของสังคม.(2557). จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อการพัฒนาของเด็ก.

มูลนิธิสื่อมวลชนศึกษา โครงการมีเดียมอนิเตอร์ (2558). รายงานผลการศึกษารอบที่ 87 จริยธรรมสื่อโทรทัศน์กับผลกระทบต่อ พัฒนาการของเด็ก: ศึกษาเปรียบเทียบ โทรทัศน์ดิจิทัลช่องที่ได้รับ ความ นิยมช่วง ตุลาคม 2557 และ มกราคม 2558.

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ (2559). รายงานผลการศึกษาขั้นสุดท้าย (Final Report) ฉบับปรับปรุง โครงการพัฒนาและส่งเสริมแนวทางการกำกับดูแลกันเองขององค์กรวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (2559)

Rami Al-Sayed (2010). Sex and Sexuality: A Content Analysis of Soap Operas on British Television. Department of Media and Communication University of Leicester.

Dr. Guy Cumberbatcg, Victoria Lyne, Andrea Maguire and Sally Gauntlett (2014). Violence in UK Soaps: A four wave trend analysis. Ofcom.

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ.

(ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์). พระราชบัญญัติประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ พ.ศ. 2551.

ค้นจากสำนักงาน กสทช. เว็บไซต์ [http://www.nbtc.go.th/wps/portal/ NTC/Law/ TelecomBroadcastLaw/AnAct](http://www.nbtc.go.th/wps/portal/NTC/Law/TelecomBroadcastLaw/AnAct)

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ. สำนักงาน กสทช. รายงานกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์. (2556). ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเรื่องแนวทางการจัดระดับความเหมาะสมของรายการโทรทัศน์ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเรื่องหลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์พ.ศ.2556. ค้นจากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง

กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติเว็บไซต์:

<https://broadcast.nbtc.go.th/data/academic/file/570500000001.pdf>

The Ofcom Broadcasting Code. (2013). Section 1: Protecting the under-eighteens. The

Ofcom Broadcasting Code. ค้นจาก Ofcom Independent regulator and competition authority for the UK communications industries

เว็บไซต์: [http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/ broadcast/831190/ broadcastingcode2011.pdf](http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/broadcast/831190/broadcastingcode2011.pdf)

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

เว็บไซต์หนังสือพิมพ์ข่าวสดออนไลน์. (2559) กสทช. มีมติลงดาบปรับละครเพื่อนรักเพื่อนร้ายหลังปล่อย

ฉากข่มขืนรุนแรง.สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2559, จาก

http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1468228516

เว็บไซต์ข่าวออนไลน์หนังสือพิมพ์ประชาไทย.(2559)สงครามคอนแวนต์' มาถึงกสทช. อนุเนื้อหา
เสนอ กสท. ถกละครขัดม.37.สืบค้นเมื่อวันที่ 12 ธันวาคม พ.ศ. 2559, จาก
www.prachatai.com/journal/2016/09/67969

เว็บไซต์ไทยทีวีดิจิตอล. (2559) กสทช. สั่งปรับ GMM25 ฐานผิดมาตรา 37 พ.ร.บ. กสทช.สืบค้นเมื่อวันที่
13 ธันวาคม พ.ศ. 2559, จาก [www.thaidigitaltelevision.com/กสทช-สั่งปรับ-GMM25-
ฐานผิดมาตรา/](http://www.thaidigitaltelevision.com/กสทช-สั่งปรับ-GMM25-ฐานผิดมาตรา/)

Synovate (2010). Audience attitudes towards offensive language on television and radio.
สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 พฤษภาคม 2560 จาก
[https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0017/27260/
offensive-lang.pdf](https://www.ofcom.org.uk/_data/assets/pdf_file/0017/27260/offensive-lang.pdf) (07052560)

Ofcom (2017)
สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 พฤษภาคม 2560 จาก
<https://www.ofcom.org.uk/tv-radio-and-on-demand/broadcast-codes/broadcast-code>
(07052560)

ACMA (2017)
สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 พฤษภาคม 2560 จาก
[http://www.acma.gov.au/Industry/Broadcast/Television/TV-content-
regulation/commercial-television-code-of-practice-tv-content-regulation-iacma](http://www.acma.gov.au/Industry/Broadcast/Television/TV-content-regulation/commercial-television-code-of-practice-tv-content-regulation-iacma)(07052560)

Ofcom Investigation Lists
สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 พฤษภาคม 2560 จาก
([https://www.ofcom.org.uk/about-ofcom/latest/bulletins/broadcast-
bulletins/investigations](https://www.ofcom.org.uk/about-ofcom/latest/bulletins/broadcast-bulletins/investigations)) และ ACMA TV Investigations
(<http://www.acma.gov.au/theACMA/ACMAi/Investigation-reports/Television-investigations>)